

HALLITUKSEN
TOIMINTAKERTOMUS

KONSERNIN IFRS-TILINPÄÄTÖS
Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot

SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖS
Sampo Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot

TILINTARKASTUS-
KERTOMUS

SAMPO GROUP

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS

2019

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen toimintakertomus 2019.....	3
Sampo-konserni	4
Taloudellinen kehitys.....	6
Liiketoiminta-alueet	7
If.....	7
Topdanmark.....	9
Osakkuusyhtiö Nordea	10
Mandatum Life	11
Omistusyhteisö	13
Muut tapahtumat.....	14
Muutoksia konsernin rakenteessa.....	14
Muutoksia konsernin johdossa	16
Hallinnointi ja siihen liittyvät asiat.....	18
Hallinnointi	18
Yhtiökokous.....	18
Yritysvastuu	19
Henkilöstö	19
Palkitseminen.....	20
Riskienhallinta.....	21
Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat	22
Osakkeet ja osakepääoma	22
Hallituksen valtuutukset	24
Osakkeenomistajat	24
Hallituksen ja ylimmän johdon omistukset	26
Taloudellinen tilanne	27
Nordean osakkeina jaettu ylimääräinen osinko	27
Sisäiset osingot	27
Luottoluokitukset	28

Vakavaraisuus	28
Velkarahoitus	29
Tulevaisuuden näkymät	31
Näkymät vuodelle 2020	31
Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä	31
Osingot	32
Uusi osinkopolitiikka	32
Voitonjakoehdotus.....	32
Tunnusluvut	33
Tunnuslukujen laskentakaavat	36
Konsernin IFRS-tilinpäätös.....	38
Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS	39
Konsernitase, IFRS.....	40
Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS.....	41
Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS.....	42
Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot.....	43
Yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.....	44
Segmentti-informaatio	62
Olenaiset määräysvallattomien omistajien osuudet.....	67
Hankitut liiketoiminnot.....	68
Muut konsernin liitetiedot 1-41	69
Sampo Oyj:n tilinpäätös.....	167
Sampo Oyj:n tuloslaskelma.....	168
Sampo Oyj:n tase	169
Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma	170

Sampo Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot ...	171
Yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.....	172
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 1-4	172
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 5-9.....	173
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 10-13	174
Tuloveroja koskeva liitetieto 14.....	175
Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 15-16	176
Osakeomistuksia koskeva liitetieto 20	177
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset....	178
Tilintarkastuskertomus	179

VUOSIRAPORTIT 2019
WWW.SAMPO.COM/VUOSI2019

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

4

Sampo-konserni

6

Taloudellinen kehitys

7

Liiketoiminta-alueet

If.....	7
Topdanmark.....	9
Osakkuusyhtiö Nordea.....	10
Mandatum Life.....	11
Omistusyhteisö.....	13

14

Muut tapahtumat

Muutoksia konsernin rakenteessa.....	14
Muutoksia konsernin johdossa.....	16

18

Hallinnointi ja siihen liittyvät asiat

Hallinnointi.....	18
Yhtiökokous.....	18
Yritysvastuu.....	19
Henkilöstö.....	19
Palkitseminen.....	20
Riskienhallinta.....	21

22

Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja osakepääoma.....	22
Hallituksen valtuutukset.....	24
Osakkeenomistajat.....	24
Hallituksen ja ylimmän johdon omistukset.....	26

27

Taloudellinen tilanne

Nordean osakkeina jaettu ylimääräinen osinko.....	27
Sisäiset osingot.....	27
Luottoluokitukset.....	28
Vakavaraisuus.....	28
Velkarahoitus.....	29

31

Tulevaisuuden näkymät

Näkymät vuodelle 2020.....	31
Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä.....	31

32

Osingot

Uusi osinkopolitiikka.....	32
Voitonjakoehdotus.....	32

33

Tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat.....	36
-----------------------------------	----

Hallituksen toimintakertomus 2019

Sampo-konserni

Sampo-konsernin tulos ennen veroja vuodelta 2019 oli 1 541 miljoonaa euroa (2 094). Tulokseen sisältyy Nordean osakkeina jaetun ylimääräisen osingon aiheuttama 155 miljoonan euron suuruinen negatiivinen erä vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Vertailuvuoden tulos sisältää Mandatum Lifen Danske Bank -yhteistyösopimuksen yhteydessä vuoden 2018 toisella vuosineljänneksellä saadun 197 miljoonan euron suuruisen suorituksen. Markkina-arvojen muutokset huomioiva konsernin laaja tulos nousi 1 565 miljoonaan euroon (1 034).

Osakekohtainen tulos oli 2,04 euroa (3,04) ja markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos 2,63 euroa (1,70). Markkina-arvoin laskettua tulosta kasvatti osakemarkkinoiden vahva kehitys. Oman pääoman tuotto oli 12,0 prosenttia (7,5) vuonna 2019. Osakekohtainen substanssi nousi joulukuun 2019 lopulle tultaessa 20,71 euroon (20,60).

Sampo Oyj:n hallitus ehdottaa 23.4.2020 järjestettävälle yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 2,20 euroa osakkeelta (2,85). Maksettavan osingon kokonaismäärä on 1 222 miljoonaa euroa (1 583). Sampo Oyj:n hallitus on 6.2.2020 hyväksynyt uuden osinkopolitiikan, jonka mukaan maksettujen osinkojen kokonaismäärä on

vähintään 70 prosenttia konsernin vuotuisesta nettotuloksesta (satunnaiset erät pois lukien). Osingonjaon lisäksi voidaan ostaa omia osakkeita.

If-segmentin tulos ennen veroja nousi 884 miljoonaan euroon (848). Vakuutustoiminta jatkaa erinomaista kehitystään. Vakuutustekninen tulos oli 685 miljoonaa euroa (643) ja vuoden 2019 yhdistetty kulusuhde oli 84,5 prosenttia (85,2). Oman pääoman tuotto oli 34,5 prosenttia (11,2). Maksutulo kasvoi vahvasti kaikilla liiketoiminta-alueilla Pohjoismaissa ja kasvua tuli kiinteillä valuutoilla tarkasteltuna 5,7 prosenttia. If alensi vastuuvelan diskonttaukseen käytettyä korkoaan Suomessa 1,2 prosentista 0,95 prosenttiin, mikä pienensi tulosta 62 miljoonaa euroa. If maksoi Sampo Oyj:lle osinkoa 7,5 miljardia Ruotsin kruunua (710 miljoonaa euroa) joulukuussa 2019.

Topdanmarkilla oli jälleen vahva vuosi ja segmentin tulos ennen veroja nousi 238 miljoonaan euroon (199). Yhdistetty kulusuhde oli 82,1 prosenttia (82,3). Topdanmarkin hallitus ehdottaa vuoden 2020 yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 17 Tanskan kruunua osakkeelta. Yhtiökokouksen hyväksyessä osinkoehdotuksen Sampo Oyj:n osuus osingosta on 96 miljoonaa euroa.

Sammolle kirjattiin Nordean vuoden 2019 nettotuloksesta 290 miljoonaa euroa (625). Vuoden 2019 viimeisellä vuosineljänneksellä Nordea lähestyi lupaavasti taloudellisia tavoitteitaan. Segmenttiraportoinnissa Nordean tuloksesta kirjattava osuus sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin. Nordean tavoitteena on maksaa osinkoa 0,40 euroa osakkeelta (0,69). Yhtiökokouksen hyväksyessä osinkoehdotuksen Sampo Oyj saa Nordeasta osinkoa 322 miljoonaa euroa (594).

Mandatum-segmentin tulos ennen veroja oli 280 miljoonaa euroa (450). Vertailuvuoden tulos sisältää Mandatum Lifen Danske Bank -yhteistyösopimuksen yhteydessä vuoden 2018 toisella vuosineljänneksellä saadun 197 miljoonan euron suuruisen suorituksen. Oman pääoman tuotto nousi 23,5 prosenttiin (8,7). Mandatum Lifen hallitus ehdottaa Sampo Oyj:lle maksettavaksi osinkoa 150 miljoonaa euroa vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Sampo-konsernin sijoitusomaisuuden arvo, Topdanmarkin henkivakuutusyhtiön varallisuus pois lukien, oli 31.12.2019 yhteensä 21,8 miljardia euroa (21,7), josta korkosijoituksia oli 76 prosenttia (79), osakkeita 16 prosenttia (14) ja muita varoja 8 prosenttia (7). Ifin

osuus sijoitusomaisuudesta oli 50 prosenttia (50), Topdanmarkin 13 prosenttia (13), Mandatum Lifen 26 prosenttia (26) ja Sampo Oyj:n 11 prosenttia (11).

Sampo-konsernin oma pääoma 31.12.2019 oli 11 908 miljoonaa euroa (12 386), kun mukaan ei lasketa 635 miljoonan euron (628) suuruista vähemmistöosuutta. Pääomaa pienensi osin käteisen ja osin osakkeiden muodossa jaettu 1 902 miljoonan euron osinko ja kasvatti 1 565 miljoonan euron suuruinen konsernin laaja tulos.

Sampo-konsernin vakavaraisuus on laskettu lokakuusta 2019 alkaen Solvenssi II -sääntöjen mukaisesti. Vuoden 2019 lopussa vakavaraisuussuhde oli 167 prosenttia (140).

Sampo-konserni julkaisee Kirjanpitolain 3a luvun 5. pykälän mukaisesti selvityksen muista kuin taloudellista tiedoista. Kyseinen selvitys (Yritysvastuuraportti vuodelta 2019) julkaistaan toimintakertomuksesta erillisenä toukokuussa 2020.

Avainluvut

Sampo-konserni, 2019

Milj. e	2019	2018	Muutos, %
Tulos ennen veroja *)	1 541	2 094	-26
If	884	848	4
Topdanmark	238	199	20
Osakkuusyhtiöt (Nordea ja NDX Intressenter)	298	621	-52
Mandatum *)	280	450	-38
Omistusyhteisö (pl. osakkuusyhtiöt)	-159	-3	-
Tilikauden tulos **)	1 237	1 778	-30

	2019	2018	Muutos
Tulos/osake, euroa	2,04	3,04	-1,00
Tulos/osake markkina-arvoin, euroa	2,63	1,70	0,93
Substanssi/osake, euroa	20,71	20,60	0,11
Keskim. henkilöstömäärä (FTE)	9 813	9 509	304
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	167	140	27
Oman pääoman tuotto, %	12,0	7,5	4,5

*) vertailuvuosi sisältää Danske Bankin kanssa vuoden 2018 toisella neljänneksellä solmitun yhteistyösopimuksen yhteydessä saadun 197 miljoonan euron suorituksen.

**) sisältää määräysvallattomien osuuden 107 miljoonaa euroa (91) vuodelta 2019.

Tuloslaskelmaeriä vertaillaan viime vuoden vastaavan ajankohdan lukuihin. Tase-erien vertailuajankohtana on vuoden 2018 lopun tilanne, jollei toisin ole ilmoitettu.

Tilinpäätöksessä käytetyt vaihtokurssit

	1-12/2019	1-9/2019	1-6/2019	1-3/2019	1-12/2018
EURSEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	10,5853	10,5679	10,5181	10,4187	10,2583
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	10,4468	10,6958	10,5633	10,3980	10,2548
DKKSEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	1,4183	1,4158	1,4090	1,3959	1,3764
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	1,3982	1,4326	1,4153	1,3929	1,3733
NOKSEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	1,0749	1,0816	1,0810	1,0694	1,0688
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	1,0591	1,0809	1,0897	1,0765	1,0308
EURDKK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4661	7,4644	7,4651	7,4637	7,4533
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	7,4715	7,4662	7,4636	7,4652	7,4673

Taloudellinen kehitys

Maailmantalouden odotetaan yltäneen maltilliseen 2,8 prosentin kasvuun vuonna 2019. Kasvuvauhti on hieman viimevuotista alhaisempi. Yksi suurimmista syistä kasvuvauhdin hidastumiselle oli investointien lasku suurissa talouksissa, kuten Euroopan unionissa, Yhdysvalloissa ja Kiinassa. Tämä johtui kansainvälistä kauppaa ympäröivistä uhkakuvista. Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakiista kärjistyi alkuvuonna, ja aiemmin asetettuja tullee korotettiin puolin ja toisin. Ison-Britannian eroamiseen EU:sta ja siihen liittyvät riskit puolestaan vaikuttivat vähentyneinä ulkomailta tulevana investointeina erityisesti Britanniassa. Vaikka joistakin poliittis-taloudellisista ongelmista päästiin eroon vuoden 2019 lopun jälkeen, konkreettisia ratkaisuja muihin ongelmiin, kuten ilmastomuutoksen torjuntaan, ei vielä löydetty.

Pohjoismaissa talouskasvu hidastui jonkin verran edellisvuodesta, vaikka Norjan kasvuluvut olivatkin hieman edellisvuotta korkeampia. Kauppajännitteiden aiheuttama kansainvälisen talouskasvun hidastuminen vähensi investointeja ja viennistä riippuvaiset Pohjoismaat ovat luonnollisesti alttiita maailmantalouden sokeille. Tanska ja Norja selvisivät talouskasvun laskupaineista jonkin verran muita maita paremmin työvoiman tehokkaamman hyödyntämisen ansiosta. Suomessa ja Ruotsissa rakenteelliset ongelmat söivät talouskasvua.

Suomen odotettu talouskasvu hidastui 1,5 prosenttiin. Vuosi 2019 oli Suomen taloudelle yleisesti ottaen vaikea, kun investoinnit laskivat 0,7 prosenttia ja yksityinen kulutus kangerteli. Investointien lasku johtui erityisesti rakennusaloitusten vähenemisestä, ja yksityinen kulutus kääntyi jonkinasteiseen nousuun vasta vuoden jälkipuoliskolla. Suomen vienti pärjasi, maailmantalouden hidastumisesta huolimatta, melko hyvin tuontiin verrattuna, mikä tasapainotti vaihtotasetta. Työttömyysaste on laskenut vuodesta 2016 lähtien, mutta kehitys ei jatkunut vuonna 2019 ja työttömyysaste on ollut huhtikuusta lähtien noin 6,7 prosenttia.

Ruotsissa kasvuluvut olivat hieman synkemmät ja talouskasvu jäi odotetusti 1,1 prosenttiin. Tähän vaikutti kulutuksen heikko kasvu ja investointien väheneminen erityisesti asuntosektorilla. Asuntojen hinnat kääntyivät nousuun vuoden 2017 notkahduksen jäljiltä, ja suuri osa aiemmista rakennusaloituksista saatiin valmiiksi vuoden loppupuolella. Hintojen nousua vauhditti kaupungistuminen, mikä kasvatti kysyntää suurissa kaupungeissa, kuten Tukholmassa ja Göteborgissa. Työttömyysaste nousi kuitenkin 6,8 prosenttiin, mikä vähensi potentiaalisten kuluttajien ostovoimaa ja vaikutti osaltaan siihen, että kulutuksen kasvu oli heikohkoa ja jäi 1,0 prosenttiin. Yksi suurimmista yllätyksistä Ruotsissa oli Riksbankin päätös nostaa korkoa vuoden lopulla heikoista talousluvuista huolimatta. Koronnosto johtui todennäköisesti suurelta

osin negatiivisten korkojen mahdollisiin haittavaikutuksiin liittyvistä huolista.

Norjan talous kasvoi odotettua 2,5 prosentin vauhtia. Talouskasvua siivittivät öljyn maailmanlaajuinen kysyntä, joka pysyi vakaana, sekä uudet investoinnit öljyntuotantoon. Öljyinvestoinnit kasvoivat vuoden aikana 14 prosenttia, mikä tasapainotti osaltaan Pohjoismaihin suuntautuvien suorien ulkomaisten investointien laskua. Norjan työttömyysaste laski 3,7 prosenttiin ja oli Pohjoismaiden alhaisin. Muuhun maailmaan verrattuna Norjan talous selvisi kansainvälisen kaupan epävarmuustekijöistä hyvin. Maan keskuspankki nosti ohjauskorkoa kolmesti vuoden aikana vahvan taloustilanteen tukemana.

Tanskan talous kasvoi odotetusti 2,1 prosenttia viennin ja investointien kasvun ansiosta. Investoinnit lisääntyivät etenkin lääketeollisuudessa. Alhainen korkotaso ja reaali-palkkojen positiivinen kehitys lisäsi myös tanskalaisten kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja, mikä vähensi kysyntään liittyviä riskejä. Myös kotitalouksien yhteenlaskettujen säästöjen määrä lisääntyi, mikä kasvatti puskuria pahan päivän varalle. Tanskan talouskehitys oli kaiken kaikkiaan vankkaa kansainvälisen kasvun hidastumisesta huolimatta.

Liiketoiminta-alueet

If

If on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutus konserni, joka toimii myös kaikissa Baltian maissa. Vahinkovakuutus konsernin emoyhtiö If Skadeförsäkring Holding AB (publ):in pääkonttori on Ruotsissa. Tytäryhtiöidensä ja sivukonttoriensa välityksellä If tarjoaa vakuutus ratkaisuja ja -palveluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltiassa. Ifin toiminnot jakautuvat neljään liike-toiminta-alueeseen: Henkilöasiakkaat, Yritysasiakkaat, Suurasiakkaat ja Baltia.

If-segmentin tammi-joulukuun 2019 tulos ennen veroja oli 884 miljoonaa euroa (848). Yhdistetty kulusuhde oli 84,5 prosenttia (85,2) ja riskisuhde 62,7 prosenttia (63,3).

Aiempina tilikausina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purettiin 190 miljoonalla eurolla (173) vuonna 2019. Oman pääoman tuotto nousi 34,5 prosenttiin (11,20). Käyvän arvon rahasto oli 457 miljoonaa euroa (234) joulukuun 2019 lopussa.

Vakuutustekninen tulos oli 685 miljoonaa euroa (643). Vakuutusliikkeen tuotto (vakuutusteknisen tuloksen suhde omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin) nousi 15,9 prosenttiin (15,1).

Tulos

If, 2019

Milj. e	2019	2018	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, netto	4 475	4 325	3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	229	229	0
Liiketoiminnan muut tuotot	33	30	13
Korvauskulut	-2 751	-2 716	1
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-87	-35	147
Henkilöstökulut	-558	-529	6
Liiketoiminnan muut kulut	-443	-445	-1
Rahoituskulut	-16	-15	7
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	1	4	-87
Tulos ennen veroja	884	848	4

Avainluvut	2019	2018	Muutos
Yhdistetty kulusuhde, %	84,5	85,2	-0,7
Riskisuhde, %	62,7	63,3	-0,6
Toimintakulusuhde, %	21,8	21,9	-0,1
Liikekulusuhde, %	16,1	16,4	-0,3
Oman pääoman tuotto, %	34,5	11,2	23,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	6 865	6 603	262

	Yhdistetty kulusuhde, %			Riskisuhde, %		
	2019	2018	Muutos	2019	2018	Muutos
Henkilöasiakkaat	82,0	83,7	-1,7	60,3	61,8	-1,5
Yritysiasiakkaat	88,3	86,9	1,4	65,9	64,4	1,5
Suurasiakkaat	89,3	92,3	-3	69,8	71,2	-1,4
Baltia	87,0	88,8	-1,8	58,4	60,0	-1,6
Ruotsi	76,5	79,7	-3,2	57,3	60,5	-3,2
Norja	88,4	85,7	2,7	66,7	63,1	3,6
Suomi	87,4	88,6	-1,2	64,7	66,2	-1,5
Tanska	94,1	98,1	-4,0	66,0	69,0	-3

Suurvahingoista maksettiin korvauskuluja 4 miljoonaa euroa (29) odotettua enemmän tammi–joulukuussa 2019. Suurasiakkailla oli suurvahinkoja 8 miljoonaa euroa normaalia vähemmän ja yritysiasiakkailla 13 miljoonaa normaalia enemmän vuonna 2019.

Annuiteettien diskonttaamiseen Ruotsissa käytetty korko oli vuoden 2019 lopussa -0,77 prosenttia (-0,41), mikä heikensi koko vuoden tulosta 22 miljoonalla eurolla. If alensi vastuuvelan diskonttaukseen käytettyä korkoa Suomessa neljännellä vuosineljänneksellä 1,2 prosentista 0,95 prosenttiin, mikä pienensi tulosta 62 miljoonaa euroa.

Bruttovakuutusmaksutulo oli 4 675 miljoonaa euroa (4 502) vuonna 2019. Valuuttakurssit huomioon ottaen maksutulo kasvoi 5,7 prosenttia vuonna 2019. Kaikkien liiketoiminta-alueiden maksutulo kasvoi. Suurasiakkaiden maksutulo kohosi eniten, 16,5 prosenttia. Henkilöasiakkaiden maksutulo kasvoi 5,1 prosenttia ja Yritysiasiakkaiden 2,8 prosenttia. Bruttovakuutusmaksutulo kasvoi Ruotsissa 5,1 prosenttia, Norjassa 9,5 prosenttia, Suomessa 2,2 prosenttia ja Tanskassa 5,0 prosenttia. Asiakasmäärien kasvu jatkui kaikilla liiketoiminta-alueilla vuonna 2019. Henkilöasiakkaiden määrä kasvoi kaksi prosenttia.

Toimintakulusuhde oli 21,8 prosenttia (21,9) ja liikekulusuhde 16,1 prosenttia (16,4).

Ifin sijoitusomaisuuden arvo oli joulukuun 2019 lopussa 10,8 miljardia euroa (10,9). Tästä 86 prosenttia (88) oli sijoitettuna korkoinstrumentteihin, 2 prosenttia (2) rahamarkkinainstrumentteihin ja 12 prosenttia (10) osakkeisiin. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 229 miljoonaa euroa (229). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin vuodelta 2019 oli 5,0 prosenttia (-0,8). Korkosijoitusten duraatio oli 1,3 vuotta (1,4) ja keskimääräinen maturiteetti oli 2,8 vuotta (2,7). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) ilman valuuttasuojauksien kuluja oli vuoden 2019 lopussa 1,8 prosenttia (1,7).

Ifin vakavaraisuusasemaa on kuvattu **Vakavaraisuus**-osiossa.

Topdanmark

Topdanmark on Tanskan toiseksi suurin vahinko-
vakuutusyhtiö ja merkittävä henkivakuutusyhtiö. Yhtiö
on noteerattu Nasdaq Kööpenhaminassa ja sillä on
vahinkovakuuttamisessa 17 prosentin markkinaosuus.
Topdanmark keskittyy henkilöasiakkaiden, maatalouden
ja pk-yritysten vakuuttamiseen, ja sillä on noin 620 000
asiakasta. Yhtiö käsittelee vuosittain noin 300 000
korvaushakemusta. Henkivakuutuksissa Topdanmarkilla
on 10 prosentin markkinaosuus Tanskassa.

Vuoden 2019 lopussa Sampo Oyj omisti 41 997 070
Topdanmarkin osaketta, mikä on 46,7 prosenttia
Topdanmarkin koko osakekannasta ja 48,2 prosenttia
niihin liittyvistä äänioikeuksista. Sammon omistuksen
markkina-arvo oli 1 846 miljoonaa euroa 31.12.2019.

Topdanmarkin hallitus esittää vuoden 2020 yhtiö-
kokoukselle, että osinkoa jaetaan 1 530 miljoonaa Tanskan
kruunua (205 miljoonaa euroa), eli 17 Tanskan kruunua
osakkeelta. Yhtiökokouksen hyväksyessä osinkoehdotuk-
sen Sammon osuus osingosta on 96 miljoonaa euroa.

Topdanmark-segmentin tulos ennen veroja vuodelta 2019
nousi 238 miljoonaan euroon (199) Sampo-konsernin
konsolidoidussa tuloslaskelmassa. Yhdistetty kulusuhde
oli 82,1 prosenttia (82,3) vuonna 2019. Liikekulusuhde oli
16,0 prosenttia (16,3).

Tulos

Topdanmark, 2019

Milj. e	2019	2018	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, netto	2 677	2 509	7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1 037	-280	-
Liiketoiminnan muut tuotot	3	3	-17
Korvauskulut	-1 223	-1 198	2
Vakuutus- ja sopimusvelkojen muutos	-1 864	-458	307
Henkilöstökulut	-272	-269	1
Liiketoiminnan muut kulut	-131	-119	10
Rahoituskulut	-10	-11	-4
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	22	22	2
Tulos ennen veroja	238	199	20

Avainluvut	2019	2018	Muutos
Yhdistetty kulusuhde, %	82,1	82,3	-0,2
Vahinkosuhde, %	66,2	66,0	0,2
Liikekulusuhde, %	16,0	16,3	-0,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	2 322	2 314	8

*Seuraava teksti perustuu Topdanmarkin 23.1.2020
julkaisemaan tilinpäätöstiedotteeseen vuodelta 2019.*

Vahinkovakuutuksen tulosta kasvattivat kohonnut
run-off-tulos sekä suotuisa vahinkokehitys pk-yritys- ja
maatalousasiakassegmentissä. Toisaalta sairaus- ja

tapaturmavakuutuksen tulos sekä aleneva korkotaso
heikensivät tulosta. Henkivakuutustoiminnan tulosta
paransi sijoitustuottojen kasvu.

Topdanmarkin vahinkovakuutuksen maksutulo kasvoi 2,9 prosenttia ja henkivakuutuksen maksutulo kohosi 9,8 prosenttia.

Vahinkovakuutusliiketoiminnan 58 miljoonan euron run-off-tulos koostui lähinnä lakisääteisistä moottori- ajoneuvo- ja tapaturmavakuutuksista sekä sairaus- ja tapaturmavakuutuksesta. Sääolosuhteisiin liittyviä vahinkoja oli 13 miljoonaa normaalia vähemmän, sillä sääolosuhteisiin liittyviä korvauksia maksettiin 10 miljoonaa euroa. Suurvahinkoja tuli 6 miljoonaa euroa normaalia vähemmän ja niiden kokonaissuuruus oli yhteensä 7 miljoonaa euroa.

Topdanmarkin vakavaraisuusasemaa on kuvattu **Vakavaraisuus**-osiossa.

Lisätietoja Topdanmark A/S:stä ja sen tammi-joulukuun 2019 tuloksesta saatavilla osoitteessa www.topdanmark.com.

Osakkuusyhtiö Nordea

Nordea on Pohjoismaiden suurin pankki ja markkina-arvolla mitattuna yksi Euroopan 10 suurimmasta finanssi-palveluyrityksestä. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta. Nordean osake noteerataan Nasdaqin pörseissä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa. Nordeaa on käsitelty Sammon konsernitilinpäätöksessä osakkuusyhtiönä, ja segmenttiraportoinnissa osuus sen tuloksesta sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin.

Sampo Oyj omisti 804 922 858 Nordean osaketta 31.12.2019, mikä vastaa 19,87 prosentin omistuosuutta.

Yhdestä osakkeesta maksettu hinta oli keskimäärin 6,46 euroa, ja Sammon konsernitilinpäätöksessä käytettävä kirjanpitoarvo oli 8,34 euroa osakkeelta. Nordean osakkeen päätöskurssi oli joulukuun 2019 lopussa 7,24 euroa.

Nordean tavoitteena on maksaa osinkoa 0,40 euroa osakkeelta (0,69) vuodelta 2019. Mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen osinkoehdotuksen, Sampo Oyj saa Nordealta osinkoa 322 miljoonaa euroa (594).

Sammolle kirjattiin Nordean vuoden 2019 tuloksesta ennen veroja 290 miljoonaa euroa (625).

Mandatum Life -konserni koostuu Sampo Oyj:n sata-prosenttisesti omistamasta tytäryhtiöstä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiöstä, jolla on toimintaa Suomessa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa, ja sen tytäryhtiöistä. Emoyhtiö Mandatum Life on vastuussa myynnistä ja kaikista vakuutusyhtiölain määräämistä toiminnoista. Operatiiviset tytäryhtiöt ovat Mandatum Life Palvelut Oy, Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy ja Mandatum Life Fund Management S.A.

Mandatum Lifen tammi–joulukuun 2019 tulos ennen veroja oli 280 miljoonaa euroa (450). Tulos sisältää Danske Bankin kanssa vuoden 2018 toisella neljänneksellä solmitun yhteistyösopimuksen yhteydessä saadun 197 miljoonan euron suorituksen. Markkina-arvojen muutokset huomioiva laaja tulos verojen jälkeen kasvoi 308 miljoonaan euroon (112). Oman pääoman tuotto oli 23,5 prosenttia (8,7).

Mandatum Life -konsernin omalla vastuulla oleva maksutulo nousi 1 596 miljoonaan euroon (1 074). Sijoitus- sidonnaisista vakuutuksista kertynyt maksutulo kasvoi 1 476 miljoonaan euroon (976). Korvauskulut nousivat 1 492 miljoonaan euroon (1 116). Sekä maksutuloon että maksettuihin korvauksiin sisältyy henkivakuutustuotteiden verokohtelun muutoksesta aiheutunut 400 miljoonan euron kertaerä.

Sijoitusomaisuuden nettotuotot kohosivat 358 miljoonaan euroon (232) ilman sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin

Mandatum Life, 2019

Avainluvut	2018	2018	Muutos
Liikekustannussuhde, %	98,7	92,1	6,6
Oman pääoman tuotto, %	23,5	8,7	14,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	563	531	32

liittyviä tuottoja. Sijoitussidonnaisten vakuutusten tuotot olivat 908 miljoonaa euroa (-259). Käyvän arvon rahaston arvo kasvoi 438 miljoonaan euroon (352) vuonna 2019.

Kustannusliikkeen tulos laski 24 miljoonaan euroon (35).
Riskiliikkeen tulos nousi 35 miljoonaan euroon (33).

Mandatum Life -konsernin vastuuelka oli 12,0 miljardia euroa (11,2). Sijoitussidonnainen vastuuelka rikkoi ensi kertaa 8 miljardin euron rajan ja oli vuoden 2019 lopussa 8,1 miljardia euroa (7,0). Sijoitussidonnainen vastuuelka oli 67 prosenttia (62) koko vastuuelasta.

Laskuperustekorkoisen vastuuvelan määrä aleni vuonna 2019 suunnitelman mukaisesti ja oli 3,9 miljardia euroa

(4,2) vuoden 2019 lopussa. Vakuutuskannat, joiden laskuperustekorot ovat korkeita (4,5 ja 3,5 prosenttia), pienenivät vuoden 2019 aikana 264 miljoonaa euroa 2,2 miljardiin euroon.

Mandatum Life on vahvistanut vastuovelkaansa kokonaisuudessaan 230 miljoonalla eurolla (232), josta 189 miljoonaa euroa on allokoitu vuosille 2020–2022. Lukuun ei sisälly eriytettyyn kantaan liittyviä eriä. Diskonttokorko vuosille 2020 ja 2021 on 0,25 prosenttia. Vuoden 2019 viimeisellä vuosineljänneksellä alennettiin vuodelle 2022 käytettyä laskuperustekorkoa 2,50:stä 1,25:een.

Eriytetyn ryhmäeläkevakuutuskannan laskuperuste-
korkoa alennettiin puolestaan 0,50 prosentista 0,0

prosenttiin. Diskonttokoron alentamiseen on varattu 263 miljoonaa euroa (250).

Mandatum Life -konsernin sijoitusomaisuus 31.12.2019 oli markkina-arvoilla mitaten 5,7 miljardia euroa (5,6), kun mukaan ei lasketa 8,2 miljardin euron (7,0) suuruisia sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevia sijoituksia.

Mandatum Lifen alkuperäisen laskuperustekorkoisen vastuuvelan katteena oleva sijoitusomaisuus oli 31.12.2019 markkina-arvoin 4,7 miljardia euroa (4,6). Tästä 46 prosenttia (49) oli sijoitettu korkoinstrumentteihin,

15 prosenttia (9) rahamarkkinoille, 25 prosenttia (27) osakkeisiin ja 14 prosenttia (15) muihin instrumentteihin. Sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin vuodelta 2019 oli 9,2 prosenttia (-2,4). Vuoden 2019 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 2,8 vuotta (2,5) ja keskimääräinen maturiteetti 2,9 vuotta (2,8). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla (running yield) ilman valuuttariskin suojauskustannusta oli joulukuun 2019 lopussa 2,4 prosenttia (2,7).

Eriytetyn kannan katteena olevien sijoitusten arvo oli 1,0 miljardia euroa (1,0), josta 68 prosenttia (77) oli sijoitettu korkoinstrumentteihin, 13 prosenttia (5) rahamarkki-

noille, 13 prosenttia (11) osakkeisiin ja 4 prosenttia (6) muihin instrumentteihin. Eriytetyn kannan sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin tammi–joulukuussa 2019 oli 6,4 prosenttia (-1,9). Vuoden 2019 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 2,8 vuotta (2,5) ja keskimääräinen maturiteetti 3,2 vuotta (3,1). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla (running yield) ilman valuuttariskin suojauskustannusta oli joulukuun 2019 lopussa 1,9 prosenttia (2,4).

Mandatum Lifen vakavaraisuusasemaa on kuvattu **Vakavaraisuus**-osiossa.

Omistusyhteisö

Sampo Oyj hallinnoi vahinko- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään. Lisäksi yhtiö omisti 31.12.2019 noin 19,9 prosenttia Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakepääomasta. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö. Vuoden 2018 maaliskuusta lähtien Sammolla on ollut myös toinen osakkuusyhtiö, NDX Intressenter AB, josta Sampo omistaa 36,25 prosenttia. Yhtiö perustettiin Nordax Group AB:n ostotarjousta varten.

Omistusyhteisö-segmentin tammi–joulukuun 2019 tulos ennen veroja oli 139 miljoonaa (618), johon sisältyy Nordean osakkeina jaetun ylimääräisen osingon aiheuttama 155 miljoonan euron suuruinen negatiivinen erä vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Osakkuusyhtiöiden Nordean ja NDX Intressenterin vuoden 2019 tuloksesta kirjattiin Sammolle 298 miljoonan euron (621) osuus, josta Nordean osuus oli 290 miljoonaa euroa (625) ja NDX Intressenterin 8 miljoonaa euroa (-4). Nordean tulosta painoi 1,3 miljardin euron suuruiset kertaerät.

Tulos

Omistusyhteisö, 2019

Milj. e	2019	2018	Muutos, %
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-2	2	-
Liiketoiminnan muut tuotot	16	17	-5
Henkilöstökulut	-15	-11	38
Liiketoiminnan muut kulut	-13	-14	-10
Rahoituskulut	10	3	232
Osuus osakkuusyritysten voitoista	298	621	-52
Arvostustappio Nordean osakkeiden jakamisesta osinkoina	-155	-	-
Tulos ennen veroja	139	618	-77

Avainluvut	2019	2018	Muutos
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	63	61	2

Segmentin tammi–joulukuun 2019 tulos ennen veroja ilman osakkuusyhtiöiden tulosesuutta oli -159 miljoonaa euroa (-3).

Johdannaisinstrumenttien markkina-arvojen ja valuuttakurssien muutokset voivat aiheuttaa merkittäviä vaihteluja nettosijoitustuottoihin ja rahoituskuluihin.

Sampo Oyj:n Nordea-omistus on kirjattu taseeseen 6,7 miljardiin euroon eli 8,34 euroon osakkeelta. Omistusosuuden markkina-arvo 31.12.2019 oli 5,8 miljardia euroa eli 7,24 euroa osakkeelta.

Muut tapahtumat

Muutoksia konsernin rakenteessa

If Skadeförsäkring Holding AB (publ) allekirjoitti 28.11.2019 sopimuksen Viking Redningstjeneste TOPCO A/S:n ostosta. Yhtiön koko osakekannan kauppahinta oli 32 miljoonaa euroa (325 miljoonaa Norjan kruunua), joka maksettiin käteisenä. Kaupan yritysarvo oli 114 miljoonaa euroa.

Viking on pohjoismainen tiepalveluyhtiö, jonka pääkonttori on Norjassa. Yhtiö palvelee asiakkaitaan laajalla valtakunnallisella asemaverkostolla Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Suomessa. Yrityskauppa vahvistaa Ifin palvelutarjoamaa yhteistyökumppaneilleen ja parantaa entisestään Ifin asemaa Pohjoismaiden johtavana liikenteen vakuuttajana ja palveluntarjoajana.

Tällä strategisella yritysostolla If vahvistaa asemaansa Pohjoismaissa tarjoamalla entistä kokonaisvaltaisempaa

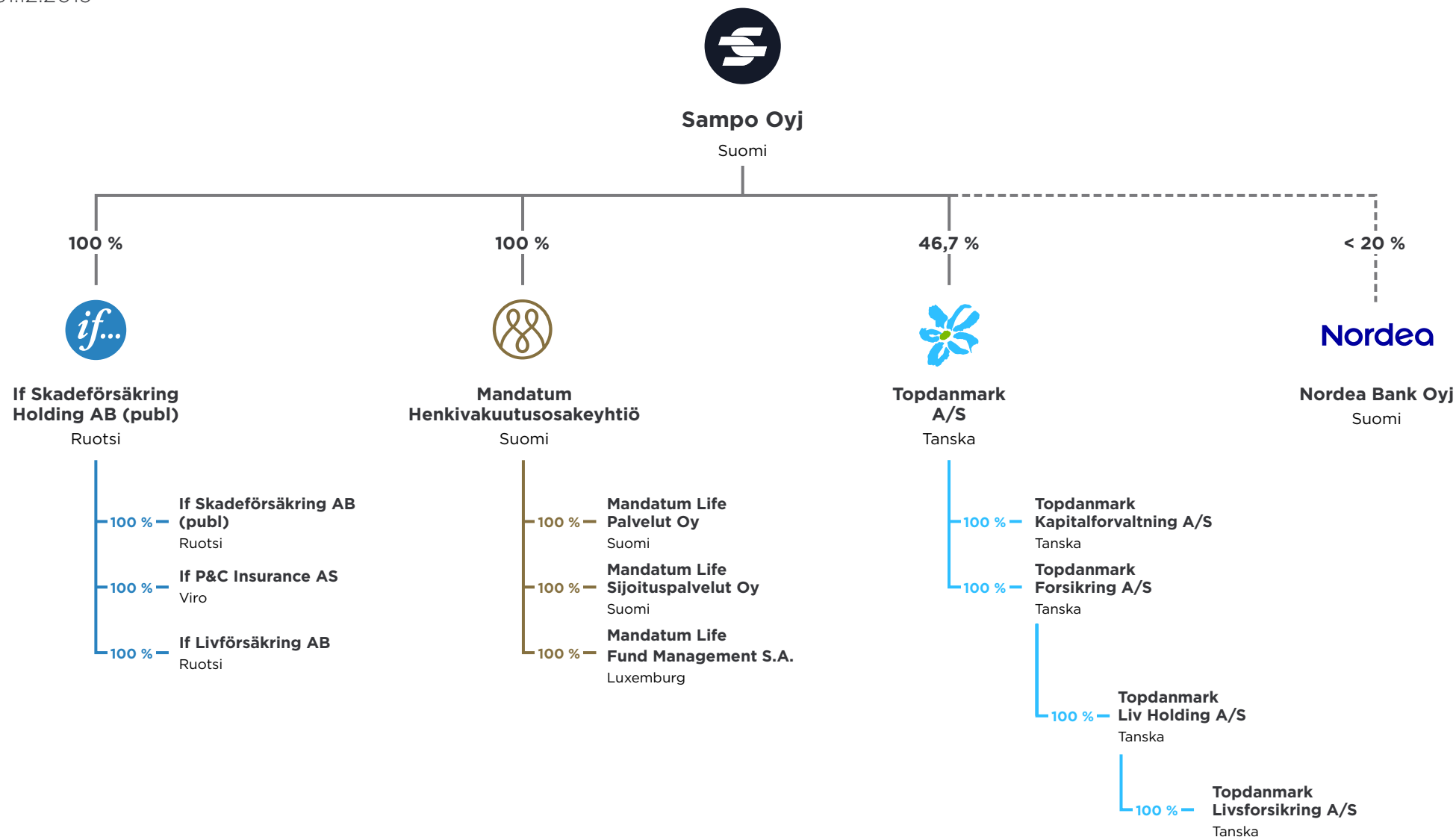
palvelua vakuutusasiakkailleen ja yhteistyökumppaneilleen kuten autonvalmistajille. Yritysostolla ei odoteta olevan merkittävää taloudellista vaikutusta Sampo-konserniin.

Kauppa edellytti Norjan ja Ruotsin kilpailuviranomaisten hyväksyntää, jotka saatiin tammikuun 2020 alussa. Tämän jälkeen kauppa vietiin päätökseen.

Konsernin rakenne

31.12.2019

Muutoksia konsernin johdossa

Knut Arne Alsaker, 45, aloitti konsernin talousjohtajana 1.1.2019 alkaen. Hän toimi aiemmin If-konsernin talousjohtajana ja on Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen.

Sammon konsernijohtaja **Kari Stadigh** jäi eläkkeelle 31.12.2019. Hän jätti myös vahinkovakuutusyhtiö Ifin hallituksen puheenjohtajan tehtävän 7.2.2019 ja Mandatum Lifen hallituksen puheenjohtajan tehtävän 30.6.2019. **Patrick Lapveteläinen** aloitti Mandatum Lifen hallituksen puheenjohtajana kesäkuun 2019 lopulla.

Sammon hallitus nimitti 7.2.2019 Sammon uudeksi konsernijohtajaksi 1.1.2020 alkaen **Torbjörn Magnussonin**, joka aiemmin toimi Ifin toimitusjohtajana. Magnusson aloitti Ifin hallituksen puheenjohtajana välittömästi nimityksensä jälkeen.

Sammon ja Ifin hallitukset nimittivät 7.2.2019 Ifin Henkilöasiakkaat-liiketoiminnan johtajan **Morten Thorsrudin** Magnussonin seuraajaksi Ifin toimitusjohtajana. Thorsrud aloitti tehtävässään välittömästi. Thorsrudin seuraajaksi segmentin johtoon nimitettiin **Ingrid Janbu Holthe**, joka nousi samalla Sammon johtoryhmän jäseneksi.

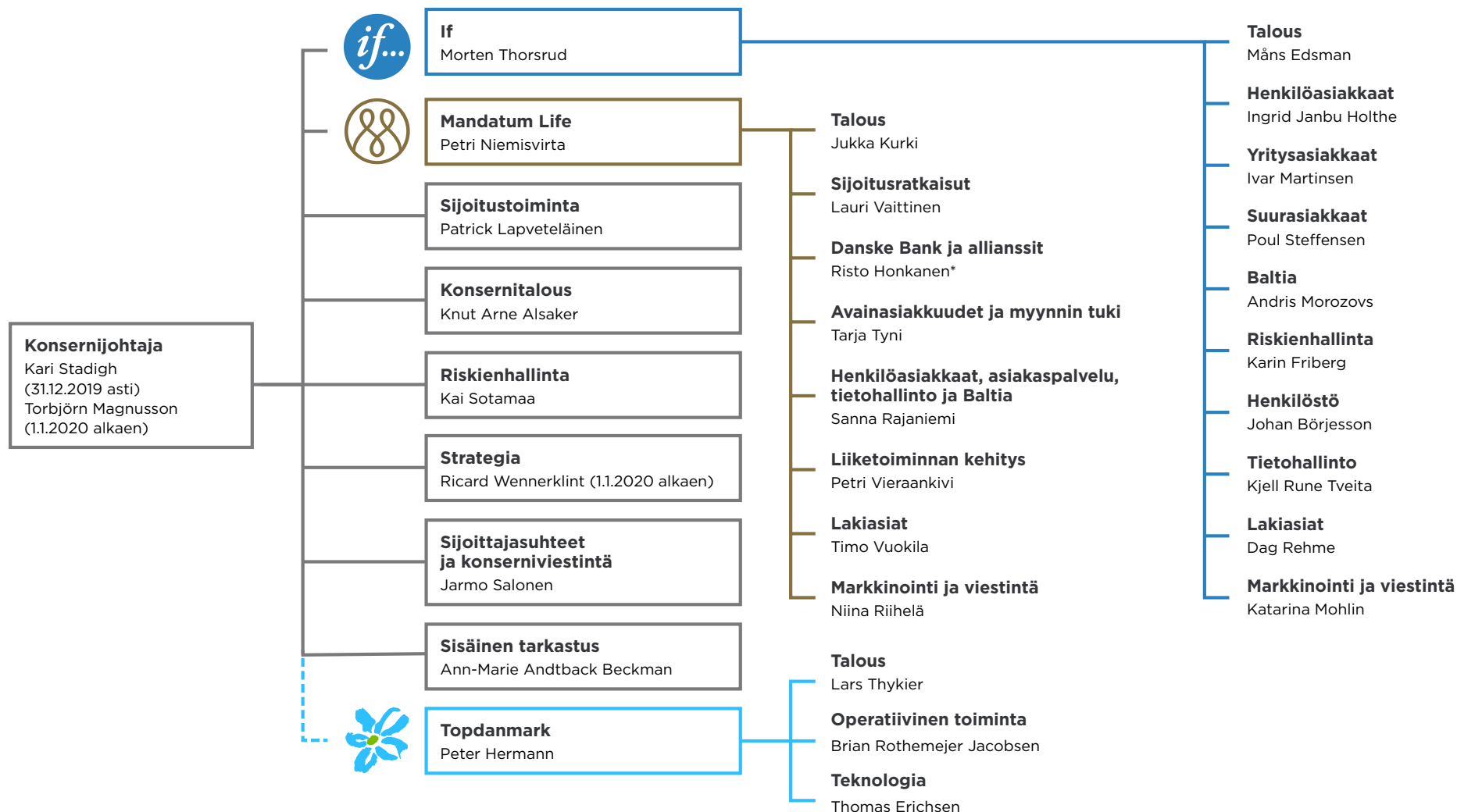
Torbjörn Magnusson valittiin 28.3.2019 järjestetyssä Nordean yhtiökokouksessa Nordea Bankin hallituksen puheenjohtajaksi.

Ricard Wennerklint, 50, nimitettiin 6.11.2019 Sampo-konsernin strategiajohtajaksi 1.1.2020 alkaen. Wennerklint on työskennellyt Sampo-konsernissa useissa eri tehtävissä vuodesta 2002 alkaen ja toiminut konsernin johtoryhmän jäsenenä vuodesta 2005.

Organisaatio

31.12.2019

* 31.12.2019 asti, Jussi Karppinen 1.1.2020 alkaen

Hallinnointi ja siihen liittyvät asiat

Hallinnointi

Sampo-konserni noudatti kertomusvuonna 1.1.2016 voimaan tullutta Arvopaperimarkkinayhdistyksen 1.10.2015 hyväksymää hallinnointikoodia kokonaisuudessaan.

Sampo julkaisee internetsivuillaan hallinnointikoodin mukaisen hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan **Corporate Governance Statement** -selvityksen arvopaperimarkkinalain (746/2012) 7. luvun 7 §:n mukaisesti.

Selvitys on saatavilla maaliskuussa 2020 osoitteissa www.sampo.com/selvitys ja www.sampo.com/vuosi2019.

Yhtiökokous

Sampo Oyj:n 9.4.2019 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti jakaa vuodelta 2018 osinkoa 2,85 euroa osakkeelta. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 11.4.2019 ja osinko maksettiin 18.4.2019. Käteisosingon lisäksi yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään harkintansa mukaan enintään 500 000 000 euron (0,9 euroa osaketta kohden) ylimääräisen osingon jakamisesta joko käteisenä ja/tai rahoitusvälineinä. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Yhtiökokous vahvisti vuoden 2018 tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Yhtiön hallitukseen valittiin kahdeksan jäsentä. Hallitukseen valittiin uudelleen **Christian Clausen, Jannica Fagerholm, Veli-Matti Mattila, Risto Murto, Antti Mäkinen** ja **Björn Wahlroos**. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin **Fiona Clutterbuck** ja **Johanna Lamminen**. Hallituksen toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka.

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen Björn Wahlroosin ja varapuheenjohtajakseen Jannica Fagerholmin. Nimitys- ja palkkiovaliokuntaan valittiin jäseniksi Veli-Matti Mattila, Risto Murto, Antti Mäkinen ja Björn Wahlroos (puheenjohtaja) sekä tarkastusvaliokuntaan Christian Clausen, Fiona Clutterbuck, Jannica Fagerholm (puheenjohtaja) ja Johanna Lamminen.

Kaikkien hallituksen jäsenten on arvioitu olevan riippumattomia yhtiöstä Arvopaperimarkkinayhdistyksen vuonna 2015 antaman hallinnointikoodin mukaisesti. Lisäksi kaikkien hallitusten jäsenten, Antti Mäkistä lukuun ottamatta, on arvioitu olevan riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille palkkioita vuonna 2020 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 175 000 euroa ja hallituksen jäsenille 90 000 euroa. Tämän lisäksi hallituksen ja sen valiokuntien jäsenille maksetaan seuraavat vuosipalkkiot: varapuheenjohtajalle 25 000 euroa, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 25 000 euroa ja tarkastusvaliokunnan jäsenelle 6 000 euroa. Hallituksen jäsenen edellytetään hankkivan yhtiökokouksen päätöksen perusteella Sammon A-sarjan osakkeita markkinoilta julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan 50 prosentilla hallituksen jäsenen vuosipalkkiosta, josta on ensin vähennetty verot ja vastaavat maksut.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy, jolle päätettiin maksaa palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan. KHT Kristina Sandin toimii päävastuullisena tilintarkastajana.

Yhtiökokouksessa oli sen alkaessa edustettuna 1 052 osakkeenomistajaa edustaen yhteensä 360 849 587 osaketta ja 365 649 587 ääntä.

Yritysvastuu

Sampo on sitoutunut kehittämään konsernin vastuullisuustyötä, -tavoitteita, -seurantaa ja -raportointia konsernin ulkoisten ja sisäisten sidosryhmien etujen ja odotusten mukaisesti. Vuonna 2019 Sampo jatkoi yritys vastuutyötä seuraaviin konsernitason pääteemoihin keskittyen: vastuullinen liikkeenjohto ja liiketoimintakäytännöt, vastuullinen yrityskulttuuri, vastuullinen sijoitustoiminta ja sijoitusten hallinnointi sekä vastuullisuus yhteisöissä.

Vastuullinen liikkeenjohto ja liiketoimintakäytännöt:

Konsernitasoinen yritys vastuuhajausryhmä aloitti työnsä ja kokoontui vuoden aikana kahdesti. Koska yritys vastuukysymykset liittyvät konsernin toimintaan laaja-alaisesti, konsernitasoinen yritys vastuuhajausryhmä ohjaa yritys vastuutyötä konsernitasolla. Sampo-konserni liittyi YK:n Global Compact -aloitteeseen elokuussa 2019 ja sitoutui noudattamaan sen ihmisoikeuksia, työoloja, ympäristöä ja korruption vastaista työtä koskevaa kymmentä periaatetta. Lisäksi Sampo päivitti konsernitason ohjeitaan kuten Sampo-konsernin toimintaperiaatteita, jotta ohjeissa huomioitaisiin yritys vastuuasiat ja YK:n Global Compact -aloitteen keskeiset asiakysymykset paremmin. Sampo alkoi raportoida aiemman yhtiötason raportoinnin lisäksi kasvihuonepäästöjä myös konsernitasolla.

Vastuullinen yrityskulttuuri: Sampo keskittyi vuonna 2019 kehittämään konsernitason raportointia identifioimalla konsernitasoisia mittareita esimerkiksi henkilöstön hyvinvoinnin, monimuotoisuuden, tasa-arvon ja henki-

löstön sitouttamisen osa-alueilla. Mittareita on tarkoitus seurata jatkossa aiempaa tarkemmin. Näiden teemojen parissa työskennellään edelleen vuonna 2020.

Vastuullinen sijoitustoiminta ja sijoitusten hallinnointi:

Sampo kehitti sijoitustoiminnan käytäntöjään tarkentamalla vuonna 2019 ohjeistusta siitä, miten ympäristöön, sosiaalisiin tekijöihin ja yritysten hallinnointiin liittyvät näkökulmat huomioidaan sijoitusprosesseissa. Vuoden 2020 alusta lähtien käytetään varallisuusluokasta riippuen erilaisia ESG-strategioita, kuten ESG-integraatiota, normipohjaista ja toimialakohtaista tarkastelua sekä aktiivista omistajuutta. Sampo-konserni myös allekirjoitti huhtikuussa 2019 YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI).

Vastuullisuus yhteisöissä: Sampo kävi läpi YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG) ja niihin sisältyvät alatavoitteet identifioidakseen kestävän kehityksen tavoitteet koko konsernin tasolle. Projektin aikana käytiin konsernin liiketoimintojen ja yritys vastuun näkökulmasta läpi kaikki 17 kestävän kehityksen tavoitetta ja niiden 169 alatavoitetta. Arvioinnissa päädyttiin siihen, että Sampo-konserni voi vaikuttaa kaikkiin kestävän kehityksen tavoitteisiin, mutta keskittyy ensisijaisesti tavoitteisiin 3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 13 ja 17, joiden vaikutus on merkittävin.

Sampo-konserni julkaisee muuhun kuin taloudelliseen tietoon pohjautuvan selvityksen Kirjanpitolain luvun 3a pykälän 5 mukaisesti. Kyseinen selvitys, **Yritysvastuu-raportti 2019**, on erillinen hallituksen toimintakerto-

muksesta ja se julkaistaan toukokuussa 2020 osoitteessa www.sampo.com/vuosi2019.

Konsernitasoisen raportin lisäksi If ja Topdanmark julkaisevat omat yhtiökohtaiset raportit, joissa kerrotaan yhtiöiden yritys vastuutoiminnasta tarkemmin. **Ifin ja Topdanmarkin yritys vastuuraportit** ovat luettavissa osoitteessa www.sampo.com/vuosi2019. Mandatum Lifen yritys vastuutoimista saa lisätietoa yhtiön verkkosivuilta www.mandatumlife.fi/yritysvastuu.

Henkilöstö

Sampo-konsernin työntekijöiden määrä (FTE) oli vuonna 2019 keskimäärin 9 813 (9 509).

Sampo-konsernin suurin liiketoiminta-alue on If, joka työllisti keskimäärin 70 prosenttia henkilöstöstä. Topdanmark työllisti 24 prosenttia ja Mandatum Life noin 6 prosenttia henkilöstöstä. Emoyhtiö Sampo Oyj:n palveluksessa työskenteli prosentti henkilöstöstä.

Maantieteellisesti Sampo-konsernin henkilöstö jakautui siten, että Tanskassa työskenteli 30 prosenttia, Suomessa 23 prosenttia, Ruotsissa 23 prosenttia ja Norjassa 14 prosenttia henkilöstöstä. Muiden maiden osuus oli 10 prosenttia.

Vuonna 2019 Ifin henkilöstömäärä kasvoi 4 prosenttia. Joulukuun 2019 lopussa Ifissä työskenteli 6 925 henkilöä.

Topdanmark työllisti vuoden lopussa 2 366 henkilöä ja henkilöstömäärä kasvoi vuoden aikana 2 prosenttia.

Mandatum Lifen henkilöstömäärä kasvoi 8 prosenttia. Mandatum Life työllisti vuoden 2019 lopussa 573 henkilöä.

Sampo Oyj työllisti vuoden lopussa 64 henkilöä (61).

Sampo-konsernissa työskenteli vuoden 2019 lopussa yhteensä 9 927 henkilöä.

Lisätietoja Sampo-konsernin henkilöstöstä on saatavilla vuoden 2019 **yritysvastuuraportissa**, joka julkaistaan toukokuussa 2020 osoitteessa www.sampo.com/vuosi2019.

Palkitseminen

Sampo-konsernin hallitus on hyväksynyt palkitsemisperiaatteet, joita sovelletaan kaikkiin konserniyhtiöihin. Palkitsemisperiaatteet ovat saatavilla osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Sammon palkitsemisstrategia on vastuullinen sekä työntekijöitä että osakkeenomistajia kohtaan. Näin ollen pitkän aikavälin taloudellisen vakauden ja Sampo-konsernin arvon kehittämisen on ohjattava palkitsemisjärjestelmien suunnittelua.

Sampo-konsernin käyttämät erilaiset palkitsemismuodot ovat seuraavat:

- (a) Kiinteä palkitseminen
- (b) Muuttuva palkitseminen
- (c) Eläke
- (d) Muut edut

Kaikkien palkitsemismekanismien lähtökohtana on rohkaista ja kannustaa työntekijöitä tekemään parhaansa ja ylittämään heille asetetut tavoitteet. Palkitsemiskokonaisuudet on suunniteltava siten, että ne palkitsevat oikeudenmukaisesti huolellisen ja menestyksekkään työsuorituksen. Samalla on kuitenkin muiden sidosryhmien edun suojaamiseksi varmistettava, että palkitsemismekanismit eivät luo eturistiriitoja, eivätkä houkuttele tai rohkaise työntekijöitä liiallisten tai ei-toivottujen riskien ottamiseen. Tästä johtuen palkitsemismekanismeja ei voida erottaa riskienhallintakäytännöistä.

Kiinteän ja muuttuvan palkitsemisen suhteellinen osuus heijastaa yksittäisen johtajan tai työntekijän vastuita. Kiinteän palkan tulee muodostaa riittävän suuri osuus kokonaispalkitsemisesta. Muuttuva palkitseminen voi perustua henkilön panokseen yhtiön tulokseen ja henkilökohtaiseen suoriutumiseen tai se voi liittyä henkilöstön sitouttamiseen Sampo-konserniin.

Päätös muuttuvien palkkioiden maksusta tulee perustua riskinoton arviointiin ja vakavaraisuuspääomavaatimusten täyttymiseen. Lisäksi tietty osuus ylimmälle johdolle ja tietyille avainhenkilöille maksettavasta muuttuvasta

palkkiosta lykätään määritellyn ajanjakson ajaksi kussakin Sampo-konserniin kuuluvassa yhtiössä sovelletavan sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Lykkäysajanjakson jälkeen tehdään jälkikäteinen riskiarviointi ja hallitus päättää voidaanko lykättyjä muuttuvia palkkioita maksaa/vapauttaa kokonaan tai osittain vai jätetäänkö ne kokonaan maksamatta/vapauttamatta. Vuonna 2019 lykättyjen lyhytaikaisisten ja pitkäaikaisten kannustinpalkkioiden yhteismäärä oli 10,5 miljoonaa euroa (7,0).

Sammon hallitus päättää Sampo-konsernin ylimmän johdon ja muiden avainhenkilöiden monivuotisista pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä. Pitkäaikaisessa kannustinjärjestelmässä 2014:1/2 on jäljellä 21 525 allokoitua kannusteyksikköä ja ne erääntyvät vuonna 2020. Kannustejärjestelmä 2017:1:ssä on jäljellä 4 033 000 allokoitua kannusteyksikköä ja ne erääntyvät vuosina 2020–2023.

Kannusteyksikön arvo lasketaan maksuhetkellä Sammon A-osakkeen vaihdolla painotetun keskipalkan ja osinko-oikaistun lähtökurssin erotuksena. Osakkeen arvon kehityksen lisäksi kannusteyksikön arvoa laskettaessa otetaan huomioon If Vahinkovakuutuksen vakuutusliikkeen tuotto sekä riskisopeutetun pääoman tuotto, kuten tarkemmin on määritelty kunkin kannustinjärjestelmän ehdoissa. Molemmissa järjestelmissä on määritelty maksimi palkkion maksulle. Ehdot ovat saatavilla osoitteessa www.sampo.com/kannustinehdot.

Kannustinjärjestelmän käyttöönottohetkellä lykkäyssäännön piirissä oleville avainhenkilöille maksettavia kannustepalkkioita lykätään kyseessä olevan Sampo-konserniin

kuuluvan yhtiön palkitsemispolitiikan mukaisesti. Määrättyjen henkilöiden tulee erän maksamisen yhteydessä hankkia Sammon A-osakkeita tietyllä osuudella erästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen. Osakkeet ovat luovutusrajoituksen alaisia kolmen vuoden ajan, jonka jälkeen hallitus päättää mahdollisesta luovutusrajoituksen poistosta.

Pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella maksettiin vuonna 2019 palkkioita sosiaalikuluihin 18 miljoonaa euroa (23). Lyhytaikaisia kannustimia maksettiin sosiaalikulut mukaan lukien samalla ajanjaksolla 40 miljoonalla eurolla (36). Pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien tulosvaikutus vuonna 2019 oli 12 miljoonaa euroa (5).

Sampo-konserni julkaisee **palkitsemisraportin** vuodelta 2019 maaliskuussa 2020 osoitteessa www.sampo.com/vuosi2019. Palkitsemisraportti 2019 on osa palkka- ja palkkioselvitystä, joka on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/palkkajapalkkioselvitys. Selvitys on laadittu Arvopaperimarkkinayhdistyksen hyväksymän, 1.1.2016 voimaan tulleen hallinnointikoodin suositusten mukaisesti. Arvopaperimarkkinayhdistyksen 19.9.2019 hyväksymään ja 1.1.2020 voimaan tulleeeseen

uuteen hallinnointikoodi 2020:een perustuva palkitsemisraportti tulee julkaista ensi kertaa vasta 1.1.2020 alkavalta tilikaudelta.

Riskienhallinta

Koska Sampo Oyj:n pääasiallinen tulonlähde on osingot, on ensisijaisena tavoitteena ylläpitää jokaisen alakonsernin osalta tervettä tasapainoa tuloksen, riskien ja pääoman kesken. Tällä edistetään niiden kykyä maksaa pitkällä tähtäimellä tasaista osinkovirtaa.

Toisena tavoitteena on varmistaa tuloksen tasaisuus liiketoiminta-alueiden muodostaman kokonaisuuden tasolla. Erityisesti toiminnasta mahdollisesti syntyviä riskikeskittymiä ja yleisesti ottaen raportoitujen tulosten korrelaatiota seurataan huolellisesti ja niiden syyt analysoidaan. Mahdollisuuksien mukaan riskikeskittymien muodostuminen ehkäistään ennakolta strategisilla päätöksillä.

Kolmanneksi Sampo yleisesti ottaen suosii alhaista velkaantuneisuutta ja riittäviä likviditeettipuskureita

kyetäkseen järjestämään likviditeettiä tarvittaessa. Se, miten suureksi konserniyhtiöiden tulosten hajautushyöty on arvioitu, vaikuttaa Sammon päätöksiin sen omasta pääomarakenteesta sekä likviditeettipositioista.

Sampo-konsernin yhtiöt toimivat liiketoiminta-alueilla, joissa arvonaluonnin erityispiirteinä hyvän asiakaspalvelun ohella ovat riskien hinnoittelu ja riskiportfolioiden aktiivinen hallinta. Riskienvalinnan ja sijoitussalkkujen markkinariskien menestyksekkäs hallinta on Sampo-konsernin tuottojen pääasiallinen lähde.

Sampo-konsernissa liiketoimintaan liittyvät riskit jaotellaan kolmeen pääryhmään: toimintaympäristöön tai sisäisen toiminnallisen joustavuuden puutteeseen liittyviin liiketoimintariskeihin, yhtiön toimintatapoihin liittyviin maineriskeihin sekä liiketoimintaan luontaisesti kuuluviin riskeihin.

Kattava selvitys Sampo-konsernin riskienhallinnasta, hallintorakenteesta, riskeistä ja pääomituksista on saatavilla vuoden 2019 **Riskienhallintaraportissa** osoitteessa www.sampo.com/vuosi2019.

Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja osakepääoma

Sampo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä oli joulukuun 2019 lopussa 555 351 850 osaketta, jotka jakaantuivat 554 151 850 A-sarjan sekä 1 200 000 B-sarjan osakkeeseen. Osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia on 560 151 850 kappaletta. Kullakin A-osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni ja B-osakkeella viisi ääntä. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on 179 000 000 ja enimmäismäärä 711 200 000 kappaletta. B-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on nolla (0) ja enimmäismäärä 4 800 000 kappaletta. 31.12.2019 Sampo Oyj:n osakepääoma oli 98 miljoonaa euroa (98) ja oma pääoma oli 12 542 miljoonaa euroa (12 386).

Sammon yhtiöjärjestyksen lunastusvelvollisuuslausekkeen (16 §) mukaisesti osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia (lunastusvelvollinen osakkeenomistaja), on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien (lunastukseen oikeutetut osakkeenomistajat) vaatimuksesta näiden osakkeet ja niihin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit siten kuin tässä pykälässä määrätään. Yhtiöjärjestyksessä määritellään omistusosuuden ja lunastushinnan laskukaava.

Omistusmääräjakauma

Sampo Oyj, 31.12.2019

Osakkeiden lukumäärä	Omistajien lukumäärä, kpl	Omistajat, %	Arvo-osuus-määrä, kpl	Arvo-osuus-määrä, %	Äänimäärä, kpl	Äänimäärä, %
1-100	58 736	46,10	2 881 309	0,52	2 881 309	0,51
101-500	45 978	36,08	11 435 251	2,06	11 435 251	2,04
501-1 000	10 968	8,61	8 290 298	1,49	8 290 298	1,48
1 001-5 000	9 742	7,65	20 587 899	3,71	20 587 899	3,68
5 001-10 000	1 102	0,87	7 892 207	1,42	7 892 207	1,41
10 001-50 000	711	0,56	14 049 144	2,53	14 049 144	2,51
50 001-100 000	82	0,06	5 950 097	1,07	5 950 097	1,06
100 001-500 000	69	0,05	13 668 419	2,46	13 668 419	2,44
500 001-	36	0,03	470 597 226	84,74	475 397 226	84,87
Yhteensä	127 424	100	555 351 850	100	560 151 850	100
josta hallintarekisteröityjä	11		352 026 281	63,39	352 026 281	62,85
Odotelustalla	-		-	-	-	-
Liikkeeseenlaskettu määrä			555 351 850	100	560 151 850	100

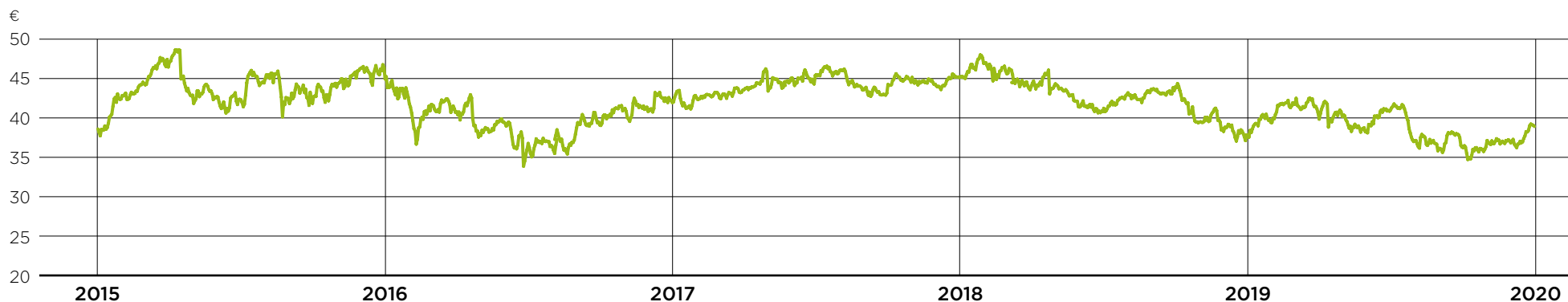
Sammon A-sarjan osakkeet on noteerattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1988 alkaen. Keskinäinen Vakuutus-yhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osakkeet voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeiksi. Tilikauden päättyessä

Sampo Oyj tai sen tytäryhtiöt eivät omistaneet Sammon A-sarjan osakkeita.

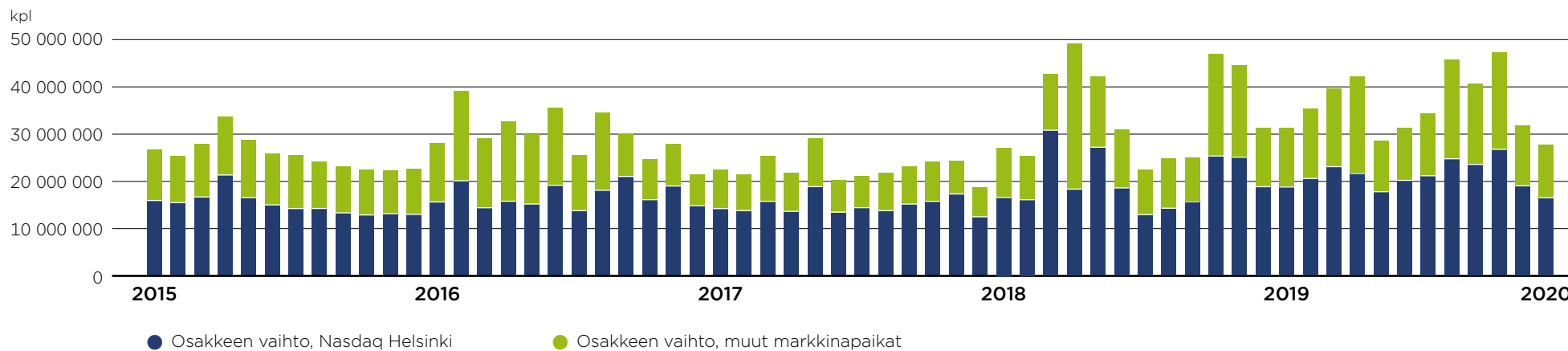
Osakkeen hinnan kehitys

Sampo Oyj, 2015–2019

Osakkeen vaihto kuukausittain

Sampo Oyj, 2015–2019

Hallituksen valtuutukset

Vuoden 2019 yhtiökokous myönsi hallitukselle valtuudet hankkia Sammon omia A-sarjan osakkeita enintään 50 000 000 kappaletta. Valtuutuksen nojalla osakkeet hankitaan niiden hankintahetken markkinahintaan julkisessa kaupankäynnissä. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Sampo Oyj ei ostanut vuonna 2019 omia osakkeitaan. Sampo ei ole hankkinut omia osakkeitaan myöskään katsauskauden päättymisen jälkeen.

Osakkeenomistajat

Sampo Oyj:n osakkeenomistajien lukumäärä kasvoi vuoden 2019 aikana 11 309 osakkeenomistajalla ja oli vuoden 2019 lopussa 127 424. Hallintarekisteröityneiden ja ulkomaisten osakkeenomistajien omistus laski 64,6 prosenttiin (66,5) kaikista osakkeista ja 64,1 prosenttiin (66,3) niihin liittyvistä äänistä.

Osakkeenomistajat

Sampo Oyj, 31.12.2019

A- ja B-osakkeet	Osakkeiden lukumäärä	Osakkeista, %	Äänistä, %
Solidium Oy	55 278 580	9,95	9,87
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	22 248 420	4,01	3,97
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	6 917 673	1,25	1,23
Valtion Eläkerahasto	3 600 000	0,65	0,64
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	2 939 300	0,53	0,52
Schweizerische Nationalbank	2 781 910	0,50	0,50
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva ¹⁾	2 672 719	0,48	1,33
OP-Suomi-sijoitusrahasto	2 521 892	0,45	0,45
Keva	2 465 300	0,44	0,44
Oy Lival Ab	2 155 397	0,39	0,38
Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	1 617 950	0,29	0,29
ODIN Norden	1 414 071	0,25	0,25
OP-Henkivakuutus Oy	1 357 859	0,24	0,24
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	1 131 663	0,20	0,20
Sijoitusrahasto Danske Invest Suomi Osake	1 110 000	0,20	0,20
Sijoitusrahasto Nordea Pohjoismaat	982 749	0,18	0,18
Stiftelsen för Åbo Akademi	906 550	0,16	0,16
Oppiva Invest Oy	778 780	0,14	0,14
Sigrid Juséliuksen Säätiö	752 150	0,14	0,13
Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	727 149	0,13	0,13
Hallintarekisteröidyt yhteensä	358 819 987	64,61	64,06
Muut yhteensä	82 171 751	14,80	14,67
Yhteensä	555 351 850	100	100

¹⁾A-sarjan osakkeita 1 472 719 kpl ja B-sarjan osakkeita 1 200 000 kpl.

Osakeomistus sektoreittain

Sampo Oyj (A- ja B-sarjojen osakkeet), 31.12.2019

Sektori	Osakkeita yhteensä	%
Yritykset	68 476 008	12,33
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	19 681 305	3,54
Julkisyhteisöt	39 312 155	7,08
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	12 385 832	2,23
Kotitaloudet	56 676 563	10,21
Ulkomaiset ja hallintarekisteröityneet	358 819 987	64,61
Yhteensä	555 351 850	100

Vuoden 2019 aikana Sampo Oyj sai yhden Arvopaperi-markkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen. Ilmoituksen mukaan Solidium Oy:n omistamien Sammon A-osakkeiden ja niihin liittyvien äänioikeuksien osuus oli 2.4.2019 laskenut alle kymmenen (10) prosentin Sampo

Oyj:n kaikista osakkeista ja niihin liittyvistä äänioikeuksista. Liputuksen mukaan Solidiumin omistuksessa on 9,95 prosenttia Sammon osakkeista ja 9,87 prosenttia äänistä.

Liputusilmoituksien yksityiskohdat ovat saatavilla osoitteessa www.sampo.com/liputukset.

Hallituksen ja ylimmän johdon omistukset

Oheisessa taulukossa on esitetty hallituksen ja johtoryhmän Sampo-omistukset. Vuoden 2019 lopussa Sammon hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat suoraan tai välillisesti 4 946 859 (6 651 102) Sammon A-sarjan osaketta. Omistusten yhteenlaskettu osuus osakemäärästä ja äänistä oli 0,9 prosenttia (1,2).

Sammon johtoryhmän ja heidän lähipiirinsä omistuksessa oli suoraan tai välillisesti 888 544 (842 582) osaketta, mikä oli 0,2 prosenttia (0,2) osakemäärästä ja äänistä.

Hallituksen ja johtoryhmän omistukset

Sampo Oyj, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Hallitus	31.12.2019	31.12.2018
Wahlroos	4 946 969	6 633 436
Fagerholm	4 701	3 598
Clausen	2 129	1 479
Clutterbuck	753	0
Lamminen	711	0
Mattila	6 870	6 203
Murto	2 595	1 922
Mäkinen	5 131	4 464
Yhteensä	4 969 859	6 651 102
Hallituksen omistus liikkeellelasketuista osakkeista, %	0,9	1,2
Hallituksen äänimäärä, %	0,9	1,2

Johtoryhmä	31.12.2019	31.12.2018
Stadigh	317 514	302 429
Magnusson	46 460	39 842
Alsaker	33 844	30 219
Janbu Holthe	0	0
Lapveteläinen	254 549	250 033
Martinsen	54 060	50 455
Niemisvirta	86 879	82 270
Thorsrud	55 524	51 591
Wennerklint	39 714	35 743
Yhteensä	888 544	842 582
Johtoryhmän omistus liikkeellelasketuista osakkeista, %	0,2	0,2
Johtoryhmän äänimäärä, %	0,2	0,2

Taloudellinen tilanne

Nordean osakkeina jaettu ylimääräinen osinko

Sampo Oyj:n hallitus ilmoitti 13.6.2019 suunnittelevansa jakavansa ylimääräisen osingon Nordea Bank Abp:n osakkeiden muodossa. Osingonjaosta päätettiin 7.8.2019. Jokainen osakkeenomistaja sai yhden Nordea-osakkeen kutakin omistamaansa kymmentä Sampo-osaketta kohti. Nordea-osakkeiden murto-osia vastaava määrä hyvitettiin osakkeenomistajille käteisenä. Yhteensä 55 517 639 Nordea Bank Abp:n osaketta jaettiin ylimääräisenä osinkona ja osakeosingon arvo oli 5,661 euroa Nordean kaupankäyntimäärillä painotettuun keskimurssiin 12.8.2019 perustuen. Osingon irtoamispäivä oli 8.8.2019 ja osingonmaksun täsmäytyspäivä 9.8.2019. Osakeosingon maksupäivä oli 12.8.2019 ja käteishyvityksen maksupäivä 16.8.2019.

Suomessa osakeosinkoa verotetaan kuten käteisosinkoa. Sampo maksoi osakeosingon jakamisesta perittävän 1,6 prosentin suuruisen varainsiirtoveron osakkeenomistajien puolesta. Ylimääräisen osingon jakamisen

seurauksena Sammon omistusosuus Nordeasta laski alle 20 prosenttiin kaikista yhtiön osakkeista ja äänistä. Sampo-konsernin vakavaraisuus lasketaan jatkossa ainoastaan Solvenssi II -sääntöjen mukaisesti ja Nordeaa käsitellään konsernitilinpäätöksessä tavallisena osakesijoituksena.

Sisäiset osingot

Sampo-konsernin emoyhtiö, Sampo Oyj, vastaanotti vuonna 2019 tytäryhtiöltään ja osakkuusyhtiöltään Nordealta osinkoja yli 1,5 miljardia euroa. Osinkoja maksettiin seuraavasti:

- Mandatum Life; 150 miljoonaa euroa maaliskuussa 2019,
- Nordea; 594 miljoonaa euroa huhtikuussa 2019,
- Topdanmark; 84 miljoonaa euroa huhtikuussa 2019 ja
- If; 7,5 miljardia Ruotsin kruunua (710 miljoonaa euroa) joulukuussa 2019.

Nordean tavoitteena on jakaa osinkoa 0,40 euroa osakkeelta vuodelta 2019. Mikäli 25.3.2020 kokoontuva yhtiökokous hyväksyy ehdotuksen, Sammon osuus Nordean jakamasta osingosta on 322 miljoonaa euroa.

Topdanmarkin hallitus ehdotti 2.4.2020 pidettävälle yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 17 Tanskan kruunua osaketta kohti. Yhtiökokouksen hyväksyessä ehdotuksen Sammon osuus Topdanmarkin jakamasta osingosta on 96 miljoonaa euroa.

Mandatum Lifen hallitus ehdottaa Sampo Oyj:lle maksettavaksi osinkoa 150 miljoonaa euroa vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. If maksaa osinkonsa yleensä vuoden lopulla.

Luottoluokitukset

Sampo-konsernin keskeiset luottoluokitukset 31.12.2019 on esitetty alla olevassa taulukossa.

Yhtiö	Moody's		Standard & Poor's	
	Luokitus	Näkymät	Luokitus	Näkymät
Sampo Oyj - Issuer Credit Rating	A3	Vakaat	A	Vakaat
If Skadeförsäkring AB - Insurance Financial Strength Rating	A1	Vakaat	A+	Vakaat
If Skadeförsäkring Holding AB - Issuer Credit Rating	-	-	A	Vakaat
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö - Issuer Credit Rating	-	-	A+	Vakaat

Vakavaraisuus

Sampo-konsernin Nordea-omistusta koskeva pääomavaade kasvoi yli 800 miljoonaa vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla, vaikka Nordea-omistukseen liittyvät riskit eivät muuttuneet. Sampo ryhtyi aktiivisiin toimiin laskemalla toukokuussa 2019 liikkeelle 500 miljoonan euron suuruisen hybridilainan. Lisäksi vielä merkittävämpänä toimenä hallitus sai yhtiökokoukselta huhtikuussa 2019 valtuutuksen jakaa lisäosion joko käteisenä ja/tai Sammon omistuksessa olevina rahoitusvälineinä. Sammon hallitus ilmoitti 13.6.2019, että se suunnitteli päättävänsä 7.8.2019 järjestettävässä kokouksessaan ylimääräisen osion jakamista Nordean osakkeiden muodossa.

Sammon hallitus päätti 7.8.2019 jakaa yhteensä 55 517 639 Nordea Bank Abp:n osaketta ylimääräisenä osinkona

(lisätietoja osiossa Nordean osakkeina jaettu ylimääräinen osinko). Osingonjaon seurauksena Sammon omistusosuus Nordeassa laski alle 20 prosentin.

Finanssivalvonta antoi 21.10.2019 hyväksyntänsä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän lakkaamiselle, minkä seurauksena Sampo-konsernin vakavaraisuus lasketaan jatkossa ainoastaan Solvenssi II -direktiivin mukaisesti ja Nordeaa käsitellään vakavaraisuuslaskennassa tavallisena osakesijoituksena. Konsernin Solvenssi II -säännösten mukainen vakavaraisuus oli joulukuun 2019 lopussa 167 prosenttia (140). Ehdotettu osinko on vähennetty Solvenssi II -laskennassa omasta varallisuudesta.

Sammon konsernitilinpäätöksessä (IFRS) Nordean käsittely osakkuusyhtiönä jatkuu ennallaan.

Tytäryhtiöiden vakavaraisuusasema

Vakuutustytäryhtiöt noudattavat vakavaraisuuslaskelmissaan Solvenssi II -säännöstöä. If-konserniin kuuluvat yhtiöt soveltavat joko osittaista sisäistä mallia tai standardikaavaa laskiessaan vakavaraisuuttaan erillisinä yhtiöinä. Mandatum Life raportoi vakavaraisuutensa standardikaavan mukaisesti. Topdanmark käyttää vakavaraisuutensa raportoinnissa osittaista sisäistä mallia.

If-konsernilla on S&P:n luottoluokitus A+, mikä edellyttää huomattavasti enemmän pääomaa kuin Solvenssi II:n mukainen standardikaava ja siksi standardikaavan soveltamisella ei ole käytännön merkitystä Ifin pääomitukselle. If-konsernin standardikaavan mukainen Solvenssi II -vaade 31.12.2019 oli 1 890 miljoonaa euroa (1 833) ja oma varallisuus 3 592 miljoonaa euroa (3 599). Vakavaraisuusaste oli 190 prosenttia (196).

S&P:n A+-luokituksen mukainen tavoitepääoma oli joulukuun 2019 lopussa 3 083 miljoonaa euroa (2 949) ja pääomat 3 151 miljoonaa euroa (3 149).

Topdanmark soveltaa DFSA:n hyväksymää osittaista sisäistä mallia valtaosaan vahinkovakuutus- ja terveysriskien sekä näiden vakavaraisuusvaatimusten laskentaa. Muiden riskien arvioinnissa käytetään Solvenssi II:n standardikaavaa. Topdanmarkin vakavaraisuussuhde oli osittaisen sisäisen mallin mukaisesti 177 prosenttia (196) joulukuun 2019 lopussa.

Mandatum Lifen vakavaraisuussuhde oli 31.12.2019 siirtymäsäännösten jälkeen 176 prosenttia (176). Oma varallisuus oli 2 117 miljoonaa euroa (1 740) ja Solvenssi II -pääomavaade 1 204 miljoonaa euroa (990). Oman varallisuuden kasvu selittyy pääasiassa 250 miljoonan euron suuruisen Tier 2 -lainan liikkeellelaskulla syyskuussa 2019 ja osakemarkkinoiden positiivisella kehityksellä tilikauden aikana. Vakavaraisuuspääomavaatimus nousi markkinariskin kasvettua osakemarkkinoiden positiivisen kehityksen, symmetrisen korjaustekijän muutoksen ja vastuuvelan määrittämiseen käytettyjen sopimusrajojen tulkinnoissa tapahtuneiden muutosten seurauksena. Ilman siirtymäsäännöksiä oma varallisuus olisi ollut 1 756 miljoonaa euroa (1 348) ja vakavaraisuusvaade 1 234 miljoonaa euroa (1 030), ja tämän seurauksena vakavaraisuussuhde olisi ollut 142 prosenttia (131).

Lisätietoja Sampo-konsernin pääomituksista on saatavilla vuoden 2019 **Riskienhallintaraportista**, joka on julkaistu osoitteessa www.sampo.com/vuosi2019.

Velkarahoitus

Sampo Oyj:llä oli 31.12.2019 velkarahoitusta 3 908 miljoonaa euroa (4 067) ja korkoa kerryttäviä omaisuus-eriä 1 725 miljoonaa euroa (1 959). Korkoa kerryttäviin omaisuuseriin sisältyvät pankkitilit, korkoinstrumentit sekä 359 miljoonan euron (489) suuruiset tytä- ja osakkuusyhtiöiden liikkeelle laskemat pääomalainat.

Vuoden 2019 lopussa nettovelka oli 2 183 miljoonaa euroa (2 108). Nettovelkalaskelmaan sisältyvät vain korkoa kerryttävät varat ja velat. Sampo Oyj:n bruttovelka oli 51 prosenttia (52) yhtiön omasta pääomasta ja velkaisuusaste oli 34 prosenttia (34).

Sampo Oyj laski 23.5.2019 liikkeeseen 500 miljoonan euron suuruisen kiinteä-/vaihtuvakorkoisen 30NC10 -lainan, jonka eräpäivä on 23.5.2049.

Sampo maksoi 24.5.2019 erääntyneen 500 miljoonan euron suuruisen senioriehtoisen lainan.

Mandatum Life laski 26.9.2019 liikkeelle 250 miljoonan euron suuruisen Tier 2 -pääomalainan, jonka eräpäivä on 4.10.2049.

Sampo Oyj:n taseessa 31.12.2019 olleet rahoitusvelat koostuivat 3 414 miljoonan euron (3 943) senioriehtoista joukkovelkakirjalainoista. Lisäksi Sampo Oyj oli laskenut liikkeelle 494 miljoonan euron pääomalainan. Maksamattomia yritystodistuksia ei ollut (124). Sampo Oyj:n velan keskikorko oli 31.12.2019 ilman koronvaihtosopimuksia 1,2 prosenttia (0,8).

Lisätietoja Sampo-konsernin liikkeeseen laskemista lainoista on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/velkarahoitus.

Liikkeelle lasketut velkainstrumentit

Sampo Oyj, 31.12.2019

Velkainstrumentti	Kuponkikorko	Swap	Kokonaiskorko	Eräpäivä
Senior Bond 2 000 milj. SEK	Stibor3kk + 0,77 %	Euribor3kk + 0,59 %	0,19 %	28.5.2020
Senior Bond 1 000 milj. SEK	1,25 %	EUR 1,01 %	1,01 %	28.5.2020
Senior Bond 500 milj. euroa	1,50 %	---	1,59 %	16.9.2021
Senior Bond 700 milj. SEK	0,88 %	Euribor6kk + 0,38 %	0,04 %	23.5.2022
Senior Bond 1 300 milj. SEK	Stibor3kk + 0,55 %	Euribor6kk + 0,39 %	0,05 %	23.5.2022
Senior Bond 750 milj. euroa	1,000 %	---	1,01 %	18.9.2023
Senior Bond 500 milj. euroa	1,250 %	Euribor6kk + 0,74 %	0,39 %	20.5.2025
Senior Bond 500 milj. euroa	1,625 %		0,85 %	21.2.2028
Senior Bond under separate documentation 1 000 milj. NOK	3,100 %	Euribor6kk + 0,77 %	0,34 %	7.9.2028
Hybrid Tier2 Bond 500 milj. euroa	3,375 %	---	3,48 %	23.5.2029
Senior Bond 500 milj. euroa	2,25 %	---	1,49 %	27.9.2030
Julkinen velka 3 830 milj. euroa			1,3 %	
Private placements 100 milj. euroa			0,76 %	
Yhteensä 3 930 milj. euroa			1,2 %	

Tasapainottaakseen konsernitason riskejä Sampo Oyj sitoo velkarahoituksensa lyhyisiin korkoihin ja laskee liikkeeseen velkansa euromääräisenä tai Ruotsin kruunumääräisenä. Tavoitellun velkarakenteen saavuttamiseksi käytetään koronvaihtosopimuksia. Nämä johdannaiset arvostetaan tuloslaskelmassa käypään arvoon, vaikka ne taloudellisesti vastaavat velkojen maturiteetteja. Tämän

seurauksena Sampo Oyj säilyttää joustavuuden tarpeen vaatiessa säätää johdannaispositiotaan, mutta hintana on Omistusyhteisö-segmentin rahoituskulujen lisääntynyt heilahtelu.

Sampo Oyj:n pääasiallisena tavoitteena on ylläpitää hajautettua velkarakennetta, suhteellisen matalaa

velkaantumisasastetta ja vahvaa likviditeettiä, jotta yhtiö kykenee järjestämään rahoitusta strategisiin hankkeisiin tarpeen mukaan. Vahva likviditeetti ja kyky hankkia rahoitusta ovat keskeisiä tekijöitä Sampo-konsernin strategisen joustavuuden ylläpidossa.

Tulevaisuuden näkymät

Näkymät vuodelle 2020

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueiden odotetaan raportoivan hyvän toiminnallisen tuloksen vuonna 2020.

Markkina-arvoiset tulokset ovat kuitenkin varsinkin henkivakuutustoiminnassa vahvasti sidoksissa pääoma-markkinoiden kehitykseen. Matala korkotaso luo lisäksi haastavan ympäristön erääntyvien korkosijoitusten uudelleen sijoittamiseen.

Ifin odotetaan saavuttavan 85–89 prosentin yhdistetyn kulusuhteen vuonna 2020.

Topdanmark julkaisee oman tulosennustemallinsa vuosineljänneksittäin.

Nordean vaikutuksen konsernin tulokseen odotetaan olevan huomattava.

Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä

Sampo-konserni altistuu päivittäisessä liiketoiminnassaan erilaisille riskeille ja epävarmuustekijöille ensisijaisesti erillisinä johdettujen keskeisten liiketoimintayksiköidensä välityksellä.

Sampo-konsernin kannattavuuteen ja sen vaihteluihin vaikuttavat eniten markkina-, luotto- ja vakuutusriskit sekä operatiiviset riskit, joita keskeiset liiketoimintayksiköt kvantifioivat itsenäisesti. Konsernitasolla riskien lähteet ovat samoja, mutta hajautusvaikutusten takia ne eivät ole suoraan yhteenlaskettavissa.

Ennalta arvaamattomat, merkittävät tapahtumat voivat vaikuttaa Sampo-konsernin kannattavuuteen välittömästi. Epävarmuustekijöiden identifiointi on helpompaa

kuin epävarmuustekijöiden todennäköisyyksien, ajoituksen ja mahdollisten taloudellisten vaikutusten laajuuden arviointi. Tällä hetkellä on olemassa lukuisia yleisesti tunnistettuja makrotaloudellisia ja poliittisia tekijöitä sekä muita epävarmuuden lähteitä, jotka voivat vaikuttaa finanssialaan monella tavoin negatiivisesti. Erityisesti poliittiset riskit ovat tällä hetkellä korkealla tasolla.

Muita epävarmuuden lähteitä ovat toimintaympäristön ennalta arvaamattomat rakenteelliset muutokset sekä jo tunnistetut trendit ja mahdolliset laajakantoiset tapahtumat. Näillä ulkoisilla tekijöillä voi olla vaikutuksia liiketoiminnan harjoittamiseen myös pitkällä aikavälillä. Esimerkkejä tunnistetuista trendeistä ovat teknologinen kehitys, esimerkiksi tekoäly ja digitalisaatio, väestö-rakenteen muutokset ja kestävään kehitykseen liittyvät kysymykset, joilla voi olla syvällisiä vaikutuksia myös finanssisektorin yritysten toimintaan.

Osingot

Uusi osinkopolitiikka

Sampo on usean vuoden ajan pyrkinyt kasvattamaan vuotuista osinkoaan. Sammon johto päättyi 24.10.2019 kuitenkin siihen, että nykyisessä toimintaympäristössä, ja kun valtionvelkakirjojen korkojen odotetaan pysyvän pidemmän aikaa negatiivisina, osingon korotus ei ole yhtiön eikä sen osakkeenomistajien etujen mukaista. Nordean aiemmin samana päivänä julkistama osinkopolitiikan muutos vahvisti edelleen Sammon johdon näkemystä.

Sampo Oyj:n hallitus on hyväksynyt 6.2.2020 uuden osinkopolitiikan, jonka mukaan maksettujen osinkojen kokonaismäärä on vähintään 70 prosenttia konsernin vuotuisesta nettotuloksesta (satunnaiset erät pois lukien). Osingonjaon lisäksi voidaan ostaa omia osakkeita.

Voitonjakoehdotus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 7 383 547 646,18 euroa, josta tilikauden voitto on 1 489 678 098,42 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle osinkoa maksettavaksi 2,20 euroa kullekin yhtiön 555 351 850 osakkeelle. Maksettavien osinkojen yhteismäärä on 1 221 774 070,00 euroa. Loput varoista jätetään yhtiön omaan pääomaan.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 27.4.2020 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 5.5.2020.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

SAMPO OYJ **Hallitus**

Tunnusluvut

Konsernin yhteiset tunnusluvut		2019	2018	2017	2016	2015
Voitto ennen veroja	Milj. e	1 541	2 094	2 482	1 871	1 888
Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	12,0	7,5	17,1	15,0	14,0
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	5,5	3,2	7,6	7,3	7,2
Omavaraisuusaste	%	23,0	25,1	26,1	31,5	32,1
Konsernin vakavaraisuus ¹⁾	Milj. e	4 079	2 942	3 945	3 895	3 687
Konsernin vakavaraisuussuhde ¹⁾	%	167	140	156	155	154
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		9 813	9 509	9 364	6 780	6 755
Ifin tunnusluvut		2019	2018	2017	2016	2015
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	4 675	4 502	4 525	4 458	4 559
Vakuutusmaksutuotot	Milj. e	4 388	4 290	4 293	4 286	4 344
Voitto ennen veroja	Milj. e	884	848	818	824	960
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	34,5	11,2	21,3	25,3	21,5
Riskisuhde ²⁾	%	62,7	63,3	63,3	62,3	66,6
Toimintakulusuhde ²⁾	%	21,8	21,9	22,0	22,1	18,8
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua ²⁾	%	68,4	68,8	68,9	67,8	72,4
Liikekulusuhde ²⁾	%	16,1	16,4	16,4	16,6	13,0
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua	%	84,5	85,2	85,3	84,4	85,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 865	6 603	6 367	6 180	6 176
Topdanmarkin tunnusluvut ¹⁾		2019	2018	2017	2016	2015
Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	1 487	1 357	294	-	-
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	1 272	1 235	210	-	-
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot	Milj. e	1 178	1 144	281	-	-
Voitto ennen veroja	Milj. e	238	199	848	-	-
Vahinkosuhde ³⁾	%	66,2	66,0	64,0	-	-
Liikekulusuhde ³⁾	%	16,0	16,3	16,4	-	-
Yhdistetty kulusuhde	%	82,1	82,3	80,5	-	-
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		2 322	2 314	2 412	-	-

Mandatumien tunnusluvut		2019	2018	2017	2016	2015
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	1 603	1 082	967	1 122	1 149
Voitto ennen veroja	Milj. e	280	450	236	210	181
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	23,5	8,7	13,3	15,9	12,7
Liikekustannussuhde	%	98,7	92,1	94,7	100,5	100,0
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		563	531	525	543	522

Omistusyhteisön tunnusluvut		2019	2018	2017	2016	2015
Voitto ennen veroja	Milj. e	139	618	576	778	749
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		63	61	60	57	57

Osakekohtaiset tunnusluvut		2019	2018	2017	2016	2015
Osakekohtainen tulos	euro	2,04	3,04	3,96	2,95	2,96
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät	euro	2,63	1,70	3,79	3,14	2,79
Osakekohtainen oma pääoma	euro	21,44	22,30	23,14	21,31	20,38
Osakekohtainen substanssi	euro	20,71	20,60	25,37	24,86	23,79
Osakekohtainen osinko ⁵⁾	euro	2,20	2,85	2,60	2,30	2,15
Osinko/tulos	%	107,8	93,8	65,7	78,0	72,6
Efektiivinen osinkotuotto	%	5,7	7,4	5,7	5,4	4,6
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)		19,1	12,6	11,6	14,4	15,9
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	555 352	555 352	555 352	560 000	560 000
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	555 352	555 352	559 873	560 000	560 000
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna	1 000 kpl	555 352	555 352	559 873	560 000	560 000
Osakekannan markkina-arvo	Milj. e	21 609	21 331	24 858	23 850	26 320

A-sarja:		2019	2018	2017	2016	2015
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	554 152	554 152	554 152	558 800	558 800
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	554 152	554 152	554 152	558 800	558 800
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna	1 000 kpl	554 152	554 152	554 152	558 800	558 800
Painotettu keskim. kaupantekokurssi	euro	39,15	43,11	44,76	40,35	44,34
Antioikaistu ylin kurssi	euro	43,38	48,92	47,46	46,56	49,40
Antioikaistu alin kurssi	euro	34,45	37,61	41,53	34,42	37,72
Antioikaistu viimeinen kaupantekokurssi	euro	38,91	38,41	45,80	42,59	47,00
Osakkeen pörssivaihto tilikaudella	1 000 kpl	250 282	239 051	179 568	203 996	182 762
Osakkeen suhteellinen pörssivaihto	%	45,2	43,1	32,4	36,5	32,7
B-sarja:		2019	2018	2017	2016	2015
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200

¹⁾ Vertailuvuonna 2017 Topdanmark yhdisteltiin osakkuusyhtiönä 1 - 9/2017. Tunnusluvut ovat ajalta 10 -12/2017, jolloin yhtiö yhdisteltiin ensimmäisen kerran tytäryhtiönä.

¹⁾ Sampo-konsernin vakavaraisuus on laskettu 2016 lähtien Solvenssi II -direktiivin (2009/138/EU) ja vakuutusyhtiölain (521/2008) mukaisella konsolidointimetodilla. Koska Sampo Oyj on Solvenssi II -ryhmän ylin emo, lasketaan vakavaraisuus konsernitasonla.

²⁾ Vahinkovakuutuksen tunnusluvut on laskettu toimintokohtaisten kulujen pohjalta, eikä niitä siksi voida johtaa suoraan sulautetusta tuloslaskelmasta.

³⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle tilikaudelta 2019.

Tunnuslukuja laskettaessa veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero. Kiinteistöjen arvostuserot laskennallisella verovelalla vähennettynä on otettu huomioon laskettaessa kokonaispääoman tuottoa, oman pääoman tuottoa, omavaraisuusastetta sekä osakekohtaista substanssia. Lisäksi kokonaispääoman tuottoa sekä oman pääoman tuottoa laskettaessa on otettu huomioon muut laajan tuloksen erät. Osakekohtaista substanssia laskettaessa on huomioon otettu myös konsernin arvostuserot osakkuusyhtiö Nordeasta sekä pörssinoteeratusta tytäryhtiö Topdanmarkista.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön asetuksen ja sitä tarkentavan Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Konsernin vakavaraisuus on laskettu rahoitus- ja vakuutusyritysryhmittymien valvonnasta annetun lain kolmannen luvun mukaisesti konsolidointimenetelmällä.

Koko konsernin yhteiset tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Vahinkovakuutuksen voitto ennen veroja
+ henkivakuutuksen voitto ennen veroja
+ omistusyhteisön voitto ennen veroja
± konsernin tulosvaikutteiset eliminoinnit

Vahinko- ja henkivakuutus

+ vakuutusmaksutulo
+ sijoitustoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
- korvaukset
- vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
+/- osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Omistusyhteisö

+ sijoitustoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
+/- osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+ emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva kauden laaja tulos
± sijoitusten arvostuserojen muutos laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
+ oma pääoma yhteensä, emoyhtiön omistajien osuus (vuoden alun ja lopun keskiarvo)
± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

X 100 %

Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+ liikevoitto
± muut laajan tuloksen erät ennen veroja
- määräysvallattomille kuuluva osuus tuloksesta
+ korkokulut ja muut rahoituskulut
+ vastuuvelan perustekorko
± sijoitusten arvostuserojen muutos
+ taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)
- sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka (vuoden alun ja lopun keskiarvo)
± sijoitusten arvostuserot (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

X 100 %

Omavaraisuusaste (käyvin arvoin), %

+ oma pääoma yhteensä (emoyhtiön omistajien osuus)
± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
+ taseen loppusumma
± sijoitusten arvostuserot

X 100 %

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Keskiarvo kuukausien lopun henkilökuntamäärästä oikaistuna osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

**Vahinkovakuutustoiminnan
tunnusluvut*****Riskisuhde, %***

$$\frac{\begin{array}{l} + \text{ korvauskulut} \\ - \text{ korvausten käsittelykulut} \end{array}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100 \%$$

Toimintakulusuhde, %

$$\frac{\begin{array}{l} + \text{ liikeykulut} \\ + \text{ korvausten käsittelykulut} \end{array}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100 \%$$

***Vahinkosuhde ilman
perustekorkokulua, %***

$$\frac{\text{korvauskulut ilman perustekorkokulua}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100 \%$$

Liikekulusuhde, %

$$\frac{\text{liikeykulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100 \%$$

***Yhdistetty kulusuhde ilman
perustekorkokulua, %***

vahinkosuhde ilman perustekorkokulua + liikekulusuhde

**Henkivakuutustoiminnan
tunnusluvut*****Liikekustannussuhde, %***

$$\frac{\begin{array}{l} + \text{ liikeykulut ennen vakuutusten aktivoitujen} \\ \text{hankintamenojen muutosta} \\ + \text{ korvausten selvittelykulut} \end{array}}{\text{kuormitustulo}} \times 100 \%$$

Osakekohtaiset tunnusluvut***Osakekohtainen tulos***

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden voitto
osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

***Osakekohtainen tulos ml.
käyvän arvon rahaston muutos***

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva laaja tulos
osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen oma pääoma

oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen substanssi

$$\frac{\begin{array}{l} + \text{ oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)} \\ \pm \text{ noteeratun osakkuusyhtiön arvostusero} \\ \text{konsernissa} \\ \pm \text{ sijoitusten arvostuserot laskennallisen} \\ \text{verovelan vähentämisen jälkeen} \end{array}}{\text{osakkeiden antioikaistu lukumäärä} \\ \text{tilinpäätöspäivänä}} \times 100 \%$$

Osakekohtainen osinko, %

$$\frac{\text{tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{osakkeiden antioikaistu lukumäärä} \\ \text{tilinpäätöspäivänä}} \times 100 \%$$

Osinko tuloksesta, %

$$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakekohtainen tulos}} \times 100 \%$$

Efekttiivinen osinkotuotto, %

$$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen} \\ \text{kaupantekokurssi}} \times 100 \%$$

Hinta/voitto -suhde (P/E-luku)

$$\frac{\text{osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{osakekohtainen tulos}}$$

Osakekannan markkina-arvo

osakkeiden lukumäärä tilikauden viimeisenä päivänä
x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Osakkeiden suhteellinen pörssivaihto, %

$$\frac{\text{pörssin kautta vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}{\text{osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä}} \times 100 \%$$

KONSERNIN IFRS-TILINPÄÄTÖS

39

Konsernin laaja
tuloslaskelma,
IFRS

40

Konsernitase,
IFRS

41

Laskelma oman
pääoman muutoksista,
IFRS

42

Konsernin
rahavirtalaskelma,
IFRS

Konsernin IFRS-tilinpäätös

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e	Liite	1-12/2019	1-12/2018
Vakuutusmaksutulo	1	8 749	7 907
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2, 9	2 515	-104
Liiketoiminnan muut tuotot	36	60	244
Korvaukset	3	-5 466	-5 015
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	4	-2 919	-85
Henkilöstökulut	5	-897	-855
Liiketoiminnan muut kulut	6	-653	-627
Rahoituskulut	9	-13	-18
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	13	321	647
- Arvostustappio osakkuusyhtiöosakkeiden jakamisesta osinkoina	13	-155	-
Tilikauden voitto ennen veroja		1 541	2 094
Verot	21, 22, 23	-304	-317
Tilikauden voitto		1 237	1 778

Milj. e	Liite	1-12/2019	1-12/2018
Kauden muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	23, 24		
Muuntoerot		-39	-97
Myytavissä olevat rahoitusvarat		566	-739
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä		-30	-61
Verot		-123	159
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		373	-739
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		-58	-6
Verot		13	1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		-45	-5
TILIKAUDEN LAAJA TULOS		1 565	1 034
Kauden voitosta			
Emoyhtiön omistajien osuus		1 130	1 687
Määräysvallattomien osuus		107	91
Tilikauden laajasta tuloksesta			
Emoyhtiön omistajien osuus		1 458	943
Määräysvallattomien osuus		107	91
Osakekohtainen tulos (euroa)	8	2,04	3,04

Konsernitase, IFRS

Milj. e	Liite	12/2019	12/2018
Varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	10	302	162
Sijoituskiinteistöt	11	679	665
Aineettomat hyödykkeet	12	2 151	2 143
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	13	7 217	8 065
Rahoitusvarat	9, 14, 15, 16, 17, 18, 19	23 443	22 693
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	20	12 975	10 671
Laskennalliset verosaamiset	21	19	24
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	26	289	294
Muut varat	25	2 185	2 263
Käteiset varat		2 677	2 361
Varat yhteensä		51 939	49 340
Velat			
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	26	18 041	18 415
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	27	14 368	11 390
Huonomman etuoikeuden omaavat lainat	9, 15, 17, 28	1 202	464
Muut rahoitusvelat	9, 15, 17, 28	3 592	4 247
Laskennalliset verovelat	21	587	487
Varaukset	29	20	18
Eläkevelvoitteet	30	99	51
Muut velat	31	1 489	1 254
Velat yhteensä		39 396	36 326

Milj. e	Liite	12/2019	12/2018
Oma pääoma			
Osakepääoma		98	98
Rahastot		1 530	1 530
Kertyneet voittovarot		10 062	10 944
Muut oman pääoman erät		217	-186
Emoyhtiön omistajien osuus		11 908	12 386
Määräysvallattomien osuus		635	628
Oma pääoma yhteensä		12 542	13 014
Oma pääoma ja velat yhteensä		51 939	49 340

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Vara- rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Voitto- varat ¹⁾	Muunto- erot ²⁾	Myytävissä olevat rahoitus- varat ³⁾	Yhteensä	Määräys- vallattomien osuus	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2018	98	4	1 527	10 692	-656	1 184	12 848	660	13 508
Muutokset omassa pääomassa									
Osingonjako				-1 444 ⁴⁾			-1 444	-112	-1 556
Osakeperusteiset maksut				8			8	9	17
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista				31			31		31
Muut oman pääoman muutokset							-	-20	-20
Kauden voitto				1 687			1 687	91	1 778
Muut laajan tuloksen erät				-31	-124	-590	-744		-744
Oma pääoma 31.12.2018	98	4	1 527	10 944	-780	594	12 386	628	13 014
Muutokset omassa pääomassa									
Osingonjako				-1 583 ⁴⁾			-1 583	-90	-1 672
Ylimääräinen osingonjako Nordean osakkeina				-319			-319		-319
Osakeperusteiset maksut				1			1		1
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista				-43			-43		-43
Muut oman pääoman muutokset				8			8	-10	
Kauden voitto				1 130			1 130	107	1 237
Muut laajan tuloksen erät				-75	-37	440	328		328
Oma pääoma 31.12.2019	98	4	1 527	10 062	-817	1 034	11 908	635	12 542

¹⁾ IAS 19 Eläkevelvoitteet standardin nettovaikutus voittovaroihin oli -90 (-34) milj. e.

²⁾ Muut laajan tuloksen erät sisältävät myös konsernin omistussuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean vastaavista eristä. Voittovarot sisältävät -30 (-26) milj. euron osuuden Nordean eristä, joita ei siirretä enää tulosvaikutteisiksi. Muuntoerot sisältävät 3 (-26) milj. euron osuuden Nordean muuntoeroista. Myytävissä olevat varat puolestaan sisältävät -3 (-10) milj. euron osuuden Nordean käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksista. Nordea on ottanut käyttöön IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardin 1.1.2018 alkaen.

³⁾ Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 718 (-409) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty -255 (-192) milj. euroa. Eriytetylle Suomi-vakuutuskannalle siirretty osuus oli -21 (20) milj. euroa.

⁴⁾ Osakekohtainen osinko 2,20 (2,85) euroa osakkeelta.

Muuntoeroihin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. e	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 541	2 094
Oikaisut:		
Poistot	78	59
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	-637	374
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-500	-280
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	2 775	35
Muut oikaisut	66	-665
Oikaisut yhteensä	1 783	-478
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	-1 526	-1 193
Muut varat	37	-359
Yhteensä	-1 489	-1 552
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	-2	85
Muut velat	88	41
Maksetut korot ja tuloverot	-390	-381
Yhteensä	-305	-255
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 530	-190
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	594	439
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-64	-33
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	530	406

Milj. e	2019	2018
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Maksetut osingot	-1 588	-1 444
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	496	1 482
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-647	-609
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-1 739	-571
Rahavirrat yhteensä	322	-355
Rahavarat tilikauden alussa	2 361	2 734
Muuntoerot	-5	-18
Rahavarat tilikauden lopussa	2 677	2 361
Rahavarojen nettomuutos	322	-355

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:	2019	2018
Saadut korot	543	474
Maksetut korot	-189	-126
Saadut osingot	216	183
Vuokrasopimuksista johtuvat lähtevät rahavirrat yhteensä	-34	-

*) Sijoitukset sisältävät sijoituskiinteistöt, rahoitusvarat sekä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. vuoden aikana hankittujen ja myytyjen tytäryhtiöiden ja valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavaroihin sisältyy kassa 2 662 milj. euroa (2 361) sekä lyhytaikaiset enintään 3 kk:n talletukset 15 (-) milj. euroa.

KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

44

Yhteenveto
merkittävistä
tilinpäätöksen
laatimisperiaatteista

62

Segmentti-
informaatio

67

Olennot
määräysvallattomien
omistajien osuudet

68

Hankitut
liiketoiminnot

69

Muut konsernin liitetiedot 1–40

1 Vakuutusmaksutulo.....	69	16 Rahoitusvarojen käypien arvojen muutokset.....	85	28 Rahoitusvelat.....	104
2 Sijoitustoiminnan nettotuotot.....	69	17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia.....	86	29 Varaukset.....	106
3 Korvauskulut.....	73	18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset.....	90	30 Eläkevelvoitteet.....	107
4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos.....	73	19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi.....	92	31 Muut velat.....	110
5 Henkilöstökulut.....	73	20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.....	92	32 Ehdolliset velat ja sitoumukset.....	111
6 Liiketoiminnan muut kulut.....	74	21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat.....	93	33 Oma pääoma.....	112
7 Ifin tulosanalyysi.....	74	22 Verot.....	95	34 Lähipiiritiedot.....	113
8 Osakekohtainen tulos.....	74	23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät.....	95	35 Kannustinjärjestelmät.....	114
9 Rahoitusvarat ja -velat.....	75	24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot.....	96	36 Tilintarkastajan palkkiot.....	117
10 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.....	76	25 Muut varat.....	96	37 Oikeudenkäynnit.....	117
11 Sijoituskiinteistöt.....	77	26 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista.....	97	38 Sijoitukset tytäryhtiöissä.....	117
12 Aineettomat hyödykkeet.....	78	27 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista.....	103	39 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat.....	117
13 Sijoitukset osakkuusyrityksissä.....	80			40 Sampo-konsernin riskienhallinta 2019.....	118
14 Rahoitusvarat.....	82				
15 Käyvät arvot.....	84				

Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot

Yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sammon konsernitilinpäätös vuodelta 2019 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, ”IFRSs”) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Sampo on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2019 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Sampo otti vuoden 2019 alusta käyttöön uuden standardin IFRS 16 *Vuokrasopimukset*. Standardi korvasi IAS 17 standardin, jonka mukaan vuokrasopimukset kirjattiin joko taseeseen rahoitusleasingsovimuksina tai muina vuokrasopimuksina, jolloin sopimuksiin liittyvät vastuut esitettiin tilinpäätöksen liitetiedoissa. Uuden standardin myötä lähtökohtaisesti kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen. Tuloslaskelmaan kirjataan vuokrasopimuksista aiheutuvat korkokulut sekä poistot.

Siirtymähetkellä sovellettiin standardin sallimaa yksinkertaistettua menettelyä, jolloin vertailuvuosia ei oikaistu takautuvasti. Lisäksi konserni hyödynsi standardin sallimaa poikkeusta jättää lyhytaikaiset ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevat vuokrasopimukset taseen ulkopuolelle. Standardin käyttöönotolla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen. Konsernin varat kasvoivat 141 miljoonaa euroa ja velat 137 miljoonaa euroa.

Muilla kuluneella tilikaudella käyttöönotetuilla standardeilla tai vuosittaisilla lisäyksillä standardeihin ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisölain säädäntö sekä viranomaissäännökset.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on pääasiallisesti alkuperäinen hankintameno. Poikkeuksia ovat mm. käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, myytävissä olevat rahoitusvarat, suojauskohteet käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavat osakeperusteiset maksut, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitilinpäätös esitetään euroina pyöristettynä lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 6. helmikuuta 2020.

Konsernitilinpäätös

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Sampo Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiöinä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytäryhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomennelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Hankekohtaisesti valitulla käsittelytavalla on vaikutusta sekä kirjattavaan määräysvallattomien

omistajien osuuteen että liikearvon määrään. Määrä, jolla maksettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus sekä mahdollisesti aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernitilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadin-taperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan hankintameno, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen

nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyhtiön velvoitteiden täyttämiseen. Sijoitus sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistuosuuden mukaisesti.

Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eränään tuloslaskelmassa. Konsernin osuus osakkuusyhtiön muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on esitetty konsernin muissa laajan tuloslaskelman erissä.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvonalentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvoa kirjaamalla siitä tulosvaikutteinen arvonalentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruutetaan tehty arvonalennus vastaavasti tulosvaikutteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittamisvaluutta. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavaliutua, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavaliutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavaliutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja mone-taaristen tase-erien muuttamisesta toimintavaliutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurs-sivoittoina tai –tappioina tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaliutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muun-toeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankintaan liittyvä liikearvo ja käyvän arvon oikaisu käsitellään tilinpäätöksessä kuin ne olisivat ulkomaisen yksikön varoja ja velkoja. Muuntoerot, jotka syntyvät näiden erien muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, kirjataan omaan pääomaan ja niiden muutos muihin laajan tuloksen eriin.

Konsernitilinpäätöksessä on käytetty seuraavia valuuttakursseja:

1 euro =	Tilinpäätös- päivän kurssi	Tilikauden keskikurssi
Ruotsin kruunua	10,4468	10,5853
Tanskan kruunua	7,4715	7,4661

Segmenttiraportointi

Konsernin segmentointi perustuu liiketoiminta-alueisiin, joiden riskit ja kannattavuuteen vaikuttavat lähtökohdat sekä sääntely-ympäristö poikkeavat toisistaan. Liiketoiminnan valvonta ja ohjaus sekä raportointi johdolle on organisoitu liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin liiketoimintasegmentit ovat If, Topdanmark, Mandatum sekä Omistusyhteisö (ml. Nordea).

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoivat segmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Baltia.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluohjeistukseen sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännönsäätöön.

Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja -kulut jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan. Osingot kirjataan tuotoksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot ja transaktiokulut kirjataan suoraan tulokseen instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Vakuutusten hankkimisesta aiheutuvat menot käsitellään vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Henkivakuutustoiminnassa hankin-

tamenot käsitellään Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä palkkiokuluina.

Muut palkkiokulut sisältyvät tuloslaskelmaeraan Sijoitustoiminnan nettotuotot.

Vakuutusmaksut

Tuloslaskelmaerä Vakuutusmaksut sisältää vahinko- ja henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutussopimukset ovat pääosin lyhytaikaisia vuosivakuutuksia, jolloin vakuutusmaksu kirjataan vakuutusmaksutuloksi vuosimaksun erääntyessä. Tilinpäätöspäivänä vakuutusmaksutuloa oikaistaan vakuutusmaksuvastuun muutoksella eli sillä osuudella vakuutusmaksutulosta, joka vakuutussopimuksen kattaman ajanjakson perusteella kuuluu seuraavalle tilikaudelle.

Henkivakuutustoiminnan vakuutussopimuksiin ja sijoitussopimuksiin sisältyvät vastuut ovat pitkäaikaisia, jolloin vakuutusmaksu ja sen perusteella maksettava korvaus eivät yleensä kohtaa samalla tilikaudella. Vakuutusmaksut kirjautuvat maksutuloon vakuutuslajista riippuen pääsääntöisesti maksuperusteisesti. Veloitusperusteisesti kirjautuu osa ryhmäeläkevakuutuksen vakuutusmaksuista.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään kuluna erässä Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia seurataan ja hallinnoidaan käyvin arvoin mahdollisimman ajantasaisen ja oikean kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Sijoitukset myös raportoidaan konsernin johdolle käyvin arvoin. Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ovat joukkovelkakirjoja ja oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Rahoitusvarojen käypä arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen. Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin. Suurin osa tason 3 sijoituksista on pääomarahastoja tai vaihtoehtorahastoja.

Pääomarahastosijoitusten osalta alla olevien sijoitusten arvon määrittää rahasto, jolla on olennaiset ja riittävät tiedot alla olevien sijoitusten arvonmäärittämiseksi. Pääomarahaston arvonmäärittäminen toteutetaan pääasiassa kvartaaleittain perustuen alla olevien sijoitusten arvoon ja vieraan pääoman määrään. Alla olevien sijoitusten arvonmäärittäminen pohjana käytetään esimerkiksi hankintahintaan perustuvaa arvostusta, julkisesti vaihdettujen verrokkiyhtiöiden arvoa, tuottokerroinperusteista arvostusta tai kassavirtoihin perustuvaa arvostusta. Pääomarahastot noudattavat yleisesti International Private Equity and Venture Capital Valuation (IPEV) -ohjeistusta, jossa kuvataan erilaisia arvostuskäytäntöjä yksityiskohtaisemmin.

Myös vaihtoehtorahastojen osalta arvon määrittää rahasto ja toteutuksesta vastaa ensisijaisesti rahastonhoitaja.

Vaihtoehtorahastot ovat usein ominaisuuksiltaan monimutkaisia ja arvonmäärittäminen on riippuvainen alla olevien instrumenttien luonteesta. Arvonmäärittäminen pohjana käytetään esimerkiksi kassavirtoihin perustuvaa arvostusta. Vaihtoehtorahastojen toimintaa ja arvonmäärittäystä sääntelee Alternative Investment Fund Managers Directive (AIFMD), jossa kuvataan tarkemmin arvonlaskennan toimintaperiaatteita ja dokumentointivaatimuksia.

Henkivakuutustoiminnassa vakuutus sopimuksia koskevan standardin IFRS 4 mukaan harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten arvostuksessa noudatetaan kansallisia laskentaperiaatteita eli sopimuksia ei arvosteta käypään arvoon. Näiden sopimusten sekä oman pääoman katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan kokonaisuutena ja ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Poikkeuksena tästä on sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusvaroina omana tase-eränään. Myös näitä vastaava velka esitetään omana eränään.

Taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, sekä myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä, joka on päivä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen lainaa nostettaessa.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä vain silloin, kun netottamiseen on laillinen oikeus ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat

Rahoitusvara, joka on tarkoitus myydä tai ostaa takaisin lyhyen ajan kuluessa tai joka kuuluu salkkuun, jota hallinnoidaan yhdessä tai käytetään toistuvasti lyhyen aikavälin voiton tavoitteluun, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaraksi. Tällaiset varat merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja -tappioiden, korkotuottojen ja -kulujen sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Myös johdannaisopimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Johdannaisopimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Niiden tase- ja tuloslaskelmakirjaukset

menevät kuten edellä esitetty kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen osalta.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset –ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisättynä välittömästi kohdistettavissa olevilla transaktiomenoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisättynä

hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktiomenoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvonmuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai –tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuuserän arvo on alentunut siten, että siitä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johtuvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määrällisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintameno.

Jos omia velkoja lunastetaan takaisin ennen eräpäivää, velat poistetaan taseesta ja velan kirjanpitoarvon ja lunastuksessa maksetun vastikkeen erotus kirjataan tulokseen.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikäli hintalähteen pörssissä on käytössä huutokauppamenettely. Myös johdannais-sopimukset arvostetaan viimeiseen kaupantekohintaan. Mikäli rahoitusinstrumentille on olemassa sen markkinariskin kumoava vastaerä, arvostuksessa käytetään tältä osin samaa hintalähdettä vastaavissa ja vastattavissa. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksyttyjen arvostusmenetelmien avulla. Arvostus tehdään käyttämällä asiaa tuntevien, liiketoimintaan halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetelmää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määrittellä, hankintameno katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvästä arvosta. Tällaisten rahoitusvarojen määrä konsernin taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Kun arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman alkuperäisen kirjaamisen jälkeisen toteutuneen tappion synnyttävän tapahtuman seurauksena ja näillä tapahtumilla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintameno kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentumisesta pidetään esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä, että asiakas ei todennäköisesti selviydy maksuvelvoitteistaan konsernille. Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin yksinään merkittävien rahoitusvarojen osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka eivät yksinään ole merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintameno taseeseen merkityistä rahoitusvaroista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta

arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttaus korkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen arvioidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksen paranemiseen), arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillistarkasteluun, joka tehdään, kun liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksessa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai osuuden käypä arvo laskee merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen hankintamenon.

Päätös siitä, onko arvon alentuminen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii johdon harkintaa. Päätös tehdään tapauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioidaan laadullisten kriteerien lisäksi mm. osakkeen arvon historiallisia muutoksia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen käypä arvo on ollut hankintamenoa alhaisempi. Sampo-konsernissa arvon alentuminen katsotaan yleensä merkittäväksi, kun julkisesti noteeratun osakkeen tai osuuden käypä arvo alittaa keskimääräisen hankintamenon 20 prosentilla ja

pitkäaikaiseksi, kun käypä arvo on alittanut hankintamenon yli 12 kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden arvo pyritään määrittämään markkinoilla yleisesti hyväksyttyjen arvostusmenetelmien avulla. Merkittävien noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pääomarahastosijoitukset arvostetaan yleisesti alalla vallitsevan käytännön, International Private Equity and Venture Capital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyyttä ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viimeksi mainituissa tapauksissa tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoitukseen liittyvät erityistekijät ja olosuhteet. Sampo tekee pääomarahastosijoituksensa pitääkseen ne rahaston elinkaaren loppuun asti, jolloin rahaston tyypilliseksi toimiajaksi muodostuu 10–12 vuotta. Arvio koko rahaston mahdollisesta arvon alentumisesta voidaan yleensä perustellusti tehdä vasta elinkaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että sijoituksesta ei sitä myytäessä saada hankintamenoa vastaavaa määrää, kirjataan arvonalennus.

Arvonalennus pääomarahastoille kirjataan yllä olevien periaatteiden lisäksi aina silloin, kun rahaston alkamisvuosi on vähintään 10 vuotta vanha ja rahaston kirjanpitoarvo on enintään 500 000 euroa. Näissä tapauksissa sekä käypä arvo että kirjanpitoarvo kirjataan nolnaan.

Arvonalennus tehdään vain rahastoille, joiden osalta kriteerit täyttyvät kaikkien Sampo-konsernin yhtiöiden salkkujen osalta.

Saamistodistusten arvon alentumisessa tappion suuruus määritetään pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla oikaistun hankintamenon ja tarkasteluhetken käyvän arvon välisenä erotuksena, vähennettynä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen tai osuuden arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään omasta pääomasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena arvonalentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnousu kirjataan suoraan muun laajan tuloksen eriin. Arvon edelleen laskeessa alle hankintamenon kirjataan tulosvaikutteinen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja ne sisältävät korko-, luottoriski-, valuutta-, osake- sekä hyödykejohdannaiset. Johdannaissopimukset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen varoiksi, kun niiden käypä arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käypä arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaissopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja -tappiot yhdessä korkotuottojen ja -kulujen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi johdannaisiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojaautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta. Kuluneella tilikaudella konsernissa on sovellettu käyvän arvon suojausta Mandatumissa.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 -standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisen ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintatavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana, jotta suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina

käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otetut arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruiseksi velaksi lainanantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Uuden IFRS 16 *Vuokrasopimukset* standardin mukaisesti vuokrasopimukset esitetään lähtökohtaisesti taseella. Ainoat valinnaiset poikkeukset koskevat tiettyjä

lyhytaikaisia tai arvoltaan vähäisiä vuokrasopimuksia, jotka voidaan edelleen kirjata tasaerinä vuokrasopimuksen voimassaolon aikana.

Vuokrasopimuksista aiheutuvat käyttöoikeusomaisuuserät (oikeus käyttää vuokrasopimuksen kohdetta) kirjataan varoihin osana Aineellisia hyödykkeitä ja niitä vastaavat vuokravelvoitteet taseen velkapuolelle osaksi Muita velkoja. Käyttöoikeusomaisuuserä kirjataan vuokra-ajan alkamishetkellä ja arvostetaan hankintameno, joka sisältää vuokrasopimusvelan alkuperäisen määrän sekä vuokralle antajalle mahdollisesti ennalta suoritettut maksut. Vuokrasopimusvelka puolestaan kirjataan vuokra-ajan alkamishetkellä ja arvostetaan tulevien vuokramaksujen nykyarvoon.

Tuloslaskelmaan kirjataan käyttöoikeusomaisuuserästä tehtävät poistot sekä vuokravelasta aiheutuvat korkokulut.

Konserni vuokralle antajana

Vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät tase-erään Sijoituskiinteistöt ja niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuotoiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankittu yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Sitä aiempien hankintojen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenona.

Liikearvo arvostetaan kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintameno. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintameno määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summana. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä

tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenoista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintameno. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Atk-ohjelmistot	3–10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	3–10 vuotta

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan neliömäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja

arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Tästä poikkeuksena on Topdanmark, missä kirjanpitoarvona käytetään uudelleenarvostukseen perustuvaa arvoa eli käypää arvoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla.

Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koitua vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollan suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoajankoja oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset	20–60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset	30–60 vuotta
Rakennusten ainesosat	10–15 vuotta
Atk-laitteet ja autot	3–5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–10 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* mukaisesti.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä sekä taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Testissä verrataan yksikön liikearvon sisältävää kirjanpitoarvoa yksiköstä kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan

omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen. Omistusyhteisösegmentin erään sijoitukset osakkuusyhtiöissä yhdistelty osakkuusyhtiö Nordean sijoitusomaisuuskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon.

Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoihin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukauppoihin perustuvaa kauppa-arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinalähtöiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos velvoitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitus sopimukset

Vakuutus sopimukset käsitellään IFRS 4 standardin mukaisesti joko vakuutus sopimuksina tai sijoitus sopimuksina. Standardin mukaan vakuutus sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan välillä merkittävää vakuutus riskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitus riskiä eikä merkittävää vakuutus riskiä, luokitellaan sopimus

sijoitus sopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitus sopimukseksi määrää sen arvostuskäytännön.

Sampo käsittelee sopimuksista syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitus määrää sekä sen muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 40.

Jälleenvakuutus sopimukset

Jälleenvakuutus sopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutus sopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutus yhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvaus velvolliseksi muiden tekemiensä vakuutus sopimusten perusteella. Jälleenvakuutus sopimusten perusteella saatavat suoritukset on kirjattu taseessa erään Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuuttajien osuuden konsernin jälleenvakuutettujen vakuutus sopimusten vakuutus maksu- ja korvaus vastuusta. Muissa varoissa on lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuuttajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutus sopimuksen perusteella toiselle vakuutus yhtiölle, kirjataan velka tase-erään Muut velat.

Jälleenvakuutuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutussaamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvon alentumistappio kirjataan tulos vaikutteisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vahinkovakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Vakuutus sopimuksia luokiteltaessa ja niihin liittyviä riskejä tarkasteltaessa toisiinsa kytketyt sopimukset tulkitaan yhdeksi sopimukseksi.

Muina kuin vakuutus sopimuksina, eli sopimuksina, joissa riski ei siirry, käsitellään mm. Captive-sopimuksia, joissa vakuutus yhtiö merkitsee yrityksen ensivakuutuksen ja jälleenvakuuttaa saman riskin sellaisessa vakuutus yhtiössä, joka kuuluu vakuutuksenottajan kanssa samaan konserniin. Vahinkovakuutuksessa on myös sopimuksia, joissa vakuutus yhtiö myöntää vakuutuksen ja siirtää vakuutus riskin edelleen lopulliselle vakuutuksenantajalle. Nämä ovat ns. Reverse Flow Fronting –sopimuksia. Aikaisemman bruttokäsittelyn sijaan näistä molemmista kirjataan vain sopimussuhteen nettovaikutus tulos laskelmaan ja taseeseen. Edellytyksenä nettomääräiselle käsittelylle on, että sopimuksesta nettona kirjattu omapidätys on nolla.

Lisäksi vahinkovakuutuksessa on sopimuksia, joissa vakuutusriski on eliminoitu retrospektiivisellä vakuutusmaksulla, eli ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla suoraan tai vakuutuksen vuosiuudistuksen yhteydessä. Näiden sopimusten rahavirta kirjataan nettomääräisenä suoraan taseeseen kirjaamatta niitä ensin tuloslaskelmaan vakuutusmaksutuotoiksi ja korvauskuluiksi.

Velat vahinkovakuutus sopimuksista

Vakuutusvelka on nettomääräinen sopimusperusteinen velvoite, joka vakuutuksenantajalla on vakuutus sopimuksen perusteella. Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu muodostavat vakuutusvelan, joka vastaa solmittujen vakuutus sopimusten mukaisia velvoitteita.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutus sopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Vahinko- ja jälleenvakuutuksessa vakuutusmaksuvastuu lasketaan yleensä aikaperusteisesti niin kutsutun pro rata temporaris -periaatteen mukaisesti. Jos vakuutusmaksutaso katsotaan riittämättömäksi siten, ettei se kata mahdollista korvausmenoja ja liikekuluja, vakuutusmaksuvastuuta on vahvistettava siirtovastuun täydennyksellä ottaen huomioon myös erääntymättömät vakuutusmaksuerät.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei tilinpäätöshetkellä vielä ole raportoitu vakuutusyhtiölle eli

ns. IBNR (incurred but not reported) -vahinkoja. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten arvioidut selvittelykulut.

Vahinkoensivakuutuksen ja jälleenvakuutuksen korvausvastuu lasketaan tilastollisin menetelmin tai tapauskohtaisesti yksittäisten vahinkojen perusteella. Useimmiten käytetään näiden menetelmien yhdistelmää siten, että suurvahingot arvioidaan tapauskohtaisesti ja pienehköt vahingot sekä tilinpäätöshetkellä tapahtuneet mutta vielä raportoimattomat vahingot (IBNR) tilastollisin menetelmin.

Vahinko- ja jälleenvakuutuksesta saatava vakuutusmaksutulo kirjataan tuloslaskelmaan, kun vakuutuksen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pääsääntöisesti aikaperusteisesti ns. pro rata temporis -periaatteen pohjalta. Vakuutusmaksuvastuun riittävyys testataan laskemalla vakuutusmaksuvastuun lisävastuu yhtiöittäin kullekin liiketoiminta-alueelle ja vakuutusluokalle. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan kirjaamalla siirtovastuun täydennys.

Vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmä

Suomen lakisääteisten vahinkovakuutusten (tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten) perusteella maksettavia eläkkeitä, sairaanhoidon sekä lääkinnällisen kuntoutuksen korvauksia korotetaan vuosittain Tel-indeksillä korvausten reaaliarvon säilyttämiseksi. Indeksikorotukset eivät ole vakuutusyhtiöiden vastuulla, sillä ne rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella, ts. kunakin vuonna vakuutusmaksuissa kerätään indeksikorotuksia yhtä paljon kuin niitä kyseisenä vuonna maksetaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että vahinkovakuutusyhtiöt keräävät vakuutusmaksutulojensa yhteydessä kuormituserää, joka tilitetään kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle. Keskusyhteisö jakaa kerätty jakojärjestelmämäärät siten, että kyseistä vakuutuslajia harjoittava yhtiö saa saman määrän, minkä se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia. Vakuutusyhtiön maksuosuuden suuruus perustuu yhtiön markkinaosuuteen kyseisen vakuutuslajin osalta.

Eläkkeiden indeksikorotuksiin liittyvää jakojärjestelmää ei käsitellä IFRS 4:n mukaisena vakuutustoimintana eikä siitä synny vakuutusyhtiölle riskiä. Siten vakuutusmaksun yhteydessä kerättävää jakojärjestelmämaksua ei katsota vakuutusmaksutuloksi eikä maksettavaa eläkkeiden indeksikorotusta korvauskuluksi. Koska kerätty indeksikorotus vastaa määrältään maksettuja eläkkeiden indeksikorotuksia, kyseiset erät netotetaan tuloserässä Liiketoiminnan muut kulut. Keskusyhteisöltä mahdollisesti vielä saamatta tai maksamatta oleva osuus tasaus erästä esitetään lyhytaikaisena saamisena tai velkana tase-erissä Muut varat tai Muut velat.

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot

Vakuutusten hankintamenot, jotka selkeästi liittyvät vakuutus sopimusten solmimiseen, esitetään taseen varoissa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Hankintamenoina käsitellään vakuutus sopimusten hankkimiseen tai uusimiseen välillisesti tai välittömästi liittyvät toimintakulut kuten palkkiot, markkinointikulut sekä myyntihenkilöstön palkat ja kulut. Vakuutusten hankintamenot jaksotetaan samalla tavalla kuin vakuutusmaksuvastuu. Poistoaika on yleensä korkeintaan 12 kuukautta.

Henkivakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Henkivakuutus toiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutus riski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutuksenottajan oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimukseen ei sisälly vakuutus riskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitus sopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (Discretionary Participation Feature (DPF)) on vakuutuksenottajan sopimukseen perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutuksille laskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummaa

tai alennetaan vakuutusmaksuja. Mandatumin tulokinnassa kohtuusperiaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitus sidonnaisissa sopimuksissa vakuutuksenottaja kantaa sijoitus riskin valitsemalla sijoituskohteet, joihin sopimusten arvonkehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten arvostus

Mandatumin kaikkien vakuutus sopimuksiin ja niihin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita IFRS 4 *Vakuutus sopimukset* mukaisesti.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitus sidonnaisia sopimuksia liittyy harkinnanvarainen oikeus ylijäämään. Sellaisiin sijoitus sidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella vakuutus sopimuksiksi, liittyy vakuutuksenottajan oikeus vaihtaa säästöjen tuottorakenne sijoitus sidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan vakuutus sopimus standardia.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Mandatumin kannanluovutuksella siirtyneen Suomi-yhtiön ryhmäläkevakuutuksen (=Eriytetty vakuutuskanta) osalta noudatetaan IFRS 4.30 ns. varjolaskentaa, jonka perusteella omaa pääomaa oikaistaan sopimuksen mukais-

ten realisoitumattomien voittojen tai tappioiden osalta. Omaa pääomaa oikaistaan määrällä, jolla realisoitumattomat voitot tai tappiot olisivat jakautuneet Eriytetyn vakuutuskannan voitonjakopolitiikan mukaisesti Eriytetylle vakuutuskannalle, mikäli voitot tai tappiot olisi realisoitu tilinpäätöshetkellä.

Topdanmarkissa sijoitus sidonnaiset sopimukset sisältävät sekä vakuutus- että sijoitus sopimuksia. Vakuutus sopimukset arvostetaan IFRS 4 mukaisesti. Sijoitus sopimukset sen sijaan arvostetaan IAS 39 *Rahoitus instrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen mukaan*. Sijoitus sopimuksiin ei liity oikeutta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä.

Kaikki sijoitus sidonnaiset sopimukset ovat vaadittaessa käypään arvoon maksettavissa. Kuolemantapauksissa 101 % vakuutus määrästä on maksettava. Tämä katsotaan niin pieneksi vakuutus riskiksi, että sopimukset luokitellaan sijoitus sopimuksiksi. Muita takaisinosto-oikeuksia tai huomioitavia seikkoja ei ole.

Velat vakuutus- ja sijoitus sopimuksista ja jälleenvakuutusvarat

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velka kirjataan vakuutusvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Henkivakuutus toiminnan vakuutus teknisen vakuutusvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotasosta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selviämisestä.

Tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvelan muutos on laskettu vaihtuvin kurssein.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutusvelan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vakuutusvelasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisen velan osuus.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään kaikista sopimuskannoista ja täydennystarvetta tarkastellaan yhtiötasolla koko vakuutusvelan riittävyys perusteella. Ei-sijoitussidonnaiseen velkaan kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutus-tapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät

pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekorona että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetkeen.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisätuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Mandatum tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä alkuperäisen vakuutuskannan voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisuhyvyys, joka olisi vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Kokonaisuhyvyys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrättävistä lisäeduista. Lisätujen tasossa pyritään jatkuvuuteen.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Sammolla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä Ruotsissa ja Norjassa, muissa maissa eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävin maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat veloitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä yritykselle jää velvoitteita tilikauden maksun suorittamisen jälkeenkin ja näiden vakuutusmatemaattisen ja/tai sijoitusriskin kantaa yritys. Velvoite lasketaan kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen määrän laskennassa käytetään vakuutusmatemaattisia oletuksia. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä on sekä rahastoituja että rahastoimattomia järjestelyjä. Näissä tilikauden

eläkekuluksi kirjataan vuoden vakuutusmatemaattisten laskelmien mukainen vanhuuseläkekertymä laskettuna lineaarisesti eläkeiän saavuttamishetken eläkepalkan pohjalta. Tähän lisätään korkokuluina aikaisempien vuosien eläkesitoumusten hyvityksistä/lisäyksistä aiheutuvat laskennalliset vaikutukset. Tilikauden eläkekulut arvioidaan vuoden alussa ja laskelma perustuu muun muassa palkkojen korotusolettamiin, hintainflaatioon eläkesitoumuksen koko keston ajalta sekä sen hetkiseen markkinakorkoon suhteutettuna eläkevelvoitteen duraatioon.

Tilikauden työsuoritukseen perustuva eläkemeno sekä nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti eläkekuluihin. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto (pois lukien nettokorko) kirjataan omana eränään muihin laajan tuloksen eriin tilikaudella, jona ne syntyvät.

Eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään järjestelyyn kuuluvat varat käypään arvoon arvostettuina ja näin saatu nettovelka (tai -omaisuus) kirjataan taseeseen omaksi eräkseen.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuuspohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja niiden määrä on epäolennainen.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomiseen perustuva velvoite kirjataan velaksi silloin kun konserni on todistettavasti sitoutunut lopettamaan yhden tai useamman henkilön työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai myöntämään irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia vapaaehtoisen irtisanoutumisen edistämiseksi tehdyn tarjouksen seurauksena. Etuuksista ei koidu työnantajalle taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, joten ne kirjataan välittömästi kuluksi. Myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä erääntyvät velvoitteet diskontataan. Sammossa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ovat irtisanomiseen liittyvät rahapaketit ja eläkepaketit.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana neljä voimassa olevaa käteisvaroina maksettavaa osakeperusteista kannustinjärjestelmää (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2014 I, 2014 II, 2017 I ja 2017 II). Topdanmarkilla oli tilikauden aikana yksi hallitukselle ja ylemmälle johdolle suunnattu pääasiallisesti omina osakkeina maksettava osakeoptiojärjestelmä.

Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan.

Osakkeina maksettavissa järjestelyissä saadut toteutus hinnat kirjataan omaan pääomaan.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes-hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien kannusteyksiköiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimen käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden kannusteyksiköiden määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta kannusteyksiköiden määrästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Osakepääoma

Osakkeiden liikkeeseenlaskukulut, jotka ovat suoraan kohdistettavissa uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskemiseen tai liiketoiminnan hankkimiseen, esitetään omassa pääomassa verovaikutukset huomioon ottaen saadun tulon vähennyksenä.

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta. Kun emoyhtiö tai muu konserniyhtiö ostaa emoyhtiön osakkeita, maksettu vastike vähennetään omasta pääomasta ja esitetään erässä Omat osakkeet siihen asti, kunnes osakkeet mitätöidään. Jos osakkeet myöhemmin myydään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike kirjataan omaan pääomaan.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Sampo esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan ei-kassaperusteisten tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä ehdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat

tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen tietoon. Arviointi perustuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteutumatiiedot voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Sammon keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja -velkojen ja sijoitustekijöiden käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat laatimisperiaatteet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen arviointiin liittyy aina epävarmuutta, sillä vakuutusvelka perustuu tehtyihin arvioihin ja oletuksiin tulevista korvausmenoista. Arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin konsernin omiin tilastoihin aikaisemmista vahinkotapahtumista. Arvioihin liittyvä epävarmuus on yleensä suurempi arvioitaessa uusia vakuutuskantoja tai vakuutuskantoja, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, sillä näistä ei ole vielä saatavilla täydellisiä vahinkotilastoja. Historiatietojen

lisäksi vakuutusvelkojen arvioinnissa otetaan huomioon mm. vahinkokehitys, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuden päätökset sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Huomattava osa konsernin vahinkovakuutuksen vakuutusveloista liittyy lakisääteisiin tapaturma- ja liikennevakuutuksiin. Näiden velkojen arviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä huomattavimmat sisältyvät oletuksiin inflaatiosta, kuolevuudesta, diskonttauskoroista sekä lakimuutosten ja oikeuskäytäntöjen vaikutuksista.

Henkivakuutuksen vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuuspohjaiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehty arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksyttyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätösperiaatteiden kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Tähän liittyy johdon tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottovaateista sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Arvon alentumistestaukset

Liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on pääosin määritetty käyttöarvoon perustuvilla laskemilla. Nämä edellyttävät johdon tekemiä arvioita mm. tulevista kassavirroista, diskonttauskorosta sekä talouden yleisestä inflaatio- ja kasvukehityksestä.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Seuraavat konsernin liiketoimintaan liittyvät julkistettut uudet tai uudistetut standardit konserni ottaa käyttöön myöhemmillä tilikausilla niiden voimaantulopäivästä lähtien, tai jos voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lähtien.

IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* ja siihen tehty muutokset (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) korvaa nykyisen standardin IAS 39 *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen*. Sampo aikoo hyödyntää seuraavassa kappaleessa avattua väliaikaista vapautusta ja ottaa standardin käyttöön 1.1.2022 alkavalla tilikaudella. Uusi standardi muuttaa rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista sekä sisältää uuden luottotappioihin perustuvan arvonalentumismallin. Suojauslaskennassa säilyy edelleen nykyiset kolme suojauslaskentatyyppiä.

Koska uusi IFRS 4 *Vakuutusopimukset* korvaava standardi IFRS 17 *Vakuutusopimukset* (IASB:n tekemällä alustavalla päätöksellä voimaan 1.1.2022 alkavilla tilikausilla) tulee vaikuttamaan vakuutusyhtiöiden velkapuolen

arvostukseen, on vakuutusyhtiöille annettu vaihtoehtoja IFRS 9 käyttöönottamiseksi. Yhtiö voi tiettyjen vakuutusvelkojen määrään liittyvien edellytysten täytyessä käyttää ns. väliaikaista vapautusta, jolloin se siirtää IFRS 9 standardin käyttöönoton alkamaan samanaikaisesti IFRS 17 standardin kanssa, viimeistään 1.1.2022 alkavalla tilikaudella. Väliaikaista vapautusta saa soveltaa, mikäli konsernin vakuutustoimintaan liittyvien velkojen suhde taseen kokonaisvelkoihin on vähintään yli 90 %. Soveltaminen on mahdollista myös silloin, kun suhdeluku on vähintään yli 80 %, mikäli konserni ei merkittävässä määrin harjoita muuta kuin vakuutustoimintaa. Toinen sallittu vaihtoehto oli soveltaa IFRS 9 standardia 1.1.2018

alkaen, mutta poistaa velkojen ja varojen erilaisista arvostusperiaatteista johtuvat erot tuloslaskelmalla siirtämällä eroista aiheutuvat vaikutukset tuloksesta muihin laajan tuloksen eriin. Konserni on suorittanut analysoinnin väliaikaisen vapautuksen soveltamisen edellytyksistä ja todennut niiden täyttyvän. Näin ollen Sampo-konserni soveltaa vapautusta ja ottaa käyttöön IFRS 9 standardin samanaikaisesti tulevan IFRS 17 standardin kanssa. Konserni on aloittanut standardien käyttöönoton analysoinnin myös kaikilta muilta osin, koska uusilla standardeilla tulee olemaan olennainen vaikutus konsernin tilinpäätökseen.

Konsernin osakkuusyhtiö Nordea on soveltanut IFRS 9 standardia tilikaudesta 1.1.2018 alkaen.

Euroopan komissio ei ollut tilinpäätöshetkellä vielä hyväksynyt IFRS 17 standardia noudatettavaksi EU-alueella. IASB on lisäksi ilmoittanut, että se saattaa harkita eräitä muutoksia IFRS 17 standardiin ennen sen voimaantuloa.

Segmentti-informaatio

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoitavat alueet ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Baltia.

Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen

laatimisperiaatteiden mukaisesti. Segmenteille on kohdistettu liiketoiminnasta aiheutuvat, joko välittömästi osoitettavissa tai järkevällä perusteella kohdistettavissa olevat, tuotot, kulut, varat ja velat. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu käypiin markkinahintoihin. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Segmenttien poistot on esitetty liitteissä 10–12 ja sijoitukset osakkuusyhtiöihin liitteessä 13.

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2019

Milj. e	If	Top- danmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 475	2 677	1 596	-	-	8 749
Sijoitustoiminnan nettotuotot	229	1 037	1 267	-2	-15	2 515
Liiketoiminnan muut tuotot	33	3	23	16	-15	60
Korvaukset	-2 751	-1 223	-1 492	-	-	-5 466
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-87	-1 864	-971	-	3	-2 919
Henkilöstökulut	-558	-272	-52	-15	-	-897
Liiketoiminnan muut kulut	-443	-131	-81	-13	15	-653
Rahoituskulut	-16	-10	-9	10	12	-13
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	1	22	0	298	-	321
- Arvostustappio osakkuusyhtiöosakkeiden jakamisesta osinkoina	-	-	-	-155	-	-155
Voitto ennen veroja	884	238	280	139	0	1 541
Verot	-192	-53	-58	-1	-	-304
Tilikauden voitto	692	185	222	138	0	1 237

Milj. e	If	Top- danmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Kauden muut laajan tuloksen erät						
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-33	-2	-	-4	-	-39
Myytavissa olevat rahoitusvarat	285	-	114	147	20	566
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	-	-30	-	-30
Verot	-63	-	-27	-29	-4	-123
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	189	-2	87	83	16	373
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-58	-	-	-	-	-58
Verot	13	-	-	-	-	13
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-45	-	-	-	-	-45
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	836	183	308	222	16	1 565

Tilikauden voitosta	
Emoyhtiön omistajien osuus	1 130
Määräysvallattomien osuus	107
Tilikauden laajasta tuloksesta	
Emoyhtiön omistajien osuus	1 458
Määräysvallattomien osuus	107

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2018

Milj. e	If	Top- danmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 325	2 509	1 074	-	-1	7 907
Sijoitustoiminnan nettotuotot	229	-280	-26	2	-28	-104
Liiketoiminnan muut tuotot	30	3	212	17	-18	244
Korvaukset	-2 716	-1 198	-1 116	-	15	-5 015
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-35	-458	426	-	-18	-85
Henkilöstökulut	-529	-269	-46	-11	-	-855
Liiketoiminnan muut kulut	-445	-119	-67	-14	18	-627
Rahoituskulut	-15	-11	-7	3	12	-18
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	4	22	0	621	-	647
Voitto ennen veroja	848	199	450	618	-20	2 094
Verot	-187	-43	-91	0	4	-317
Tilikauden voitto	661	156	360	618	-16	1 778

Milj. e	If	Top- danmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Kauden muut laajan tuloksen erät						
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-87	-9	-	-2	-	-97
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-364	-	-314	-61	-	-739
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	-	-61	-	-61
Verot	80	-	67	12	-	159
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-372	-9	-247	-112	-	-739
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-6	-	-	-	-	-6
Verot	1	-	-	-	-	1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-5	-	-	-	-	-5
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	284	147	112	506	-16	1 034

Tilikauden voitosta

Emoyhtiön omistajien osuus	1 687
Määräysvallattomien osuus	91

Tilikauden laajasta tuloksesta

Emoyhtiön omistajien osuus	943
Määräysvallattomien osuus	91

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 31.12.2019

Milj. e	If	Top- danmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat						
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	153	127	14	8	-	302
Sijoituskiinteistöt	2	540	138	-	-	679
Aineettomat hyödykkeet	544	1 443	162	2	-	2 151
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	14	223	1	6 979	-	7 217
Rahoitusvarat	10 726	6 916	4 671	5 168	-4 039	23 443
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	4 832	8 170	-	-27	12 975
Laskennalliset verosaamiset	19	3	-	0	-4	19
Saamiset jälleenvakuutussopimuksista	210	78	1	-	-	289
Muut varat	1 759	239	137	58	-9	2 185
Käteiset varat	331	74	952	1 321	-	2 677
Varat yhteensä	13 759	14 476	14 247	13 535	-4 079	51 939
Velat						
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	8 778	5 337	3 926	-	-	18 041
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	6 278	8 117	-	-27	14 368
Huonomman etuoikeuden omaavat lainat	396	234	349	494	-271	1 202
Muut rahoitusvelat	25	100	15	3 452	-	3 592
Laskennalliset verovelat	281	171	121	15	-	587
Varaukset	20	-	-	-	-	20
Eläkevelvoitteet	99	-	-	-	-	99
Muut velat	908	320	197	73	-9	1 489
Velat yhteensä	10 506	12 440	12 724	4 034	-308	39 396

Milj. e	Konserni
Oma pääoma	
Osakepääoma	98
Rahastot	1 530
Kertyneet voittovarot	10 062
Muut oman pääoman erät	217
Emoyhtiön omistajien osuus	11 908
Määräysvallattomien osuus	635
Oma pääoma yhteensä	12 542
Oma pääoma ja velat yhteensä	51 939

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 31.12.2018

Milj. e	If	Top- danmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat						
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	24	130	5	3	-	162
Sijoituskiinteistöt	4	513	148	-	-	665
Aineettomat hyödykkeet	512	1 472	158	0	-	2 143
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	14	225	3	7 823	-	8 065
Rahoitusvarat	10 753	6 028	4 902	5 069	-4 058	22 693
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 735	6 960	-	-24	10 671
Laskennalliset verosaamiset	11	2	-	15	-4	24
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	208	85	1	-	-	294
Muut varat	1 704	279	182	107	-8	2 263
Käteiset varat	294	34	586	1 448	-	2 361
Varat yhteensä	13 525	12 502	12 944	14 465	-4 095	49 340

Velat						
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	8 934	5 259	4 221	-	-	18 415
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	4 460	6 955	-	-24	11 390
Huonomman etuoikeuden omaavat lainat	400	234	100		-271	464
Muut rahoitusvelat	4	105	33	4 104	-	4 247
Laskennalliset verovelat	207	188	96	-	-4	487
Varaukset	18	-	-	-	-	18
Eläkevelvoitteet	51	-	-	-	-	51
Muut velat	785	227	173	78	-9	1 254
Velat yhteensä	10 401	10 473	11 578	4 182	-308	36 326

Milj. e	Konserni
Oma pääoma	
Osakepääoma	98
Rahastot	1 530
Kertyneet voittovarot	10 944
Muut oman pääoman erät	-186
Emoyhtiön omistajien osuus	12 386
Määräysvallattomien osuus	628
Oma pääoma yhteensä	13 014
Oma pääoma ja velat yhteensä	
	49 340

Maantieteellinen informaatio

Milj. e	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Baltia	Yhteensä
2019						
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta	2 515	1 510	1 382	3 162	176	8 744
Pitkäaikaiset varat	437	7 483	73	2 350	7	10 350
2018						
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta	1 992	1 488	1 327	2 989	169	7 965
Pitkäaikaiset varat	404	8 263	13	2 353	1	11 034

Tuotot sisältävät vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot, henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon vakuutuksen myöntämismaan mukaan sekä holding-toiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyrityksiin, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sekä sijoituskiinteistöt.

Olennaiset määräysvallattomien omistajien osuudet

Tytäryritys	Toimipaikka	Määräysvallattomien omistusosuus	
		2019	2018
Topdanmark A/S	Tanska	51,8	51,4
Kertyneet määräysvallattomien omistajien osuudet		635	628

Yhteenveto taloudellisesta informaatiosta.

Luvut ovat lukuja ennen konsernieliminoiteja.

Määräysvallattomille omistajille kohdistettu voitto

Milj. e	2019	2018
Vakuutusmaksutulo	1 386	1 290
Sijoitustoiminnan nettotuotot	537	-144
Liiketoiminnan muut tuotot	1	2
Korvaukset	-633	-616
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-965	-236
Henkilöstökulut	-143	-138
Liiketoiminnan muut kulut	-52	-47
Rahoituskulut	-5	-6
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	11	11
Voitto ennen veroja	137	116
Verot	-30	-25
Määräysvallattomille omistajille kohdistettu voitto tilikauden tuloksesta	107	91

Määräysvallattomien omistajien osuus konsernitaseesta

Milj. e	2019	2018
Varat		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	66	67
Sijoituskiinteistöt	279	264
Aineettomat hyödykkeet	357	341
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	116	116
Rahoitusvarat	3 580	3 099
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	2 501	1 920
Laskennalliset verosaamiset	2	1
Saamiset jälleenvakuutusopimuksista	41	44
Muut varat	124	143
Käteiset varat	38	17
Varat yhteensä	7 103	6 011
Velat		
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	2 762	2 704
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	3 250	2 293
Pääomalainat	121	120
Muut rahoitusvelat	52	54
Laskennalliset verovelat	118	96
Muut velat	166	117
Velat yhteensä	6 469	5 383
Määräysvallattomille omistajille kohdistettu nettovarallisuus	635	628

Hankitut liiketoiminnot

Vuosi 2019

Konsernin tytäryhtiö If Skadeförsäkring Holding AB(p) osti joulukuussa 2019 norjalaisen Vertikal Helseassistanse AS:n koko osakekannan. Kauppahinta oli 33 miljoonaa euroa ja hankitut nettovarot 7 miljoonaa euroa. Yritysostolla ei ollut merkittävää taloudellista vaikutusta Sampo-konsernin tilinpäätösraportointiin.

Vuosi 2018

Maaliskuussa 2018 ruotsalaisesta NDX Intressenter AB:sta tuli konsernin osakkuusyhtiö 36,25 %:n omistusosuudella. Yhtiön tulos ja tase esitetään Holding-segmentissä.

Alla on esitelty hankintamenolaskelma:

Milj. e

Osakkeiden hankintameno	241
Hankintaa vastaavat nettovarot pl. hankintaa edeltävä liikearvo	84
Nettovarojen määrän ylittävä osuus hankintamenosta	157
Kohdistettu muihin aineettomiin hyödykkeisiin	
Asiakassuhteet	54
Muut aineettomat hyödykkeet	1
Laskennallinen verovelka edellisistä	-12
Liikearvo	114
Yhteensä	157

Allokaatiot asiakassuhteisiin ja ydintalletuksiin poistetaan 8 vuodessa. Niiden kokonaisvaikutus on noin 43 milj. euroa nettona. Vuosipoiston vaikutus on noin 5 milj. euroa nettona.

Muut konsernin liitetiedot 1–40

1 Vakuutusmaksutulo

Milj. e	2019	2018
Vahinkovakuutus	5 947	5 737
Henkivakuutus		
Vakuutussopimukset	2 060	1 751
Sijoitussopimukset	1 030	687
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	9 037	8 174
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vahinkovakuutus	-281	-259
Henkivakuutus, vakuutussopimukset	-7	-7
Jälleenvakuutus yhteensä	-288	-267
Konsernin vakuutusmaksutulo yhteensä, netto ¹⁾	8 749	7 907

¹⁾ Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä 4, "Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos".

2 Sijoitustoiminnan nettotuotot

If

Milj. e	2019	2018
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-15	-34
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	9	10

Milj. e	2019	2018
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	162	158
Arvon alentumistappiot	0	15
Voitot/tappiot	10	18
Valuuttakurssimuutokset	0	-2
Osakkeet		
Voitot/tappiot	92	109
Arvon alentumistappiot	-20	-36
Osinkotuotot	40	47
Yhteensä	286	310
Yhteensä rahoitusvaroista	279	286
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	2	1
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-6	-6
Diskonttauksen purkuvaikutus	-29	-31
Palkkiokulut		
Omaisuu denhoito	-18	-21
Ifin sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	229	229

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -84 milj. euroa (-23) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Topdanmark

Milj. e	2019	2018
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	44	-32
Kaupankäyntivaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	103	89
Voitot/tappiot	-27	-54
Osakkeet		
Voitot/tappiot	146	-46
Osinkotuotot	23	26
Yhteensä	244	15
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	82	71
Voitot/tappiot	-35	-51
Osakkeet		
Voitot/tappiot	627	-166
Osinkotuotot	87	43
Johdannaiset		
Korkotuotot	-44	-35
Voitot/tappiot	158	-108
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	55	-26
Yhteensä	929	-273
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	3	2
Yhteensä rahoitusvaroista	1 221	-287

Milj. e	2019	2018
Nettotuotot sijoituskiinteistöistä	48	18
Henkivakuutusasiakkaiden puolesta maksetut verot	-147	4
Diskonttauksen purkuvaikutus, vakuutusvelat	-82	-12
Muut sijoitustoimintaan liittyvät kulut	-3	-2
Topdanmarkin sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	1 037	-280

Mandatum

Milj. e	2019	2018
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-63	-125
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	39	49
Voitot/tappiot	51	-45
Osakkeet		
Voitot/tappiot	752	-303
Osinkotuotot	59	48
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	0	6
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	8	-15
Yhteensä	908	-259
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	2	1
Valuuttakurssimuutokset	2	1
Yhteensä	4	2

Milj. e	2019	2018
Myytävässä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	71	80
Voitot/tappiot	-3	-3
Arvon alentumistappiot	0	5
Valuuttakurssimuutokset	18	50
Osakkeet		
Voitot/tappiot	235	152
Arvon alentumistappiot	-15	-57
Osinkotuotot	106	112
Yhteensä	410	339
Yhteensä rahoitusvaroista	1 259	-43
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	2	0
Muut	0	3
Yhteensä muista varoista	2	3
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuu denhoito	-19	-15
Palkkiotuotot	25	28
Yhteensä	6	13
Mandatumin sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	1 267	-26

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -236 milj. euroa (-117) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2019	2018
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-32	-27
Lainoista ja muista saamisista	-15	-24
Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	27	28
Voitot/tappiot	-	0
Valuuttakurssimuutokset	8	12
Osakkeet		
Voitot/tappiot	1	10
Osinkotuotot	8	3
Yhteensä	44	53
Muista varoista	1	0
Omistusyhteisön sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	-2	2

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -0 milj. euroa (-10) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Milj. e	2019	2018
Segmenttien väliset eliminoinnit	-15	-28
Konsernin sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	2 515	-104

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista. Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa. Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmassa. Ifin eläkemuoitoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eränään. Eläkemuoitoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkemuoitoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkemuoitoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 Korvauskulut

Milj. e	2019	2018
Maksetut korvaukset		
Vahinkovakuutus	-3 831	-3 567
Henkivakuutus		
Vakuutussopimukset	-1 543	-1 315
Sijoitussopimukset	-607	-373
Maksetut korvaukset yhteensä, brutto	-5 982	-5 254
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vahinkovakuutus	146	107
Henkivakuutus, vakuutussopimukset	1	1
Jälleenvakuuttajien osuus yhteensä	147	108
Maksetut korvaukset yhteensä, netto	-5 835	-5 146
Korvausvastuun muutos		
Vahinkovakuutus	280	104
Henkivakuutus, vakuutussopimukset	104	36
Korvausvastuun muutos yhteensä, brutto	384	140
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vahinkovakuutus	-16	-9
Henkivakuutus, vakuutussopimukset	0	1
Jälleenvakuuttajien osuus yhteensä	-16	-9
Korvausvastuun muutos yhteensä, netto	369	131
Konsernin korvauskulut yhteensä	-5 466	-5 015

4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos

Milj. e	2019	2018
Vakuutusmaksuvastuun muutos		
Vahinkovakuutus	-98	-37
Henkivakuutus		
Vakuutussopimukset	-2 142	136
Sijoitussopimukset	-685	-186
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos, brutto	-2 926	-86
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vahinkovakuutus	7	2
Konsernin vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos yhteensä, netto	-2 919	-85

5 Henkilöstökulut

Milj. e	2019	2018
Palkat ja palkkiot	-650	-626
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-10	-3
Osakevaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-8	-7
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	-85	-88
- etuus pohjaiset järjestelyt (liitetieto 30)	-15	-8
Muut henkilösivukulut	-128	-123
Konsernin henkilöstökulut yhteensä	-897	-855

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 35 Kannustinjärjestelmät.

6 Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2019	2018
Tietohallintokulut	-171	-153
Muut henkilöstökulut	-28	-30
Markkinointikulut	-55	-57
Poistot	-58	-55
Poistot vuokrasopimuksista	-24	-
Vuokrat *)	-44	-68
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	6	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-154	-161
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	0	0
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	30	28
Muut	-154	-128
Konsernin liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-653	-627

*) Taseen ulkopuolella olevista vuokrasopimuksista

Erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista.

7 Ifin tulosanalyysi

Milj. e	2019	2018
Vakuutusmaksutuotot	4 388	4 290
Korvauskulut	-3 000	-2 954
Liikekulut	-706	-702
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	-13	-4
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	16	13
Vakuutustekninen kate	685	643
Sijoitustoiminnan nettotuotto	242	245
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-44	-44
Muut tuotot ja kulut	2	3
Liikevoitto	884	848

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2019	2018
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-249	-237
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-501	-483
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-227	-230
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-45	-34
Sijoitusten hoitokulut (sij.toiminnan kulut)	-18	-21
Yhteensä	-1 039	-1 005

8 Osakekohtainen tulos

Milj. e	2019	2018
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 130	1 687
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	555	555
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	2,04	3,04

9 Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät rahoitusvarat sekä käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuotot/ Korkokulut	2019 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	82	20	-87	-	-
Kaupankäyntivarat	6 522	103	118	-	23
Lainat ja muut saamiset	3 226	14	-5	-	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	16 291	247	361	-35	154
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	26 121	384	387	-35	178
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	168	-	-		
Muut rahoitusvelat	4 625	-89	77		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	4 794	-89	77		

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot/ Korkokulut	2018 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	72	-11	-207	-	-
Kaupankäyntivarat	5 429	89	-99	-	26
Lainat ja muut saamiset	3 046	12	-18	-	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	16 507	254	325	-73	162
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	25 053	344	1	-73	189
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	169	-	-		
Muut rahoitusvelat	4 542	-71	53		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	4 711	-71	53		

10 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Milj. e	2019			
	Käyttö- oikeus- omaisuus- erät ¹⁾	Maa- alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto ²⁾	Yhteensä
1.1.				
Hankintameno	-	121	121	242
Kertyneet poistot	-	-4	-77	-80
Kirjanpitoarvo 1.1.	-	117	44	162
Kirjanpitoarvo 1.1.	-	117	44	162
IFRS 16 käyttöönotto	140	-	-	140
Lisäykset	23	1	17	42
Vähennykset	-	-3	-2	-5
Poistot	-24	0	-14	-38
Valuuttakurssierot	2	0	-1	1
Kirjanpitoarvo 31.12.	141	115	46	302
31.12.				
Hankintameno	165	119	136	420
Kertyneet poistot	-24	-4	-90	-118
Kirjanpitoarvo 31.12.	141	115	46	302

Milj. e	2018		
	Maa- alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto ²⁾	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	119	122	241
Kertyneet poistot	-2	-81	-83
Kirjanpitoarvo 1.1.	118	40	158
Kirjanpitoarvo 1.1.	118	40	158
Lisäykset	0	19	19
Vähennykset	-	-2	-2
Poistot	0	-12	-13
Valuuttakurssierot	0	0	-1
Kirjanpitoarvo 31.12.	117	44	162
31.12.			
Hankintameno	119	138	257
Kertyneet poistot	-2	-94	-96
Kirjanpitoarvo 31.12.	117	44	162

¹⁾ Konserni on vuokralleottajana useissa vuokrasopimuksissa, jotka koskevat toimistotiloja, autoja sekä toimistolaitteita. Käyttöoikeusomaisuuserät sisältävät konsernin toimitilavuokrasopimukset.

Konserni vuokraa pääsääntöisesti tilat omaan käyttöön. Vuokrasopimusajat vaihtelevat 2-12 vuoden välillä. Useimmat sopimukset sisältävät mahdollisuuden uusia sopimus vuokra-ajan päättyessä. Osa sopimuksista on mahdollista päättää myös ennen vuokrakauden loppua.

Vuokramaksut ovat yleisesti sidottuja kuluttajahintaindeksiin muutoksiin.

If on allekirjoittanut toimistotiloista 3 vuokrasopimusta, jotka eivät vielä tilinpäätöshetkellä olleet astuneet voimaan ja joita näin ollen ei ole kirjattu taseeseen. Vuokrasopimusajat vaihtelevat 7-14 vuoden välillä. Uudet tilat tulevat korvaamaan nykyiset käyttöoikeusomaisuuseriin sisältyvät tilat.

Liitteessä 31 Muut velat on annettu lisätietoa laajemmin konsernin vuokrasopimuksista.

²⁾ Sisältää omat atk-laitteet ja toimistokalusteet.

11 Sijoituskiinteistöt

Milj. e	2019	2018
1.1.		
Hankintameno	771	753
Kertyneet poistot	-75	-71
Kertyneet arvonalentumiset	-32	-29
Kirjanpitoarvo 1.1.	665	653
Kirjanpitoarvo 1.1.	665	653
Siirrot aineelliseen käyttöomaisuuteen	-	-9
Lisäykset	121	64
Vähennykset	-101	-35
Poistot	-3	-4
Arvonalentumistappiot	-1	-3
Valuuttakurssierot	-1	-1
Kirjanpitoarvo 31.12.	679	665
31.12.		
Hankintameno	790	771
Kertyneet poistot	-78	-75
Kertyneet arvonalentumiset	-33	-32
Kirjanpitoarvo 31.12.	679	665
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	50	46
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	46	38
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	59	57
- yli viiden vuoden kuluttua	24	30
Yhteensä	129	124

Milj. e	2019	2018
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-22	-28
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	0
Yhteensä	-23	-28
Sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	833	745

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen määrittäminen ja hierarkia on esitetty liitteessä 17. Tämän määrittäksen mukaan sijoituskiinteistöt kuuluvat joko tasolle 2 tai 3.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

12 Aineettomat hyödykkeet

Milj. e	2019			
	Liikearvo	Asiakas- suhteet ja trademark	Muut	Yhteensä
1.1.				
Hankintameno	1 454	602	247	2 303
Kertyneet poistot	-	-27	-133	-160
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 454	575	115	2 143
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 454	575	115	2 143
Yrityshankinnat	26	7	10	43
Lisäykset	-	-	46	46
Vähennykset	-	-28	0	-28
Poistot	-	-27	-15	-43
Valuuttakurssierot	-9	0	0	-9
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 471	526	154	2 151
31.12.				
Hankintameno	1 471	581	303	2 354
Kertyneet poistot	-	-54	-148	-202
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 471	526	154	2 151

Milj. e	2018			
	Liikearvo	Asiakas- suhteet ja trademark	Muut	Yhteensä
1.1.				
Hankintameno	1 476	632	210	2 318
Kertyneet poistot	-	-	-122	-122
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 476	632	87	2 196
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 476	632	87	2 196
Lisäykset	-	-	39	39
Vähennykset	-	-30	-	-30
Poistot	-	-27	-11	-38
Valuuttakurssierot	-23	0	-1	-24
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 454	575	115	2 143
31.12.				
Hankintameno	1 454	602	247	2 303
Kertyneet poistot	-	-27	-133	-160
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 454	575	115	2 143

Liikearvo jakautuu eri segmenteille seuraavasti:	2019	2018
If	507	490
Topdanmark	810	811
Mandatum	153	153
Yhteensä	1 471	1 454

Topdanmarkin tytäryhtiöhankinnan yhteydessä tavaramerkille allokoitiin 95 milj. euroa. Tavaramerkin taloudellinen käyttöaika on katsottu rajoittamattomaksi eikä sitä poisteta.

Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista.

Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 *Omaisuuksien arvonalentuminen* -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alakonsernin, Topdanmark-alakonsernin sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (jäljempänä Mandatum).

Yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät Ifille ja Mandatumille on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, koroista, marginaaleista, pääomarakenteesta sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatumin osalta käyttöarvomalliin vaikuttaa merkittävästi vastuovelkojen pitkän aikavälin kehitys, jonka ennustetaan vaikuttavan muun muassa vaadittavaan vakavaraisuuspääomaan ja siten kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Tämän vuoksi myös Mandatumin ennusteperiodi on pidempi eli 10 vuotta. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä oman pääoman kustannuksella, joka Ifin osalta on 8,8 % ja Mandatumin osalta 9,6 %. Oman pääoman kustannusta käytetään pääoman kustannuksena, koska kummallakaan yhtiöllä ei ole velkapääomaa.

Johdon hyväksymät If-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2020–2022. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 %:n kasvuvauhtia. Myös Mandatumille on vuoden 2029 jälkeisille kausille käytetty 2 %:n kasvuvauhtia, jonka molemmissa tapauksissa uskotaan olevan lähellä odotettua inflaatiota.

Mandatumin osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 570 miljoonalla eurolla. Käytetyllä laskentatekniikalla esimerkiksi noin 2 %-yksikön nousu oman pääoman kustannuksessa yhdistettynä 0 %:n pitkän aikavälin kasvuvauhtiin johtaisi tilanteeseen, jossa kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi sama kuin yksikön kirjanpitoarvo.

If-konsernin osalta johto katsoo, että mikään jokseenkin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksikköjen kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

IAS 36 mahdollistaa kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämisen perustuen käypään arvoon vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla. Topdanmark-konsernin osalta liikearvon arvostus on testattu tilinpäätöshetkellä kyseisellä menetelmällä. Topdanmarkin osakekurssi hankintahetkellä 30.9.2017 oli 247,70 Tanskan kruunua ja 31.12.2019 328,40 Tanskan kruunua. Tilinpäätöshetken markkina-arvo ylittää Topdanmarkin kirjanpitoarvon konsernissa.

13 Sijoitukset osakkuusyrityksissä

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyritykset 31.12.2019

Milj. e Nimi	Kotipaikka	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo ¹⁾	Omistus- osuus %
Nordea Bank Abp	Suomi	6 712	5 828	19,87
NDX Intressenter AB	Ruotsi	267		36,25
Precast Holding Oy	Suomi	3		20,43
CAP Group AB	Ruotsi	3		22,00
Svithun Assuranse AS	Norja	1		33,00
Digiconsept AS	Norja	1		34,00
Boligselskapenes Service Senter AS	Norja	1		34,00
SOS International A/S	Tanska	7		25,74
Bornholms Brandforsikring A/S	Tanska	9		27,00
Komplementarselskabet Margretheholm ApS	Tanska	0		50,00
Komplementarselskabet Havneholmen ApS	Tanska	0		50,00
Margretheholm P/S	Tanska	42		50,00
Havneholmen P/S	Tanska	73		50,00
P/S Ejendomsholding Banemarksvej	Tanska	6		40,00
Komplementarselskabet Banemarksvej ApS	Tanska	0		40,00
Carlsberg Byen P/S	Tanska	55		22,51
Heap A/S	Tanska	0		50,00
P/S Ottilia København	Tanska	38		50,00
Komplementarselskabet Ottilia København ApS	Tanska	0		50,00

¹⁾ Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyritykset 31.12.2018

Milj. e Nimi	Kotipaikka	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo ¹⁾	Omistus- osuus %
Nordea Bank Abp	Suomi	7 535	6 255	21,25
NDX Intressenter AB	Ruotsi	289		36,25
Precast Holding Oy	Suomi	3		20,43
CAP Group AB	Ruotsi	3		21,98
Svithun Assuranse AS	Norja	1		33,00
Digiconsept AS	Norja	1		34,00
Boligselskapenes Service Senter AS	Norja	1		34,00
SOS International A/S	Tanska	8		25,23
Bornholms Brandforsikring A/S	Tanska	8		27,00
Komplementarselskabet Margretheholm ApS	Tanska	0		50,00
Komplementarselskabet Havneholmen ApS	Tanska	0		50,00
Margretheholm P/S	Tanska	34		50,00
Havneholmen P/S	Tanska	66		50,00
P/S Ejendomsholding Banemarksvej	Tanska	6		40,00
Komplementarselskabet Banemarksvej ApS	Tanska	0		40,00
Carlsberg Byen P/S	Tanska	75		22,51
P/S Ottilia København	Tanska	0		50,00
Komplementarselskabet Ottilia København ApS	Tanska	35		50,00

¹⁾ Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo

Muutokset sijoituksissa osakkuusyrityksiin

Milj. e	2019			2018		
	Nordea	Muut osakkuus- yritykset	Yhteensä	Nordea	Muut osakkuus- yritykset	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	7 535	530	8 065	7 578	187	7 765
Osuus kauden tuloksesta	290	31	321	625	19	644
Arvostustappio osakkuusyhtiöosakkeiden jakamisesta osinkoina *)	-155	-	-155	-	-	-
Lisäykset	-	0	0	-	279	279
Vähennykset	-941	0	-941	-585	-3	-588
Muutokset osakkuusyrityksen omassa pääomassa	-17	-50	-67	-83	50	-33
Muuntoerot	-	-6	-6	-	-3	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 712	505	7 217	7 535	530	8 065

*) Arvostustappio osakkuusyhtiöosakkeiden jakamisesta osinkoina sisältää konsernin kirjanpitoarvon ja käyvän arvon erotuksen -143 miljoonaa euroa osingonjakopäivänä sekä -11 miljoonaa euroa Nordeaan liittyvien muiden laajan tuloslaskelmaerien kierrättämisestä takaisin tulokseen.

Osakkuusyritysten kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 922 milj. e (986), josta Nordean osuus oli 915 milj. e (978).

Taloudellinen informaatio Nordeasta

Milj. e	2019	2018
Varat	554 848	551 408
Velat	523 320	518 507
Varoihin sisältyvä liikearvo	1 969	1 816
Liikevaihto	8 635	9 172
Muut laajan tuloksen erät	-185	-326
Laaja tulos	1 357	2 755
Osakkuusyritykseltä tilikaudella saadut osingot	594	585

Nordean kirjanpitoarvon täsmäytys Nordean taloudelliseen informaatioon

Milj. e	2019	2018
Nordean nettovarallisuus	28 771	30 329
Sammon osuus 19,87 % (21,25)	5 717	6 445
Jäljellä olevat allokatiot:		
Liikearvo	915	978
Trademark ja asiakassuhteet, netto	80	111
Kirjanpitoarvo yhteensä	6 712	7 535

Sampo jakoi elokuussa 2019 osakkeenomistajilleen ylimääräisenä osinkona 55 517 639 Nordean osaketta. Jaon seurauksena Sammon omistusosuus Nordean osakkeista ja äänivallasta laski 21,25 prosentista 19,87 prosenttiin. IAS 28 *Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin* mukaan yhteisön on pystyttävä selkeästi osoittamaan huomattava vaikutusvalta, mikäli omistus äänivallasta on alle 20 %. Sammon johto on arvioinut asiaankuuluvat seikat ja olosuhteet ja todennut, että omistusosuuden laskusta huolimatta huomattava vaikutusvalta on edelleen olemassa 31.12.2019.

Vuoden 2019 lopussa Nordean osakekohtainen kirjanpitoarvo 8,34 euroa ylitti osakkeen markkina-arvon 7,24 euroa. Tämän johdosta Sampo toteutti IAS 36 *Omaisuserien arvonalentuminen* -standardin mukaisen arvonalentumistestin, jossa Nordeasta kerrytettävissä olevaa rahamäärää verrattiin sen kirjanpitoarvoon Sampo-konsernissa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia, jossa rahavirrat pohjautuvat Nordeasta saatavaan julkiseen informaatioon sekä Sammon niistä tekemiin arvioihin Nordean tulevaisuudesta. Testauksen perusteella kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää Nordean kirjanpitoarvon, eikä omistuksesta ole kirjattu arvonalentumista.

14 Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamis-tarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Käyvän arvon suojausta on sovellettu tilikaudella vain Mandatumissa.

Milj. e	2019	2018
If		
Johdannaissopimukset	13	9
Lainat ja muut saamiset	180	98
Myytävissä olevat rahoitusvarat	10 533	10 646
If yhteensä	10 726	10 753
Topdanmark		
Johdannaissopimukset	27	12
Kaupankäyntivarat	6 522	5 429
Lainat ja muut saamiset	368	587
Topdanmark yhteensä	6 916	6 028
Mandatum		
Johdannaissopimukset	20	7
Myytävissä olevat rahoitusvarat	4 652	4 895
Mandatum yhteensä	4 671	4 902
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	22	44
Myytävissä olevat rahoitusvarat	1 378	1 257
Sijoitukset tytäryhtiöissä	3 767	3 767
Omistusyhteisö yhteensä	5 168	5 069
Segmenttien väliset eliminoinnit	-4 039	-4 058
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	23 443	22 693

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde-et. nimell.arvo	2019 Käypä arvo		Kohde-et. nimell.arvo	2018 Käypä arvo	
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 741	53	44	2 750	48	100
Inflaatiosuoja	470	0	-	-	-	-
Korko-optiot, ostetut ja myydyt	503	-	68	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	3 714	53	112	2 750	48	100
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	7 063	24	57	10 890	21	63
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	154	2	0	414	3	2
Valuuttajohdannaiset yhteensä	7 217	26	57	11 304	24	65
Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osakefutuurit	73	0	0	41	-	-
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	11 004	79	168	14 096	72	166
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	364	3	-	364	-	4
Konsernin johdannaissopimukset yhteensä	11 369	82	168	14 460	72	169

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään Mandatumissa suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty termiinisopimusten korkoelementti. Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen valuuttajohdannaisten nettotulos oli 6 (12) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuva nettotulos myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta oli -6 (-12) milj. euroa.

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2019	2018
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset	5 840	4 432
Osakkeet ja osuudet	682	726
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	6 522	5 158
Lainat ja muut saamiset	548	685
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	12 016	12 888
Osakkeet ja osuudet	4 275	3 889
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	16 291	16 777
Muut rahoitusvarat yhteensä	23 361	22 620
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	23 443	22 693

Myytavissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 187 milj. euroa (269).

15 Käyvät arvot

Milj. e	2019		2018	
	Käypä arvo	Kirjan-pitoarvo	Käypä arvo	Kirjan-pitoarvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	23 444	23 443	22 693	22 693
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	12 975	12 975	10 671	10 671
Muut varat	17	17	39	39
Käteiset varat	2 677	2 677	2 361	2 361
Yhteensä	39 114	39 113	35 764	35 763
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	5 068	4 794	4 793	4 711
Muut velat	46	46	43	43
Yhteensä	5 113	4 839	4 836	4 754

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaisopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

16 Rahoitusvarojen käypien arvojen muutokset

Milj. e	Käypä arvo 2019	Käypä arvo 2018	Muutos
Rahoitusvarat			
Jaksettuun hankintameno- arvostettavat			
Lainat ja muut saamiset	308	272	36
Talletukset	89	34	55
Yhteensä	397	306	90
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat			
Osakkeet ja osuudet	3 127	2 774	353
Saamistodistukset	18 131	17 591	540
Rahastot	1 830	1 861	-30
Johdannaisopimukset	82	72	10
Vakuudelliset ja muut lainat	1	1	0
Talletukset	368	587	-219
Yhteensä	23 539	22 886	654
Käypään arvoon arvostettavat sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat			
Osakkeet ja osuudet	3 466	2 444	1 021
Saamistodistukset	2 612	3 130	-518
Rahastot	6 377	4 716	1 661
Muut	431	364	67
Yhteensä	12 886	10 654	2 232
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	36 822	33 846	2 976

Jaksettuun hankintameno- arvostettavat rahoitusvarat

SPPI-testin täyttäviin rahoitusvaroihin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä.

SPPI-testin täyttävät jaksettuun hankintameno-
arvostettavat rahoitusvarat
luottoriskiluokitusluokittain:

	2019		
	AA+ - AA-	A+ - A-	Yhteensä
Lainat ja muut saamiset	132	49	180
Talletukset	15	-	15

	2018		
	BB+ - BB-	B+ - B-	Yhteensä
Lainat ja muut saamiset	49	49	98

Konsernilla ei ole SPPI-testin täyttäviä rahoitusvaroja, joiden luottoriski ei ole matala.

Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB soveltaa IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* -standardia.
Lisäinformaatiota on saatavilla Nordean tilinpäätöksestä.

Taulukko on laadittu perustuen tämän hetkisiin alustaviin analyysihin liiketoimintamalleista.
Lopullinen luokittelu voi muuttua vielä ennen IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* -standardin
käyttöönottoa 1.1.2022, kun konserni saa yksityiskohtaisemmat analyysit suoritettua.

17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen. Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin. Suurin osa tason 3 sijoituksista on pääomarahastoja tai vaihtoehtorahastoja.

Pääomarahastosijoitusten osalta alla olevien sijoitusten arvon määrittää rahasto, jolla on olennaiset ja riittävät tiedot alla olevien sijoitusten arvonmäärittämiseksi. Pääomarahaston arvonmäärittäminen toteutetaan pääasiassa kvartaaleittain perustuen alla olevien sijoitusten arvoon ja vieraan pääoman määrään. Alla olevien sijoitusten arvonmäärittäminen pohjana käytetään esimerkiksi hankintahintaan perustuvaa arvostusta, julkisesti vaihdettujen verrokkiyhtiöiden arvoa, tuottokerroinperusteista arvostusta tai kassavirtoihin perustuvaa arvostusta. Pääomarahastot noudattavat yleisesti International Private Equity and Venture Capital Valuation (IPEV) -ohjeistusta, jossa kuvataan erilaisia arvostuskäytäntöjä yksityiskohtaisemmin.

Myös vaihtoehtorahastojen osalta arvon määrittää rahasto ja toteutuksesta vastaa ensisijaisesti rahastonhoitaja. Vaihtoehtorahastot ovat usein ominaisuuksiltaan monimutkaisia ja arvonmäärittäminen on riippuvainen alla olevien instrumenttien luonteesta. Arvonmäärittäminen pohjana käytetään esimerkiksi kassavirtoihin perustuvaa arvostusta. Vaihtoehtorahastojen toimintaa ja arvonmäärittämistä sääntelee Alternative Investment Fund Managers Directive (AIFMD), jossa kuvataan tarkemmin arvonlaskennan toimintaperiaatteita ja dokumentointivaatimuksia.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2019				
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	53	-	53
Valuuttajohdannaiset	-	0	-	0
Osakejohdannaiset	-	29	-	29
Yhteensä	-	82	-	82
Kaupankäyntivarat				
Osakkeet ja osuudet	483	199	-	682
Saamistodistukset	5 298	497	44	5 840
Yhteensä	5 781	696	44	6 522
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Talletukset	-	367	-	367
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	3 416	3	18	3 437
Saamistodistukset	918	1 667	26	2 611
Rahastot	4 686	691	1 000	6 377
Johdannaissopimukset	-	17	-	17
Muut varat	-	-	120	120
Yhteensä	9 019	2 377	1 165	12 561
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2 066	-	379	2 446
Saamistodistukset	8 483	3 472	61	12 016
Muut varat	903	48	879	1 830
Yhteensä	11 452	3 520	1 318	16 291
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	26 253	7 043	2 528	35 824

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Muut rahoitusvarat				
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat				
Lainat ja muut saamiset	-	414	180	595
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	26 253	7 458	2 708	36 418

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVELAT 31.12.2019				
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	-	112	-	112
Valuuttajohdannaiset	-	57	-	57
Yhteensä	-	168	-	168
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvelat				
Talletukset	-	-	9	9
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	168	9	178
Muut rahoitusvelat				
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	803	467	-	1 270
Liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Joukkovelkakirjalainat	3 208	396	-	3 604
Muut velat yhteensä	4 011	863	-	4 874
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	4 011	1 032	-	5 052

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2018				
<i>Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat</i>				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	48	-	48
Valuuttajohdannaiset	-	24	-	24
Yhteensä	-	72	-	72
Kaupankäyntivarat				
Osakkeet ja osuudet	533	191	-	725
Saamistodistukset	3 957	695	51	4 703
Yhteensä	4 490	886	51	5 428
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Talletukset	-	587	-	587
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2 433	4	7	2 444
Saamistodistukset	1 209	1 894	27	3 130
Rahastot	3 119	918	678	4 716
Johdannaissopimukset	-	5	-	5
Muut varat	-	-	41	41
Yhteensä	6 761	2 822	754	10 337
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1 683	0	322	2 005
Saamistodistukset	9 289	3 315	13	12 617
Muut varat	907	44	909	1 860
Yhteensä	11 878	3 359	1 245	16 482
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä				
23 130	7 727	2 050	32 907	

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
<i>Muut rahoitusvarat</i>				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat				
Lainat ja muut saamiset	-	358	98	456
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	23 130	8 086	2 148	33 363
RAHOITUSVELAT 31.12.2018				
<i>Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat</i>				
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	-	100	-	100
Valuuttajohdannaiset	-	69	-	69
Yhteensä	-	169	-	169
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvelat				
Talletukset	-	-	11	11
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	169	11	180
<i>Muut rahoitusvelat</i>				
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	147	321	-	468
Liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Yritystodistukset	3 547	419	-	3 966
Joukkovelkakirjalainat	-	124	-	124
Yhteensä	3 547	543	-	4 090
Muut rahoitusvelat yhteensä	3 695	864	-	4 558
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	3 695	1 033	11	4 738

Siirrot tasojen 1 ja 2 välillä

Milj. e	2019		2018	
	Siirrot tasolta 2 tasolle 1	Siirrot tasolta 1 tasolle 2	Siirrot tasolta 2 tasolle 1	Siirrot tasolta 1 tasolle 2
Kaupankäyntivarat				
Saamistodistukset	-	-	1	58
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Saamistodistukset	8	0	17	64
Rahastot	3	-	-	44
Yhteensä	11	0	17	108
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	582	302	461	477

Siirrot perustuvat pääosin ulkoisen palveluntarjoajan tietoihin perustuviin muutoksiin kaupankäynnin volyyymeissa.

Käypien arvojen herkkyyshanalyysi

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi. Ifissä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 12 (1) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa -10 (-1) milj. euroa. Topdanmarkissa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (DKK) vastaan vähentäisi tulosta -5 (0) milj. euroa, mutta ei vaikuttaisi omaan pääomaan. Mandatumissa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 48 (29) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa -68 (-67) milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa -156 (-249) milj. euroa.

Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyshanalyysi eri markkinariskikenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon tilanteessa 31.12.2019.

Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	372	-181	-97	-73
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	285	-258	-656	-195
Kokonaisvaikutus	658	-440	-753	-268

18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/tappiot yht.	Ostot	Myynnit	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/tappiot rahoitusvaroista 31.12.2019
RAHOITUSVARAT 2019							
Kaupankäyntivarat							
Saamistodistukset	51	0	-	7	-14	44	0
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat							
Osakkeet ja osuudet	7	0	-	11	0	18	0
Saamistodistukset	27	0	-	27	-28	26	-1
Rahastot	678	13	-	471	-162	1 000	11
	713	13	-	510	-191	1 045	11
Myytävässä olevat rahoitusvarat							
Osakkeet ja osuudet	323	0	-1	67	-10	380	-1
Saamistodistukset	13	0	0	138	-91	60	0
Rahastot	909	3	-33	124	-125	878	-28
	1 245	4	-34	329	-226	1 318	-29
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	2 009	17	-34	846	-430	2 408	-18

Milj. e	Realisoituneet voitot/tappiot	2019 Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	17	-33	-17
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista	16	-33	-18

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/tappiot yht.	Ostot	Myynnit	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/tappiot rahoitusvaroista 31.12.2018
RAHOITUSVARAT 2018							
Kaupankäyntivarat							
Saamistodistukset	77	1	-	14	-40	51	1
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat							
Osakkeet ja osuudet	6	30	-	7	-35	7	-
Saamistodistukset	38	0	-	4	-16	27	-
Rahastot	359	21	-	355	-56	678	21
	403	51	-	366	-107	713	21
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Osakkeet ja osuudet	43	1	4	519	-245	323	4
Saamistodistukset	34	0	-1	95	-115	13	0
Rahastot	674	5	-4	350	-116	909	1
	751	6	-1	964	-476	1 245	4
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 231	58	-1	1 344	-623	2 009	27

Milj. e	Realisoituneet voitot/tappiot	2018 Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	57	0	57
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista	27	0	27

19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi

Milj. e	2019		2018	
	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	370	-74	322	-64
Saamistodistukset	61	-4	13	-1
Rahastot	887	-177	909	-182
Yhteensä	1 318	-255	1 245	-248

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kanna sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta -4 milj. euron (-1) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen -252 milj. euron (-246) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 2,1 (2,0).

20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset

Milj. e	2019	2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	2 611	3 130
Osakkeet ja osuudet	9 528	6 901
Lainat ja muut saamiset	414	358
Johdannaissopimukset	17	5
Muut	406	277
Konsernin sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	12 975	10 671

21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2019 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	15	-	-	-	15
Eläkevelvoitteet	15	-2	13	0	26
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	17	-2	2	0	17
Yhteensä	47	-4	16	0	58
Laskennallisten verojen netotus					-39
Laskennalliset verosaamiset taseessa					19
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	185	0	-	-1	183
Käyvän arvon muutokset	126	-1	132	0	257
Muut veronalaiset tilapäiset erot	200	-18	3	1	187
Yhteensä	510	-19	135	0	627
Laskennallisten verojen netotus					-39
Laskennalliset verovelat taseessa					587

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2018 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	15	-	-	-	15
Eläkevelvoitteet	20	-6	1	-1	15
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	15	5	-3	0	17
Yhteensä	50	-1	-1	-1	47
Laskennallisten verojen netotus					-23
Laskennalliset verosaamiset taseessa					24
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirot	189	0	0	-4	185
Käyvän arvon muutokset	271	0	-142	-3	126
Muut veronalaiset tilapäiset erot	209	-5	-4	0	200
Yhteensä	670	-5	-146	-8	510
Laskennallisten verojen netotus					-23
Laskennalliset verovelat taseessa					487

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 26 milj. euroa. Ensimmäiset tappiot vanhenevat verovuoden 2019 päättyessä.

Mandatumissa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 2 milj. euroa.

22 Verot

Milj. e	2019	2018
Tulos ennen veroja	1 541	2 094
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-308	-419
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-16	-19
Verovapaat tulot	4	4
Vähennyskelvottomat kulut	-7	-5
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	25	125
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	0	-1
Verokannan muutokset	0	0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-2	-2
Konsernin verot yhteensä	-304	-317

23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät

Milj. e	2019	2018
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi		
Muuntoerot	-39	-97
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	907	-609
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut (IAS 1.93)	-320	-150
Eriytetyn Suomi-vakuutuskannan osuus	-21	20
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-30	-61
Verot	-123	159
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä	373	-739
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-58	-6
Verot	13	1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä	-45	-5

24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

Milj. e	2019			2018		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-39	-	-39	-97	-	-97
Myytavissä olevat rahoitusvarat	566	-123	442	-739	159	-580
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-30	-	-30	-61	-	-61
Yhteensä	496	-123	373	-898	159	-739

25 Muut varat

Milj. e	2019	2018
Korot	125	131
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 431	1 357
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	79	59
Kauppahintasaamiset	17	39
Vakuutusten aktivoidut hankintamenot *)	154	147
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	71	119
Muut	309	411
Konsernin muut varat yhteensä	2 185	2 263

Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaatokset sekä etukäteen maksetut eläkkeet ja saamiset yhteistoimintayhtiöiltä.

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 66 milj. euroa (114).

*) Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2019	2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	147	152
Nettomuutos tilikauden aikana	7	-3
Valuuttakurssierot	0	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	154	147

26 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Vahinkovakuutuksen velat vakuutussopimuksista

Milj. e	2019			2018		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu	2 532	63	2 469	2 422	55	2 367
Korvausvastuu	8 411	224	8 187	8 663	237	8 426
Tunnetut vahingot	2 516	167	2 348	2 963	194	2 769
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	2 602	48	2 554	2 813	43	2 770
Korvausten hoitokulut	248	-	248	268	-	268
Eläkemuoitoiset korvaukset	3 045	8	3 037	2 619	0	2 619
Velat vakuutussopimuksista yhteensä	10 943	287	10 656	11 084	291	10 793

Koska Topdanmarkin ja varsinkin Ifin liiketoiminnot ovat alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa.

Vahinkovakuutuksen vakuutussopimusvelkojen muutos

Milj. e	2019			2018		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	2 422	55	2 367	2 399	51	2 348
Valuuttakurssierot	7	1	8	-15	2	-13
Vastuuvelan muutos	103	7	110	38	1	39
31.12.	2 532	63	2 469	2 422	55	2 367

Milj. e	2019			2018		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	8 663	237	8 426	8 882	243	8 640
Ostetut/myydyt vakuutusomistukset	29	-	29	31	-	31
Valuuttakurssierot	-31	3	-15	-110	3	-113
Vastuuvelan muutos	-250	-15	-234	-141	-9	-132
31.12.	8 411	224	8 187	8 663	237	8 426

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi

muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen. Lisätietoa vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen riskienhallintaa koskevasta liitteestä 40.

If

Vahinkovakuutuksen korvauskulujen kehitys

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	21 243	2 654	2 735	2 774	2 681	2 661	2 687	2 729	2 766	2 910	3 032	
1 vuoden kuluttua	21 106	2 691	2 842	2 763	2 706	2 654	2 705	2 761	2 803	3 012		
2 vuoden kuluttua	20 923	2 639	2 838	2 777	2 708	2 661	2 693	2 760	2 798			
3 vuoden kuluttua	20 746	2 638	2 826	2 768	2 713	2 673	2 669	2 719				
4 vuoden kuluttua	20 706	2 632	2 801	2 739	2 719	2 678	2 643					
5 vuoden kuluttua	20 667	2 630	2 786	2 706	2 707	2 648						
6 vuoden kuluttua	20 782	2 615	2 764	2 687	2 695							
7 vuoden kuluttua	20 687	2 608	2 759	2 673								
8 vuoden kuluttua	20 636	2 592	2 759									
9 vuoden kuluttua	20 489	2 579										
10 vuoden kuluttua	20 366											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	20 366	2 579	2 759	2 673	2 695	2 648	2 643	2 719	2 798	3 012	3 032	47 924
Kokonaan maksetut	17 715	2 407	2 570	2 491	2 457	2 379	2 382	2 407	2 410	2 475	1 823	41 517
Taseeseen sisältyvä velka	2 651	172	189	182	238	268	261	312	388	536	1 209	6 407
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 608	79	75	77	84	85	72	60	52	56	4	2 251
Velka korvausten hoitokuluista												221
Ifin taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												6 628

*If***Vahinkovakuutuksen korvauskulujen kehitys***Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen***Arvioidut korvauskulut**

Milj. e	< 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	19 943	2 527	2 588	2 591	2 635	2 625	2 644	2 673	2 707	2 856	2 970	
1 vuoden kuluttua	19 841	2 570	2 657	2 577	2 660	2 614	2 658	2 682	2 749	2 939		
2 vuoden kuluttua	19 682	2 529	2 644	2 591	2 664	2 606	2 643	2 678	2 740			
3 vuoden kuluttua	19 536	2 523	2 639	2 593	2 670	2 617	2 628	2 647				
4 vuoden kuluttua	19 505	2 521	2 611	2 568	2 673	2 618	2 600					
5 vuoden kuluttua	19 477	2 519	2 601	2 535	2 662	2 585						
6 vuoden kuluttua	19 582	2 503	2 577	2 520	2 649							
7 vuoden kuluttua	19 486	2 495	2 566	2 505								
8 vuoden kuluttua	19 441	2 480	2 554									
9 vuoden kuluttua	19 301	2 468										
10 vuoden kuluttua	19 178											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	19 178	2 468	2 554	2 505	2 649	2 585	2 600	2 647	2 740	2 939	2 970	45 836
Kokonaan maksetut	16 552	2 297	2 388	2 325	2 417	2 333	2 345	2 351	2 365	2 424	1 792	39 589
Taseeseen sisältyvä velka	2 627	171	167	180	232	252	255	296	375	515	1 178	6 247
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 607	79	75	77	84	85	72	60	52	56	4	2 251
Velka korvausten hoitokuluista												221
Ifin taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												6 468

*Topdanmark***Vahinkovakuutuksen korvauskulujen kehitys***Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta***Arvioidut korvauskulut**

Milj. e	< 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	912	964	859	1 010	890	883	866	793	857	874	
1 vuoden kuluttua	915	983	862	1 038	899	895	863	809	879		
2 vuoden kuluttua	930	975	864	1 040	896	882	852	811			
3 vuoden kuluttua	927	974	857	1 036	890	882	849				
4 vuoden kuluttua	919	965	846	1 023	866	876					
5 vuoden kuluttua	911	958	844	1 013	853						
6 vuoden kuluttua	906	953	834	1 001							
7 vuoden kuluttua	905	941	832								
8 vuoden kuluttua	902	941									
9 vuoden kuluttua	907										
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	907	941	832	1 001	853	876	849	811	879	874	8 823
Kokonaan maksetut	847	885	763	926	770	760	715	660	651	450	7 427
Diskonttaus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Taseeseen sisältyvä velka	60	56	69	75	83	116	135	151	228	424	1 397
Aikaisempien vuosien diskonttaus											353
Topdanmarkin taseeseen sisältyvä kokonaisvelka											1 749

*Topdanmark***Vahinkovakuutuksen korvauskulujen kehitys***Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen***Arvioidut korvauskulut**

Milj. e	< 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	855	825	807	855	838	828	804	768	805	841	
1 vuoden kuluttua	861	839	816	865	843	839	807	781	826		
2 vuoden kuluttua	879	832	818	867	842	829	795	784			
3 vuoden kuluttua	877	830	812	863	835	827	793				
4 vuoden kuluttua	871	823	802	850	812	816					
5 vuoden kuluttua	863	817	799	840	798						
6 vuoden kuluttua	858	812	789	827							
7 vuoden kuluttua	857	800	788								
8 vuoden kuluttua	854	799									
9 vuoden kuluttua	859										
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	859	799	788	827	798	816	793	784	826	841	8 131
Kokonaan maksetut	799	743	719	754	720	714	663	635	613	439	6 799
Diskonttaus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Taseeseen sisältyvä velka	60	56	69	73	78	102	130	149	214	402	1 333
Aikaisempien vuosien diskonttaus											353
Topdanmarkin taseeseen sisältyvä kokonaisvelka											1 685

Henkivakuutuksen velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Milj. e	2019			2018		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
Vakuutussopimukset	4 992	2	4 991	5 043	2	5 040
Sijoitussopimukset	25	-	25	24	-	24
Korvausvastuu	2 080	1	2 080	2 263	1	2 262
Henkivakuutuksen velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä	7 097	2	7 095	7 330	3	7 326

Henkivakuutuksen vakuutussopimusvelkojen muutos

Milj. e	Brutto	
	Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen ylijäämään	
1.1.2019	7 306	
Maksut	272	
Korvaukset	-680	
Kuormitustulo	-46	
Laskuperustekorko	157	
Asiakashyvitykset	44	
Muut	19	
Henkivakuutuksen vakuutussopimusvelat yhteensä 31.12.2019	7 073	

Milj. e	Brutto	
	Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen ylijäämään	
1.1.2018	7 791	
Maksut	286	
Korvaukset	-678	
Kuormitustulo	-48	
Laskuperustekorko	200	
Asiakashyvitykset	1	
Valuuttakurssierot	-10	
Muut	-237	
Henkivakuutuksen vakuutussopimusvelat yhteensä 31.12.2018	7 305	

Henkivakuutuksen velat sijoitusopimuksista

Milj. e	2019	2018
Sijoitusopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen ylijäämään	25	24

Tilikausien välinen muutos johtuu pääasiallisesti maksetuista korvauksista.

Henkivakuutuksen sijoitusopimusvelkojen muutos

Milj. e	Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen ylijäämään
1.1.2019	24
Muut erät	1
Henkivakuutuksen sijoitusopimusvelat yhteensä 31.12.2019	25

Milj. e	Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen ylijäämään
1.1.2018	26
Muut erät (sis. mm. konversiot eri vakuutuslajien välillä)	-2
Henkivakuutuksen sijoitusopimusvelat yhteensä 31.12.2018	24

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisäetujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Lisäerittelyä veloista löytyy konsernin riskienhallintaa koskevasta liitteestä 40.

Sijoitusopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitusopimukseen, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 Vakuutusopimukset standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitusopimukset on arvostettu vakuutusopimusten tavoin.

Siltalaskelma konsernitaseen vakuutus- ja sijoitusopimusveloista

Milj. e	2019	2018
Vahinkovakuutus	10 943	11 084
Henkivakuutus	7 097	7 330
Konsernitaseella yhteensä	18 041	18 414

27 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista

Milj. e	2019	2018
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	4 906	4 399
Sijoitussidonnaiset sijoitusopimukset	3 184	2 531
Velat vakuutuksenottajille	6 278	4 460
Konsernin velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista yhteensä	14 368	11 390

28 Rahoitusvelat

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään huonomman etuoikeuden omaavat velat sekä velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

If

Milj. e	2019	2018
Johdannaissopimukset (liite 14)	25	4
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	Maturiteetti	Korko
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 milj. e)	30 vuotta	6.00 %
Pääomalaina, 2016 (nimellisarvo 1 500 miljoonaa kruunua)	30 vuotta	3 kk Stibor + 2,25 %
Pääomalaina, 2016 (nimellisarvo 500 milj. kruunua)	30 vuotta	2,42 %
Pääomalaina, 2018 (nimellisarvo 1 000 milj. kruunua)	ikuinen	3 kk Stibor + 2,75 %
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä	396	400
Ifin rahoitusvelat yhteensä	420	405

Vuoden 2011 pääomalainalle maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen se muuttuu vaihtuvakorkoiseksi. Koron vaihtumisen yhteydessä voidaan suorittaa lainojen takaisinmaksu. Laina käytetään solvenssitarkoituksiin ja sen ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymät.

Vuoden 2016 pääomalaina 1 500 milj. Ruotsin kruunua on vaihtuvakorkoinen. 10 vuoden jälkeen lainamarginaali nousee yhdellä prosenttiyksiköllä. Viiden vuoden jälkeen ja siitä eteenpäin erääntyvinä korkopäivinä on oikeus ennenaikaiseen takaisinmaksuun.

Vuoden 2016 pääomalaina 500 milj. Ruotsin kruunua on kiinteäkorkoinen ensimmäiset viisi vuotta. Sen jälkeen laina muuttuu vaihtuvakorkoiseksi, mutta sisältää oikeuden lainan takaisinmaksuun koron vaihtumishetkellä tai milloin tahansa myöhemmin korkojen erääntymispäivinä.

Vuoden 2018 pääomalaina 500 milj. Ruotsin kruunua on vaihtuvakorkoinen. Koron vaihtumisen yhteydessä voidaan suorittaa lainojen takaisinmaksu.

Kaikki pääomalainat ovat listattuja Luxemburgin pörssissä.

Topdanmark

Milj. e	2019	2018
Johdannaissopimukset (liite 14)	91	94
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	Maturiteetti	Korko
Pääomalaina, 2017 (nimellisarvo 400 MDKK)	bullet	3 kk Cibor + 2,75 %
Pääomalaina, 2015 (nimellisarvo 500 MDKK)	12/2025	2,92 % 2020 asti
Pääomalaina, 2015 (nimellisarvo 850 MDKK)	06/2026	3 kk Cibor +270 bp
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä	234	234
Muut rahoitusvelat	9	11
Topdanmarkin rahoitusvelat yhteensä	334	339

Pääomalainat luetaan kokonaisuudessaan Topdanmarkin omiin varoihin.

Mandatum

Milj. e	2019	2018
Johdannaissopimukset (liite 14)	15	33
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalaina, 2002	100	100
Pääomalaina, 2019	249	-
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä	349	100
Mandatumin rahoitusvelat yhteensä	364	133

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Vuonna 2019 Mandatum Life laski liikkeelle 250 milj euron arvoisen Solvenssi II Tier 2 -lainan. Laina erääntyy 4.10.2049. Laina on kiinteäkorkoinen ensimmäiseen mahdolliseen takaisinmaksupäivään 4.10.2024 saakka, minkä jälkeen se muuttuu vaihtuvakorkoiseksi.

Omistusyhteisö

Milj. e	2019	2018
Johdannaissopimukset (liite 14)	38	37
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	-	124
Joukkovelkakirjalainat	3 414	3 943
Yhteensä	3 414	4 067
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	Maturiteetti	Korko
Pääomalaina 2019 (nimellisarvo 500 milj. euroa)	30 vuotta	3,38 %
	494	-
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	3 946	4 104

Omistusyhteisön pääomalaina on kiinteäkorkoinen ensimmäiset 10 vuotta. Sen jälkeen laina muuttuu vaihtuvakorkoiseksi, mutta sisältää oikeuden lainan takaisinmaksuun koron vaihtumishetkellä tai milloin tahansa myöhemmin korkojen erääntymispäivinä. Laina on listattu Lontoon pörssissä.

Segmenttien hankintamenoön arvostettavien rahoitusvelkojen käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia on esitetty liitteessä 17. Tämän määrittäksen mukaan pääomalainat ja joukkovelkakirjalainat kuuluvat joko tasolle 1 tai 2.

Milj. e	2019	2018
Segmenttien väliset eliminoinnit	-271	-271
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	4 794	4 677

Rahoitustoiminnasta johtuvat muutokset veloissa

Milj. e	1.1.2019	Rahavirrat	Valuutta- kurssimuutokset	Muut	31.12.2019
Yritystodistukset	124	-124	-	0	0
Joukkovelkakirjalainat	3 943	-27	-8	0	3 908
Rahoitustoiminnan velat yhteensä	4 067	-151	-8	0	3 908

Milj. e	1.1.2018	Rahavirrat	Valuutta- kurssimuutokset	Muut	31.12.2018
Yritystodistukset	293	-168	-	0	124
Joukkovelkakirjalainat	2 884	1 041	18	-	3 943
Rahoitustoiminnan velat yhteensä	3 177	873	18	0	4 067

29 Varaukset

Milj. e	2019
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	18
Valuuttakurssierot	0
Varausten lisäykset	7
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-5
Käyttämättömien varausten peruutukset	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	20
Varaukset enintään 1 vuosi	7
Varaukset yli 1 vuosi	13
Yhteensä	20

8 (9) milj. euroa varauksesta koostuu varoista, jotka on tarkoitettu kustannusten kattamiseen toteutuneista tai sovitusta organisaatiomuutoksista, joita tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkien liiketoiminta-alueiden osalta. Edellisen lisäksi erä pitää sisällään myös noin 11 (9) milj. euron varauksen mahdollisiin oikeudenkäynteihin ja muihin epävarmoihin velvoitteisiin liittyen.

30 Eläkevelvoitteet

Eläkevelvoitteet

Sammolla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi etuuspohjaisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifin vastuuvetkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Ifin eläkevelvoitteet

Milj. e	2019	2018
Eläkevelvoitteen arvioitu laskennallinen nykyarvo, ml. sosiaalikulut	330	268
Eläkesijoitusten käypä arvo	231	217
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	99	51

Ruotsin pääasiallinen etuuspohjainen eläkeohjelma on suljettuna vuonna 1972 tai myöhemmin syntyneille uusille työntekijöille. Vastaavaan norjalaiseen eläkeohjelmaan kuuluu vain aktiivihenkilöitä, jotka on palkattu ennen vuotta 2006 ja jotka ovat syntyneet vuonna 1957 tai aikaisemmin.

Edellä tarkoitetut eläke-etuudet koskevat molemmissa maissa vanhuus- ja leskeneläkettä. Yhteistä etuuspohjaisille eläkeohjelmille on, että etuuden piiriin kuuluvat työntekijät ja lesket ovat oikeutettuja takuueläkkeeseen, jonka määrä riippuu työntekijän palvelusajasta sekä eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta eläkkeelle siirtymishetkellä. Mittavin etuus koskee vanhuuseläkettä, millä tarkoitetaan sekä väliaikaista vanhuuseläkettä ennen ennakoitua eläkkeelle siirtymistä sekä elinajaista eläkettä, jota maksetaan ennakoitua eläkkeelle siirtymisen jälkeen.

Ennenajaista eläkettä voi normaalitapauksessa saada 62-vuotiaana Ruotsissa ja 65-vuotiaana Norjassa. Ruotsissa ennenajainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 65 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta ja koskee kaikkia vuonna 1955 tai aikaisemmin syntyneitä työntekijöitä, jotka ovat vuonna 2006 solmitun vakuutussektorin kollektiivisopimuksen piirissä. Norjassa ennenajainen eläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 70 %:ia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta ja koskee kaikkia Ifin palveluksessa vuonna 2013 olevia työntekijöitä, jotka ovat syntyneet vuonna 1957 tai aikaisemmin.

Elinikäiseen eläkkeeseen liittyvä ennakoitu eläkkeelle siirtymisikä on 65 vuotta Ruotsissa ja 67 vuotta Norjassa. Ruotsissa elinajainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 10 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta välillä 0 ja 7,5 ansiotuloperusmäärästä, 65 %:ia palkasta välillä 7,5 ja 20 ansiotuloperusmäärästä sekä 32,5 %:ia välillä 20 ja 30 ansiotuloperusmäärästä. Norjassa elinajainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 70 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta 12 ansiotuloperusmäärään asti, yhteenlaskettuna arvioitua lakisääteisen vanhuuseläkkeen kanssa. Vapaakirja- ja eläkemaksuissa ruotsalaisissa ohjelmissa huomioidaan normaalisti muutokset kuluttajahintaindeksissä. Mitään sopimusta ei kuitenkaan ole takaamassa etuuksien arvoa, joten maksettavat eläke-etuudet voivat näin joko nousta tai laskea. Norjalaisissa eläkeohjelmissa If ei ole vastuussa vakuutettujen ohjelmien indeksinnoista eikä vapaakirja- tai eläkemaksuista.

Eläkkeet rahoitetaan ensisijaisesti vakuutuksilla, joissa vakuutuksenantajat määräävät vakuutusmaksun suuruuden ja maksavat eläke-etuudet. Ifin velvoitteet täytetään pääosin vakuutusmaksujen suorittamisella. Mikäli eläkemaksuihin tarkoitettavat varat eivät olisikaan riittävät kattamaan taattuja eläke-etuuksia, If voi joutua maksamaan lisävakuutusmaksuja tai takaamaan eläkevelvoitteet jollain muulla tavalla. Vakuutettujen eläkeohjelmien lisäksi Norjassa on myös rahastoimattomia eläkeohjelmia, joissa If on vastuussa juoksevista maksuista.

Jotta vakuutetut eläke-etuudet saadaan katettua, hallitaan vastaavaa pääomaa osana vakuutuksenantajan sijoitussalkkua. Sijoitusomaisuuden ominaispiirteet analysoidaan suhteessa velvoitteiden ominaispiirteisiin. Tästä prosessista käytetään nimeä Asset Liability Management. Uudet ja olemassa olevat omaisuuskategoriat arvioidaan tasaisin väliajoin, jotta omaisuussalkut voidaan hajauttaa ennakoitua riskikorjatun tuoton optimoimiseksi. Mahdollinen ylijäämä, joka syntyy omaisuudenhoidosta, kertyy normaalisti Ifille ja/tai vakuutetulle eikä mitään omaisuusarvon siirtoa tapahdu muulle vakuutusyhteisölle.

Vakuutuksenantajat ja If yhdessä ovat vastuussa eläkeohjelmien valvonnasta, mukaan lukien sijoituspäätökset ja lisäsuoritukset. Eläkeohjelmiin kohdistuu suurelta osin samantyyppiset olennaiset riskit liittyen lopullisten etuuksien määrään, ohjelmien varoihin liittyviin sijoitusriskeihin sekä siihen, että diskonttauskoron valinta vaikuttaa niiden arvoon tilinpäätöksessä.

Eläkevelvoitteet sekä verokaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan ns. Projected Unit Credit -metodilla IAS 19 *Eläkevelvoitteet* -standardin mukaisesti. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan vuosittain tarkistettavat oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, inflaatiosta sekä palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskontataan nykyarvoon korkokannoilla, joille viitearvot saadaan paikallisissa valuutoissa liikkeellelasketuista AA- sekä AAA-yritystodistuksista joulukuun puolesta välissä. Valituissa diskonttokoroissa on sekä Ruotsissa että Norjassa huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarot tai -velat.

Ohessa olevat taulukot sisältävät muutamia olennaisia oletuksia, eläkekulujen sekä omaisuus- ja velkaerien erittelyjä sekä herkkyysohjelmien, josta käy ilmi velvoitteiden jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus näihin oletuksiin verovuoden lopussa.

Kirjanpitoarvoissa on mukana Ruotsin erityinen palkkavero (24,26 %) ja Norjan vastaava maksu (14,1 %-19,1 %).

Erittely eläkevelvotteiden jakautumisesta maittain

	2019			2018		
	Ruotsi	Norja	Yhteensä	Ruotsi	Norja	Yhteensä
Tuloslaskelmaan ja muihin laajan tulokseen eriin kirjattu määrä						
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	5	2	6	5	2	7
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-	-	-	0	-	0
Nettoeläkevelvoitteen korkokulu	0	1	1	0	1	1
Yhteensä tuloslaskelmalla	5	2	8	5	3	8
Nettoeläkevelvoitteen uudelleenarvostus ennen veroja	54	3	57	9	-3	6
Yhteensä laajassa tuloslaskelmassa	59	6	65	14	0	14
Taseeseen kirjattu määrä						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo sosiaalikuluihin	275	55	330	210	58	268
Eläkesijoitusten käypä arvo	202	28	231	186	31	217
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	72	27	99	24	28	51
Sijoitusomaisuusjakauma						
Saamistodistukset, taso 1	45 %	49 %		44 %	51 %	
Saamistodistukset, taso 2	0 %	12 %		0 %	13 %	
Osakkeet, taso 1	22 %	13 %		23 %	14 %	
Osakkeet, taso 3	10 %	1 %		9 %	2 %	
Kiinteistöt, taso 3	11 %	14 %		11 %	14 %	
Muut, taso 1	1 %	9 %		0 %	6 %	
Muut, taso 2	5 %	2 %		6 %	1 %	
Muut, taso 3	6 %	0 %		7 %	0 %	

Laskettaessa etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden velvoitteita Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	Ruotsi	Ruotsi	Norja	Norja
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Diskonttauskorko	1,50 %	2,50 %	2,50 %	2,75 %
Palkkakehitys	2,75 %	2,75 %	3,00 %	3,00 %
Hintainflaatio	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
Kuolevuustaulukko	DUS14	FFFS 2007:31 +1 vuosi	K2013	K2013
Eläkevelvoitteiden keskimääräinen duraatio	22 vuotta	21 vuotta	12 vuotta	12 vuotta
Odotetut kontribuutiot eläkejärjestelmään vuosina 2020 ja 2019	9	9	2	2

	2019			2018		
Herkkyysanalyysi jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutuksesta	Ruotsi	Norja	Yhteensä	Ruotsi	Norja	Yhteensä
Diskonttokorko, +0,50 %	-33	-3	-37	-25	-4	-29
Diskonttokorko, -0,50 %	39	4	42	29	4	33
Palkkakehitys, +0,25 %	10	0	10	8	0	8
Palkkakehitys, -0,25 %	-9	0	-9	-7	0	-7
Odotettu elinikä, + 1 vuosi	13	1	15	9	1	10

	2019			2018		
Milj. e	Rahastoitu	Rahastoimaton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoimaton	Yhteensä
Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo ilman sosiaalikustannuksia	302	28	330	240	28	268
Eläkesijoitusten käypä arvo	231	-	231	217	-	217
Nettovelka taseessa	71	28	99	23	28	51

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2019	2018
Eläkevelvoitteet		
Tilikauden alussa	268	268
Tilikauden aikana ansaitut	6	7
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	0
Korkokulut	7	7
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, taloudelliset olettamukset	61	14
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, maantieteellisiin seikkoihin perustuvat oikaisut	4	-
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, kokemukseen perustuvat oikaisut	2	0
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-2	-8
Maksetut eläkkeet ja sosiaalikulut	-15	-20
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	330	268
Eläkesijoitukset		
Tilikauden alussa	217	211
Korkotuotto	5	6
Ero todellisen tuoton ja lasketun korkotuoton välillä	9	8
Maksut	14	15
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-3	-7
Maksetut eläkkeet	-12	-17
Eläkesijoitukset 31.12.	231	217

Muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiökohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2019 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuuluineen on 56 milj. euroa.

31 Muut velat

Milj. e	2019	2018
Velat ensivakuutustoiminnasta	239	251
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	35	33
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	69	174
Verovelat	176	139
Vakuutusmaksuverot	68	62
Kauppahintavelat	46	43
Korot	42	46
Vuokrasopimusvelat *)	137	-
Siirtovelat	231	235
Muut	446	271
Konsernin muut velat yhteensä	1 489	1 254

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta sekä vakuutusmaksuverot.

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 70 milj. euroa (113).

*) Vuokrasopimusten aiheuttama kokonaisvaikutus rahavirtalaskelmalla oli -25 miljoonaa euroa. Ei-rahavirtavaikutteiset lisäykset IFRS 16:n mukaisista vuokrasopimuksista taseen eriin oli 27 miljoonaa euroa.

*Täsmäytyslaskelma siirtymisestä IFRS 16
Vuokrasopimukset standardin soveltamiseen***Konserni vuokralleottajana**

Konserni sovelsi standardin sallimaa yksinkertaistettua käyttöönottonettelyä 1.1.2019 alkaen, jolloin vertailutietoja ei esitetä ja siirtymähetken käyttöoikeusomaisuuserät vastaavat niistä kirjattua vuokrasopimusvelkaa. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan tasapoistoina vuokratuotoksen aikana.

Konserni ei sovelle standardia lyhytaikaisiin alle 12 kuukauden mittaisiin sopimuksiin eikä arvoltaan vähäisiin vuokrasopimuksiin.

*IFRS 16 mukaisten vuokrasopimusvelkojen
erittely siirtymähetkellä*

Milj. e	
Taseen ulkopuoliset vuokravastuut 31.12.2018	156
Taseeseen kirjaamattomat vuokrasopimukset	-11
Ennakkoon maksetut vuokrat	-5
Kokonaisvuokrien diskonttauksen vaikutus	-6
Vuokrasopimusvelat 1.1.2019	134

Vuokrasopimusvelkojen nykyarvojen laskennassa on käytetty yhtiökohtaisia arvoja. Käytetyt diskonttokorot vaihtelevat -0,04-2,2 prosentin välillä.

Milj. e	2019	2018
Vuokrasopimusveloista tilikauden tulokseen kirjatut erät		
Korkokulut	-2	-
Kulut liittyen lyhytaikaisiin ja arvoltaan vähäisiin vuokrasopimusvelkoihin	-10	-

32 Ehdolliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2019	2018
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	1 263	1 144
Sijoitussitoumukset	6	10
IT-hankinnat	6	5
Muut peruuttamattomat sitoumukset	23	98
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	1 299	1 257

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2019		2018	
	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Sijoitukset	225	0	209	152
Käteisvarat	2	0	-	-
Yhteensä	227	0	209	152

Milj. e	2019	2018
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Sijoitukset	13	13
Käteisvarat	276	182
Yhteensä	289	195

Milj. e	2019	2018
Muut taseen ulkopuoliset velat		
Takaukset	-	53
Arvonlisäverovelkojen oikaisut	18	14
Muut	-	2
Yhteensä	18	69

Muut taseen ulkopuoliset velat kuuluvat kokonaisuudessaan Topdanmarkille.

If Skadeförsäkring AB:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa, norjalaisessa Naturskadepoolenissa ja hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding AB ja If Skadeförsäkring AB asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

If Skadeförsäkring Holding AB ja If Skadeförsäkring AB ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandialle ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

If Vahinkovakuutushtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 5 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja. Lisäksi If Skadeförsäkring AB:llä on voimassa olevia velvoitteita lainanottajille noin 4 milj. euroa.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding AB on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

Sampo-konsernin tanskalaiset yhtiöt kuuluvat Topdanmarkiin kuuluvien yhtiöiden kanssa yhteisverotuksen piiriin. Verotuksesta vastaa hallinnollisesti Topdanmark A/S. Tanskalaiseen osakeyhtiölakiin sisältyvien erityisten mm. yhtiöverotusta koskevien säännösten takia yhtiöt ovat vastuussa yhteisverotuksen piirissä olevien yhtiöiden veroista sekä korkojen, rojalttien ja osinkojen ennakonpidätysveloista.

Topdanmark Forsikring A/S on uuden asiakasjärjestelmän implementoinnin yhteydessä sitoutunut auttamaan Topdanmark EDB IV Aps:ia tiettyjen palvelutarjoajien velvoitteiden täyttämisessä.

33 Oma pääoma

Osakepääoma (1 000 kpl)

	2019	2018
Osakepääoma (1 000 kpl)	555 352	555 352

Konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla.

34 Lähipiiritiedot

Johtoon kuuluvat avainhenkilöt

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet, Sampo-konsernin johtoryhmä sekä yhteisöt, joissa avainhenkilöillä on määräysvalta.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2019	2018
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	-9	-9
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	-3	-2
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	-7	-9
Maksetut kompensatiot yhteensä	-19	-20

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 35).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

Osakkuusyhtiöt

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2019	2018
Varat	2 338	2 461
Velat	53	48

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

35 Kannustinjärjestelmät

Sammon johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2014 I – 2017 II

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2014 I – 2017 II Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2019 lopussa noin 120 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä sekä vakuutusliikkeen tuotosta (IM) ja riskisopeutetun pääoman tuotosta (ROCaR). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskipurssi ohjelmien ehdoissa määrättyä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 38,26–44,10 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 57,26–63,10 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. Kaikissa ohjelmissa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, kannustepalkkion tästä tunnusluvusta riippuva osuus maksetaan kokonaisuudessaan, ja, mikäli tuotto on 4–5,99 prosenttia, maksu on puolet täydestä määrästä. Tunnusluvun jäädessä alle 4 prosentin ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto. Mikäli tuotto on vähintään riskiton tuotto + 4 prosenttia, maksetaan tästä tunnusluvusta riippuva osuus kokonaisuudessaan. Mikäli tuotto on vähintään riskiton tuotto + 2 prosenttia mutta vähemmän kuin riskiton tuotto + 4 prosenttia, maksetaan puolet täydestä määrästä. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Kannustepalkkion saajan tulee valtuuttaa Sampo Oyj hankkimaan puolestaan Sammon A-osakkeita 50 prosentilla (ohjelma 2017 I) tai 60 prosentilla (ohjelma 2014 I) saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennenaikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes-hinnoittelumallia.

	2014 I	2014 I/2	2017 I	2017 I/2
Ehdot hyväksytty *)	17.09.2014	17.09.2014	14.09.2017	14.09.2017
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2016	4 211	62	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2017	2 874	62	4 092	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2018	1 411	43	3 978	85
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2019		22	3 948	85

Kausi päättyy I 30 %	Q2-2017	Q2-2018	Q2-2020	Q2-2021
Kausi päättyy II 35 %	Q2-2018	Q2-2019	Q2-2021	Q2-2022
Kausi päättyy III 35 %	Q2-2019	Q2-2020	Q2-2022	Q2-2023
Maksuajankohta I 3 %	9-2017	9-2018	9-2020	9-2021
Maksuajankohta II 35 %	9-2018	9-2019	9-2021	9-2022
Maksuajankohta III 35 %	9-2019	9-2020	9-2022	9-2023

Sammon A-osakkeen kurssi ehtojen hyväksymispäivänä euroa *)	37,22	37,22	44,02	44,02
Lähtökurssi euroa **)	38,26	43,38	43,81	44,10
Lähtökurssi oikaistuna osingolla euroa 31.12.2019		32,91	37,79	40,68

Sammon A-osakkeen päätöskurssi 31.12.2019	38,91			
---	-------	--	--	--

Perusarvo yhteensä (milj. euroa)		0	7	0
----------------------------------	--	---	---	---

Velka yhteensä	7			
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)	12			

*) Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

**) 10 päivän vaihdolla painotettu keskipurssi hyväksymispäivästä

Topdanmarkin pitkäaikainen kannustinjärjestelmä

Topdanmarkin osakekannustinjärjestelmään piiriin kuuluvat Topdanmarkin johtoryhmä ja johtajat. Lunastushinta on asetettu 110 prosenttiin edeltävän tilikauden viimeisen kaupantekopäivän markkinahinnasta (kaikkien kauppojen keskiarvo). Optiot voidaan lunastaa 3–5 vuotta myöntämisen jälkeen. Järjestelmä maksetaan osakkeilla.

Optiojärjestelmään kuulumisen edellyttää, että henkilö on ollut työsuhteessa koko sen vuoden, jolta optiot allokoidaan. Optiot allokoidaan vuoden alussa ja mahdollisten irtisanoutumisten tapahtuessa allokoitujen optioiden lukumäärää oikaistaan vuoden aikana.

Alla olevat taulukot kuvaavat optiohaltijoiden omistuksia tilinpäätöshetkellä.

	Lunastushinta	Johtoryhmä	Hallitus	Irtisanoutuneet	Yhteensä
Optioiden lukumäärä (tuhat kpl)					
1.1.	28	139	788	365	1 293
Myönnetyt	45	59	207	10	276
Siirretyt		0	-113	113	0
Toteutetut	25	-20	-235	-222	-477
Menetetyt	43	0	0	-7	-7
31.12.2019	31	178	648	260	1 086
1.1.	27	192	986	266	1 444
Myönnetyt	40	49	238	24	311
Siirretyt		-33	-163	195	0
Toteutetut	25	-69	-274	-82	-425
Menetetyt	29	-	-	-37	-37
31.12.2018	28	139	788	365	1 293
Myöntämisvuoden mukaan					
2015, lunastus tammikuu 2018–2020	25	11	0	20	32
2016, lunastus tammikuu 2019–2021	24	12	24	38	74
2017, lunastus tammikuu 2020–2022	22	55	256	105	415
2018, lunastus tammikuu 2021–2023	35	41	175	79	295
2019, lunastus tammikuu 2022–2024	43	59	193	18	269

	Johtoryhmä	Hallitus	Irtisanoutuneet	Yhteensä
Keskimääräinen markkinahinta toteutumispäivänä 2019				44
Keskimääräinen markkinahinta toteutumispäivänä 2018				39
Myönnettyjen optioiden käypä arvo vuonna 2019	0	1	0	1
Myönnettyjen optioiden käypä arvo vuonna 2018	0	1	0	1
Optioiden käypä arvo 31.12.2019	2	9	4	15
Optioiden käypä arvo 31.12.2018	2	10	5	17

Myönnettyjen optioiden käypä arvo on laskettu käyttäen Black & Scholesin mallia olettaen osakehinnaksi 41 euroa (36). Korko vastaa nollakuponkikorkoa perustuen swap-käyrään edellisen vuoden lopussa. Volatiliteetti on oletettu 22 prosentiksi ja optioiden keskimääräiseksi voimassaoloajaksi noin neljä vuotta. Käytetty volatiliteetti perustuu edellisten vuosien volatiliteetteihin, mikä on edelleen johdon paras näkemys asiasta. Lunastushintoja oikaistaan jaettavilla osingoilla jäljellä olevien optioiden osalta.

Toteutettavissa olevien optioiden määrä 31.12.2019 oli 106 000 kpl (163 000).

36 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	-3	-2
Ernst & Young	-1	-1
Muut	-1	-2
Muut palkkiot	0	-1
Ernst & Young	0	0
Muut	0	0
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-3	-3

37 Oikeudenkäynnit

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2019. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

38 Sijoitukset tytäryhtiöissä

Nimi	Konsernin omistusosuus %	Kirjanpitoarvo
If Skadeförsäkring Holding AB (publ)	100	1 886
If Skadeförsäkring AB	100	1 581
If P&C Insurance AS	100	42
Support Services AS	100	0
If Livförsäkring AB	100	7
Vertikal Helseassistanse AS	100	33
If Services AB	100	1
Topdanmark A/S	48,24*	1 398
Topdanmark Kapitalforvaltning A/S	100	14
Topdanmark Forsikring A/S	100	839
Topdanmark Liv Holding A/S	100	304
Topdanmark Livsforsikring A/S	100	489
Topdanmark Ejendom A/S	100	426
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100	484
Mandatum Life Palvelut Oy	100	4
Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy	100	2
Saka Hallikiinteistöt GP Oy	100	0
Mandatum Life Vuokratontit I GP Oy	100	0
Mandatum Life Fund Management S.A.	100	5
If IT Services A/S	100	0
Sampo Capital Oy	100	1

* Konsernin omistusosuus äänivallasta.

Ei sisällä konsernitiilinpäätökseen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

39 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Hallitus päätti 6. helmikuuta 2020 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 23. huhtikuuta 2020 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2019 jaettavan osingon määräksi 2,20 euroa osakkeelta (yht. 1 221 774 070,00 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2020 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

40 Sampo-konsernin riskienhallinta 2019

Sampo-konsernin riskit ja keskeiset riskienhallinnan toimenpiteet

Sampo-konsernin yhtiöt toimivat liiketoiminta-alueilla, joissa arvonluonnin erityispiirteinä hyvän asiakaspalvelun ohella ovat riskien hinnoittelu ja riskiportfolioiden aktiivinen hallinta. Tämän vuoksi tarvitaan yhteiset riskimääritelmät liiketoimintojen perustaksi.

Konsernin riskit

Sampo-konsernissa liiketoimintaan liittyvät riskit jaotellaan **Riskien luokittelu Sampo-konsernissa** -kaaviossa esitetyn mukaisesti kolmeen pääryhmään: liiketoimintariskeihin, maineriskeihin sekä liiketoimintaan luontaisesti kuuluviin riskeihin. Kaksi ensimmäistä riskiluokkaa kuvataan vain lyhyesti tässä riskienhallinnan liitteessä ja painopiste on kolmannessa riskiluokassa.

Liiketoimintariskit

Liiketoimintariski on kilpailuympäristön muutoksista ja/tai sisäisestä operatiivisesta joustamattomuudesta johtuva tappion riski. Odottamattomat muutokset tai jo havaitut, mutta huomiotta jätetyt kehityssuunnat voivat aiheuttaa odotettua suurempia vaihteluita taloudelliseen tulokseen, kun volyymit, marginaalit, kulut ja pääomakustannukset muuttuvat, ja pitkällä aikavälillä ne voivat vaarantaa Sampo-konsernin liiketoimintamallien olemassaolon.

Taustalla olevat ulkoiset muutosvoimat ovat moninaisia, kuten esimerkiksi yleisen taloudellisen toimintaympäristön kehitys, muutokset yleisesti hyväksytyissä arvoissa, institutionaalisessa kehikossa tai toimintaympäristössä sekä teknologiset innovaatiot. Koska ulkoiset muutosvoimat liittyvät toisiinsa, asiakkaiden mieltymykset ja kysyntä voivat muuttua arvaamattomasti ja myös sääntelyä saattaa olla tarpeen muuttaa. Yhtiö altistuu merkittävälle liiketoimintariskille, mikäli yhtiön sisäinen ymmärrys tarvittavista muutoksista tai halukkuus ja kyky toimia niiden mukaisesti on riittämätön ja kilpailijat pystyvät paremmin vastaamaan asiakkaiden ja sääntelyn muuttuneisiin odotuksiin.

Koska kilpailuympäristön muutosvoimat ja kehitys riippuvat pääosin ulkoisista tekijöistä, liiketoimintariskit ovat ylimmän johdon vastuualuetta. Proaktiivinen strateginen päätöksenteko on ylimmän johdon keskeinen työkalu kilpailuun liittyvien liiketoimintariskien hallinnassa. Sisäisen operatiivisen joustavuuden ylläpito, eli kyky muuttaa liiketoimintamallia ja kustannusrakennetta tarvittaessa, on myös tehokas työkalu liiketoimintariskien hallinnassa.

Liiketoimintariskeihin ei kohdistu viranomaisten taholta vakavaraisuusvaatimusta, vaikka ne voivat olla merkittävä tulosvolatiliteettia aiheuttava tekijä. Tämän takia liiketoimintariskeillä voi olla vaikutusta

todellisen pääoman määrään ja rakenteeseen, mikäli niiden huomioimista pidetään tarpeellisenä vallitsevassa liiketoimintaympäristössä.

Yritysvastuukysymykset liiketoimintariskien ajurina

Yritysvastuukysymyksiin liittyvät teemat muokkaavat Sampo-konsernin yhtiöiden sidosryhmien preferenssejä ja arvoja ja tämän seurauksena myös toiminta- ja kilpailuympäristö muuttuu monilla tavoin. Sampo-konsernin yhtiöt toimivat pääasiassa Pohjoismaissa, joille on ominaista ihmisoikeuksien kunnioittaminen, avoimuus sekä vähäinen korruptio ja lahjonta. Työntekijöiden oikeuksia, terveys- ja ympäristölainsäädäntöä sekä sanan- ja yhdistymisvapautta noudatetaan laajalti. Nämä teemat ovat ominaisia myös kaikkien Sampo-konsernin yhtiöiden toiminnassa. Sampo-konsernin liiketoimintojen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristövaikutusten sekä sidosryhmäsuhteiden hallinta on entistä tärkeämpää. Sijoittajat ja valtion viranomaiset korostavat yritys vastuukysymyksiä yhä enemmän, mutta myös kuluttajat ja työntekijät painottavat näitä aiheita valitessaan tuotemerkkiä tai yritystä. Yritysvastuukysymyksiin liittyvät keskeiset liiketoimintariskit voidaan Sampo-konsernissa jakaa neljään pääalueeseen:

Vastuullinen liikkeenjohto ja liiketoimintakäytännöt

ovat perustavanlaatuisia Sampo-konsernin yhtiöiden toiminnassa. Hyvä hallinto tarkoittaa Sampo-konsernissa

tehokkaita toimintaperiaatteita ja johtamiskäytäntöjä, jotka varmistavat, että konserniyhtiöt ja niiden yhteistyökumppanit, kuten korvauskäsittelyn palveluntarjoajat, noudattavat ihmisoikeuksia, työoikeuksia, ympäristöä, rahanpesun ja terrorismin torjuntaa sekä korruption ja lahjonnan ehkäisemistä koskevia lakeja, asetuksia ja yleisesti hyväksyttyjä periaatteita. Lisäksi se käsittää kattavat tietoturvan hallinnointijärjestelmät, kyberturvallisuusvalmiuden ja henkilötietosuojatoimet. Vastuulliset liiketoimintakäytännöt edellyttävät myös riskitietoisuutta liittyen sopimattomaan asiakasneuvontaan ja tuotemyyntiin, ehtojen, hintojen ja palkkioiden epäselvyyteen sekä virheisiin korvausten käsittely- ja valitusprosesseissa. Myynti- ja markkinointikäytäntöjen painopiste on asiakkaan vaatimusten ja tarpeiden täyttämisessä ja asiakkaille tarvittavien tietojen tarjoamisessa, jotta he voivat tehdä oikeaan tietoon perustuvia päätöksiä tarvitsemastaan vakuutusturvasta.

Vastuulliseen yrityskulttuuriin kuuluvat työympäristöön, monimuotoisuuteen, tasa-arvoon, työntekijöiden hyvinvointiin, työntekijöiden sitoutumiseen, ammatilliseen kehitykseen sekä lahjakkaiden työntekijöiden houkuttelemiseen ja säilyttämiseen liittyvät tekijät. Sampo-konsernin yritykset haluavat tarjota asiakkailleen parasta palvelua kaikissa tilanteissa. Tässä osaavat ja motivoituneet työntekijät ovat tärkeä menestystekijä. Lahjakkuuksien menettäminen tai epähoukutteleva työnantajakuva voivat aiheuttaa suuria riskejä yritykselle. Siksi Sampo-konsernin yhtiöt pyrkivät varmistamaan vakaan työympäristön, ei vain siksi, että se on laissa säädetty, vaan myös siksi, että se luo perustan

kestävälle liiketoiminnan tuloksellisuudelle. Monimuotoisuus ja tasa-arvo ovat keskeisiä Sampo-konsernin yhtiöille, jotka ovat sitoutuneet tarjoamaan syrjinnästä vapaan, avoimen ja miellyttävän työympäristön, jossa kaikkia kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti. Näihin aiheisiin liittyviä riskejä hallitaan esimerkiksi vahvoilla toimintaperiaatteilla, toteuttamalla organisaation kehittämisohjelmia ja tarjoamalla työntekijöille koulutusta, mielenkiintoisia uramahdollisuuksia ja houkuttelevan kokonaispalkitsemisen.

Vastuullinen sijoitustoiminta ja sijoitusten hallinnointi ovat tärkeitä välineitä pitkän aikavälin sijoitusriskien ja mahdollisten haitallisten mainevaikutusten hallinnassa. Siksi Sampo-konsernin yhtiöt ottavat ympäristö-, sosiaali- ja hallintönäkökohdat ("ESG") huomioon arvioidessaan sijoitusten turvallisuutta, laatua, likviditeettiä, kannattavuutta ja saatavuutta. Sijoitusmahdollisuuksia tutkitaan huolellisesti ennen sijoitusten tekemistä ja ESG-kysymyksiä tarkastellaan yhdessä muiden tekijöiden kanssa, jotka voivat vaikuttaa erillisten sijoitusten riskituottosuhteeseen. ESG-tekijöillä on vaikutusta kaikkien yritysten pitkän aikavälin tulokseen, riskeihin ja arvoon. Näiden kysymysten huomioiminen sijoitusprosessissa on tärkeä keino parantaa sijoitusten riski-tuottoprofiilia, ja se on kriittinen sijoitustoiminnan menestystekijä. Omaisuusluokasta riippuen Sampo käyttää erilaisia ESG-strategioita varmistaakseen ESG-tekijöistä aiheutuvien sijoitusriskien tehokkaan arvioinnin ja hallinnan. Käytettyihin strategioihin kuuluvat esimerkiksi ESG-integraatio,

sektoripohjainen seulonta, normipohjainen seulonta ja aktiivinen omistajuus. Sampo-konserni on myös allekirjoittanut Yhdistyneiden Kansakuntien vastuullisen sijoittamisen periaatteet (Principles for Responsible Investment, "PRI").

Ympäristökysymykset ja ilmastomuutos ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat Sampo-konsernin liiketoimintaan sijoitustoiminnan kautta, mutta vaikutukset tunnistetaan myös vakuutustoiminnassa yhä laajemmin. Sampo-konsernin yhtiöt auttavat asiakkaita hallitsemaan riskejä ja tarjoavat asiakastukea onnettomuuksien sattuessa. Tarjoamalla asiakkaille ohjeita vahinkojen ehkäisemiseksi, konserniyhtiöt auttavat asiakkaita vähentämään riskejä ja taloudellisia kustannuksia ja samalla suojelemaan ympäristöä. Luonnonkatastrofit ja äärimmäiset sääolosuhteet ovat puolestaan riskitekijöitä, jotka vaikuttavat vahinkovakuutusyhtiöiden taloudelliseen asemaan ja tulokseen. Koska ilmastomuutos voi lisätä luonnonkatastrofien esiintymistiheyttä ja/tai vakavuutta, Sampo-konsernin yhtiöt ovat suorittaneet herkkyyksianalyysijä käyttämällä skenaarioita, joissa luonnonkatastrofien vakavuuden oletetaan kasvavan. Mahdollisena sivuvaikutuksena ilmastomuutos voi johtaa myös suuriin muuttoliikkeisiin tai pitkittyneeseen ihmisten ja eläinten keskittymiseen tietyille alueille, joilla taudit leviävät tai muutokset ympäristössä voivat luoda uusia versioita tunnetuista taudeista. Näitä riskejä hallitaan tehokkaasti jälleenvakuutusohjelmilla.

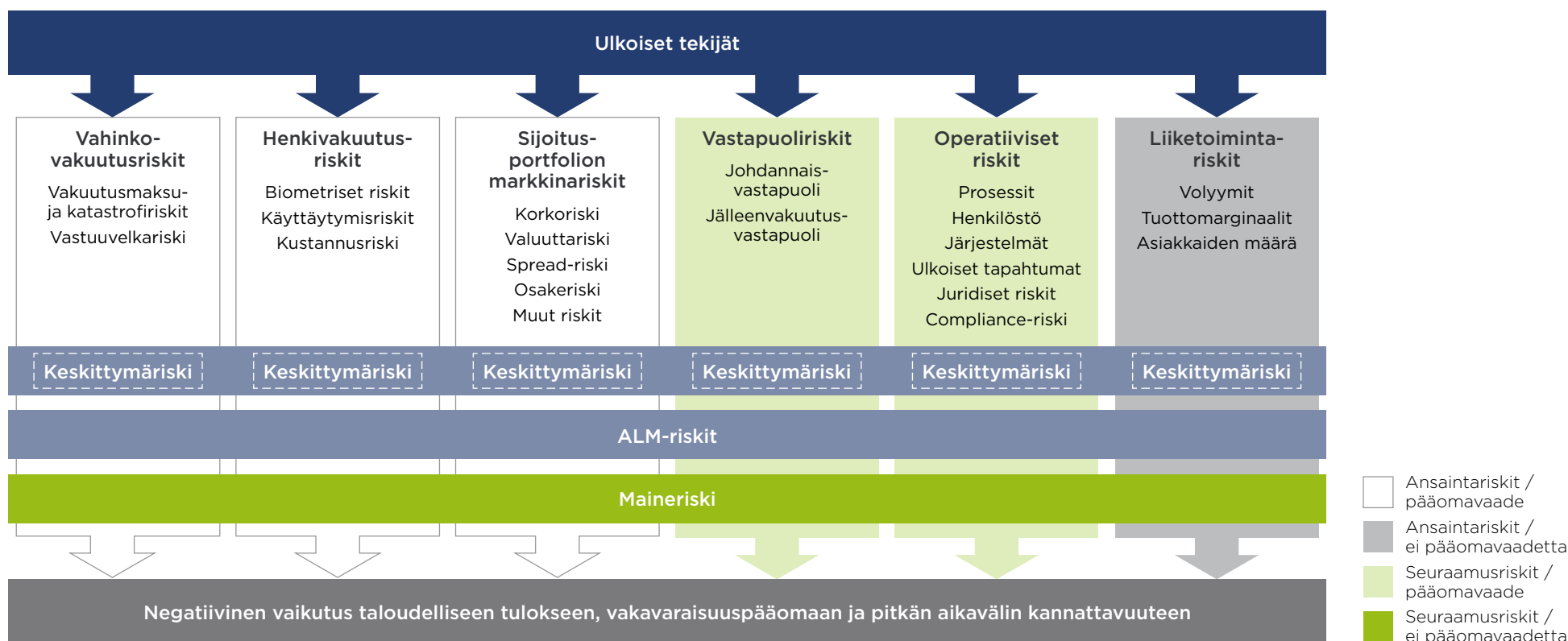
Maineriski

Sidosryhmäsuhteiden hallinta tarkoittaa tyytyväisiä asiakkaita, ammattitaitoista henkilökuntaa, hyvää yhteistyötä viranomaisten kanssa sekä ympäristön luottamusta ja hyväksyntää. Ne edistävät yrityksen keskeistä menestystekijää, sen mainetta.

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että aiheellinen tai aiheeton yhtiön liiketoimiin tai suhteisiin liittyvä epäsuotuisa julkisuus heikentää luottamusta yhtiötä kohtaan. Maineriski on usein seurausta toteutuneesta operatiivisesta riskistä tai compliance-riskistä ja sen seurauksena maine heikkenee asiakkaiden ja muiden sidosryhmien keskuudessa. Maineriski liittyy kaikkiin toimintoihin, kuten käy ilmi Riskien luokittelu Sampo-konsernissa

-kaaviosta. Koska maineriskien syyt ovat moninaiset, niiden ehkäisemiseksi tarvitaan monenlaisia yrityskulttuuriin sisäänrakennettuja keinoja. Nämä ilmenevät siinä, miten Sampo toimii ympäristökysymyksissä sekä sen keskeisten sidosryhmien (asiakkaat, henkilöstö, sijoittajat, muut yhteistyökumppanit, veroviranomaiset ja muut valvovat viranomaiset) kanssa ja kuinka Sampo-konserni on organisoinut hallintorakenteensa.

Riskien luokittelu Sampo-konsernissa

Liiketoimintaan luontaisesti kuuluvat riskit

Vakuutus- ja sijoitustoiminnassaan Sampo-konserni ottaa tietoisesti tiettyjä riskejä aikaansaadakseen tuottoja. Nämä ansaintariskit valitaan huolellisesti ja niitä hallitaan aktiivisesti. Vakuutusriskit hinnoitellaan niiden luontaisen riskitason mukaisesti ja sijoitusten tuotto-odotuksia verrataan sijoitusten riskeihin.

Vakuutus- ja sijoitusriskien onnistunut hallinta on Sampo-konsernin yhtiöiden keskeisin tuottojen lähde. Näiden riskien päivittäinen hallinnointi annettujen limiittien ja valtuuksien puitteissa on liiketoiminta-alueiden ja sijoitusyksikön vastuulla.

Osa riskeistä, kuten vastapuoliriskit ja operatiiviset riskit, on epäsuoria seurauksia Sammon normaalista liiketoiminnasta, kuten on havainnollistettu kaaviossa Riskien luokittelu Sampo-konsernissa. Nämä riskit ovat yhdensuuntaisia siinä mielessä, että niihin ei lähtökohtaisesti liity tuottopotentiaalia. Riskienhallinnan tavoitteena onkin pienentää näitä riskejä tehokkaasti niiden aktiivisen hallinnan sijaan. Näiden välillisten seuraamusriskien pienentäminen on liiketoiminta-alueiden ja sijoitusyksikön vastuulla ja niihin liittyvää pääomatarvetta mittaavat riippumattomat riskienhallintatoiminnot.

Eräät riskit, kuten korko-, valuutta- ja maksuvalmius-riskit, liittyvät useisiin toimintoihin samanaikaisesti. Näiden riskien hallitsemiseksi tehokkaasti Sampo-konsernin yhtiöillä tulee olla yksityiskohtainen ymmärrys odotetuista kassavirroista ja niiden vaihteluista kaikissa

yhtiön toiminnoissa. Lisäksi yhtiöillä on oltava kattava ymmärrys siitä, miten varojen ja velkojen markkina-ehtoiset arvot voivat vaihdella koko taseen tasolla eri skenaarioissa. Näitä koko taseen riskejä nimitetään yleisesti ALM-riskiksi ("Asset Liability Management"). Korko-, valuutta- ja likviditeettiriskien lisäksi inflaatio-riski ja BKT:n kasvuvauhtiin liittyvät riskit ovat keskeisiä ALM-riskejä Sampo-konsernille. ALM-riskit ovatkin yksi ylimmän johdon painopistealueista, koska ne vaikuttavat riskeihin ja tuottoihin sekä merkittävästi että pitkä-aikaisesti.

Yleisesti ottaen keskittymäriskiä syntyy, mikäli yhtiöiden riskipositioita ei ole riittävästi hajautettu, jolloin esimerkiksi yksittäinen äärimmäisen epäsuotuisa vahinkotapahtuma tai rahoitusmarkkinatapahtuma voisi vaarantaa yhtiön vakavaraisuuden.

Keskittymiä voi syntyä yksittäisten liiketoimintojen sisällä – yksittäiseen toimijaan tai toimialaan liittyvät suuret vastuu- tai sijoituspositiot – tai eri liiketoimintojen yhteisvaikutuksena yksittäisen vastapuolen tai toimialan vaikuttaessa laajasti yhtiön kannattavuuteen sekä vakuutus- että sijoitustoiminnan kautta.

Keskittymäriski voi toteutua myös epäsuorasti silloin, kun kannattavuus ja vakavaraisuusasema reagoivat samalla tavalla yleiseen taloudelliseen kehitykseen tai rakenteellisiin muutoksiin eri liiketoiminta-alueiden institutionaalisessa ympäristössä.

Keskeiset riskienhallinnan toimenpiteet

Luodakseen arvoa sidosryhmille pitkällä tähtäimellä Sampo-konsernilla tulee olla käytössään seuraavat pääomat:

- Taloudellista joustavuutta riittävän pääomituksen ja likviditeetin muodossa
- Hyvä teknologinen infrastruktuuri
- Tietopääomaa eli kattava oma vakuutusmatemaattinen tilastoaineisto ja analyttiset työkalut, jotta data saadaan muunnettua informaatioksi
- Inhimillistä pääomaa, eli osaavia ja motivoituneita työntekijöitä
- Yhteiskuntasuhdepääomaa hyvinä yhteiskunta- ja asiakassuhteina, jotta eri sidosryhmien muuttuvia tarpeita voitaisiin ymmärtää.

Yhtiötasolla edellä mainittuja pääomia kehitetään jatkuvasti ja ne ovat käytössä seuraavia riskien hinnoittelun, riskien ottamiseen ja aktiiviseen riskienhallintaan liittyviä ydintehtäviä toimeenpantaessa.

Vakuutusriskien asianmukainen valinta ja hinnoittelu

- Vakuutusriskit valitaan huolellisesti ja hinnoitellaan niiden riskitason mukaisesti.
- Vakuutus tuotteita kehitetään aktiivisesti asiakkaiden muuttuvia tarpeita ja mieltymyksiä ennakoiden.

Vakuutusriskiaseman tehokas hallinta

- Hajautusta tavoitellaan aktiivisesti.
- Jälleenvakuutusta käytetään tehokkaasti suurimpien riskipositoiden pienentämiseksi.

Sijoitustransaktioiden huolellinen valinta ja toteutus

- Yksittäisten sijoituskohteiden riski-tuottosuhteet ja vastuullisuuskysymykset analysoidaan huolellisesti.
- Transaktiot toteutetaan tehokkaasti.

Seuraamusriskien tehokas pienentäminen

- Vastapuolten luottotappioriskejä hallitaan valitsemalla sopimusvastapuolet huolellisesti, käyttämällä vakuuksia ja varmistamalla riittävä hajautus.
- Ylläpidetään korkealaatuisia ja kustannustehokkaita liiketoimintaprosesseja.
- Jatkuvuus- ja toipumissuunnitelmia kehitetään jatkuvasti toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Sijoitussalkkujen ja taseen tehokas hallinta

- Odotettujen tuottojen ja riskien tasapaino sijoitus-salkuissa ja taseessa optimoidaan huomioden vakuutusvelkojen ominaisuudet, sisäisesti arvioitu pääoman tarve, viranomaisten vakavaraisuussääntely ja luottoluokittajien vaatimukset.
- Likviditeettiriskejä hallitaan kohdentamalla riittävä osuus sijoituksista likvideihin sijoitusinstrumentteihin. Osuuden suuruus riippuu pääosin vakuutusvelkojen ominaisuuksista.

Konsernitasolla riskienhallinnan pääpaino on konsernitasoisessa pääomituksessa ja likviditeetissä. On myös olennaista tunnistaa mahdolliset riskikeskittymät ja ymmärtää, kuinka yhtiöiden raportoidut voitot kehittyisivät eri skenaarioissa. Nämä keskittymät ja korrelaatiot voivatkin vaikuttaa konsernitason pääomitukseen ja likviditeetipuskureihin ja johdon konsernitasoiisiin toimenpiteisiin.

Kun yllä mainitut ydintehtävät toteutetaan menestyksellä, tuloksen, riskien ja pääomituksen tasapaino voidaan saavuttaa yhtiö- ja konsernitasolla ja samalla luoda arvoa osakkeenomistajille.

If-konserni

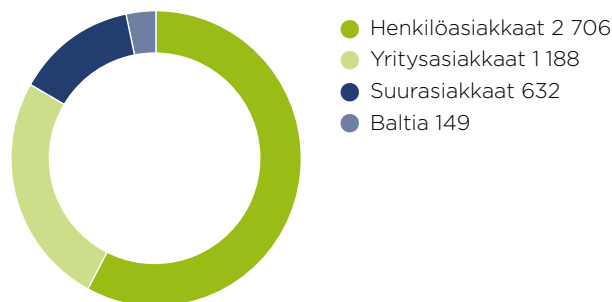
Vakuutustoiminnan riskit

Kuten seuraavassa graafissa Bruttomaksutulon erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain, If, 31.12.2019 on esitetty, Ifin vakuutusportfolio on liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain hyvin hajautunut. Graafin kuusi vakuutuslajia edustavat IFRS:ssa käytettyä jaottelua.

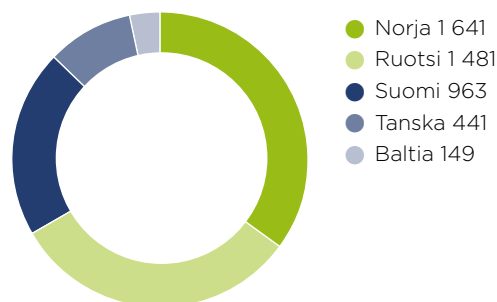
Bruttomaksutulojen erittely

If, 31.12.2019, yhteensä 4 675 milj. euroa

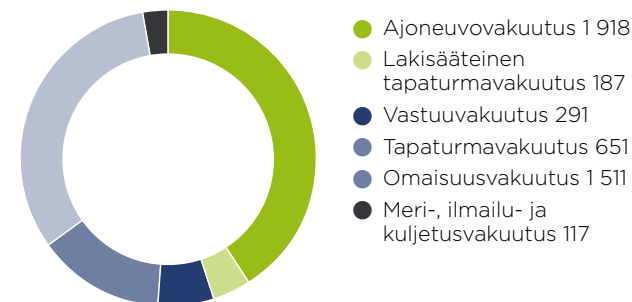
Liiketoiminta-alueittain

Maittain

Vakuutuslajeittain

Sampo-konsernin ja Ifin raportoimien lukujen välillä on pieniä eroja yhdistelyssä käytettyjen valuuttakurssien takia.

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriski sekä niiden hallinta ja valvonta

Hyvin hajautetusta vakuutuskannasta huolimatta altistuminen luonnonkatastrofeille, kuten myrskyille ja tulville, voi synnyttää riskikeskittymiä, joista voi seurata suuruusluokaltaan merkittäviä vahinkoja. Maantieteellisistä alueista tällaisille tapahtumille altteimpia ovat Tanska, Norja ja Ruotsi. Luonnonkatastrofien lisäksi yksittäiset suurvahingot voivat vaikuttaa merkittävästi vakuutustoiminnan tulokseen. Luonnonkatastrofien ja yksittäisten suurten vahinkojen negatiivisia taloudellisia vaikutuksia pienennetään tehokkaasti hyvin hajautetulla

vakuutusportfoliolla ja konsernin laajuisella jälleenvakuutusohjelmalla.

Vakuutustoiminnan tuloksen herkkyyttä ja sen vakuutusriskiä on kuvattu taulukossa Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi, If, 31.12.2019 ja 31.12.2018 esittämällä joidenkin keskeisten lukujen muutokset.

Vastuunvalintakomitea antaa mielipiteitä ja toimenpidesuosituksia vakuutusriskeihin liittyvissä asioissa. Komitea myös arvioi ja ehdottaa muutoksia vastuunvalintapolitiikkaan, joka on tärkein vakuutusten myyntiä ohjaava politiikka. Se määrittelee vakuutusten myynnin yleisperiaatteet, rajoitukset ja menettelytavat. If-konserniin kuuluvien yhtiöiden hallitukset hyväksyvät vastuunvalintapolitiikan vähintään kerran vuodessa.

Komitean puheenjohtajan vastuulla on hyväksyä mahdolliset poikkeamiset vastuunvalintapolitiikasta ja muut komitean käsittelemät asiat.

Vastuunvalintapolitiikkaa täydennetään yksityiskohdaisilla ohjeilla, jotka ohjaavat vakuutusten myyntiä eri liiketoiminta-alueilla. Näihin ohjeisiin sisältyvät muun muassa tariffit ja hinnoittelun luokitusmallit, ohjeet vakioehdoista ja sopimusteksteistä sekä vastuunvalintavaltuudet ja -limiitit. Vastuunvalintakomitealle asetettujen ohjeiden mukaisesti komitea vastaa siitä, että määriteltyjä vastuunvalintaperiaatteita noudatetaan.

Vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueiden päivittäiseen työhön kuuluu vakuutusriskien hallinta. Vahinkovakuutuksen kannattavuuteen ja riskeihin ratkaisevasti vaikuttava tekijä on kyky arvioida tulevaisuuden korvaus- ja liikekulut täsmällisesti ja täten hinnoitella vakuutus sopimukset oikein. Hinnoittelu Henkilöasiakkaat-liiketoiminta-alueella sekä Yritysasiakkaat-liiketoiminta-alueen pienempien riskien osalta perustuu tariffeihin. Sen sijaan Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueella ja monimutkaisempien riskien osalta Yritysasiakkaat-liiketoiminta-alueella vakuutusten hinnoittelu on tapauskohtaisempaa ja yksilöllisempää sen sijaan, että se perustuisi tariffeihin. Yleisesti ottaen vakuutusten hinnoittelu perustuu sattuneista vahingoista tehtäviin tilastanalyysyeihin ja arvioihin vahinkotiheyden ja korvausinflaation tulevasta kehityksestä.

Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi

If, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Tunnusluku	Vaikutus tulokseen ennen veroja, milj. e			
	Nykyinen taso (2019)	Muutos nykyisessä tasossa	2019	2018
Yhdistetty kulusuhde, henkilöasiakkaat	82,0 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 26	+/- 26
Yhdistetty kulusuhde, yritysasiakkaat	88,3 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 12	+/- 12
Yhdistetty kulusuhde, suurasiaakkaat	89,3 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 4	+/- 4
Yhdistetty kulusuhde, Baltia	87,0 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 1	+/- 1
Nettovakuutusmaksutuotot (milj. e)	4 388	+/- 1 prosenttia	+/- 44	+/- 43
Nettokorvauskulut (milj. e)	3 000	+/- 1 prosenttia	+/- 30	+/- 30
Annetun jälleenvakuutuksen maksutulo (milj. e)	200	+/- 10 prosenttia	+/- 20	+/- 18

Ifin jälleenvakuutuspolitiikka määrittelee jälleenvakuutusratkaisujen periaatteet. Jälleenvakuutuksen tarvetta ja optimaalista valintaa arvioidaan tarkastelemalla jälleenvakuutuksen odotettuja kustannuksia suhteessa siitä saatavaan hyötyyn sekä jälleenvakuutuksen vaikutuksia tulostavien vaihtelun sekä pääomavaatimuksiin. Arvioinnissa käytetään pääosin Ifin sisäistä mallia, jolla mallinnetaan vahinkotiheydet, suurvahingot ja luonnonkatastrofit.

Ifillä on ollut vuodesta 2003 lähtien käytössä koko konsernin laajuinen jälleenvakuutusohjelma. Vuonna 2019 omapäätystasot olivat 100 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 9,4 miljoonan euron) ja 250 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 23,6 miljoonan euron) välillä yksittäistä riskiä kohden sekä 250 miljoonaa Ruotsin

kruunua (noin 23,6 miljoonaa euroa) yksittäistä vahinkotapahtumaa kohden.

Vastuuvetkariski sekä sen hallinta ja valvonta

Ifin vastuuvetkariskin merkittävimmät aiheuttajat ovat epävarmuudet tulevaisuuden korvausinflaatiassa, Ruotsin eläkkeiden indeksoinnin mahdolliset muutokset, muutokset diskonttokoroissa tai eläkeiän nosto, jotka kasvattavat sekä jatkuvien että kertamaksuisten eläkekorvausten määrää.

Taulukossa Vastuuvetka vakuutuslajeittain ja maittain, If, 31.12.2019 Ifin vastuuvetka duraatioineen esitetään vakuutuslajeittain sekä merkittävien maantieteellisten alueitten mukaan. Suomen ja Ruotsin osuus vastuuvetelasta

on suurempi kuin niiden osuus bruttovakuutusmaksutulosta, mikä johtuu pääasiassa siitä, että Ruotsissa ja Suomessa ajoneuvovakuutuksen duraatio on pitkä ja Suomessa on pitkä duraatio myös lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Pitkä duraatio johtuu näiden vakuutuslajien eläkevarauksista, jotka kasvattavat vastuuvetel määrää. Vastuuvetel duraatio ja siten sen herkkyyden korkotason muutoksille vaihtelee vakuutuslajeittain. Vuonna 2019 koko vakuutuslajien painotettu keskimääräinen duraatio oli 6,5 vuotta.

Vastuuvetka vakuutuslajeittain ja maittain

If, 31.12.2019

	Ruotsi		Norja		Suomi		Tanska		Baltia		Yhteensä	
	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio
Ajoneuvovakuutus	2 120	7,2	534	1,4	1 020	13,3	160	1,7	111	4,5	3 945	7,7
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	0	0,0	186	4,9	1 169	12,4	258	8,0	0	0,0	1 613	10,9
Vastuuvakuutus	280	2,8	114	3,2	105	4,0	77	2,8	26	2,7	601	3,1
Tapaturmavakuutus	371	6,3	397	5,1	169	4,3	104	1,6	7	0,6	1 048	5,0
Omaisuuksivakuutus	402	1,1	493	1,1	239	0,9	103	0,8	34	0,8	1 271	1,0
Meri-, ilmailu- ja kuljetusvakuutus	25	1,3	36	1,1	8	1,3	17	1,0	2	0,7	89	1,1
Yhteensä	3 198	5,9	1 760	2,6	2 710	10,9	719	3,5	181	3,3	8 568	6,5

Korvausvastuu on herkkä erityisesti inflaation ja diskonttokoron sekä jossain määrin myös elinajanodotteen muutoksille. Ifin vastuuvelan herkkyyks inflaation nousulle, elinajanodotteen pitenemiselle sekä diskonttokoron laskulle esitetään taulukossa Vastuuvelkaan liittyvien riskien herkkyydet, If, 31.12.2019.

Ifin vastuuvelkaa analysoidaan lisäksi vahinkovuosi-tasolla. Tämän analyysin tulokset sekä ennen että jälkeen jälleenvakuutuksen esitetään korvauskulujen kehitystä kuvaavissa taulukoissa. Nämä esitetään **tilinpäätöksen liitetiedossa 26**.

Vastuuvelan laskennassa otetaan huomioon odotettu inflaatiokehitys. Se on erityisen merkittävä tekijä vakuutuslajeissa, joissa vahingon lopullisen korvausmenon selviäminen kestää kauan, kuten ajoneuvovakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Odotettu inflaatio perustuu ulkoisiin arvioihin inflaatiokehityksestä yhdistettynä Ifin omilla arvioilla eri korvauslajien kustannuksista. Tällaisia ulkoisia arvioita ovat mm. kuluttajahintaindeksi ja palkkaindeksi. Esimerkiksi ajoneuvovakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen lainsäädäntö eroaa huomattavasti maittain. Osa vastuuvasta sisältyy eläkemutoista korvausvastuuta, joka on herkkä kuolevuusoletusten ja diskonttokoron muutoksille. Ajoneuvovakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus vastuuvasta oli 65 prosenttia.

Ruotsin liikennevakuutuksen eläkkeiden indeksointi on yksi niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat eläkkeiden korvausvastuun määrään. Käytettävä indeksi on laissa määrätty

Vastuuvastaan liittyvien riskien herkkyydet

If, 31.12.2019

Vastuuvastaan erä	Riskitekijä	Riskiparametrin muutos	Maa	Vaikutus Milj. e 2019
Nimellismääräinen vastuuvasta	Inflaatio kasvaa	Yhden prosenttiyksikön kasvu	Ruotsi	158,3
			Tanska	12,2
			Norja	51,5
			Suomi	33,4
Eläkemutoinen korvausvastuu	Kuolevuus laskee	Odotettu elinikä kasvaa yhdellä vuodella	Ruotsi	24,5
			Tanska	1,7
			Suomi	67,0
Diskontattu vastuuvasta (eläkevaraukset ja osa suomalaisesta IBNR:stä)	Diskonttokorko laskee	Yhden prosenttiyksikön lasku	Ruotsi	68,0
			Tanska	17,8
			Suomi	299,4

ja tämän takia siihen vaikuttavat lainsäädännössä tapahtuvat muutokset, esimerkiksi poliittiset päätökset. Eläkeikä on toinen tekijä, joka vaikuttaa eläkkeiden korvausvastuun tasoon, koska eläkkeen taso pienenee tai eläke päättyy vanhuuseläkeikässä. Näin ollen esimerkiksi poliittiseen päätökseen perustuva vanhuuseläkeikä nosto kasvattaa eläkkeiden korvausvastuuta. Eläkkeiden korvausvastuun nykyarvoon vaikuttavat myös muutokset diskonttokoroissa, joita käytetään nimelliskassavirtojen diskonttaamiseen. Ifissä eläkekorvausvastuuta on eniten Ruotsin, Suomen ja Tanskan liiketoimissa, ja kyseiset eläkekorvausvastuut ovat erittäin herkkiä diskonttokorjen muutoksille.

Vastuuvasta laskentaa koskevista ohjeista päättää Ifin hallitus. Ifin pääaktuaarin vastuulla on kehittää ja toimeenpanna ohjeita vastuuvasta määrittämiseksi sekä arvioida kokonaisvastuuvasta riittävyyttä. Ifin tasolla pääaktuaari laatii neljännesvuosittain raportin vastuuvasta riittävyydestä.

Aktuaarikomitea on toimielin, joka valmistelee ja antaa neuvoja Ifin pääaktuaarille. Komitean tehtävänä on varmistaa vastuuvastakariskin kokonaisvaltainen tarkastelu sekä keskustella ja antaa suosituksia vastuuvasta koskeviin politiikkoihin ja ohjeistuksiin.

Aktuaarit seuraavat jatkuvasti vastuuvasta tasoa varmistukseen, että se on vahvistettujen ohjeiden mukainen. Aktuaarit kehittävät lisäksi menetelmiä ja järjestelmiä, jotka tukevat tätä prosessia.

Vakuutusmatemaattiset arviot pohjautuvat tilinpäätöspäivänä käytössä oleviin tietoihin vakuutuskannan koosta ja aiemmista vahingoista. Seurattavia tekijöitä ovat muun muassa vahinkokehityksen trendit, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuskäytännöt ja yleinen talouskehitys. Vahinkovakuutuksen ja henkivakuutuksen vastuuvasta laskennassa käytetään vakiintuneita vakuutusmatemaattisia ja tilastollisia menetelmiä.

Markkinariskit

Sijoitussalkusta, joka oli 11 109 miljoonaa euroa (11 092), suurin osa on korkosijoituksia ja listattuja osakesijoituk-

sia. Iso osa korkosijoituksista kohdentui rahoitussektorille. Kiinteistöjen, pääomarahastosijoitusten, ja muiden vaihtoehtoisten sijoitusten osuus oli vähäinen.

Sijoitusallokaatio, If, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -taulukossa esitetään sijoitussalkun jakauma omaisuuslajeittain sekä korkosijoitusten keskimääräiset maturiteetit vuosien 2019 ja 2018 lopussa.

Sijoitusallokaatio

If, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Omaisuuslaji	31.12.2019			31.12.2018		
	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta
Korkosijoitukset yhteensä	9 808	88 %	2,8	9 949	90 %	2,7
Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	454	4 %	0,1	370	3 %	0,0
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	662	6 %	3,8	884	8 %	3,1
Muut joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	8 692	78 %	2,8	8 696	78 %	2,8
<i>Katetut jvk-lainat</i>	<i>2 616</i>	<i>24 %</i>	<i>2,5</i>	<i>2 683</i>	<i>24 %</i>	<i>2,4</i>
<i>Investment grade -jvk-lainat ja lainat</i>	<i>3 582</i>	<i>32 %</i>	<i>2,8</i>	<i>3 770</i>	<i>34 %</i>	<i>2,7</i>
<i>High-yield -jvk-lainat ja lainat</i>	<i>1 587</i>	<i>14 %</i>	<i>3,4</i>	<i>1 469</i>	<i>13 %</i>	<i>3,4</i>
<i>Heikomman etuoikeuden lainat / Tier 2</i>	<i>467</i>	<i>4 %</i>	<i>3,2</i>	<i>428</i>	<i>4 %</i>	<i>4,0</i>
<i>Heikomman etuoikeuden lainat / Tier 1</i>	<i>440</i>	<i>4 %</i>	<i>2,2</i>	<i>346</i>	<i>3 %</i>	<i>2,5</i>
<i>Suojaukset - Koronvaihtosopimukset</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>
Vakuutuskirjalainat	0	0 %	0,0	0	0 %	0,0
Listatut osakkeet yhteensä	1 281	12 %	-	1 113	10 %	-
Suomi	0	0 %	-	0	0 %	-
Pohjoismaat	865	8 %	-	769	7 %	-
Muut maat	417	4 %	-	344	3 %	-
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	21	0 %	-	31	0 %	-
Kiinteistöt	3	0 %	-	12	0 %	-
Pääomarahastosijoitukset	9	0 %	-	19	0 %	-
Biometriset	0	0 %	-	0	0 %	-
Hyödykkeet	0	0 %	-	0	0 %	-
Muut vaihtoehtoiset	9	0 %	-	0	0 %	-
Kaupankäyntitarkoituksessa tehdyt johdannaiset	0	0 %	-	-2	0 %	-
Omaisuuslajit yhteensä	11 109	100 %	-	11 092	100 %	-
Valuuttapositio, brutto	113	-	-	229	-	-

Ifin sijoitusten hallintastrategia on konservatiivinen. Osakkeiden osuus on pieni ja korkosijoitusten duraatio lyhyt.

Sijoituskomitea seuraa ja valvoo aktiivisesti sekä sijoitusten kehitystä että markkinariskejä kuukausittain ja niistä raportoidaan Ifin riski- ja vakavaraisuuskomitealle ("ORSA-komitealle") neljännesvuosittain. Lisäksi limiittejä (allokaatiolimiitit, liikkeeseenlaskija- ja vastapuolilimiitit, korkojen ja luottoriskimarginaalien

herkkyyslimiitit) seurataan säännöllisesti samoin kuin viranomaisten asettamia vakavaraisuusvaatimuksia.

Korko- ja osakesijoitusten markkinariskit

Spread- ja osakeriski

Spread- ja osakeriski ovat peräisin vain taseen saamisista. Sijoitukset korko- ja osakeinstrumentteihin on esitetty toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain seuraavassa taulukossa, jossa esitetään

myös johdannaisvastapuoliin liittyvät riskipositiot. Luottotappioriskejä käsitellään tarkemmin kappaleessa **Vastapuoliriskit**. Johdannaisten käsittelyyn liittyvien eroavaisuuksien vuoksi tämän taulukon luvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia muiden Sampo-konsernin tilinpäätöksen taulukoiden kanssa.

Positiot toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain

If, 31.12.2019

Milj. e	AAA	AA+ - AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ - C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Listatut osakkeet	Muut	Vastapuoli- riski	Yhteensä	Muutos tilanteesta 31.12.2018
Perusteollisuus	0	0	20	87	20	0	11	139	39	0	0	178	18
Pääomahyödykkeet	0	0	61	41	10	0	121	232	454	0	0	686	134
Kulutustavarat	0	0	170	275	16	0	85	546	221	0	0	768	-83
Energia	0	0	0	0	34	0	128	163	8	0	0	171	-140
Rahoitus	37	1 015	1 058	743	84	0	54	2 991	0	0	3	2 995	115
Valtiot	9	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	9	-124
Valtioiden takaamat jvk-lainat	9	27	0	0	0	0	0	36	0	0	0	36	0
Terveystuotot	7	0	10	27	0	0	36	80	82	0	0	162	-4
Vakuutus	0	0	42	82	26	0	42	192	0	0	0	192	2
Media	0	0	0	0	0	0	16	16	0	0	0	16	-6
Pakkaus	0	0	0	0	0	0	15	15	0	0	0	15	10
Julkinen sektori, muut	514	66	0	0	0	0	0	579	0	0	0	579	-136
Kiinteistöala	0	5	88	268	55	0	545	961	0	3	0	965	171
Palvelut	0	0	0	44	69	0	33	146	0	0	0	146	-34
Teknologia ja elektroniikka	0	0	19	13	10	0	105	147	0	0	0	147	48
Telekommunikaatio	0	0	21	133	48	0	0	202	60	0	0	261	-22
Liikenne	0	58	27	31	0	0	231	347	1	0	0	348	77
Yhdyskuntapalvelut	0	0	61	114	118	0	29	322	0	0	0	322	-46
Muut	0	26	0	0	0	0	27	53	0	9	0	63	21
Arvopaperistettut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuudelliset jvk-lainat	2 535	70	11	0	0	0	0	2 616	0	0	0	2 616	-67
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	0	0	417	8	0	425	62
Vastapuoliyhteisö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 110	1 268	1 589	1 858	491	0	1 478	9 794	1 281	21	3	11 099	-3
Muutos tilanteesta 31.12.2018	-270	-111	-124	80	102	0	161	-163	168	-10	2	-3	0

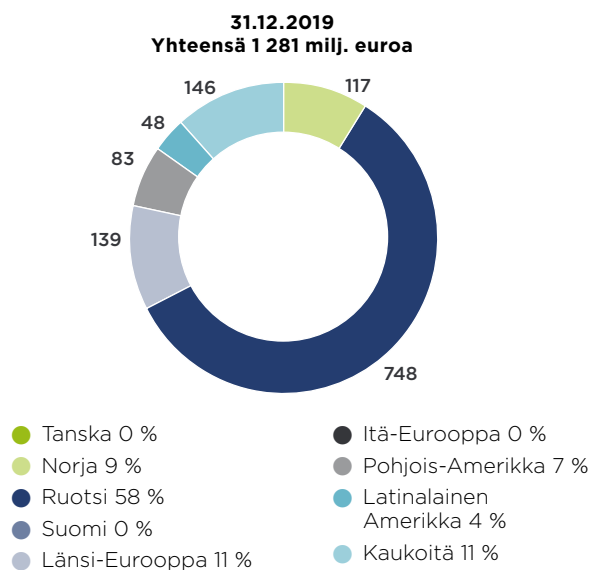
Luvut sisältävät vakuutustoiminnan pankkitilisalvoja.

Suurin osa korkosijoituksista on tehty investment grade -sijoituksiin ja tällä hetkellä pohjoismaisten kiinteistö-vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen merkitys on keskeinen, samoin kuin rahoitussektorin liikkeeseen-laskijana. Rahamarkkinasijoitukset, käteinen ja valtioiden investment grade -joukkovelkakirjalainat muodostavat likviditeettibufferin.

Osakepositioissa tapahtuneet muutokset voidaan nähdä Listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma, If, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -graafissa.

Listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma

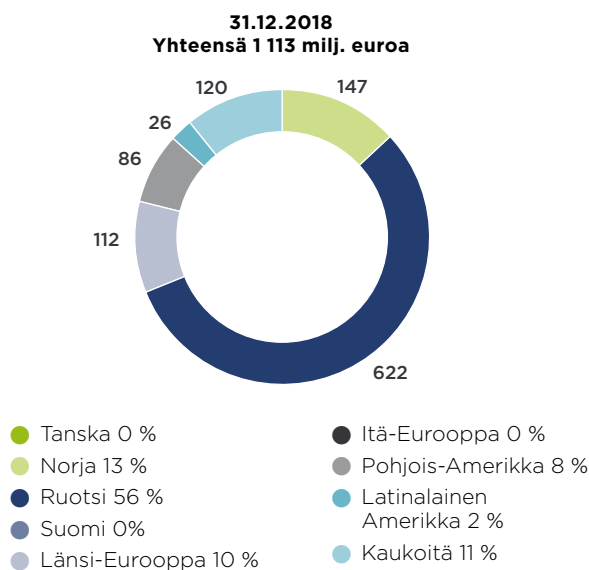
If

Taseen markkinariskit

Tasehallinnan riskit

Tasehallinnan riskit ("ALM-riski") huomioidaan riskin-ottohalukkuuden kautta ja sen hallinta ja hallinnointi perustuvat Ifin Sijoituspolitiikkoihin. Yleisesti ottaen, jotta ALM-riskit pidetään yleisen riskinottohalukkuuden rajoissa, vakuutusvelkojen kassavirrat yhteensovitetään sijoittamalla korkoinstrumentteihin, jotka ovat samassa valuutassa kuin vastaavat velat. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää ALM-riskin hallintaan.

Korkoriski

Yleisesti ottaen korkojen aleneminen tai pysyminen alhaisella tasolla vaikuttaa negatiivisesti Ifin, koska velkojen duraatio on Ifissä pitempi kuin varojen duraatio. If on vuosien kuluessa vähitellen alentanut yhdistetyn kulusuhteen tasoa vastatoimenpiteenä aleneviin korkoihin. Korkoherkkyys ilmaistuna korkosijoitusten keskimääräisenä duraationa oli 1,3. Vastaava vakuutusvelkojen duraatio oli 6,5. Korkoriskiä hallitaan muuttamalla varojen ja korkojohdannaisten duraatiota perustuen markkinanäkemykseen ja riskinottohalukkuuteen.

Kirjanpidossa suurin osa vastuuvastausta on kirjattu nimellisarvoon. Eläkeuutainen korvausvastuu diskontataan kuitenkin viranomaisäännösten mukaisilla koroilla. Näin ollen kirjanpidon näkökulmasta If on pääosin altistunut inflaation ja viranomaisäännösten mukaisten diskonttokorkojen muutoksille. Taloudellisesti näkökulmasta, jonka mukaan vakuutusvelkojen kassavirrat diskontataan vallitsevilla markkinakoroilla, If on altistunut sekä inflaation että nimelliskorkojen muutoksille. Lisätietoja löytyy **Vastuuvastausta liittyvien riskien herkkyydet, If, 31.12.2019** -taulukossa kappaleessa **Vakuutustoiminnan riskit**.

Valuuttariski

If myöntää vakuutuksia pääosin skandinaavisissa valuutoissa ja euroissa. Valuuttariskiä pienennetään merkittävästi yhteensovittamalla valuutoittain vastuuvastat vastaavien sijoitusten valuuttojen kanssa tai käyttämällä valuuttajohdannaisia. Vakuutustoiminnan valuutta-altistuma suojataan säännöllisesti perusvaluut-

taa vastaan. Sijoitusten valuutta-altistumaa seurataan viikottain ja se suojataan, kun altistuma on noussut tietylle tasolle. Taso on määritetty perustuen kustannus-
tehokkuuteen ja suojastransaktion minimikokoon. Valuutariskin aktiivista hallintaa voidaan tehdä asetet-
tujen limiittien rajoissa. Transaktioriskipositiot Ruotsin kruunua vastaan on esitetty Transaktioriskipositio, If,

31.12.2019 -taulukossa. Taulukossa on esitetty avoimet nettotransaktioriskipositiot valuutoittain sekä niiden arvon muutos olettaen perusvaluutan 10 prosentin yleinen heikentyminen.

Transaktioriskin lisäksi If altistuu translaatoriskille, joka konsernin tasolla aiheutuu ulkomaan toiminnoista, jotka ovat muussa valuutassa kuin Ruotsin kruunussa.

Likviditeettiriski

Ifissä likviditeettiriski on rajallinen, koska vakuutus-
maksut kerätään etukäteen ja suurten korvausmaksujen ajankohdat tiedetään yleensä jo kauan ennen niiden mak-
supäivää. Likviditeettiriskejä hallitaan maksuliikenne-
toiminnoissa, jotka vastaavat likviditeettisuunnittelusta. Likviditeettiriskiä vähennetään sijoittamalla likvideihin
instrumentteihin. Rahoitusvarojen likviditeettiä analysoi-
daan ja siitä raportoidaan ORSA-komitealle.

Transaktioriskipositio

If, 31.12.2019

Kotivaluutta, milj. SEK	EUR	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	Muut	Yhteensä, netto
Vakuutustoiminta	-3 276	-143	-1	-3	-8	-1 977	-3	-806	-17	-6 232
Sijoitukset	2 311	453	0	0	0	2 112	0	132	1	5 009
Johdannaiset	947	-345	0	2	16	-113	4	681	7	1 199
Transaktioriskipositio, netto	-18	-35	0	-1	9	22	1	7	-9	-24
Herkkyys: SEK -10 %	-2	-3	0	0	1	2	0	1	-1	-2

Ifin transaktioriskipositio Ruotsin kruunuissa kuvaa yhtiön sellaisten tytäryhtiöiden/sivuliikkeiden positioita, joiden kotivaluutta on muu kuin Ruotsin kruunu.

Vastuuvelan sekä rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit esitetään Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan, If, 31.12.2019 -taulukossa. Ifissä korkosijoitusten keskimääräinen maturiteetti oli 2,8 vuotta. Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen samoin kuin vastuuvelkojen odotetuista saatavista ja maksettavista kassavirroista aiheutuva lisärahoitustarve.

Ifillä on suhteellisen vähäinen määrä rahoitusvelkoja ja siten jälleenvakuutusriski on pieni.

Vastapuoliriskit

Ifin kolme pääasiallista vastapuoliriskin lähdettä ovat jälleenvakuutus, johdannaiset ja muut saamiset.

Vastapuoliriski, joka syntyy saamisista vakuutusasiakailta ja muista liiketoimista aiheutuneista saamisista, on yleisesti ottaen hyvin vähäinen, koska maksamatta jättäminen johtaa yleensä vakuutusturvan päättymiseen.

Jälleenvakuutuksen vastapuoliriski

If käyttää jälleenvakuutusta säännöllisesti hyödyntääkseen omaa pääomapohjaansa tehokkaasti, pienentääkseen pääomakustannuksia, rajoittaakseen suuria vakuutusliiketoiminnan tuloksen vaihteluita ja hyötyäkseen jälleenvakuuttajien osaamispohjasta. Jälleenvakuutuskomitea on yhteistyöfoorumi, joka arvioi ja antaa yleisiä suosituksia jälleenvakuutukseen liittyvissä kysymyksissä. Komitea arvioi ja tekee ehdotuksia jälleenvakuutuspolitiikkaan ja sisäiseen jälleenvakuutuspolitiikkaan tehtävistä muutoksista. Komitean puheenjohtajan vastuulla on raportoida jälleenvakuutuspolitiikan periaatteista poikkeamisista ja muista komitean käsittelemistä asioista.

Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan

If, 31.12.2019

Milj. e	Kirjanpitoarvo yhteensä	Kirjanpitoarvo ilman sopimuksellista eräpäivää	Kirjanpitoarvo sopimukseen perustuva eräpäivä	Kassavirrat						
				2020	2021	2022	2023	2024	2025-2034	2035-
Rahoitusvarat	12 679	1 626	11 053	1 477	2 167	2 033	1 590	1 839	898	0
joista koronvaihtosopimuksia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusvelat	1 118	2	1 116	-30	-316	-3	-96	0	0	0
joista koronvaihtosopimuksia	25	0	25	-26	-1	0	0	0	0	0
Vuokravastuut	124	0	124	-23	-23	-19	-13	-11	-47	0
Vastuuvelka	8 568	0	8 568	-3 061	-993	-589	-417	-334	-1 868	-1 695

Taulukossa rahoitusvarat ja -velat on jaettu sopimuksiin, joiden maturiteetti on sopimuksessa määritelty sekä muihin sopimuksiin. Muiden sopimusten kassavirtaprofiilin esittämisen sijasta niille esitetään ainoastaan kirjanpitoarvo. Lisäksi taulukossa on esitetty vastuuvelan odotetut kassavirrat jälleenvakuutuksen jälkeen. Erien luonteesta johtuen näihin lukuihin liittyy epävarmuutta.

Erittely jälleenvakuutussaamisista ja jälleenvakuuttajien korvausvastuun osuudesta Ifissä 31.12.2019 on esitetty luottoluokittain taulukossa Jälleenvakuutussaamiset, If, 31.12.2019 ja 31.12.2018. Taulukossa ei ole mukana 136

miljoonan euron (142) jälleenvakuutussaamia, jotka liittyvät lähinnä captive-jälleenvakuutukseen ja lakisääteisiin pooleihin.

Jälleenvakuutussaamiset

If, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Luokitus	31.12.2019		31.12.2018	
	Yhteensä, milj. e	%	Yhteensä, milj. e	%
AAA	0	0 %	0	0 %
AA+ - A-	94	99 %	82	99 %
BBB+ - BBB-	1	1 %	1	1 %
BB+ - C	0	0 %	0	0 %
D	0	0 %	0	0 %
Luokittelematon	0	0 %	0	0 %
Yhteensä	95	100 %	83	100 %

Koska yllä esitettyjä saamia ei ole yleensä katettu vakuuksin, koko saamisten määrä on altistunut vastapuoliriskille.

Ifissä noudatetaan jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikkaa, jossa asetetaan vaatimukset jälleenvakuuttajien luottokelpoisuusluokitusten minimitasolle ja tasot vastuun enimmäismäärälle yksittäistä jälleenvakuuttajaa kohden. Ifin oma luottoriskianalyysi on myös keskeisessä roolissa vastapuolien valinnassa.

Jälleenvakuutuksen luottoriskikomitea arvioi ja antaa päätösuosituksia koskien jälleenvakuutuksista aiheutuva luottoriskejä ja riskipositioita ja mahdollisia poikkeamia jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikasta. Komitean

puheenjohtajan vastuulla on raportoida poikkeamista jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikan periaatteista ja muista komitean käsittelemistä asioista.

Useimmilla jälleenvakuuttajilla luottoluokitus on välillä AA+ ja A-. Kymmenen suurinta yksittäistä jälleenvakuutussaamista olivat yhteensä 161 miljoonaa euroa, mikä vastaa 70 prosenttia kaikista jälleenvakuutussaamisista mukaan lukien captive-jälleenvakuuttajat ja lakisääteiset poolit.

Menevän jälleenvakuutuksen vakuutusmaksut olivat 55,2 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 100 prosenttia liittyi jälleenvakuutusvastapuoliin, joiden luottoluokitus oli vähintään A-.

Johdannaisiin liittyvä vastapuoliriski

Ifissä johdannaisiin liittyvää vastapuoliriskiä syntyy markkinariskien hallinnan seurauksena. Pitkäaikaisten korkojohdannaisten merkitys on ollut vähäinen ja vastapuoliriskiä aiheutuu pääasiassa lyhytaikaisista valuuttajohdannaisista. Kahden osapuolen välillä tapahtuvasta johdannaiskaupankäynnistä aiheutuva vastapuoliriskiä pienennetään vastapuolien huolellisella valinnalla, vastapuolien hajauttamisella riskikeskittymien välttämiseksi sekä käyttämällä erilaisia vakuusjärjestelyitä, kuten ISDA-puitesopimuksia täydennettynä Credit Support Annex -vakuussopimuksilla. If määrittää koronvaihtosopimuksia keskusvastapuoliyhteisöjen kautta, mikä vähentää kahden osapuolen välistä vastapuoliriskiä, mutta altistaa Ifin keskusvastapuoliyhteisöihin liittyvälle systeemiriskille.

Topdanmark-konserni

Vakuutustoiminnan riskit

Vahinkovakuutustoiminnan riskit

Topdanmarkin vakuutusportfolio on hajautettu liiketoiminta-alueittain ja vakuutuslajeittain, mikä ilmenee seuraavasta graafista Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain, Topdanmark vahinkovakuutus, 2019.

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriski sekä niiden hallinta ja valvonta

Pääasiallinen tulokseen vaikuttava vakuutusriski ovat katastrofeiksi luokitellut tapahtumat. Topdanmark Forsikringin erittäin kattavan jälleenvakuutusohjelman johdosta yhtiön vakuutusriskit ovat alhaiset. Jälleenvakuutusohjelman suurin omapidätysaste on yksittäistä myrsky tapahtumaa kohden oleva 100 miljoonaa Tanskan kruunua, sekä siihen liittyvä uudelleen voimaan saattaminen. Yksittäisen tulipalovahinkotapahtuman omapidätyksen enimmäismäärä on 25 miljoonaa Tanskan kruunua. Työntekijän tapaturmavakuutuksessa riskit katetaan jälleenvakuutuksella yhteen miljardiin Tanskan

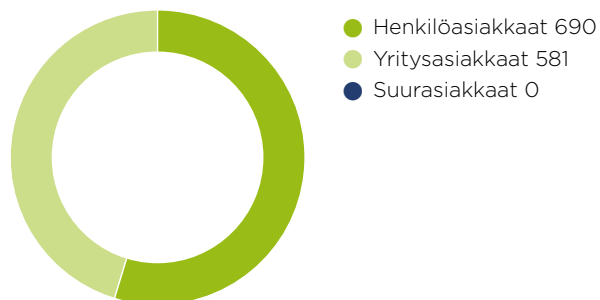
kruunuun asti ja yhtiön omapidätys on 50 miljoonaa Tanskan kruunua.

Terroritekojen aiheuttamat vahingot on tietyin rajoituksin katettu jälleenvakuutuksilla. Ydinvoiman, biologisten, kemikaalisten ja radiologisten ("NBCR") riskien varalta ollut Tanskan kansallinen rahasto suljettiin 1.7.2019. Näiden terroritekojen aiheuttamat vahingot ovat 1.7.2019 alkaen julkisen organisaation vastuulla. Tämä perustuu uuteen NBCR-terrorismin riskiä koskevaan lakiin. Uuden järjestelmän mukaan valtio kattaa ensin NBCR-hyökkäyksestä aiheutuvat kulut, mutta kulut katetaan jälkepäin vakuutuksenottajilta.

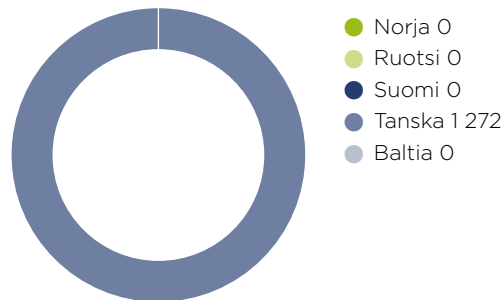
Bruttomaksutulojen erittely

Topdanmark vahinkovakuutus, 2019, yhteensä 1 272 milj. euroa

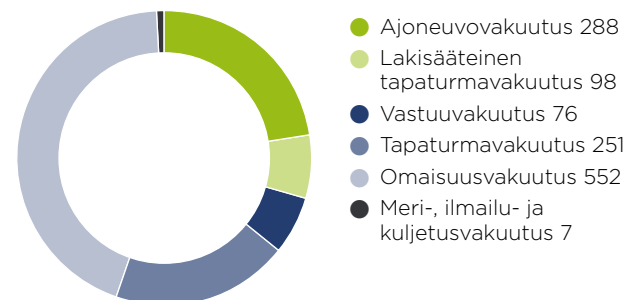
Liiketoiminta-alueittain

Maittain

Vakuutuslajeittain

Vakuutusmaksuriskejä vähennetään liiketoimintojen eri tasoilla seuraavasti:

- Datan kerääminen riskeistä ja vahinkotapahtumista
- Kerätyn ja käsitellyn datan käyttö kannattavuusraportoinnissa, riskianalyysissä sekä sisäisessä mallissa
- Realisoituneiden riskien jatkuva seuranta sekä neljännesvuosittaiset ennusteet riskien kehityksestä
- Hinnoittelu työkalulla, joka sisältää tilastollisen mallin ja asiakasluokituksen
- Jälleenvakuutusturva, joka vähentää erityisesti katastrofitapahtumiin liittyvää riskiä
- Jatkuva riskitilanteen ja jälleenvakuutuksen kattavuuden seuranta riskikomiteassa.

Ylläpitääkseen tuote- ja asiakaskohtaista kannattavuutta, Topdanmark seuraa muutoksia asiakasportfoliossaan. Vastuuvelka lasketaan uudelleen kuukausittain ja kannattavuusraportit päivitetään samassa yhteydessä. Tämän raportoinnin pohjalta arvioidaan korvaustrendejä ja tarvittaessa tarkistetaan hinnoittelua.

Yksityisasiakassegmentin asiakkaat riskiluokitetaan ja asiakkaat jaetaan odotetun kannattavuuden mukaisiin ryhmiin. Asiakasluokittelulla on kaksi tarkoitusta. Ensiksi, se auttaa yksittäisen asiakkaan vakuutusturvan hinnan ja riskin välisen tasapainon ylläpitämisessä. Toiseksi, se edesauttaa sitä, että yksittäisten asiakkaiden välillä hinnoittelu on reilua. Tavoitteena on varmistaa, että asiakkaat maksavat riskiinsä nähden oikean tasoista

vakuutusmaksua ja estää tilanne, jossa liikaa maksavat subventoivat liian vähän maksavia.

Keskeisten pk-yritysten, joilla on yksilöllisesti hinnoitellut vakuutus sopimukset, toteutunutta kannattavuutta seurataan asiakasarviointijärjestelmillä. Tämä mahdollistaa täsmällisten tietojen saannin asiakastasolla muun muassa tuotoista, korvauskuluista ja yhdistetystä kulusuhteesta.

Vahinkovakuutuksen riskiskenaariot

Topdanmark, 31.12.2019

Tunnusluku	Nykyinen taso (2019)	Muutos nykyisessä tasossa	Vaikutus tulokseen verojen jälkeen, milj. e
Yhdistetty kulusuhde, henkilöasiakkaat	86,6 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 5,4
Yhdistetty kulusuhde, yritysasiakkaat	80,3 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 4,6
Nettovakuutusmaksutuotot (milj. e)	1 178	+/- 1 prosenttia	+/- 9,2
Nettokorvauskulut (milj. e)	779	+/- 1 prosenttia	+/- 6,0
Annetun jälleenvakuutuksen maksutulo (milj. e)	-81	+/- 10 prosenttia	+/- 6,3

Vastuuvelkariski sekä sen hallinta ja valvonta

Vakuutuslajit on jaettu lyhythäntäisiin ja pitkähäntäisiin lajeihin sen perusteella, miten kauan vahinkoilmoituksesta kestää vahingon lopulliseen korvaamiseen. Tärkeimpiä lyhythäntäisiä vakuutuslajeja Topdanmarkissa ovat erityyppiset kiinteistö- ja irtaimistovakuutukset sekä muu moottoriajoneuvon vakuutus. Lyhythäntäisten vakuutuslajien korvaukset maksetaan pääosin

Edellä kuvattujen analyysien lisäksi Topdanmark kehittää jatkuvasti vakuutusten hoitojärjestelmiään, jotta sillä olisi entistä yksityiskohtaisempaa tietoa. Tämä puolestaan mahdollistaa yhtiölle korvaustrendeissä tapahtuvien muutosten aiemman havaitsemisen sekä tietojen yhdistelemisen erityyppisistä vahingoista.

Vahinkovakuutuksen riskiskenaariot on esitetty taulukossa Vahinkovakuutuksen riskiskenaariot, Topdanmark, 31.12.2019.

ensimmäisen vuoden kuluessa. Pitkähäntäiset vakuutuslajit liittyvät tapaturma- ja vastuuvahinkoihin ja tällaisia vakuutuksia ovat muun muassa työntekijän tapaturmavakuutus, muu tapaturmavakuutus, moottoriajoneuvon vastuuvakuutus ja yritysasiakkaiden vastuuvakuutus. Vahinkovakuutuksen korvausvastuun rakenne on esitetty seuraavassa taulukossa.

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun rakenne

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Korvausvastuun rakenne	2019		2018	
	%	Duraatio	%	Duraatio
Lyhythäntäiset lajit	12,2	1,0	12,1	1,0
Työntekijöiden tapaturmavakuutus, eläkevastuu	26,7	10,5	24,3	10,6
Työntekijöiden tapaturmavakuutus, muu kuin eläkevastuu	21,8	1,7	24,1	2,8
Muu tapaturmavakuutus	28,8	3,9	27,3	3,8
Moottoriajoneuvon vastuuvakuutus, henkilövahingot	6,9	2,3	8,9	2,2
Yritysasiakkaiden vastuuvakuutus	3,5	1,8	3,3	1,8

Pitkähäntäiset vakuutuslajit ovat yleensä lyhythäntäisiä vakuutuslajeja riskialttiimpia. Pitkähäntäisten vakuutuslajien korvaukset on maksettu loppuun usein vasta 3–5 vuoden kuluttua vahinkoilmoituksesta ja harvinaisissa tapauksissa jopa 10–15 vuoden kuluttua.

Topdanmark laskee vakuutusriskin osittaisella sisäisellä mallillaan. Työntekijän tapaturmavakuutuksen vastuuvahingon riski on selvästi suurin, minkä jälkeen tulevat muut pitkähäntäiset korvausvastuut.

Pitkän korvausajan kuluessa korvausten taso voi muuttua merkittävästi lainsäädännön ja oikeuskäytäntöjen muuttuessa. Korvauskäytännöt voivat muuttua myös, jos

Tanskan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvauskäytännöistä päättävä elin muuttaa käytäntöjä sen suhteen, mitä ja kuinka paljon vakavissa henkilövahingoissa korvataan tai paljonko vakavissa henkilövahingoissa korvataan ansiotulojen menetyksistä. Tanskan lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa sovelletuilla käytänteillä on myös jonkin verran vaikutusta muun tapaturmavakuutuksen ja muiden henkilövahinkojen korvaustasoihin, joita noudatetaan moottoriajoneuvon vastuuvakuutuksen, henkilöasiakkaiden vastuuvakuutuksen ja yritysasiakkaiden vastuuvakuutuksen osalta. Korkeimman oikeuden päätökset saattavat myös vaikuttaa edellisten vuosien vastuuvahingon erityisesti työntekijän tapaturmavakuutuksen osalta.

Varausriski on lähinnä luontaista epävarmuutta, joka liittyy laskentaan ja korvausinflaatioon. Varausriski toteutuu, jos korvauksen vahinkokohtainen vuotuinen kasvu ylittää yleisen hintojen kasvun tai jos oikeudellinen käytäntö tai lainsäädäntö muuttuu. Varausten riittävyyttä testataan keskeisten vakuutuslajien osalta laskemalla vastuuvahingon vaihtoehtoisia malleja käyttäen ja vertaamalla velan tasoa ulkoisista lähteistä saataviin tilastotietoihin, ensisijaisesti Tanskan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvauskäytännöistä päättävältä elimeltä ja Tanskan liikenneviranomaiselta saataviin tilastotietoihin.

Aktuaarit käyvät jatkuvaa vuoropuhelua korvaustointojen kanssa lainsäädännön, oikeuskäytäntöjen ja korvauskäytänteiden muutoksista sekä näiden muutosten vaikutuksesta yksittäisten varausten laskemisessa käytettyihin periaatteisiin.

Henkivakuutusliiketoiminnan riskit

Vakuutusmaksujen tuotekohtainen jakauma kahden edellisen tilikauden aikana on esitetty taulukossa

Bruttovakuutusmaksutulojen lähteet, Topdanmark henkivakuutus, 31.12.2019 ja 31.12.2018.

Bruttovakuutusmaksutulojen lähteet

Topdanmark henkivakuutus, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e	2019	2018
Laskuperustekorolliset vakuutukset	62,4	66,1
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	340,2	273,7
Ryhmähenkivakuutus	36,0	43,2
Jatkuvamaksuisten vakuutusten vakuutusmaksutulo	438,6	383,0
Laskuperustekorolliset vakuutukset	46,1	71,3
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	1 002,8	902,3
Kertamaksuisten vakuutusten vakuutusmaksutulo	1 048,9	973,6
Bruttovakuutusmaksutulo	1 487,5	1 356,6

Myynnin painopiste on sijoitussidonnaisissa tuotteissa ja saadut vakuutusmaksut ovat pääosin sijoitussidonnaisista sopimuksista. Jatkuvamaksuisten vakuutusten vakuutusmaksujen osuus kasvaa tasaisesti, kun taas kertamaksuisten vakuutusten vakuutusmaksut vaihtelevat enemmän vuosittain.

Merkittävä osuus henkivakuutustoimintaan liittyvistä riskeistä muodostuu laskuperustekorollisista vakuutuksista ja niihin liittyvien vastuiden riittävydestä. Valtaosa uusista sopimuksista on sijoitussidonnaisia ja näin ollen liiketoiminnan riskit eivät kasva yhtä paljon kuin vakuutusmaksujen määrä ja vastuuvélka kokonaisuutena.

Ryhmähenkivakuutus on kollektiivinen henkivakuutus ilman säästökomponenttia eli riskivakuutus, jossa vakuu-

tussumma maksetaan edunsaajille vain, jos vakuutettu kuolee vakuutuskauden aikana. Vakuutusturva on sekä tapaturmaisen että sairausperäisen kuoleman varalta.

Oman pääoman tuotto riskin kantamisesta ja muut henkivakuutustoiminnan tuloksen pääkomponentit esitetään

Henkivakuutuksen tulos

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e	2019	2018
Oman pääoman sijoitustuotot	24,9	14,7
Myynti ja hallinto	-2,9	-2,7
Vakuutusriski	3,0	-0,3
Oman pääoman tuotto riskin kantamisesta	18,8	18,8
Henkivakuutuksen tulos	43,9	30,5

taulukossa Henkivakuutuksen tulos, Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018.

Henkivakuutuksen tulos koostuu seuraavista eristä:

- Oman pääoman sijoitustuotot, joka on omaa pääomaa kattaville sijoituksille saatu reaalityttö.
- Myynti ja hallinto, joka koostuu pääosin asiakkailta saaduista kulupalkkioista, joista on vähennetty todelliset kulut.
- Vakuutusriski, joka on vakuutusriskitulos liittyen kuolemantapauksiin, invaliditeetteihin ja vastaaviin tapahtumiin.
- Oman pääoman tuotto riskin kantamisesta (jaettuna riskituottoon ja tuottomarginaaliin) laskuperustekorollisista sopimuksista. Riskituotto lasketaan jokaiselle korkoryhmälle erikseen ja se perustuu arvioon yhtiön kohdistuvasta riskistä sekä haluttuun tuottomarginaalitason. Riskituotto on ehdollinen. Riskituotto siirretään omaan pääomaan, jos se voidaan kattaa pääosin kollektiivisista bonusvastuista.

Topdanmark Livsforsikringin keskeisimmät riskit voidaan tiivistää seuraavasti:

- Tappiota vaimentavien puskureiden (bonusvastuut) vähäisyys yhdistettynä matalien korkojen ympäristöön
- Työkyvyttömyysriski
- Pitkäikäisyysriski

Matala korkotaso ja erityisesti negatiiviset korot yhdessä elinajanodotteen pitenemisen kanssa on merkittävä riskiskenaario henkivakuutusyhtiöille, joilla on laskuperustekorollisia sopimuksia. Tällöin riskin kantamiseen korko- ja riskiryhmittäin käytettävien kollektiivisen ja yksilöllisen bonusvastuun määrä pienenee. Riskitapah-tuman toteutuessa tulosvaikutus riippuu bonusvastuiden määrästä, eli vakuutusvelkojen sisältämien tappioita vaimentavien puskureiden suuruudesta. Puskureiden ollessa tappioita suuremmat, tappiot katetaan bonus-vastuilla. Niiden riskiryhmien osalta, joissa bonusvastuut on täysin käytetty, tappio katetaan omalla pääomalla.

Henkivakuutusriskien hallinta

Tappioita vaimentavat puskurit ovat oleellinen osa laskuperustekorollista liiketoimintamallia, koska ne tasoittavat yliajantuoitoja ja korvauskuluja. Tämän johdosta Topdanmark Livsforsikring seuraa aktiivisesti vakavaraisuusasemaa, muutoksia yksittäisissä riskeissä ja tappioita vaimentavien puskureiden kehitystä. Tappioita vaimentavilla puskureilla voidaan tasoittaa yli ajan yksittäisten korkoryhmien sisällä niiden markkina- ja vakuutusriskejä.

Vakavaraisuuspääomavaatimus ("SCR") lasketaan neljän-nesvuosittain. Tarvittaessa, esimerkiksi markkinoiden kehityksestä johtuen, laskentatiheyttä ja skenaarioiden määrää lisätään ja niiden sisältöä muokataan.

Vastuuvelan määrää laskettaessa huomioidaan tuote-kohtainen vahinkokehitys. Tämän lisäksi tuotekohtaista kannattavuutta seurataan myös sekä asiakas- että vakuutuskantatasolla. Näiden analyysien pohjalta pyritään tunnistamaan hintojen muutostarpeita.

Tappioita vaimentavien puskureiden merkitys matalan korkotason ympäristössä

Tanskalaisessa henkivakuutustoiminnassa vastuuvelkaan sisältyy vakuutuksenottajille kuuluvia tappioita vaimenta-via puskureita (yksilöllinen ja kollektiivinen bonusvastuu), joiden avulla voidaan kattaa asiakkaiden sijoitustoimin-nasta ja vakuutusturvasta aiheutuvia tappioita.

Alhainen korkotaso merkitsee sitä, että laskuperuste-korollisten vakuutus sopimusten mukaisten taattujen etujen markkina-arvo on korkea, jolloin yksilöllisen bonusvastuun määrä on pieni. Mitä pienempi yksilöllinen bonusvastuu on, sitä suurempi on riski siitä, että tappioita katetaan kokonaan tai osittain omalla pääomalla. Jos korot ovat korkealla, edellä mainittu turvaavuus paranee ja näin ollen mahdollisesti syntyviä tappioita voitaisiin kattaa suuremmassa määrin bonusvastuulla.

Kollektiivinen bonusvastuu vähenee useimmiten silloin, kun realisoitunut sijoitustuotto on alhaisempi kuin se

korko, jolla yhtiö vuoden alussa on päättänyt hyvittää sopimuksia.

Oman pääoman turvaamisen näkökulmasta on pyrittävä vähentämään markkinariskiä matalan korkotason ympäristössä.

Kaikki vakuutus sopimukset on jaettu erillisiin korko-ryhmiin niiden laskuperustekoron perusteella. Kunkin korkoryhmän riskikapasiteetin, josta sen bonusvastuut muodostavat oleellisen tekijän, tulee olla linjassa kyseisen korkoryhmän sijoituspolitiikan kanssa, jotta luvattu takuutuotto voidaan sopimusten elinkaaren aikana saavuttaa. Korkoryhmän markkinariskiä mukautetaan jatkuvasti riskikapasiteetin mukaisesti ja korkotason muutoksia seurataan, jotta riskin vähentämistoimet saadaan tarvittaessa toteutetuksi.

Työkyvyttömyys

Työkyvyttömyysriski muodostuu työkyvyttömyystapa-usten ennakoitua korkeammasta määrästä tai siitä, että töihin palataan vahinkotapahtuman jälkeen odotettua harvemmin tai myöhemmin. Tappiot saattavat johtua myös vakuutusta myönnettäessä tehdystä riittämättö-mästä terveys selvityksestä.

Kasvanut korvausmeno, joka johtuu työkyvyttömyysriskin pysyvistä muutoksesta, katetaan osittain kontribuutio-ryhmän yksilöllisestä ja kollektiivisesta bonusvastuusta. Loppuosa vaikuttaa kyseisen tilikauden tulokseen ja siten omaan pääomaan.

Pitkäikäisyys

Pitkäikäisyysriski muodostuu siitä, että eläkevakuutus-sopimuksissa vakuutetut elävät odotettua pitempään, jolloin eliniästä riippuvien vakuutus-sopimuksien vastuiden määrä kasvaa.

Osa näistä vastuiden kasvusta voidaan kattaa kontribuutioryhmän yksilöllisistä ja kollektiivisista bonusvastuista. Loppuosa vaikuttaa kyseisen tilikauden tulokseen ja siten omaan pääomaan.

Topdanmark Livsforsikringissä riskejä hallinnoidaan seuraavilla toimenpiteillä ja menetelmillä:

- Kaikki sopimukset jaetaan korkotakuun mukaan korkoryhmiin ja näiden ryhmien sijoituspolitiikat on suunniteltu niin, että vakuutuksille pystytään maksamaan luvatut tuotot.
- Markkinariskiä voidaan muokata vapaasti ottaen kuitenkin huomioon yksittäisen korkoryhmän riski-kapasiteetti.
- Sijoitustuottojen ja riskiliikkeen tuloksen vaihtelut pyritään tasoittamaan korkoryhmäkohtaisilla bonus-vastuilla.
- Jälleenvakuuttaminen.
- Kuoleman- ja työkyvyttömyysturvan hinnoitteluperus-teita tarkistetaan jatkuvasti suhteessa markkinatilan-teeseen ja havaittuun vahinkohistoriaan.
- Uusien sopimusten vakuutusehtoja muutetaan tarpeen mukaan.

- Liiketoimintaprosessien hionta sen varmistamiseksi, että tuotteita myydään oikealla hinta-riski -suhteella.
- Vakuutus-sopimusten ehtojen muuttaminen siten, että vastaavien vahinkotapahtumien riskit pienenisivät tulevaisuudessa.

Riskienpienentämistekniikoiden tehokkuuden arvi-oinnissa Topdanmarkin riskikomitea seuraa jatkuvasti

Henkivakuutustoiminnan riskiskenaariot

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e verojen jälkeen	2019	2018
Työkyvyttömyysintensiteetti - 35 % kasvu*	-1,0	-1,4
Kuolevuusintensiteetti - 20 % lasku	-3,4	-3,3

*35 % kasvu ensimmäisenä vuonna, jonka jälkeen 25 % kasvu samanaikaisen 20 % uudelleenaktivoinnin laskun kanssa

Markkinariskit

Yleisesti ottaen pitkän aikavälin arvonmuodostuksen on perustuttava pääasiassa vakuutusriskien ottoon. Täydentääkseen vakuutustoiminnastaan syntyvää voittoa Topdanmark on valmis ottamaan tietyn määrän markkinariskiä, etenkin kun sen likviditeettiasema on vahva ja vakuutustoiminnan tuotot ovat korkeat ja vakaat. Parantaakseen keskimääräistä sijoitustuottoaan Topdanmark on korkosijoitusten lisäksi sijoittanut muun muassa osakkeisiin, kiinteistöihin ja arvopaperistettuihin velkainstrumentteihin ("CDO:t").

esimerkiksi yhtiön riskiprofilia ja jälleenvakuutuksen kattavuutta sekä ennusteita. Mikäli ennusteet eivät toteudu, riskienpienentämistekniikoita saatetaan joutua korjaamaan.

Henkivakuutuksen riskiskenaariot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Markkinariskit rajoitetaan tasolle, jolla yhtiö tekee suurella todennäköisyydellä voitollisen tuloksen myös erittäin epäsuotuisissa markkinaolosuhteissa. Suuret riskikeskittymät tai erittäin korreloivat riskit katetaan, jotta vältettäisiin tarpeettomat tappiot ja markkinariskit. Sijoitussalkkua on hallinnoitava siten, että otetut markkinariskit eivät vaaranna normaalia liiketoimintaa tai suunniteltujen toimien toteuttamista edes epäsuotuisissa markkinaolosuhteissa.

Edellä mainittujen yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sijoituspolitiikassa asetetaan yhtiön tavoitteet, strategiat, organisaatio ja sijoituksia koskevat raportointikäytännöt. Sijoitusstrategia määritetään tarkemmin markkinariskilimiiteille ja tietyntyyppisille positioille sekä alasalkuille asetetuilla vaatimuksilla. Hallitus päättää sijoitusstrategian, joka tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Asianmukaisia riskienpientämistekniikoita käytetään osana sijoitustoimintaa.

Sijoituksia valittaessa lähtökohtana on se, että sijoitusten ominaisuudet ja niiden kassavirtojen ajoitus vastaavat vakuutusvelkojen ominaisuuksia ja kassavirtoja. Sijoituspolitiikan tarkoitus on myös varmistaa, että yhtiön organisaatio, järjestelmät ja prosessit pystyvät tehokkaasti tunnistamaan, mittaamaan, raportoimaan ja hallitsemaan niitä sijoitusriskejä, joille yhtiö on altistunut.

Samalla politiikka asettaa periaatteet Topdanmark Livsforsikringin asiakasvarojen sijoittamiselle, asiakkaille hyvitettävälle bonuksille ja sijoitussidonnaisten vakuutus-ten katteena olevien varojen sijoittamiselle. Tavoitteena on varmistaa, että asiakkaille voidaan tarjota houkuttelevia säästämistuotteita, joilla on kilpailukykyinen tuotto suhteessa niihin sijoitusriskeihin, joita asiakkaat ovat valmiita ottamaan.

Sijoituspolitiikkojen lisäksi yhtiöllä on pääomitus suunnitelma sekä sen varasuunnitelma, jos varoissa tai veloissa tapahtuu äkillisiä muutoksia.

Kun markkinariskejä mitataan ja hallitaan, kaikki riskit otetaan huomioon riippumatta siitä, johtuvatko ne aktiivisesta sijoitusvarojen hoidosta tai markkinariskinä pidettävistä eläkevastuista.

Sijoitusallokaatiot: Topdanmark pois lukien sijoitussidonnaiset varat

Kuten aiemmin on kuvattu, henkivakuutuksessa eri korkoryhmillä on omat sijoitusstrategiansa ja tappiota vaimentavat puskurit, minkä takia on olennaista arvioida kyseisten varojen allokoointia ja tuottoa suhteessa niitä vastaaviin korkoryhmiin. Yhtiölle jää kuitenkin hieman markkinariskiä ja näin ollen taulukossa Sijoitusallokaatiot ilman sijoitussidonnaisia varoja, Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018 esitetään vahinko- ja henkivakuutuksen sijoitusallokaatiot ilman sijoitussidonnaisten vastuiden katteena olevia varoja.

Sijoitusallokaatiot ilman sijoitussidonnaisia varoja

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Omaisuuslaji	Topdanmark vahinkovakuutus				Topdanmark henkivakuutus			
	31.12.2019		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2018	
	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Markkina-arvo, milj. e	Osuus
Korkosijoitukset yhteensä	2 089	90%	1 992	91 %	4 103	77 %	3 283	72 %
Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	127	5%	258	12 %	241	5 %	329	7 %
Valtioiden jvk-lainat ja kiinteistövakuudelliset jvk-lainat	1 812	78%	1 585	72 %	3 456	65 %	2 507	55 %
Muut joukkovelkakirjalainat	6	0%	14	1 %	141	3 %	168	4 %
Indeksisidonnaiset joukkovelkakirjalainat	72	3%	68	3 %	170	3 %	167	4 %
CDO:t	72	3%	68	3 %	95	2 %	112	2 %
Listatut osakkeet yhteensä	124	5%	104	5 %	360	7 %	430	9 %
Tanska	38	2%	30	1 %	73	1 %	84	2 %
Pohjoismaat	2	0%	2	0 %	8	0 %	8	0 %
Muut maat	84	4%	72	3 %	279	5 %	337	7 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	107	5%	93	4 %	869	16 %	852	19 %
Kiinteistöt	57	2%	47	2 %	520	10 %	501	11 %
Listamattomat osakkeet ja hedge-rahastot	50	2%	46	2 %	349	7 %	351	8 %
Omaisuuslajit yhteensä	2 321	100%	2 189	100 %	5 332	100 %	4 564	100 %

Tanskan ulkopuolisissa osakesijoituksissa ja muissa joukkovelkakirjalainasijoituksissa on huomioitu johdannaisen vaikutus. Listaamattomat osakkeet ja hedge-rahastot sisältävät myös pääomarahastosijoitukset ja suorat sijoitukset listaamattomiin osakkeisiin.

Osakesalkut ovat hyvin hajautettuja eikä yksittäisiin nimiin ole merkittäviä keskittymiä, kun osakkuusyhtiöt on jätetty huomioimatta.

Sijoitusomaisuus koostuu pääosin tanskalaisista kiinteistövakuudellisista joukkovelkakirjalainoista. Näiden sijoitusten korkoherkkyys on pääosin saman suuruinen kuin vahinkovakuutusvelkojen korkoherkkyys. Täten valtion obligaatioiden ja kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen tuottoa on arvioitava

suhteessa vahinkovakuutusvelan tuottovaateeseen ja arvonmuutokseen.

Luottoriskillisten joukkovelkakirjalainojen salkku on hyvin hajautettu ja se sisältää pääosin eurooppalaisten liikkeeseenlaskijoiden ns. investment grade -velkainstrumentteja.

Indeksiin sidottujen joukkovelkakirjalainojen salkku koostuu pääosin tanskalaisista kiinteistövakuudellisista

joukkovelkakirjalainoista, joiden korkotuotto ja pääoma ovat sidottu indeksiin.

CDO-luokka sisältää ensisijaisesti sijoituksia näiden arvopaperistettujen instrumenttien suuririskisimpiin osiin, joiden riski vastaa osakeriskiä. Näiden arvopaperistettujen erien kohde-etuutena ovat pääosin vakuudelliset pankkilainat ja jossain määrin investment grade -joukkovelkakirjalainat. Kiinteistöportfolio koostuu pääasiassa yhtiön omassa käytössä olevista kiinteistöistä.

Taseen markkinariski

Korkoriski

Korkoriski lasketaan niille saamisille, veloille ja johdannaisille, joiden kirjanpitoarvoihin korkotaso vaikuttaa. Topdanmarkissa korkoherkkiä vakuutusvelkoja ovat vahinkovakuutuksen vakuutusvelat ja henkivakuutuksen taatut korkoetuudet.

Korkokäyrän muutokset vaikuttavat sijoitusten ja johdannaisten markkina-arvoihin, mikä näkyy realisoitumattomina voittoina tai tappioina.

Arvioidessaan vakuutusvelkojensa arvoa ja herkkyyttä Topdanmark käyttää Solvenssi II -diskonttokorkokäyrää, joka perustuu volatiliteettikorjattuun markkinakorkokäyrään. DKK-määräisen korkokäyrän volatiliteettikorjauskomponentti perustuu tanskalaisten kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen ja eurooppalaisten yritysten joukkovelkakirjalainojen luottoriskimarginaaleihin. Volatiliteettikorjauskomponentti oli 45 korkopistettä vuoden 2018 lopussa ja 19 korkopistettä vuoden 2019 lopussa.

Yleisesti ottaen korkoriskiä rajoitetaan ja hallitaan sijoittamalla korollisiin omaisuuseriin niin, että taseen nettomääräinen korkoriskialtistuma saadaan alennettua halutulle tasolle. Näin ollen tanskalaisilla kiinteistövakuudellisilla ja Tanskan valtion joukkovelkakirjalainoilla on keskeinen asema sijoitussalkuissa. Taseen korkoherkkyttä pienennettäessä on suojaustarkoituksessa käytetty koronvaihtosopimuksia ja standardimuotoisia optioita koronvaihtosopimuksille.

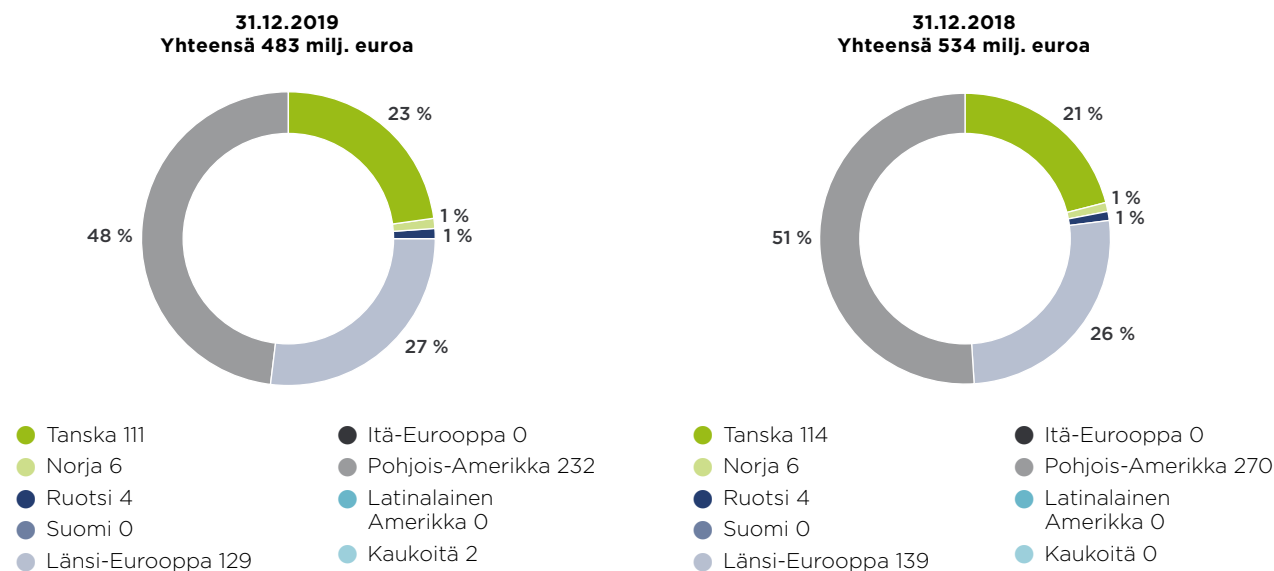
Osakeriski

Tanskalaisten osakkeiden osalta osakesalkku on koottu OMXCCAP-indeksiin perustuen. Muut osakesijoitukset ovat ulkomaisessa osakesalkussa, jossa sijoitukset perustuvat MSCI World DC -indeksiin alkuperäisissä valuutoissaan. Näin ollen Topdanmarkin osakesalkku on kokonaisuudessaan hyvin hajautettu. Topdanmarkin listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma on esitetty seuraavassa graafissa.

Kiinteistöriski

Kaikki kiinteistöt sijaitsevat Tanskassa ja olennainen osa niistä on Kööpenhaminan ja Århusin alueilla. Kiinteistöportfolio on henkivakuutustoiminnan vastuiden katteena ja se on jakaantunut toimisto- ja asuinrakennuksiin. Suurin osa Topdanmarkin omia varoja kattavista kiinteistösijoituksista koostuu Topdanmarkin toimitiloista. Kiinteistöt arvostetaan Tanskan valvontaviranomaisen säännösten mukaan eli markkina-arvoon vuokrataso ja vuokrasopimusehdot huomioiden.

Listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma Topdanmark

Luvut eivät sisällä Topdanmark Livsforsikringin sijoitussidonnaisia vakuutuksia kattavia osakkeita.

Spread-riski

Suurin osa Topdanmarkin korkosijoituksista koostuu AAA-luokitelluista tanskalaisista kiinteistövakuudellisista joukkovelkakirjalainoista ja velkakirjoista, joiden liikkeeseenlaskijana tai takaajana ovat Euroopan parhaiten luottoluokitellut maat. Riskin katsotaan olevan hyvin vähäinen, koska liikkeeseenlaskijoiden luottokelpoisuus on hyvä ja sijoitusten luottoriskimarginaalit ovat linjassa Topdanmarkin tavoittelemien riski-tuottotasojen kanssa. Salkku on hyvin hajautettu sekä maantieteellisesti että liikkeeseenlaskijatyypeittäin. Näin ollen keskittymäris- kille altistuminen on vähäistä.

Sijoituspolitiikka edellyttää, että salkku on hyvin hajau- tettu liikkeeseenlaskijoiden määrän osalta ja että salkku ei sisällä liian suuria yksittäisen liikkeeseenlaskijan keskittymiä. Spread-riski aiheutuu pääosin kiinteistö- vakuudellisista joukkovelkakirjalainoista.

Korkosijoitukset luottoluokittain

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Luottoluokitus, %	2019	2018
>A+	82,2	75,9
A+, A, A-	6,7	3,8
BBB+, BBB, BBB-	0,3	0,4
<BBB-	9,0	11,0
Rahamarkkinasijoitukset	1,8	8,9

Keskittymäriski

Topdanmarkin korkosijoitukset luottoluokittain esitetään taulukossa Korkosijoitukset luottoluokittain, Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018.

Topdanmarkilla ei ole merkittäviä sijoituskeskittymiä, lukuun ottamatta AAA-luokiteltujen tanskalaisten liikkeeseenlaskijoiden kiinteistövakuudellisia joukko- velkakirjalainoja.

Kuten aiemmin on kuvattu, näiden sijoitusten korkoherk- kyys vastaa pääosin vakuutusvelkojen korkoherkkyyttä.

Valuuttakurssiriski

Käytännössä ainoa valuuttariskin lähde on sijoitusomai- suus, koska vakuutusvelat ovat Tanskan kruunuissa. Valuuttariskiä vähennetään johdannaisilla ja valuutta- kohtaiset nettomääräiset riskipositiot ovat vähäisiä euroa lukuun ottamatta.

Valuuttariskiä arvioidaan SCR-perusteisesti. Se on laskettu useimmille valuutoille olettamalla 25 prosentin muutos valuuttakurssissa. Poikkeuksena on riskiposi- tioltaan merkittävin valuutta euro, jonka muutoksena käytetään 0,39 prosenttia, koska Tanskan kruunu on sidottu euroon.

Inflaatoriski

Inflaatio-odotus sisältyy implisiittisesti malleihin, joita Topdanmark käyttää vakuutusvelkojen arvon laskennassa. Inflaation sisällyttämistä koskevat yleiset periaatteet eroavat toisistaan työntekijän tapaturma- vakuutuksessa ja sairaus- ja tapaturmavakuutuksessa. Ensin mainitussa varaukset lasketaan palkkojen odotetun tulevan indeksoinnin perusteella ja jälkimmäisessä odotetun nettohintaindeksin kehityksen perusteella.

Odotettavissa oleva korkeampi inflaatiovauhti sisällyte- tään yleisesti vakuutusvelkoihin viiveellä, kun taas tulok- seen vaikuttaa vakuutusmaksujen korkeampi indeksointi tulevaisuudessa. Työntekijän tapaturmavakuutuksen sekä sairaus- ja tapaturmavakuutuksen inflaatoriskin vähentämiseksi Topdanmark käyttää indeksisidonnaisia joukkovelkakirjalainoja ja johdannaisia suojatessaan merkittävän osan kyseessä olevien vakuutuslajien inflaatioherkistä kassavirroista.

Markkinariskiherkkyydet

Viereisessä taulukossa on yhteenveto merkittävimpien markkinariskien herkkyyksistä. Taulukosta nähdään, että korkojen yhden prosenttiyksikön tasomuutoksen nettovaikutus olisi pienempi kuin 10 prosentin lasku osakkeiden tai kiinteistöjen hinnoissa.

Likviditeettiriski

Topdanmark-konsernilla on vahva likviditeettiasema. Ensinnäkin, asiakkaiden maksuihin liittyvä likviditeettiriski on hyvin vähäinen, koska vakuutusmaksut maksetaan vakuutuskauden alussa. Toiseksi, harjoitetun vakuutustoiminnan osista syntyvä kokonaisuus on luonteeltaan sellainen, että likviditeettikriisin toteutuminen on hyvin epätodennäköistä. Vakuutusvastuut ovat luonteeltaan vakaita ja sijoitussalkuissa rahamarkkinasijoituksia täydentää suuri määrä likvidejä listattuja Tanskan valtion ja kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjoja.

Tanskassa on ollut tilanteita, joissa pitkäaikaiset korot ovat muuttuneet äkillisesti ja huomattavasti, ja näistä tilanteista saatu kokemus vahvistaa, että markkinahäiriöt eivät vaikuta merkittävästi edellä mainittujen sijoitus-tyyppien likviditeettiin.

Vakuutusvelkojen ja joukkovelkakirjalainasalkun kassavirtojen erääntymisrakenne on esitetty viereisessä taulukossa.

Markkinariskiherkkyydet

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e verojen jälkeen	Riskiskenaario	2019	2018
Efektiivinen korko	1 prosenttiyksikön kasvu	-1,3	3,3
<i>Korolliset varat</i>		-69,7	-64,2
<i>Vakuutusvelat</i>		68,3	67,5
Indeksisidonnaiset joukkovelkakirjat	5 % arvonalentuminen	-2,9	-2,7
Osakkeet	10 % arvonalentuminen	-11,5	-9,5
CDOt < AA	10 % arvonalentuminen	-7,8	-7,5
Kiinteistöt	10 % arvonalentuminen	-19,2	-20,0
Valuutta	Vuosittainen tappio enintään 2,5 %:n todennäköisyydellä	-0,7	-0,1

Vakuutusvelkojen ja joukkovelkakirjalainasalkun odotetut kassavirrat

Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e	Kirjanpitoarvo	Kassavirtavuodet					
		1	2-6	7-16	17-26	27-36	>36
Korvausvastuiden vastuuvelka							
2018	1 741	-522	-736	-378	-151	-69	-12
2019	1 749	-509	-711	-373	-142	-62	-1
Henkivakuutuksen takuutuottoihin ja voitonjakoon osallisten vastuuvelka							
2018	3 098	-344	-941	-1 366	-619	-195	-57
2019	3 161	-277	-1 011	-1 296	-540	-159	-41
Joukkovelkakirjalainaportfolio sisältäen korkojohdannaiset							
2018	4 362	1 938	1 355	1 381	150	0	0
2019	5 543	1 755	2 720	1 816	598	0	0

Henkivakuutuksen sijoitussidonnainen vastuuvélka on katettu vastuuvélkaa vastaavilla sijoituksilla, joten kyseisiä eriä ei esitetä taulukossa.

Joukkovelkakirjalainasalkun odotetut kassavirrat on laskettu perustuen optiokorjattuun duraatioon, jota käytetään joukkovelkakirjalainasalkun duraation laskemisessa. Optiokorjaus liittyy pääasiallisesti tanskalaisiin kiinteistövakuudellisiin joukkovelkakirjalainoihin ja kuvastaa odotettua duraatiota ottaen huomioon lainanottajan laina-aikaa lyhentävän option lunastaa laina takaisin kiinnitysluottolaitoksen kautta minä ajanhetkenä tahansa.

Edellä mainittujen syiden takia Topdanmark-konsernin likviditeettiriski liittyy ensisijaisesti emoyhtiö Topdanmark A/S:ään. Topdanmark A/S rahoittaa toimintansa ja osinko-ohjelmansa tytäryhtiöistään saamallaan osingoilla. Muut rahoitustarpeet katetaan lyhytaikaisilla rahamarkkinainstrumenteilla, joiden maturiteetti on tyypillisesti enintään yksi kuukausi.

Vastapuoliriskit

Topdanmark altistuu vastapuoliriskille sekä vakuutus- että sijoitustoiminnassaan.

Vastapuoliriskin pääasialliset lähteet ovat yksittäisiin pankkeihin tehdyt talletukset, pankkien kanssa tehdyt johdannaissopimukset ja lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuutusyhtiöiltä lisättynä tulevilla potentiaalisilla saamisilla. Nämä saamiset arvioidaan perustuen katastrofiskenaarioon, jossa tapahtuman todennäköisyys on kerran 200 vuodessa. Topdanmarkin vastapuoliriski lasketaan käyttäen SCR:n standardikaavaa.

Jälleenvakuutus

Vakuutustoiminnassa jälleenvakuutusyhtiöiden maksukyky on keskeisin vastapuoliriskitekijä. Topdanmark minimoi tämän riskin ostamalla jälleenvakuutusturvan ensisijaisesti jälleenvakuutusyhtiöiltä, joilla on vähintään luottoluokitus A- ja hajauttamalla jälleenvakuutusturvaa useiden jälleenvakuuttajien kesken.

Jälleenvakuutusvastapuolten osalta hallitus hyväksyy ohjeet siitä, kuinka suuri osa jälleenvakuutustarpeesta voidaan allokoida kullekin jälleenvakuuttajalle. Tämä osuus määräytyy jälleenvakuuttajan luokituksen sekä Topdanmarkin jälleenvakuuttajasta tekemän oman arvion perusteella. Suurimmat riskikeskittymät saattavat toteutua vakavan katastrofitapahtuman seurauksena. Katastrofin syitä voivat olla muun muassa myrskyt ja kaatosateet.

Sijoitukset

Topdanmarkille voi aiheutua tappioita, mikäli sen vastapuolet eivät kykene suoriutumaan joukkovelkakirja-, laina- tai rahoitus- ja johdannaissopimuksia koskevista velvoitteistaan. Topdanmarkin korkosijoitukset koostuvat pääosin tanskalaisten liikkeeseenlaskijoiden kiinteistö- vakuudellisista joukkovelkakirjalainoista. Topdanmark pyrkii aina hajauttamaan sijoituksensa hyvin, ei pelkää koskien yksittäisiä velallisia vaan myös maantieteellisesti, pienentääkseen velallisiin kohdistuvia riskejä.

Rahoitus- ja johdannaissopimusten vastapuoliriskejä rajoitetaan valitsemalla vastapuolet huolella. Vakuus vaaditaan, kun rahoitussopimusten arvo ylittää ennalta määrättyt rajat. Rajojen suuruus riippuu vastapuolen luottoluokituksesta ja sopimuksen ehdoista.

Mandatum Life -konserni

Vakuutustoiminnan riskit

Vakuutusvelan muutos esitetään vuodelta 2019 taulukossa Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 31.12.2019.

Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Mandatum Life, 31.12.2019

Milj. e	Velka 2018	Maksut	Korvaukset	Kuormitus- tulo	Takuutuotot	Asiakas- hyvitykset	Muut	Velka 2019	Osuus %
Sijoitussidonnainen pl. Baltia	6 810	1 448	-1 116	-77	0	0	886	7 952	66 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	1 298	55	-19	-14	0	0	191	1 511	13 %
Henkivakuutus	2 195	285	-474	-21	0	0	291	2 277	19 %
Kapitalisaatiosopimukset	2 519	1 018	-601	-31	0	0	259	3 164	26 %
Ryhmäeläkevakuutus	797	89	-22	-10	0	0	145	1 000	8 %
Laskuperustekorollinen ja muut pl. Baltia	4 208	125	-457	-33	112	8	-49	3 913	32 %
Eriytetty ryhmäeläkekanta	1 008	2	-57	-1	22	8	-17	964	8 %
Laskuperustekorko 3,5 %	658	2	-57	-1	22	8	-7	623	5 %
Korkotäydennys (3,5 % -> 0,50 %)	250	0	0	0	0	0	13	263	2 %
Tulevien lisäetujen vastuu	100	0	0	0	0	0	-22	78	1 %
Ryhmäeläkevakuutus	1 879	51	-225	-6	57	0	-25	1 732	14 %
Laskuperustekorko 3,5 %	1 603	2	-193	-3	53	0	-40	1 424	12 %
Laskuperustekorko 2,5 %, 1,5 % tai 0,0 %	276	48	-32	-3	4	0	14	308	3 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	763	7	-138	-4	28	0	28	684	6 %
Laskuperustekorko 4,5 %	567	4	-77	-3	23	0	-19	495	4 %
Laskuperustekorko 3,5 %	128	2	-32	-1	4	0	21	122	1 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	68	1	-29	0	1	0	26	67	1 %
Yksilöllinen henkivakuutus	153	31	-27	-10	5	0	-10	142	1 %
Laskuperustekorko 4,5 %	52	1	-1	-1	2	0	-6	48	0 %
Laskuperustekorko 3,5 %	76	1	-8	-3	3	0	4	73	1 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	25	30	-18	-6	0	0	-9	22	0 %
Kapitalisaatiosopimukset	24	0	0	0	0	0	1	25	0 %
Laskuperustekorko 3,5 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	24	0	0	0	0	0	1	25	0 %
Tulevien lisäetujen vastuu	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Korkotäydennys	232	0	0	0	0	0	-2	230	2 %
Kuolevuustäydennys	95	0	0	0	0	0	-9	86	1 %
Tuleva jälleenvakuutus	3	0	0	0	0	0	0	3	0 %
Muu velka	50	34	-11	-13	0	0	-15	47	0 %
Mandatum Life pl. Baltia	11 017	1 574	-1 573	-110	112	8	836	11 865	99 %
Baltia	159	30	-24	-4	1	0	17	178	1 %
Sijoitussidonnainen	145	28	-22	-3	0	0	18	166	1 %
Muut	14	2	-2	-1	1	0	0	13	0 %
Mandatum Life -konserni yhteensä	11 176	1 603	-1 597	-114	113	8	854	12 043	100 %

Biometriset riskit

Mandatum Lifen pääasialliset biometriset riskit ovat pitkäikäisyys, kuolevuus ja työkyvyttömyys. Yleisesti ottaen sopimusten pitkä duraatio ja se, että Mandatum Lifen oikeus muuttaa vakuutussopimusten ehtoja ja vakuutusmaksuja on rajoitettu, kasvattaa biometrisiä riskejä. Mikäli vakuutusmaksut osoittautuvat riittämättömiksi, eikä niitä ole mahdollista korottaa, vastuuvulkaa täydennetään odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla kasvun määrällä.

Pitkäikäisyysriski on Mandatum Lifen biometrisistä riskeistä merkittävin. Myös korkotaso vaikuttaa merkittävästi pitkäikäisyysriskin vakavaraisuusvaatimukseen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että mitä alempi käytettävä diskonttokorko on, sitä korkeampi pitkäikäisyysriskin vakavaraisuusvaatimus on. Laskuperustekorollinen ryhmäeläkekanta muodostaa suurimman osan pitkäikäisyysriskistä. Laskuperustekorolliset ryhmäeläkkeet ovat

olleet uusilta jäseniltä pääosin suljettuja useiden vuosien ajan ja tämän vuoksi jäsenten keski-ikä on suhteellisen korkea, lähes 70 vuotta. Sijoitussidonnaisten ryhmäeläkkeiden ja yksilöllisten eläkevakuutusten kannassa pitkäikäisyysriski ei ole niin merkittävä, sillä vakuutukset ovat pääsääntöisesti määräaikaaisia ja niihin liittyvät henkivakuutukset pienentävät pitkäikäisyysriskiä.

Pitkäikäisyysriskin vuotuista riskiliikkeen tulosta ja kuolleisuustrendiä analysoidaan säännöllisesti. Eriytetyn ryhmäeläkekannan vastuuvulan laskennassa käytettyä elinajan odotetta tarkistettiin vuonna 2014 ja muun ryhmäeläkekannan osalta vuosina 2002 ja 2007. Yhteensä muutokset kasvattivat vuoden 2019 vastuuvulkaa 86 miljoonalla eurolla (95) sisältäen eriytetyn ryhmäeläkekannan 71 miljoonan euron kuolevuustäydennyksen. Näiden muutosten jälkeen kumulatiivinen pitkäikäisyysriskin tulos on ollut ylijäämäinen. Vuoden 2019 pitkäikäisyyden riskiliike oli ryhmäeläkkeissä 8,9

miljoonaa euroa (8,3) voitollinen, kun huomioidaan täydennysvastuiden 8,9 miljoonan euron purku.

Henkivakuutuksen kuolevuusliikkeen tulos on voitollinen. Merkittävimpana kuolevuusliikkeen heikkenemiseen vaikuttavana riskinä nähdään mahdollinen pandemia.

Muiden biometristen riskien osalta riskiliike on ollut kokonaisuutena voitollista, vaikka eri riskien välillä on voimakasta vaihtelua. Työkyvyttömyys- ja sairauskuluvakuutuksissa riskiä pienentää pitkällä aikavälillä se, että yhtiöllä on oikeus korottaa vakuutusmaksuja olemassa olevien sopimusten osalta, mikäli vakuutuskorvauksissa tapahtuu epäsuotuisaa kehitystä.

Jälleenvakuutuksen jälkeiset korvaussuhteet, Mandatum Life, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -taulukossa esitetään Mandatum Lifen riskiliikkeen tulos. Toteutuneen

Jälleenvakuutuksen jälkeiset korvaussuhteet

Mandatum Life, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e	2019			2018		
	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde
Henkivakuutus	49,4	23,7	48 %	51,2	27,6	54 %
Kuolevuus	30,4	12,1	40 %	32,4	14,8	46 %
Sairastavuus ja työkyvyttömyys	19,0	11,6	61 %	18,8	12,8	68 %
Eläkevakuutus	87,7	78,9	90 %	86,7	77,1	89 %
Yksilöllinen eläke	13,1	13,8	106 %	13,7	13,9	101 %
Ryhmäeläke	74,6	65,0	87 %	73,1	63,3	87 %
Kuolevuus (pitkäikäisyys)	72,3	63,5	88 %	69,9	61,6	88 %
Työkyvyttömyys	2,3	1,5	67 %	3,2	1,7	54 %
Yhteensä	137,1	102,5	75 %	137,9	104,7	76 %

korvausmenon suhde laskuperusteiden mukaiseen korvausmenoon oli 75 prosenttia vuonna 2019 (76). Taulukosta voi myös arvioida riskiliikkeen herkkyyttä. Esimerkiksi henkivakuutuksen osalta kuolevuuden kaksinkertaistuminen nostaisi maksetut korvaukset 12 miljoonasta eurosta 24 miljoonaan euroon.

Mandatum Lifen vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut, eikä se sisällä merkittäviä riskikeskittymiä. Yhtiön ottamalla katastrofijälleenvakuutuksella pienennetään mahdollisten riskikeskittymien merkitystä entisestään.

Yleisesti henkivakuutuksien biometrisiä riskejä rajoitetaan huolellisella vastuunvalinnalla, riskejä ja kustannuksia vastaavalla hinnoittelulla, myönnettävien turvien suuruuden rajoituksilla sekä jälleenvakuutuksella. Mandatum Lifen vastuunvalintapolitiikassa on määritetty periaatteet riskin valinnalle ja limiitit vakuutettaville summille ja jälleenvakuutuspolitiikka ohjaa jälleenvakuutuksen käyttöä. Hallitus hyväksyy vastuunvalintapolitiikan, jälleenvakuutuspolitiikan, vakuutus sopimusten hinnoittelun ja vastuuvelan laskennan keskeisimmät periaatteet.

Vakuutusriskien komitea on vastuussa vastuunvalintapolitiikan ylläpitämisestä sekä vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin toimivuuden valvonnasta. Komitea myös raportoi vastuunvalintapolitiikkaan liittyvistä poikkeamista riskienhallintakomitealle. Vakuutusriskien

komitean puheenjohtajana toimii yhtiön aktuaarijohtaja, jonka vastuulla on varmistaa, että vakuutusten hinnoittelussa ja vastuuvelan laskennassa käytettävät periaatteet ovat riittävät ja yhteensopivat vakuutus- ja korvausten hallintaprosessin kanssa.

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Hallitus hyväksyy vuosittain jälleenvakuutuspolitiikan ja päättää suurimista omalla vastuulla pidettävistä korvausmääristä. Mandatum Lifessa tämä määrä on korkeintaan 1,5 miljoonaa euroa vakuutettua kohden.

Riskiliikkeen tulosta seurataan tiiviisti ja arvioidaan vuosittain perusteellisesti. Yhtiö mittaa riskinvalinnan tehokkuutta ja hinnoittelun riittävyyttä keräämällä tietoa toteutuneesta korvausmenosta kultakin tuote- ja riskialueelta. Toteutunutta korvausmenoa verrataan vakuutusmaksuja asetettaessa oletettuihin ennusteisiin kunkin eri riskiturvan osalta.

Vastuuvelkaa analysoidaan ja mahdollisia täydennystarpeita arvioidaan säännöllisesti. Vastuuvelkaan liittyvät oletukset tarkistetaan vuosittain. Vastuiden riittävyyttä testataan neljännesvuosittain. Näihin vastuuvelan riittävyydesteihin ja riskiliikkeen analyysihin perustuen asetetaan hinnat uusille vakuutus sopimuksille sekä päivitetään vastuunvalintapolitiikka ja vastuuvelan laskennassa käytettävät oletukset.

Vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit ja kustannusriski

ALM-riskin kannalta takaisinostoriski on vähemmän merkittävä, koska Mandatum Lifessa noin 90 prosenttia laskuperustekorollisesta vastuuvelasta muodostuu eläkevakuutuksista, joissa takaisinosto on mahdollinen ainoastaan poikkeustapauksissa. ALM-riskin kannalta takaisinostoriski on näin ollen olennainen vain yksilöllisissä henkivakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa, joiden vastuuvelan yhteismäärä on kuitenkin alle 5 prosenttia (alle 200 miljoonaa euroa) laskuperustekorollisesta vastuuvelasta. Vastuuvelan täydennyksiä ei myöskään makseta takaisinoston yhteydessä, mikä osaltaan pienentää laskuperustekorolliseen kantaan liittyvää takaisinostoriskiä. Vähäisen takaisinostoriskin vuoksi Mandatum Lifen vakuutusvelkojen tulevat kassavirrat ovat melko hyvin ennustettavissa.

Kustannusriskiä lisää se, että vakuutusten ehtoja ja vakuutusmaksuja ei useimmiten voi muuttaa merkittävästi vakuutuksen elinkaaren aikana. Rahoi tusmarkkinoiden kehityksellä on myös vaikutusta kustannusrisktiin, koska yhtiön palkkiotuotot on yleensä kytketty sijoitussidonnaisten sopimusten säästöjen määrään. Keskeisenä haasteena on vakuutusten hoitamiseen liittyvien prosessien kustannusten ja moninaiseen IT-arkkitehtuuriin liittyvien kustannusten pitäminen tehokkaalla ja kilpailukykyisellä tasolla. Vuonna 2019 kustannusliikkeen tulos Mandatum Life -ryhmässä oli 24

miljoonaa euroa (35). Mandatum Life ei jaksota vakuutus-
ten hankintakuluja. Kustannusliikkeen tulos on kasvanut
voimakkaasti vuodesta 2012, erityisesti sijoitussidonnai-
sen kannan palkkiotuottojen kasvun seurauksena, kuten
on esitetty graafissa Kustannusliikkeen tulos, Mandatum
Life -ryhmä, 2010–2019.

Markkinariskit

Tässä kappaleessa kuvataan Mandatum Lifen markkina-
riskiä koskien laskuperustekorollista liiketoimintaa
eli sitä osaa liiketoiminnasta, jonka osalta Mandatum
Life kantaa sijoitusriskin. Kuten mainittiin aiemmin,
rahoitusmarkkinoiden kehityksellä on myös vaikutusta
sijoitussidonnaiseen liiketoimintaan, koska yhtiön
palkkiotuotot on yleensä kytketty sijoitussidonnaisten
sopimusten säästöjen määrään. Tämä huomioidaan
kuitenkin osana kustannusriskiä.

Mandatum Lifessa markkinariskin hallinta perustuu
vastuuelloja, odotettuja kassavirtoja, korkotasoa sekä

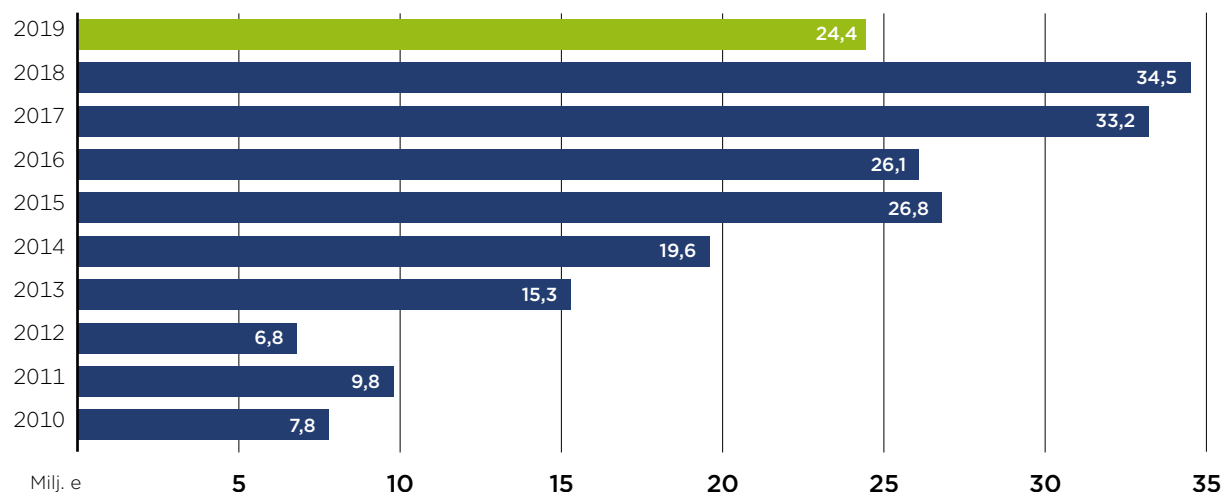
tarkasteluhetken vakavaraisuusasemaa koskevaan
analyysiin eli aktiiviseen tasehallintaan. Kaikkia lasku-
perustekorollisia vastuuelloja koskeva yhteinen tekijä on
takuutuotto ja lisäedut. Mandatum Lifen vastuuellojen
kassavirrat ovat melko hyvin ennustettavissa, koska
suurimmassa osassa yhtiön laskuperustekorollisia
vakuutuksia takaisnostot ja lisäsijoitukset eivät ole
mahdollisia.

Mandatum Lifessa markkinariskit aiheutuvat pääosin
osakesijoituksista ja korkosijoitusten korkoriskistä sekä
laskuperustekorollisista vakuutusvelloista. Henkivakuu-
tustoiminnassa merkittävin korkoriski aiheutuu siitä,
että korkosijoitusten tuotto pitkällä aikavälillä ei ole
vähintään yhtä suuri kuin vastuuelan laskuperustekor-
ko. Tämän riskin todennäköisyys kasvaa, kun markkinakorot
laskevat ja pysyvät alhaisella tasolla. Taseen vastuuelan
ja korkosijoitusten välistä duraatioeroa tarkastellaan ja
hallitaan jatkuvasti. Sisäiseen riskinkantokykyyn malliin
perustuvia kontrollirajoja käytetään riittävän pääoman
varmistamiseksi ja hallinnoimiseksi erilaisissa markkina-
tilanteissa.

Mandatum Life on varautunut alhaisiin korkoihin velko-
jen osalta muun muassa pienentämällä laskuperustekor-
on minimimäärää uusissa vakuutuksissa ja täydentämällä
vastuuelkaa korkotäydennyksillä. Lisäksi olemassa olevia
sopimuksia on muutettu jälleensijoitusriskin paremman
hallinnan mahdollistamiseksi.

Kustannusliikkeen tulos

Mandatum Life -ryhmä, 2010–2019

Pääosa sijoitussalkuista koostuu korkosijoituksista ja listatuista osakesijoituksista, mutta vaihtoehtoisten sijoitusten – kiinteistö-, pääoma-, biometriset ja muut vaihtoehtoiset sijoitukset – rooli on myös merkittävä, ollen 12,3 prosenttia sijoituksista.

Sijoitusten allokaatiot ja korkosijoitusten keskimääräinen maturiteetti vuoden 2019 ja 2018 lopussa esitetään Sijoitusallokaatio, Mandatum Life, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -taulukossa.

Sijoitusallokaatio

Mandatum Life, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Omaisuuslaji	31.12.2019			31.12.2018		
	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta	Markkina-arvo, milj. e	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta
Korkosijoitukset yhteensä	3 669	65 %	2,9	3 524	63 %	2,8
Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	819	14 %	0,0	486	9 %	0,0
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	2	0 %	2,7	50	1 %	1,6
Muut joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	2 848	50 %	3,8	2 988	53 %	3,3
<i>Katetut jvk-lainat</i>	<i>14</i>	<i>0 %</i>	<i>4,7</i>	<i>133</i>	<i>2 %</i>	<i>1,4</i>
<i>Investment grade -jvk-lainat ja -lainat</i>	<i>1 257</i>	<i>22 %</i>	<i>3,5</i>	<i>1 563</i>	<i>28 %</i>	<i>2,7</i>
<i>High-yield -jvk-lainat ja -lainat</i>	<i>1 170</i>	<i>21 %</i>	<i>3,7</i>	<i>953</i>	<i>17 %</i>	<i>3,6</i>
<i>Heikkomman etuoikeuden lainat / Tier 2</i>	<i>135</i>	<i>2 %</i>	<i>4,7</i>	<i>99</i>	<i>2 %</i>	<i>5,6</i>
<i>Heikkomman etuoikeuden lainat / Tier 1</i>	<i>272</i>	<i>5 %</i>	<i>5,1</i>	<i>240</i>	<i>4 %</i>	<i>5,7</i>
<i>Suojaavat koronvaihtosopimukset</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>
Vakuutuskirjalainat	0	0 %	-	0	0 %	0,0
Listatut osakkeet yhteensä	1 308	23 %	-	1 334	24 %	-
Suomi	387	7 %	-	459	8 %	-
Pohjoismaat	1	0 %	-	1	0 %	-
Muut maat	921	16 %	-	875	16 %	-
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	700	12 %	-	741	13 %	-
Kiinteistöt	191	3 %	-	213	4 %	-
Pääomarahastot*	247	4 %	-	230	4 %	-
Biometriset	0	0 %	-	12	0 %	-
Hyödykkeet	0	0 %	-	0	0 %	-
Muut vaihtoehtoiset	261	5 %	-	286	5 %	-
Kaupankäyntitarkoituksessa tehdyt johdannaiset	3	0 %	-	2	0 %	-
Omaisuuslajit yhteensä	5 680	100 %	-	5 602	100 %	-
Valuuttapositio, brutto	225	-	-	410	-	-

*Pääomarahastot sisältävät myös suorat sijoitukset listaamattomiin yhtiöihin.

Korko- ja osakesijoitusten markkinariskit

Korko- ja osakepositiot mukaan lukien jälleenvakuutukseen ja johdannaistransaktioihin liittyvät vastapuoliriski-positiot esitetään taulukossa Positiot toimialasektoreit-

tain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, Mandatum Life, 31.12.2019. Vastapuoliriskejä on kuvattu tarkemmin kappaleessa **Vastapuoliriskit**. Johdannaisten käsittelyyn liittyvien eroavaisuuksien vuoksi tämän taulukon

luvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia muiden tilinpäätöksen taulukoiden kanssa.

Positiot toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain

Mandatum Life, 31.12.2019

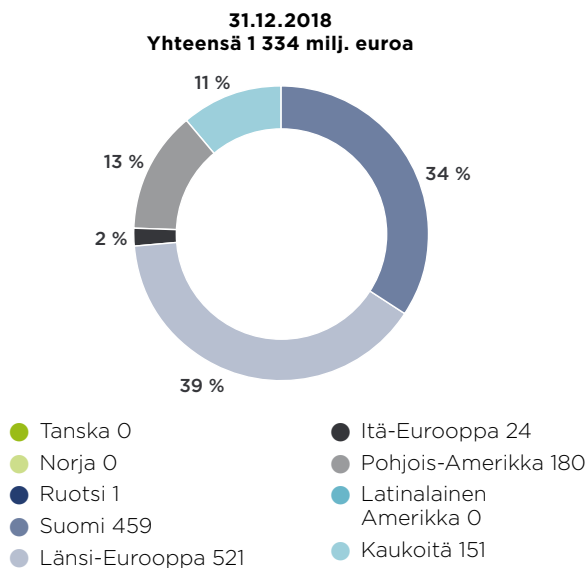
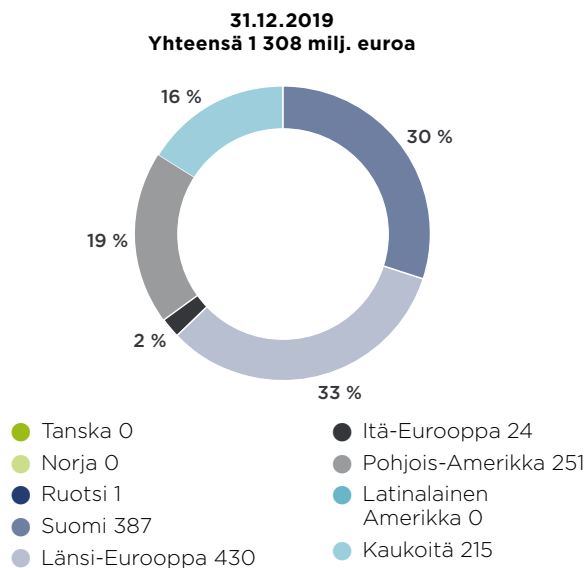
Milj. e	AAA	AA+ - AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ - C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Listatut osakkeet	Muut	Vasta- puoliriski	Yhteensä	Muutos tilanteesta 31.12.2018
Perusteollisuus	0	0	0	10	60	0	15	85	85	0	0	170	52
Pääomahyödykkeet	0	0	4	5	26	0	60	95	152	0	0	247	24
Kulutustavarat	0	0	52	95	77	0	20	245	127	0	0	372	-89
Energia	0	1	0	0	0	0	47	47	0	8	0	55	5
Rahoitus	0	560	823	354	65	0	17	1 819	32	8	5	1 864	108
Valtiot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valtioiden takaamat jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Terveystenhoito	0	0	5	23	90	0	33	151	92	18	0	261	21
Vakuutus	0	0	17	51	0	0	17	85	3	8	0	96	12
Media	0	0	0	0	6	0	0	6	9	0	0	15	-12
Pakkaus	0	0	0	0	9	0	24	33	12	0	0	44	18
Julkinen sektori, muut	0	2	25	0	0	0	0	27	0	0	0	27	-47
Kiinteistöala	0	0	1	87	5	0	144	236	0	175	0	411	89
Palvelut	0	0	4	44	157	0	60	265	86	0	0	351	58
Teknologia ja elektroniikka	1	0	6	5	47	0	11	70	188	10	0	268	58
Telekommunikaatio	0	0	8	44	72	0	0	124	15	0	0	139	-22
Liikenne	0	0	0	12	0	0	1	12	29	0	0	42	8
Yhdyskuntapalvelut	0	0	2	38	111	0	0	150	0	0	0	151	36
Muut	0	0	0	0	16	0	2	17	0	25	0	42	-15
Arvopaperistetut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuudelliset jvk-lainat	14	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	14	-120
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	187	187	478	448	0	1 112	-108
Vastapuoliyhteisö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	2
Yhteensä	15	563	946	767	741	0	637	3 669	1 308	700	11	5 688	79
Muutos tilanteesta 31.12.2018	-134	-44	-164	151	262	0	73	145	-26	-41	2	79	

Investment-grade -luokituksen ulkopuolella olevien korkosijoitusten merkitys Mandatum Lifen salkussa on huomattava. Osa pohjoismaisten pankkien liikkeeseen laskemista rahamarkkina-arvopapereista ja pohjoismaisissa pankeissa olevista käteissijoituksista muodostaa likviditeettibufferin korkosijoitusten sisällä. Tällä hetkellä näiden sijoitusten kokonaismäärä on suurempi kuin mitä tarvitaan likviditeettitarkoituksiin.

Pohjoismainen osakesalkku sisältää lähes ainoastaan suoria sijoituksia suomalaisiin osakkeisiin ja niiden osuus osakesalkusta on noin kolmannes. Kaksi kolmasosaa osakesijoituksista on allokoitu globaalisti ja ne koostuvat sekä rahastosijoituksista että suorista sijoituksista. Mandatum Lifen listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma on esitetty seuraavassa graafissa.

Listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma

Mandatum Life

Vaihtoehtoiset sijoitukset

Mandatum Lifessa vaihtoehtoisten sijoitusten merkitys on ollut vuosien kuluessa merkittävä. Tämänhetkinen allokaatio-osuus on noin 12 prosenttia.

Pääomarahasto- ja vaihtoehtoisten sijoitusten määrä säilyi samalla tasolla kuin vuonna 2018. Vuonna 2018 näiden omaisuuslajien hallinnointi siirtyi ulkopuolisilta omaisuudenhoitajilta Sammon sijoitusyksikköön. Kiinteistösijoitusportfoliota hallinnoi Sampo-konsernin oma kiinteistösijoitusyksikkö. Kiinteistösijoitusportfolio sisältää sekä suorat kiinteistösijoitukset että epäsuorat sijoitukset kiinteistösijoitusrahastoihin samoin kuin kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin. Kiinteistösijoitusportfolio on ollut melko vakaa.

Taseen markkinariskit

Mandatum Lifen hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan, joka kattaa sekä eriytetyn omaisuuden että yhtiön muun omaisuuden, joissa on sijoitusriskiä. Tässä politiikassa määritetään sijoitustoiminnan periaatteet ja limiitit, jotka perustuvat vakuutusvelkojen ominaisuuksiin, riskinottokykyyn sekä osakkeenomistajien tuottotavoitteisiin.

Eriytetylle omaisuudelle tehdyssä sijoituspolitiikassa määritellään kyseisen portfolion riskinkantokyky ja siihen liittyvät seurantarajat. Eriytetyn ryhmäeläkevakuutuskannan tulevien lisätujen vastuu kantaa ensimmäisenä mahdolliset sijoitustoiminnan tappiot ja siten myös riskinkantokyky perustuu tulevien lisätujen vastuun

määrään. Eri seurantaratjat perustuvat määritelyihin omaisuuden stressitesteihin.

Muuta sijoitusomaisuutta koskevassa sijoituspolitiikassa määritetään koko yhtiön riskinkantokyky, seurantaratjat hyväksyttävälle riskien enimmäismäärälle ja tätä vastaavat riskienhallintakeinot. Seurantaratjat on asetettu Solvenssi II -säännösten mukaisen SCR:n päälle ja niiden tasot perustuvat ennalta määritelyihin markkinastressitesteihin. Yllämainittujen seurantaratjojen alittuessa tasehallintakomitea informoi asiasta hallitusta ja hallitus tekee pääomituksen ja taseen markkinariskeihin liittyvät päätökset.

Mandatum Lifen laskuperustekorollisen vastuuvelan kassavirrat ovat suhteellisen hyvin ennakoitavissa, koska sopimusten takaisinostot ja ylimääräiset lisäsijoitukset ovat rajoitettuja suurimmassa osassa yhtiön laskuperustekorollisia vakuutuksia. Lisäksi yhtiön korvausmenoihin ei sisälly merkittävää inflaatoriskiä.

Sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla riittävä tuotto, jotta laskuperustekorko, kohtuusperiaatetulkinnan mukaiset asiakashyvitykset sekä omistajien tuottovaatimus voidaan

kattaa. Pitkällä aikavälillä merkittävin riski on se, ettei korkosijoituksilla saavuteta käytettävää diskonttokorkoa vastaavaa vähimmäistuottoa.

Sijoitus- ja pääomituspäätösten lisäksi Mandatum Life on tehnyt toimenpiteitä vakuutusvelkojen osalta hallitukseen taseen korkoriskiä. Yhtiö on alentanut uusien sopimusten laskuperustekorkoa, täydentänyt vastuuvalkaa korkotäydennyksillä sekä muokannut olemassa olevien sopimusten ehtoja ja hallinnointiprosesseja tavalla, jotka mahdollistavat korkoriskin tehokkaamman hallinnan.

Korkoriski

Mandatum Lifen taloudellinen asema heikkenee korkojen laskiessa tai pysytellessä alhaisella tasolla, koska yhtiön velkojen duraatiot ovat varojen duraatioita pidempiä. Kasvava osa Mandatum Lifen liiketoiminnasta eli sijoitussidonnainen sekä henki- ja sairausvakuutusliiketoiminta ei ole korkoherkkä, mikä osittain pienentää korkoriskin vaikutusta yhtiön toimintaedellytyksille.

Korkosijoitusten keskimääräinen duraatio oli 2,8 vuotta huomioiden suojaavien johdannainten vaikutus. Vastaava vakuutusvelkojen duraatio oli noin 12 vuotta. Korkoriskiä

hallitaan taseen tasolla muuttamalla varojen duraatiota ja käyttämällä korkojohdannaisia.

Valuuttariski

Valuuttariski voidaan jakaa transaktioriskiin ja translaatoriskiin. Mandatum Life on alttiina transaktioriskille, jolla tarkoitetaan valuuttariskiä, joka syntyy sopimusperusteisista ulkomaanvaluutan määräisistä kassavirroista.

Mandatum Lifessa transaktioriskiä syntyy lähinnä sijoituksista muihin valuuttoihin kuin euroon, koska yhtiön vastuuvalka on euromääräistä. Mandatum Life ei automaattisesti sulje ulkomaan valuutassa olevia valuuttapositioita, vaan valuuttariskistrategia perustuu sen sijaan valuuttapositioden aktiiviseen hallintaan. Tavoitteena on saavuttaa tuottoa suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttakurssiriskeiltä on täysin suojauduttu.

Mandatum Lifen transaktioriskipositiot euroa vastaan on esitetty Transaktioriskipositio, Mandatum Life, 31.12.2019 -taulukossa. Taulukossa on esitetty avoimet transaktioriskipositiot valuutoittain sekä niiden arvomuutos olettaen kotivaluutan 10 prosentin yleinen heikentyminen.

Transaktioriskipositio

Mandatum Life, 31.12.2019

Kotivaluutta, milj. e	EUR	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	Muut	Yhteensä, netto
Vastuuvelka	0	0	0	0	-3	0	0	0	0	-3
Sijoitukset	0	767	8	94	47	51	71	17	182	1 237
Johdannaiset	0	-736	-1	-94	-45	23	-76	-20	-82	-1 032
Transaktioriskipositio, netto	0	31	7	0	-1	73	-4	-3	100	203
Herkkyys: EUR -10 %	0	3	1	0	0	7	0	0	10	20

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä on suhteellisen vähän merkitystä Mandatum Lifelle, sillä useimmissa liiketoiminnoissa velat ovat verrattain vakaita ja ennustettavia ja riittävä osa sijoitusvaroista on käteistä tai lyhytaikaisia rahamarkkinainstrumentteja.

Henkivakuutusyhtiöissä yleisesti suuri muutos takaisnostojen määrässä voisi vaikuttaa likviditeettiasemaan.

Mandatum Lifessa kuitenkin vain suhteellisen pieni määrä vakuutus sopimuksista voidaan takaisinostaa ennaikaisesti ja sen vuoksi korvauskuluista aiheutuvat lyhyen aikavälin kassavirrat on mahdollista ennustaa hyvin tarkasti.

Vastuuvelan sekä rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit on esitetty Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan, Mandatum Life, 31.12.2019 -taulukossa.

Korkosijoitusten keskimääräinen maturiteetti oli 2,9 vuotta Mandatum Lifessa. Taulukossa esitetään rahoitus-tarve, joka aiheutuu rahoitusvarojen ja -velkojen sekä vastuuvelan odotetuista kassavirroista.

Mandatum Lifella on melko vähäinen määrä rahoitus-velkoja ja näin ollen jälleenrahoitusriski on suhteellisen pieni.

Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan

Mandatum Life, 31.12.2019

Milj. e	Kirjanpitoarvo yhteensä	Kirjanpitoarvo, ei sopimukseen perustuvaa eräpäivää	Kirjanpitoarvo, sopimukseen perustuva eräpäivä	2020	2021	2022	2023	2024	2025-2034	2035-
Rahoitusvarat	5 634	2 961	2 674	355	197	280	398	733	843	12
joista koronvaihtosopimuksia	11	0	11	0	0	2	2	1	7	0
Rahoitusvelat	402	0	402	-15	-9	-10	-10	-260	-55	-191
joista koronvaihtosopimuksia	9	0	9	0	0	-1	-1	-1	-3	-5
Vuokravastuut	9	0	9	-2	-2	-2	-2	-2	-1	0
Vastuuvelka	3 347	0	3 347	-296	-295	-273	-258	-241	-1 643	-1 302

Taulukossa rahoitusvarat ja -velat on jaettu sopimuksiin, joiden maturiteetti on sopimuksessa määritetty, sekä muihin sopimuksiin. Muiden sopimusten kassavirtaprofiilin esittämisen sijasta niille esitetään kirjanpitoarvo. Lisäksi taulukossa on esitetty vastuuvelan odotetut kassavirrat jälleenvakuutuksen jälkeen. Erien luonteesta johtuen, näihin lukuihin liittyy epävarmuutta.

Vastapuoliriskit

Mandatum Lifessa kolme merkittävintä vastapuoliriskin lähdetä ovat johdannaiset, jälleenvakuutus ja muut saamiset. Vastapuoliriski, joka syntyy jälleenvakuutus-saamisista, saamisista vakuutusasiakkailta ja muista saamisista, on kuitenkin hyvin vähäinen.

Johdannaisiin liittyvä vastapuoliriski

Mandatum Lifessa johdannaisvastapuolten luottotappio-riskiä syntyy markkinariskien hallinnan seurauksena. Tämä johtuu siitä, että Mandatum Life on pitkäaikaisten korkojohdannaisten sekä valuuttatermiinien ja -optioiden aktiivinen käyttäjä.

Kahden osapuolen välillä tapahtuvasta johdannaiskau-pankäynnistä aiheutuvaa vastapuoliriskiä pienennetään vastapuolien huolellisella valinnalla, vastapuolien hajauttamisella riskikeskittymien välttämiseksi sekä käyttämällä erilaisia vakuusjärjestelyitä, kuten ISDA-puitesopimuksia täydennettynä Credit Support Annex -vakuussopimuksilla. Vuodesta 2016 lähtien Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt Topdanmarkia lukuun ottamatta ovat määrittäneet koronvaihtosopimuksia keskusvastapuoliyhteisöjen kautta, mikä vähentää kahden osapuolen välistä vastapuoliriskiä, mutta altistaa Sampo-konsernin keskusvastapuoliyhteisöihin liittyvälle systeemiriskille.

Riskitarkastelua Sampo-konsernissa ja Sampo Oyj:ssä

Sampo-konserni on alttiina ennen kaikkea Pohjoismaiden kansantalouksien yleiselle kehitykselle. Pohjoismaiden kansantaloudet ovat kuitenkin tyypillisesti tietyinä ajankohtana jonkin verran eri vaiheissa erilaisten taloudellisten rakenteiden ja erillisten valuuttojen vuoksi. Koska Pohjoismaat ovat myös maantieteellisesti laaja alue, tuo pohjoismaisuus vakuutusliiketoimintaan pikemminkin hajautushyötyä kuin toiminnan keskitty-neisyyttä. Näin ollen Pohjoismaat ovat luontaisesti hyvä perusta hajautetulle liiketoiminnalle.

Ylläpitääkseen ja edistääkseen liiketoimintojen hajau-tusta, Sampo-konserni ennaltaehkäisee mahdollisuuksien mukaan keskittymiä eriyttämällä liiketoimintakokonai-suuksille omat painopistealueet. Tämän seurauksena erillisillä yhtiöillä on hyvin vähän päällekkäisyyksiä niiden vakuutus- ja sijoitustoiminnoissa. Huolimatta strategisista päätöksistä, joilla yhtiöiden toiminta-aluei-den painopisteitä on eriytetty, vakuutus- ja sijoitustoi-minnoista saattaa syntyä keskittymiä. Vakuutusvelkoja ja sijoituksia tarkastellaankin konsernitasolla, jotta mahdolliset yksittäisen yhtiön tai riskifaktorin tasolla esiintyvät keskittymät havaittaisiin.

Nykyisen liiketoimintamallin, jossa kaikilla yhtiöillä on omat prosessit ja sopimukset vastapuoltensa kanssa, arvioidaan estävän vastapuoliriskin ja operatiivisen riskin kertymistä. Näin ollen näitä riskejä hallitaan pääsääntöi-sesti yhtiötasolla.

”Strategisten painopistealueiden eriyttäminen” -periaat-teen lisäksi Sampo-konsernilla on kaksi periaatetta, jotka ennakoivasti estävät konsernitasoisten riskien syntyä. Konsernin sisäisiä vastuita on vähän ja emoyhtiö toimii konsernin ainoana likviditeetin lähteenä ja pääasiallisena pääoman lähteenä. Nämä periaatteet estävät tehokkaasti tartuntariskiä ja siten mahdolliset yhden yhtiön ongelmat eivät suoraan vaikuta toisiin ryhmän yhtiöihin.

Vakuutus- ja markkinariskikeskittymät ja niiden hallinta kuvataan seuraavissa kappaleissa samoin kuin emoyhtiön rooli konsernitasoisten riskien hallinnassa ja likviditeetin lähteenä.

Vakuutusriskit Sampo-konsernissa

Tytäryhtiöissä harjoitettavasta vakuutustoiminnasta voidaan todeta, että If, Mandatum Life ja Topdanmark toimivat Pohjoismaissa, mutta pääosin eri maantieteel-lisillä alueilla ja vakuutuslajeissa ja näin ollen niiden vakuutusriskit ovat luonteeltaan erilaisia. Joitain

yhteisiä riskitekijöitä on, kuten elinajanodote Suomessa. Myös Tanskassa Ifillä ja Topdanmarkilla on joitain päällekkäisyyksiä. Liiketoiminnan sujuessa normaalisti liiketoiminnasta ei kuitenkaan synny merkittäviä vakuutusriskikeskittymiä.

Näin ollen liiketoiminta-alueet synnyttävät pikemminkin hajautushyötyjä kuin riskikeskittymiä. Tämä yleinen riskikuva ei ole muuttunut Topdanmarkin kasvaneesta omistuksesta huolimatta, koska Topdanmarkin vakuutusriskit kohdentuvat pääosin tanskalaisiin riskeihin ja vain vähäisessä määrin samaan asiakaskuntaan Ifin kanssa.

Markkinariskit Sampo-konsernin tasolla

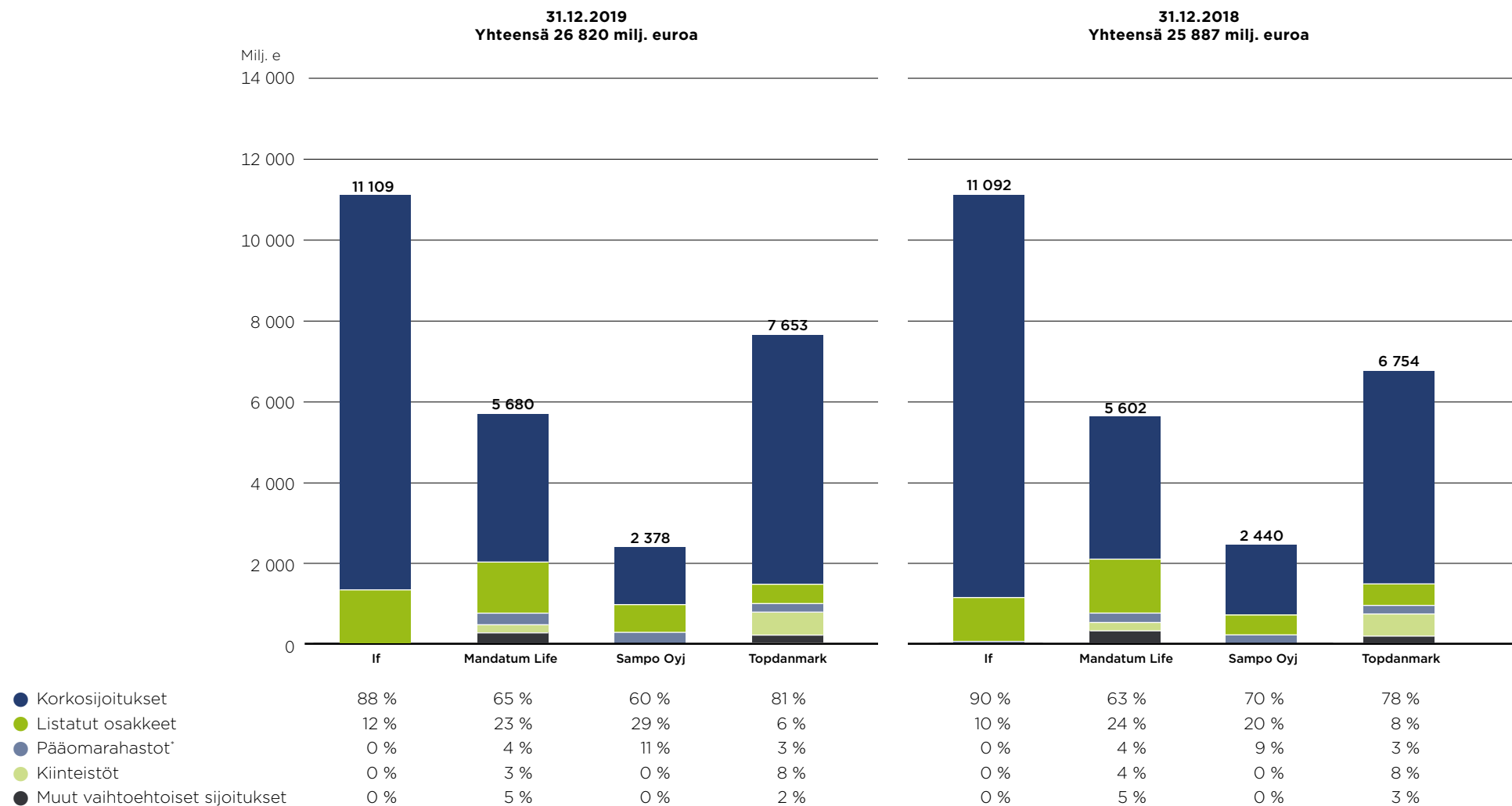
Vakuutusvelat ja yhtiökohtaiset riskinottohalukkuudet ovat sijoitustoiminnan lähtökohtana kaikissa tytäryhtiöissä. Mandatum Lifen, Ifin ja Topdanmarkin vakuutusvelat ja riskinottohalukkuus ovat erilaiset ja tämän seurauksena sijoitussalkkujen rakenteet ja riskit sekä tase eroavat kolmessa yhtiössä toisistaan vastaavasti. Tässä kappaleessa esitetyt taulukot ja graafit eivät sisällä Sampo-konsernin sijoituksia tytäryhtiöihin eikä osakkuusyhtiöihin (esim. Nordeaan).

Sampo-konsernin sijoitusten kokonaismäärä 31.12.2019 oli 26 820 miljoonaa euroa (25 887), kuten on esitetty seuraavassa graafissa. Mandatum Lifen ja Topdanmarkin sijoitusomaisuus ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevaa varallisuutta.

Sijoitusten kehitys

If, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Topdanmark

*Sampo Oyj:n luvut eivät pidä sisällään vakuutusliiketoiminnan tytäryhtiöiden liikkeeseen laskemia velkainstrumentteja
Pääomarahastot sisältävät myös suorat sijoitukset listaamattomiin osakkeisiin

Sijoitustoiminta ja markkinariskin otto on järjestetty siten, että täysin omistettujen tytäryhtiöiden sijoitusriskit eivät kohdennu samoihin yksittäisiin yhtiöihin lukuun ottamatta pohjoismaisia pankkeja, joihin yhtiöt ovat sijoittaneet ylimääräiset varansa rahamarkkinasijoituksina ja käteisenä. Sijoitusten hajautuksen näkökulmasta Topdanmarkin vaikutus on positiivinen, koska tanskalaisilla sijoituksilla on merkittävä paino sen sijoitussalkuissa

ja etenkin tanskalaisten kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen merkitys on keskeinen. Sampo-konsernin muiden vakuutusyhtiöiden sijoitussalkuissa tanskalaisten sijoitusten merkitys on ollut vähäinen.

Sampo-konsernin markkinariskiherkkyydet esitetään seuraavassa taulukossa.

Markkinariskiherkkyydet

Sampo-konserni, 31.12.2019

Milj. e	Skenaario	If	Mandatum Life	Topdanmark	Sampo Oyj	Sampo-konserni
Osakkeet	-10 %	-128	-131	-15	-69	-342
	10 %	128	131	15	69	342
Korot	-100 bps	137	103	3	42	374
	+100 bps	-132	-85	-6	-40	-341
Muut	-10 %	-2	-70	-46	-28	-144
	10 %	2	70	46	28	144
Kotivaluutta	-5 %	-1	11	9	52	-
	5 %	1	-11	-9	-52	-

Topdanmarkin korkoriskin skenaarioluissa esitetään vastuuvelan ja sijoitusten netto. Sampo-konsernin luvut eivät täsmää yhtiöiden lukujen summaan konsernin sisäisistä eliminoinneista ja Topdanmarkin vastuuvelan vaikutuksen puuttumisesta johtuen. Tämän taulukon luvut poikkeavat hieman Markkinariskiherkkyydet, Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -taulukon luvuista erilaisista laskentamenetelmistä johtuen.

Seuraavissa kappaleissa esitetään ensin riskikeskittymät homogeenisiin riskiryhmiin jaettuna ja yksittäisten nimien osalta ja sen jälkeen riskejä kuvataan lyhyesti kokotaseen näkökulmasta.

Sijoitukset toimialasektoreittain, maantieteellisten alueiden mukaan ja omaisuuslajeittain

Korko- ja osakesijoitusten osalta rahoitussektorin yhtiöillä ja kiinteistövakuudellisilla joukkovelkakirjalainoilla on merkittävä osuus konsernin kokonaisportfolioista, kun taas julkisen sektorin sijoitusten osuus on melko rajallinen. Suurimmassa osassa näistä sijoituksista liikkeeseenlaskijana on pohjoismainen yhtiö tai yhteisö. Suurin osa yrityspuolen liikkeeseenlaskijoista, vaikkakin ne sijaitsevat Pohjoismaissa, toimii kansainvälisillä markkinoilla ja näin ollen niiden tuloksentelekyky ei ole kovin riippuvainen pohjoismaisista markkinoista. Positiot toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain on esitetty seuraavassa taulukossa.

Positiot toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain

Sampo-konserni, 31.12.2019

Milj. e	AAA	AA+ - AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ - C	D	Luokittelematon	Korko-sijoitukset yhteensä	Listatut osakkeet	Muut	Vasta-puoliriski	Yhteensä	Muutos tilanteesta 31.12.2018
Perusteollisuus	0	0	20	97	80	0	73	270	130	0	0	400	96
Pääomahyödykkeet	0	0	64	46	36	0	181	327	606	0	0	933	157
Kulutustavarat	0	0	222	370	94	0	106	791	348	0	0	1 140	-171
Energia	0	1	0	0	34	0	175	210	8	8	0	226	-135
Rahoitus	37	2 279	2 477	1 188	149	0	71	6 201	429	8	8	6 647	69
Valtiot	9	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	9	-124
Valtioiden takaamat jvk-lainat	9	27	0	0	0	0	0	36	0	0	0	36	0
Terveystenhoito	7	0	15	50	90	0	69	232	174	18	0	423	17
Vakuutus	0	0	59	133	26	0	59	277	3	25	0	305	15
Media	0	0	0	0	6	0	16	22	9	0	0	30	-18
Pakkaus	0	0	0	0	9	0	39	48	12	0	0	60	28
Julkinen sektori, muut	514	68	25	0	0	0	0	606	0	0	0	606	-183
Kiinteistöala	0	5	88	355	60	0	689	1 198	0	181	0	1 378	260
Palvelut	0	0	4	88	226	0	93	411	362	0	0	773	90
Teknologia ja elektroniikka	1	0	25	18	57	0	115	217	188	10	0	415	106
Telekommunikaatio	0	0	30	176	120	0	0	326	75	0	0	401	-44
Liikenne	0	58	27	43	0	0	231	359	30	0	0	390	84
Yhdyskuntapalvelut	0	0	62	152	229	0	29	472	0	0	0	472	-10
Muut	0	26	0	0	16	0	29	71	0	34	0	105	7
Arvopaperistettut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuudelliset jvk-lainat	2 548	70	11	0	0	0	0	2 630	0	0	0	2 630	-187
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	187	187	906	693	0	1 786	-24
Vastapuoliyhteisö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	16	-34
Yhteensä, pois lukien Topdanmark	3 125	2 534	3 131	2 716	1 232	0	2 161	14 900	3 281	977	25	19 182	-1
Muutos tilanteesta 31.12.2018	-404	-398	-185	91	364	0	257	-275	344	-29	-42	-1	

Topdanmark	Yhteensä											
Konserni ilman henkivakuutusta	1 670	0	142	0	0	0	150	1 963	124	108	127	2 321
Henkivakuutus	3 221	0	239	11	9	0	381	3 862	359	870	241	5 332
Topdanmark yhteensä	4 892	0	382	11	9	0	531	5 825	483	978	367	7 653

Kuten Korkosijoitukset rahoitussektorille, Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019 -taulukosta voidaan nähdä, suurin osa rahoitussektorin ja kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen sijoituksista on tehty pohjoismaisiin sijoituskohteisiin.

Korkosijoitukset julkiselle sektorille sisältävät valtionlainoja, valtioiden takaamia joukkovelkakirjalainoja sekä muita sijoituksia julkiselle sektorille, mikä voidaan nähdä taulukosta Korkosijoitukset julkiselle sektorille, Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019. Julkisen sektorin osuus on ollut kohtalaisen pieni Sampo-konsernin sijoitussalkuissa ja sijoitukset ovat olleet lähinnä Pohjoismaihin. Topdanmarkin sijoitussalkuissa AAA-luottoluokituksen omaavilla kiinteistövakuudellisilla joukkovelkakirjalainoilla on keskeinen merkitys.

Korkosijoitukset rahoitussektorille

Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019

Milj. e	Katetut jvk-lainat	Käteinen ja rahamarkkina-sijoitukset	Pitkäaikaiset senior-lainat	Pitkäaikaiset heikomman etuoikeuden lainat	Yhteensä	%
Suomi	101	1 598	479	219	2 398	27,2 %
Ruotsi	1 703	5	551	133	2 392	27,1 %
Norja	612		469	339	1 420	16,1 %
Ranska		568	168		736	8,3 %
Tanska	167		226	233	626	7,1 %
Alankomaat			268	42	310	3,5 %
Yhdysvallat			217		217	2,5 %
Kanada	34		148		182	2,1 %
Iso-Britannia	12	2	134	17	165	1,9 %
Islanti			72	41	113	1,3 %
Saksa			66	0	66	0,7 %
Uusi-Seelanti			37		37	0,4 %
Espanja			28		28	0,3 %
Guernsey			27		27	0,3 %
Australia	1		26		26	0,3 %
Irlanti			23		23	0,3 %
Viro		15	7		22	0,3 %
Sveitsi			17		17	0,2 %
Itävalta			12		12	0,1 %
Bermuda				10	10	0,1 %
Caymansaaret			2		2	0,0 %
Yhteensä	2 630	2 189	2 978	1 034	8 829	100,0 %

Korkosijoitukset julkiselle sektorille

Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019

Milj. e	Valtiot	Valtioiden takaamat	Julkinen sektori, muut	Yhteensä
Norja			329	329
Ruotsi	9		253	262
Suomi		27	25	52
Tanska		9		9
Yhteensä	9	36	606	652

Sampo-konsernin listatut osakesijoitukset olivat vuoden 2019 lopussa 3 281 miljoonaa euroa (2 937). Vuoden 2019 lopussa Ifin listattujen osakkeiden arvo oli 1 281 miljoonaa euroa (1 113). Osakkeiden osuus oli 12 prosenttia Ifin sijoitusomaisuudesta. Mandatum Lifessa listattujen osakkeiden arvo oli 1 308 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopussa (1 334) ja listattujen osakkeiden osuus sijoitusomaisuudesta oli 23 prosenttia. Topdanmarkissa listatut osakesijoitukset olivat vuoden 2019 lopussa 484

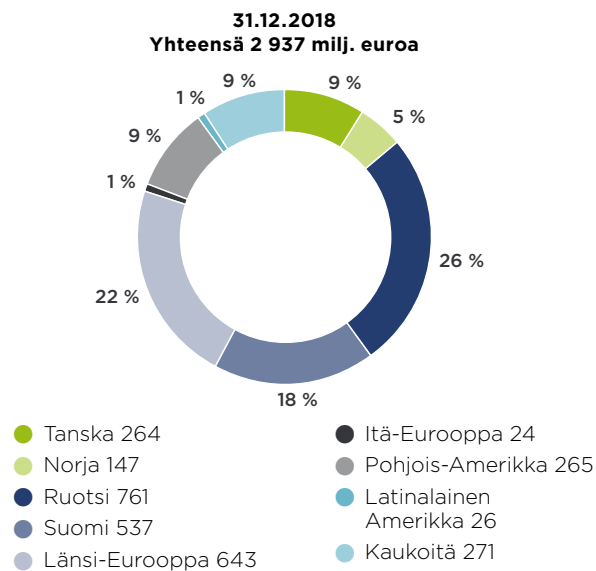
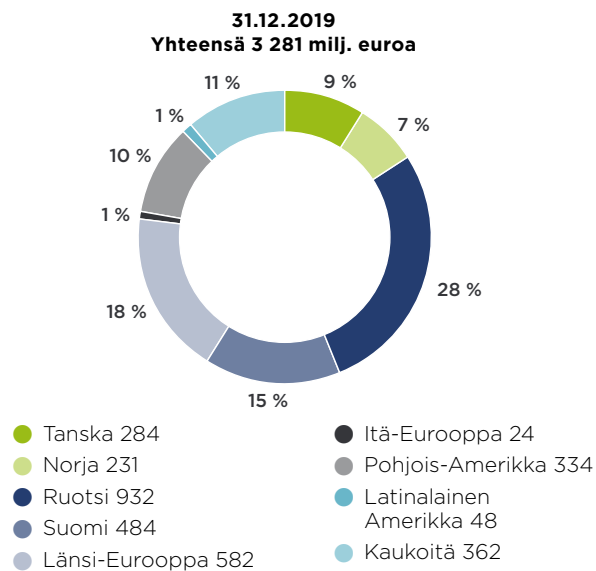
miljoonaa euroa (534). Topdanmark-konsernissa listattujen osakesijoitusten osuus sijoituksista on korkeampi henkiyhtiössä.

Maantieteellisesti Sampo-konsernin sijoitukset ovat painottuneet pohjoismaisiin yrityksiin. Pohjoismaisten yritysten osakkeiden osuus oli 59 prosenttia kaikista osakkeista. Tämä on linjassa konsernin sijoitusstrategian kanssa, jonka mukaan sijoituksissa keskitytään pohjois-

maisiin yhtiöihin. Nämä pohjoismaiset yhtiöt kilpailevat kuitenkin pääosin globaaleilla markkinoilla, vain harvat niistä ovat toiminnaltaan puhtaasti kotimaisia yhtiöitä. Näin ollen lopullinen riski ei ole merkittävästi riippuvainen Pohjoismaiden talouksista. Sampo-konsernin listattujen osakesijoitusten jakauma esitetään Listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma, Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -graafissa.

Listattujen osakesijoitusten maantieteellinen jakauma

Sampo-konserni pois lukien Topdanmark

Suurimmat sijoitukset yksittäisiin nimiin

Suurimmat keskittymät liikkeeseenlaskijoittain ja omaisuuslajeittain, Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019 -taulukossa kuvataan suurimmat keskittymät yksittäisiin liikkeeseenlaskijoihin ja vasta-

puoliin konsernitasolla. Topdanmarkin sijoitussalkuissa suurimmat yksittäiseen liikkeeseenlaskijaan kohdistuvat sijoitukset ovat AAA-luottoluokituksen omaavia tanskalaisia kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja.

Suurimmat keskittymät liikkeeseenlaskijoittain ja omaisuuslajeittain

Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019

Liikkeeseenlaskija, milj. e	Yhteensä	% sijoitus- omaisuudesta	Kassavarat ja lyhytaikaiset korko- sijoitukset	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset, yhteensä	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Valtioiden takaamat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Katetut jvk-lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Senior- jvk-lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Tier 1 ja Tier 2	Osake- sijoitukset	Vakuudella kattamaton osuus johdan- naisista
Nordea Bank	1 268	7 %	425	839	0	459	189	191	0	4
Skandinaviska Enskilda Banken	873	5 %	676	196	0	177	6	13	0	0
Danske Bank	770	4 %	503	265	0	155	59	51	0	3
BNP Paribas	627	3 %	568	59	0	0	59	0	0	0
Svenska Handelsbanken	543	3 %	0	543	0	485	18	40	0	0
DnB	514	3 %	0	514	0	194	196	125	0	0
Norja	474	3 %	0	474	0	0	372	102	0	0
Swedbank	427	2 %	0	427	0	277	119	31	0	0
Saxo Bank	301	2 %	0	17	0	0	0	17	284	0
Landshypotek	254	1 %	0	254	0	200	34	20	0	0
10 suurinta keskittymää yhteensä	6 051	32 %	2 172	3 588	0	1 948	1 049	590	284	7
Muut	12 847	68 %								
Sijoitusomaisuus yhteensä	18 898	100 %								

Suurimmat high yield - ja luottoluokittelemattomat korkosijoitukset eritellään Kymmenen suurinta suoraa high yield- sekä luottoluokittelematonta korkosijoitusta, Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019 -taulukossa. Lisäksi suurimmat suorat sijoitukset listattuihin osakkeisiin eritellään Kymmenen suurinta suoraa listattua osakesijoitusta, Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019 -taulukossa.

Saamiset muista kuin investment grade -luokituksen saaneista korkosijoituksista ovat merkittävät, koska suhteellisen pienellä osalla pohjoismaisista yhtiöistä on luottoluokitus ja monilla luottoluokitelluilla yhtiöillä luottoluokitus on investment grade -luokkia alhaisempi (high yield).

Kymmenen suurinta suoraa high yield- sekä luottoluokittelematonta korkosijoitusta ja suoraa listattua osakesijoitusta

Sampo-konserni pois lukien Topdanmark, 31.12.2019

Kymmenen suurinta suoraa high yield- sekä luottoluokittelematonta korkosijoitusta	Luokitus	Yhteensä, milj. e	% kaikista suorista korkosijoituksista
High Street Shopping	NR	154	1,1 %
TDC	B+	99	0,7 %
Teollisuuden Voima	BB+	98	0,7 %
Sponda	NR	95	0,7 %
Evergood 4 ApS	B+	80	0,6 %
Trevian Finland Properties I	NR	77	0,5 %
Saab	NR	57	0,4 %
Pohjolan Voima	NR	52	0,4 %
Veningen	NR	51	0,4 %
Intrum	BB	50	0,3 %
10 suurinta keskittymää yhteensä		812	5,6 %
Muut suorat korkosijoitukset		13 622	94,4 %
Suorat korkosijoitukset yhteensä		14 435	100,0 %

Kymmenen suurinta suoraa listattua osakesijoitusta	Yhteensä, milj. e	% kaikista suorista osakesijoituksista
Saxo Bank	284	11,9 %
Intrum	184	7,7 %
Volvo	134	5,6 %
Nobia	122	5,1 %
Norwegian Finans Holding	114	4,8 %
Asiakastieto	92	3,9 %
ABB	86	3,6 %
Sectra	80	3,3 %
Veidekke	67	2,8 %
Telia Company	60	2,5 %
10 suurinta keskittymää yhteensä	1 222	51,4 %
Muut suorat osakesijoitukset	1 156	48,6 %
Suorat osakesijoitukset yhteensä	2 378	100,0 %

Keskittymät koko taseen tasolla

Yleisesti ottaen Sampo-konserni on rakenteellisesti riippuvainen Pohjoismaisten talouksien suoriutumisesta, kuten jo aiemmin kuvattiin. Sampo-konserni on myös taloudellisesti alttiina yleisen korkotason laskulle. Mitä alemmat korot ja mitä tasaisempi korkokäyrä on, sitä haasteellisempi ympäristö on nykyisille liiketoimintamalleille etenkin, kun Ifissä ja Mandatum Lifessa vakuutusvelkojen duraatio on pitempi kuin korkosijoitusten duraatio. Topdanmarkissa taseen korkoriskiä suojataan aktiivisesti ja siten Topdanmark ei olennaisesti lisää korkoriskiä konsernin tasolla.

Sampo-konsernille olisi merkittävästi hyötyä, jos korot nousisivat, koska vakuutusvelkojen taloudellinen arvo pienenesi enemmän kuin niitä suojaavien sijoitusten arvo. Samaan aikaan Nordean nettokorkotuotot todennäköisesti kasvaisivat myös.

Sampo Oyj:n rooli

Sampo Oyj tekee pitkäaikaisia sijoituksia pohjoismaisiin finanssialan yrityksiin ja on konsernissa likviditeetin lähde. Tämän vuoksi rahoitusrakenteen kestävyys ja kyky hankkia rahoitusta tarvittaessa ovat jatkuvasti arvioinnin kohteena.

Vuoden 2019 lopussa Sammolla oli 8 841 miljoonan edestä strategisia sijoituksia ja ne oli pääosin rahoitettu omalla pääomalla, 7 596 miljoonaa euroa, ja senior-ehtoisella velalla, jota oli yhteensä 3 414 miljoonaa euroa. Senior-lainojen keskimääräinen jäljellä oleva maturiteetti

oli 5,1 vuotta ja siitä 1 600 miljoonan euron osuus oli maturiteettiltaan yli 5 vuotta. Senior-ehtoisella velalla rahoitetaan myös muita sijoitusomaisuuseriä. Näiden huonomman etuoikeuden velkainstrumenttien ja muiden korkosijoitusten, yhteissummaltaan 405 miljoonaa euroa, keskimääräinen maturiteetti oli 1,8 vuotta. Strategisten

sijoitusten ja muiden sijoituserien rahoitus on vahvasti järjestetty.

Kyky hankkia rahoitusta riippuu velkaantuneisuudesta ja likviditeettipuskurista, jotka voidaan päätellä Tase-rakenne, Sampo Oyj, 31.12.2019 ja 31.12.2018 -taulukosta.

Taserakenne

Sampo Oyj, 31.12.2019 ja 31.12.2018

Milj. e	31.12.2019	31.12.2018
Vastaavaa yhteensä	11 625	12 073
Käteiset varat	1 320	1 447
Sijoitukset	1 022	770
Sijoituskiinteistöt	2	2
Korkosijoitukset	46	23
Osakkeet ja osuudet	973	745
Huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	359	489
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8 841	9 200
Sijoitukset tytäryrityksissä	3 401	3 401
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	5 440	5 799
Muut varat	84	167

Milj. e	31.12.2019	31.12.2018
Vastattavaa yhteensä	11 625	12 073
Liikkeeseen lasketut yritystodistukset	0	124
Pitkäaikainen vieras pääoma	3 414	3 943
Private placement -lainat	98	122
Joukkovelkakirjalainat	3 316	3 821
Pääomalainat	494	0
Oma pääoma	7 596	7 890
Sidottu oma pääoma	98	98
Voitonjakokelpoiset varat	7 497	7 792
Muut velat	121	115

Sampo Oyj:n velkaantuneisuus oli maltillinen esimerkiksi seuraavilla mittareilla arvioituna:

- Velkaantuneisuus mitattuna korollisten velkojen osuudella kaikista veloista oli 34 prosenttia (34).
- Sammon 2 183 (2 108) miljoonan euron nettovelka on kohtuullinen suhteutettaessa sitä omistussuoksien arvoon ja sijoitusomaisuuteen.

Sammon likvidit varat olivat 1 320 (1 447) miljoonaa euroa. Likviditeettiin vaikuttaa pääasiassa saadut ja maksetut osingot sekä muutokset liikkeeseenlasketuissa velkainstrumenteissa ja tehdyissä sijoituksissa. Sampo maksaa osinkonsa huhtikuussa, jolloin likviditeetti laskee huomattavasti. Huomattava osuus ryhmän yhtiöiden liikkeelle laskemista huonomman etuoikeuden velkainstrumenteista (359) sekä osa muista sijoituksista (1 022) voidaan myydä, mikäli tarvitaan likviditeettiä. Lyhyen aikavälin likviditeettiä voidaan pitää riittävänä.

Sammon rahoitusasema on hyvä, minkä ansiosta yhtiö kykenee uudelleen rahoittamaan nykyiset velkansa ja laskemaan liikkeelle uutta velkaa. Tämä yhdessä yhtiön myytävissä olevien omaisuuserien kanssa tarkoittaa, että Sampo kykenee luomaan likviditeettiä.

Nykyisellään Sampo-konsernilla on pääomapuskuria suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen. Taulukossa

Taserakenne, Sampo Oyj, 31.12.2019 ja 31.12.2018 esitetyt huonomman etuoikeuden kaikki saamiset ovat Ifin, Mandatum Lifin, Nordean ja Topdanmarkin liikkeeseen laskemia. Nordeaa lukuunottamatta ne eliminoidaan konsernin omista varoista. Mikäli kyseiset saamiset myytäisiin, emoyhtiön likviditeetin kasvun ohella konsernin omat varat ja vakavaraisuussuhde nousisivat.

Sampo Oyj tasapainottaa riskejä konsernin sisällä. Hallinnoidessaan rahoitus- ja pääomarakennettaan sekä likviditeettiään Sampo Oyj ottaa huomioon liiketoiminta-alueiden eurosta poikkeavat perusvaluutat (Ruotsin kruunu ja Tanskan kruunu) ja sen, että kaikki sen liiketoiminta-alueet ovat alttiina matalan korkoympäristön riskeille. Nämä riskit saattavat vaikuttaa Sammon tekemiin päätöksiin sen omien velkainstrumenttien liikkeeseen laskun yhteydessä ja likviditeettiportfoliota hoidettaessa.

Tämän johdosta osa Sampo Oyj:n velkainstrumenteista on laskettu liikkeelle Ruotsin kruunuissa, ja korkoduraatio pidetään suhteellisen lyhyenä. Johdon markkinanäkemykset vaikuttavat kuitenkin näihin päätöksiin ja esimerkiksi tällä hetkellä taktisista markkinanäkemyksistä johtuen Ifin maksamat Ruotsin kruunu -määräiset osingot ovat edelleen Ruotsin kruunuina ja Ruotsin kruunu -määräinen velka on konvertoitu euroiksi koron- ja valuutanvaihtosopimuksilla.

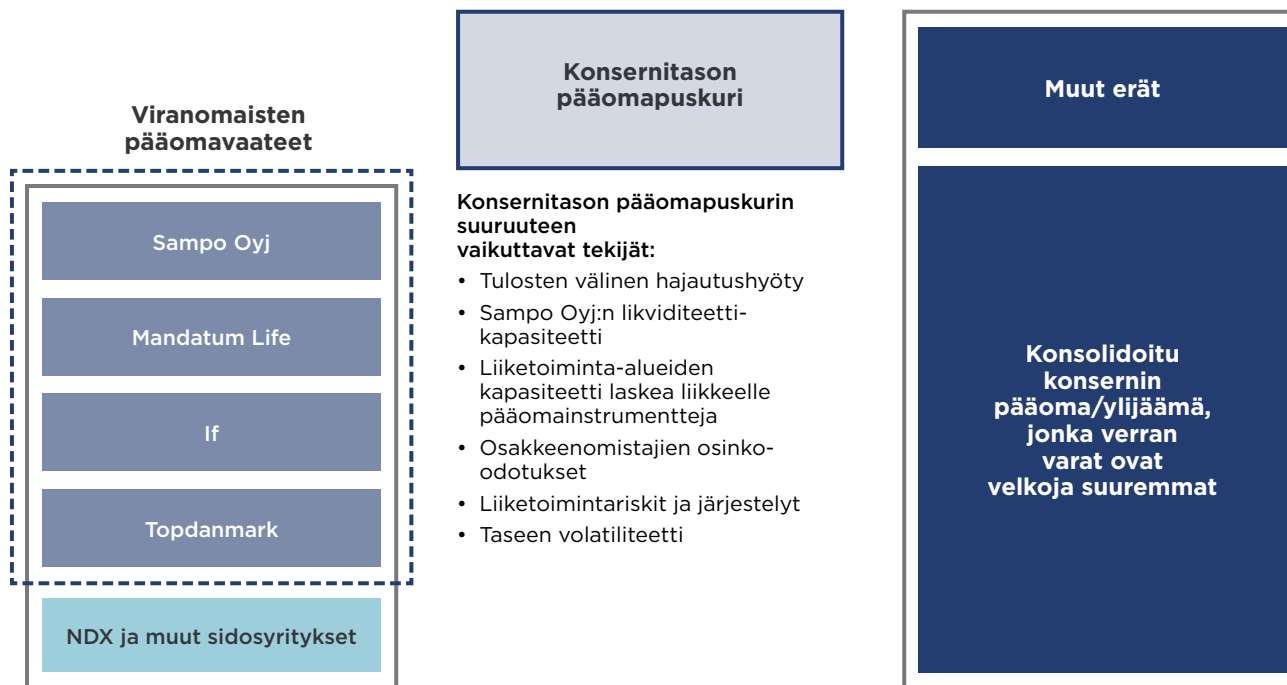
Sampo-konsernin pääomitus

Pääomitus konsernitasolla

Alakonsernitasoinen tasapaino tulosten, riskien ja pääoman välillä on keskeinen lähtökohta Sampo-konsernissa. Kun kaikki tytäryhtiöt ovat hyvin pääomitetuja, myös konsernin tulisi olla lähtökohtaisesti riittävästi pääomitettu, vaikkakin muun muassa keskinäiset huonomman etuoikeuden lainat, jotka eliminoidaan pääomista, alentavat konsernin vakavaraisuutta. Lisäksi tytäryhtiöiden pääomavaatimuksissa tapahtuvat muutokset sekä Nordean markkina-arvo vaikuttavat Sampo-konsernin pääomituksen tasoon.

Sampo-konsernin tasolla on kuitenkin useampia pääomitukseen vaikuttavia tekijöitä kuin alakonserneissa. Kyseisiä tekijöitä on havainnollistettu kaaviossa Sampo-konsernin pääomittamisen puitteet.

Sampo-konsernin pääomittamisen puitteet

Konsernin pääomavaatimus on pääasiassa riippuvainen liiketoiminta-alueiden pääomavaatimuksista. Nordea-omistuksesta tuleva markkinariski on merkittävä osa Sampo Oyj:n pääomavaadetta, mutta muilta osin

emoyhtiön kontribuutio konsernin pääomatarpeeseen on useimmiten vähäinen, sillä Sammolla ei ole omaa liiketoimintaa lukuun ottamatta pääomarakenteen ja likviditeetin hallintaa. Sijoitukset pohjoismaisiin rahoitus-

tussektorin yhtiöihin kasvattavat lisäksi Sampo Oyj:n vakavaraisuusvaatimusta.

Riskien välistä hajautushyötyä on kahdella tasolla, sekä yhtiöiden sisällä, että niiden välillä. Näistä ensimmäinen sisältyy yhtiöiden vakavaraisuuspääomavaatimukseen ("SCR").

Käsitteellisesti konsernin omat varat on yhtä kuin varojen ja velkojen markkina-arvojen välinen erotus lisättynä huonomman etuoikeuden veloilla. Kyseinen erotus on kertynyt konsernin olemassaolon aikana ja se sisältää seuraavat pääkomponentit:

- Kertyneet voitot, joita ei ole maksettu osinkoina vuosien aikana
- Varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen oikaisut markkina-arvoiksi
- Liikkeelle laskettu pääoma ja Solvenssi II -ehdot täyttävät huonomman etuoikeuden velkakirjat

Sampo-konsernin pääomavaatimus ja omat varat ovat molemmat alttiita translaatoriskille. Translaatoriski voi realisoitua, kun If:n ja Topdanmarkin pääoma sekä pääoman tarve muunnetaan niiden raportointivaluutoista euroiksi. If:n ja Topdanmarkin raportointivaluuttojen heiketessä euroon nähden konsernin todellisen euromääräisen pääoman määrä supistuu ja If:n sekä Topdanmarkin euromääräiset pääomavaatimukset ovat myös alhaisemmat. Translaatoriskiä seurataan sisäisesti

ja sen vaikutusta konsernin vakavaraisuuteen toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta analysoidaan säännöllisesti. Translaatoriskille ei kuitenkaan aseteta sisäisesti pääomatarvetta, sillä se realisoituu ainoastaan, jos jokin alakonserni divestoidaan.

Konsernitason pääomapuskuri on yhtä kuin erotus konsernin omien varojen määrän ja konsernin pääoma-

vaatimuksen välillä. Alakonsernitasoisten tekijöiden – odotettujen voittojen ja niiden volatiliteetin, liiketoiminnan kasvumahdollisuuksien sekä kyvyn laskea liikkeelle Solvenssi II:n mukaisia pääomainstrumentteja – lisäksi on konsernitasolla vaikuttavia seikkoja, jotka ovat olennaisia arvioitaessa pääomapuskurin suuruutta konsernitasolla. Olennaisimmat pääomapuskurin suuruuteen vaikuttavat konsernitason tekijät ovat alakonsernien raportoitujen

voittojen korrelaatio, taseen volatiliteetti, joka johtuu osakesalkkujen ja vastuuvelan markkina-arvojen heilahtelusta, emoyhtiön kapasiteetti luoda likviditeettiä, liiketoimintariskien ja -järjestelyiden todennäköisyydet sekä osakkeenomistajien osinko-odotukset.

SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖS

168

Sampo Oyj:n
tuloslaskelma

169

Sampo Oyj:n
tase

170

Sampo Oyj:n
rahavirtalaskelma

Sampo Oyj:n tilinpäätös

Tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2019	2018
Liiketoiminnan muut tuotot	1	16	17
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-13	-9
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-2	-2
Muut henkilösivukulut		0	0
Liiketoiminnan muut kulut	2	-57	-14
Liikevoitto		-56	-8
Rahoitustuotot ja -kulut	4		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		936	1 084
Tuotot muista osuuksista		602	588
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		12	12
Muilta		17	27
Muut tuotot ja kulut sijoituksista		11	-36
Muut korkotuotot		27	25
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-79	-63
Valuuttatulos		22	41
Voitto ennen veroja		1 491	1 669
Tilikauden verot		-1	0
Tilikauden voitto		1 490	1 669

Sampo Oyj:n tase

Milj. e	Liite	2019	2018
VASTAAVAA			
Aineettomat hyödykkeet		2	0
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		3 401	3 401
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	5	269	261
Osuudet omistusyhteisyrityksissä		5 440	5 799
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		90	227
Muut osakkeet ja osuudet	6	973	745
Muut saamiset	7	46	23
Lyhytaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset	14	-	15
Muut saamiset	8	45	83
Siirtosaamiset	9	35	68
Rahat ja pankkisaamiset		1 320	1 447
VASTAAVAA YHTEENSÄ		11 625	12 073

Milj. e	Liite	2019	2018
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	10		
Osakepääoma		98	98
Käyvän arvon rahasto		114	-3
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 527	1 527
Muut rahastot		273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio		4 095	4 328
Tilikauden voitto		1 490	1 669
		7 596	7 890
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		3 414	3 943
Pääomalainat		494	-
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Yritystodistukset		-	124
Laskennallinen verovelka	14	15	-
Muut velat	12	34	56
Siirtovelat	13	73	59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		11 625	12 073

Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma

Milj. e	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 491	1 669
Oikaisut:		
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-1	-11
Muut oikaisut	-565	-639
Oikaisut yhteensä	-565	-649
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	55	-609
Muut varat	49	-74
Yhteensä	104	-683
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	1	27
Muut velat	-21	28
Maksetut korot	4	-2
Maksetut tuloverot	5	13
Yhteensä	-11	65
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 018	401

Milj. e	2019	2018
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	594	417
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Maksetut osingot	-1 588	-1 444
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	496	1 482
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-647	-609
Rahoitukseen käytetty nettorahavarat	-1 739	-571
Rahavirrat yhteensä	-127	248
Rahavarat tilikauden alussa	1 447	1 199
Rahavarat tilikauden lopussa	1 320	1 447
Rahavarojen nettomuutos	-127	248

*) Sijoitukset sisältävät sekä sijoituskiinteistöt että rahoitusvarat.

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:

Milj. e	2019	2018
Saadut korot	65	42
Maksetut korot	-74	-50
Saadut osingot	1 538	1 671

SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista 172

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 1–4

1 Liiketoiminnan muut tuotot	172
2 Liiketoiminnan muut kulut	172
3 Tilintarkastajan palkkiot	172
4 Rahoitustuotot ja -kulut	172

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 5–9

5 Saamiset saman konsernin yrityksiltä	173
6 Muut osakkeet ja osuudet	173
7 Sijoitusten muut saamiset	173
8 Muut saamiset	173
9 Siirtosaamiset	173

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 10–13

10 Emoyhtiön oman pääoman muutoslaskelma	174
11 Osakepääoma	175
12 Muut velat	175
13 Siirtovelat	175

Tuloveroja koskeva liitetieto 14

14 Laskennalliset verosaamiset ja -velat	175
--	-----

Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 15–16

15 Eläkevastuut	176
16 Vuokravastuut	176

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot 17–19

17 Henkilöstön lukumäärä	176
18 Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	176
19 Toimitusjohtajaan, tämän sijaiseen sekä hallituksen jäseniin liittyvät eläkekulut	177

Osakeomistuksia koskeva liitetieto 20

20 Osakeomistukset 31.12.2019	177
-------------------------------------	-----

Sampo Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sampo Oyj:n tilinpäätös liitetietoineen on laadittu suomalaisen kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti. Sampo Oyj:n erillistilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät kuitenkaan olennaisesti poikkea konsernin IFRS- standardien mukaisen tilinpäätöksen laatimisperiaatteista. Rahoitusvälineet on arvostettu markkinoilta saatuaan käypään arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 1–4

1 Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2019	2018
Sijoitusomaisuuden hoitopalkkiot	16	17
Muut tuotot	0	0
Yhteensä	16	17

2 Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2018	2018
Vuokratkulut	-1	-1
IT kulut	-2	-2
Ulkopuoliset palvelut	-4	-6
Muut henkilöstökulut	-1	-1
Lisäosingon tappio	-44	-
Muut kulut	-5	-5
Yhteensä	-57	-14

Erä Muut kulut sisältää mm. hallintokuluja.

3 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2019	2018
Tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	-0,3	-0,2
Verokonsultointi	-0,0	-0,1
Muut palkkiot	-0,1	-0,2
Yhteensä	-0,4	-0,4

4 Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. e	2019	2018
Saadut osingot	1 538	1 671
Korkotuotot	53	53
Korkokulut	-79	-63
Myyntivoitot	2	11
Valuuttatulos	22	41
Muut	11	-36
Yhteensä	1 547	1 677

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 5–9

5 Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Milj. e	2019	2018
Hankintameno tilikauden alussa	261	266
Lisäykset	8	0
Vähennykset	0	-5
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	269	261

Saamiset ovat tytäryhtiöiden liikkeeseenlaskemia pääomalainoja. Lisätietoja konsernin liitetiedossa nro 28 Rahoitusvelat.

6 Muut osakkeet ja osuudet

Milj. e	2019			2018		
	Käypä arvo	Arvonmuutokset		Käypä arvo	Arvonmuutokset	
		Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut		Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet	973	0	-131	745	10	32

7 Sijoitusten muut saamiset

Milj. e	2019			2018		
	Käypä arvo	Arvonmuutokset		Käypä arvo	Arvonmuutokset	
		Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut		Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Joukkovelkakirjalainat	46	-	-16	23	0	19

8 Muut saamiset

Milj. e	2019	2018
Kauppahintasaamiset	1	1
Johdannaiset	1	1
Muut	43	82
Yhteensä	45	83

9 Siirtosaamiset

Milj. e	2019	2018
Siirtyvät korot	13	24
Johdannaiset	20	40
Muut	3	3
Yhteensä	35	68

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 10–13

10 Emoyhtiön oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Sidottu pääoma			Vapaa pääoma		Yhteensä
	Osakepääoma	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	98	45	1 527	273	5 772	7 714
Osingonjako					-1 444	-1 444
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
- omaan pääomaan kirjattu määrä		-41				-41
- tuloslaskelmaan siirretty määrä		-8				-8
Tilikauden voitto					1 669	1 669
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	98	-3	1 527	273	5 996	7 890

Milj. e	Sidottu pääoma			Vapaa pääoma		Yhteensä
	Osakepääoma	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	98	-3	1 527	273	5 996	7 890
Osingonjako					-1 902	-1 902
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
- omaan pääomaan kirjattu määrä		118				118
- tuloslaskelmaan siirretty määrä		0				0
Tilikauden voitto					1 490	1 490
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	98	114	1 527	273	5 584	7 596

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Milj. e	2019	2018
Emoyhtiö		
Tilikauden voitto	1 490	1 669
Kertyneet voittovarot	4 095	4 328
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	269
Yhteensä	7 384	7 792

11 Osakepääoma

Tiedot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 33 Oma pääoma.

12 Muut velat

Milj. e	2019	2018
Johdannaiset	4	14
Johdannaisten vakuudet	20	41
Muut	10	1
Yhteensä	34	56

13 Siirtovelat

Milj. e	2019	2018
Siirtyvät korot	31	26
Johdannaiset	29	22
Muut	13	11
Yhteensä	73	59

Tuloveroja koskeva liitetieto 14

14 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Milj. e	2019	2018
Laskennalliset verosaamiset		
Tappiot	14	14
Käyvän arvon rahasto	-	1
Laskennalliset verovelat		
Käyvän arvon rahasto	-28	-
Yhteensä netto	-15	15

Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 15–16

15 Eläkevastuut

Sampo Oyj:n henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varmassa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiössä.

16 Vuokravastuut

Milj. e	2019	2018
Yhden vuoden kuluessa	1	1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	4	4
Yli viiden vuoden kuluttua	-	0
Yhteensä	5	5

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot 17–19

17 Henkilöstön lukumäärä

Milj. e	2019 Tilikautena keskimäärin	2018 Tilikautena keskimäärin
Kokoaikainen henkilöstö	63	62
Osa-aikainen henkilöstö	1	2
Määräaikainen henkilöstö	1	1
Yhteensä	65	65

18 Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot

Tuhatta euroa	2019	2018
Konsernijohtaja Kari Stadigh	3 891	4 143
Hallituksen jäsenet		
Björn Wahlroos	175	175
Fiona Clutterbuck	96	-
Christian Clausen	96	96
Jannica Fagerholm	140	115
Adine Grate Axén	-	96
Johanna Lamminen	96	-
Veli-Matti Mattila	90	90
Risto Murto	90	90
Antti Mäkinen	90	96
Eira Palin-Lehtinen	-	115

Edellä mainitun lisäksi yhtiö on vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen tekemän päätöksen mukaisesti maksanut yht. 11 220,32 euron suuruisen yhtiön osakkeiden ostoon liittyneen varainsiirtoveron (1 116,82 euroa varapuheenjohtajan ja 10 103,50 euroa muiden suomalaisten hallituksen jäsenten osalta).

Eläkesitoumukset

Konsernijohtaja on oikeutettu maksuperusteiseen lisäeläkkeeseen voimassa olevan eläkesopimuksen mukaisesti. Kiinteä vuosittainen lisäeläkevakuutusmaksu on 400 000 euroa.

19 Toimitusjohtajaan, tämän sijaiseen sekä hallituksen jäseniin liittyvät eläkekulut

Tuhatta euroa	Lisäeläketurva	Lakisääteinen eläke	Yhteensä
Tilikauden aikana aiheutuneet eläkekulut			
Konsernijohtaja ¹⁾	400	196	596
Entiset hallituksen puheenjohtajat			
Kalevi Keinänen ²⁾	22	-	22
Entiset konsernijohtajat			
Harri Hollmen ²⁾	53	-	53
	475	196	671

¹⁾ Konsernijohtajalla on voimassa olevan toimitusjohtajasopimuksen mukainen maksuperusteinen lisäeläkesopimus, jonka vuosikustannukset Sammolle ovat kiinteät 400 000 euroa.

²⁾ Ryhmäeläkevakuutus, jossa eläkeikä on 60 vuotta ja eläke-etuus 66 prosenttia TyEL:in mukaisesta palkasta. Vuoden 2019 maksu perustuu TyEL indeksitarkistukseen.

Osakeomistuksia koskeva liitetieto 20

20 Osakeomistukset 31.12.2019

Yhtiön nimi	Omistuosuus-%	Osakkeiden kirjanpitoarvo milj. e
Saman konsernin yritykset		
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB, Tukholma Ruotsi	100,00	1 886
Vahinko- ja henkivakuutustoiminta		
Topdanmark A/S, Kööpenhamina Tanska	46,66	1 031
Henkivakuutustoiminta		
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki Suomi	100,00	484
Muu toiminta		
Sampo Capital Oy, Helsinki Suomi	100,00	1

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 6. päivänä helmikuuta 2020

Sampo Oyj Hallitus

Christian Clausen

Fiona Clutterbuck

Jannica Fagerholm

Johanna Lamminen

Veli-Matti Mattila

Risto Murto

Antti Mäkinen

Björn Wahlroos
Hallituksen puheenjohtaja

Torbjörn Magnusson
Konsernijohtaja

Tilintarkastuskertomus

Sampo Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Sampo Oyj:n (y-tunnus 0142213-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserni-yrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 36 ja emoyhtiön liitetiedossa 3.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausun-
tomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa* kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunrollemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka**Vakuutusvelkojen arvostus**

Viittaamme Yhteenvetoon merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, Johdon harkintaa edellyttäviin laatimisperiaatteisiin ja arvioihin liittyviin keskeisiin epävarmuus-tekijöihin ja liitetietoihin 26 ja 27.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 vakuutusvelkojen määrä oli 32.409 miljoonaa euroa (31.12.2018: 29.805 miljoonaa euroa), joka kattaa 82 % konsernin veloista ja on siten konsernin suurin yksittäinen velkaerä. Vakuutusvelat koostuvat henki- ja vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista.

Henkivakuutustoiminnan vakuutusvelat perustuvat arvioon tulevista korvausmaksuista. Arvio perustuu oletuksiin, joihin sisältyy epävarmuutta. Oletusten muutoksilla voi olla olennaisia vaikutuksia velkojen arvostukseen. Keskeisiin oletuksiin sisältyvät käytetty korkokanta ja vakuutettujen elinajan odote.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusvelkojen korvausvastuun arviointi sisältää merkittäviä oletuksia eri tekijöistä. Keskeisimmät oletukset liittyvät inflaation ja elinajan odotteen kehitykseen. Korvausvastuu perustuu parhaaseen arvioon kaikista jo tapahtuneista vahingoista suoritettavista korvauksista ja niiden käsittelykuluista mukaan lukien sekä raportoidut että raportoimattomat vahingot.

Miten seikkaa käsiteltiin tilintarkastuksessa

Tilintarkastustoimenpiteinä arvioimme esimerkiksi konsernin vakuutusvelkojen laskentaprosessin hallintoa sekä testasimme vakuutusvelkojen laskennan täydellisyyteen, arvostamiseen ja hallinnointiin liittyvien avainkontrollien tehokkuutta.

Arvioimme käytettyjen laskentamenetelmien ja oletusten asianmukaisuutta sekä laskimme itsenäisesti uudelleen vakuutusvelkoja tietyiltä osin.

Käytimme sisäisiä aktuaarejamme arvioimaan käytettyjen oletusten asianmukaisuutta.

Arvioimme vakuutusvelkoihin liittyvien liitetietojen riittävyyden.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka**Rahoitusvarojen arvostus**

Viittaamme Yhteenvetoon merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, Johdon harkintaa edellyttäviin laatimisperiaatteisiin ja arvioihin liittyviin keskeisiin epävarmuus-tekijöihin ja liitetietoihin 9 ja 14-20.

Konsernin sijoitukset 36.418 miljoonaa euroa (2018: 33.363 miljoonaa euroa), lukuun ottamatta sijoituksia osakkuusyhtiöissä muodostavat 70 % konsernin kokonaisvaroista. Arvostus käypään arvoon voi olla subjektiivista erityisesti sellaisissa sijoituksissa, joissa käypä arvo perustuu arvostusmalliin. Pääomarahastojen, listaamattomien velkakirjojen sekä listaamattomien osakkeiden arvostaminen käypään arvoon edellyttää useiden hinnoittelutekijöihin liittyvien oletusten asettamista. Erilaisten arvostusmenetelmien ja oletusten käyttö voi johtaa erilaisiin arvioihin käyvästä arvosta. Erityisiä tilintarkastuksen painopistealueita ovat olleet IFRS:n mukaisten tasojen 2 ja 3 arvostus, joissa arvostus-tekniikat sisältävät sellaisia tekijöitä, jotka eivät ole suoraan todennettavissa. Sijoituksista tason 2 varoja on yhteensä 7.458 miljoonaa euroa ja tason 3 varoja 2.708 miljoonaa euroa (viittaamme liitetietoon 17).

Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski.

Miten seikkaa käsiteltiin tilintarkastuksessa

Osana tilintarkastustoimenpiteitä testasimme käyvän arvon määrittämiseen liittyviä kontrolleja sellaisten rahoitusvarojen osalta, joiden arvostus sisältää tekijöitä, jotka eivät ole suoraan todennettavissa.

Suoritimme lisätoimenpiteitä ja käytimme apuna asiantuntijoitamme arvioidessamme sellaisten rahoitusvarojen arvostusta, jotka sisältävät suuremman riskin tai arvion-varaisuutta.

Pääomarahastojen osalta arvioimme ja testasimme sijoitusten käyvän arvon määrittämiseen liittyvät konsernin suorittamat toimenpiteet. Toimenpiteet sisältävät rahaston nettoarvon arvioinnin perustuen rahaston sijoitusten käypään arvoon, riippumattomien tahojen tekemiin arvostuksiin sekä käytettävissä olevaan taloudelliseen taustatietoon.

Arvioimme rahoitusvaroihin liittyvien liitetietojen riittävyyden.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka**Osakkuusyhtiö Nordea**

Viittaamme Tilinpäätöksen keskeisiin laatimisperiaatteisiin ja liitetietoon 13.

Nordean osakkeiden arvo konsernin taseessa on 6.712 miljoonaa euroa (31.12.2018: 7.535 miljoonaa euroa). Konsernin omistus Nordea Bank Abp:ssa on 19.87 %. Nordea Bank Abp on konsernin osakkuusyhtiö, joka yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Omistus Nordea Bank Abp:sta kattaa 13 % konsernin kokonaisvaroista.

Nordean osakkeiden kirjanpitoarvo ylitti konsernin omistuksen markkina-arvon raportointipäivänä, minkä johdosta arvonalentumistesti on laadittu 31.12.2019 tilanteesta.

Miten seikkaa käsiteltiin tilintarkastuksessa

Osana tilintarkastustoimenpiteitä testasimme sellaisten kontrollien toimivuutta ja tehokkuutta, jotka varmistavat, että konsernin osuus Nordeasta on kirjattu asianmukaisesti perustuen Nordean julkaisemaan taloudelliseen tietoon.

Tilintarkastustoimenpiteemme sisälsivät muun muassa arvonmäärityksen asiantuntijan hyödyntämisen arvonalentumistestin arvioiden ja konsernin laskentaperiaatteiden läpikäynnissä.

Arvioimme osakkuusyhtiösijoituksiin liittyvien liitetietojen riittävyyden.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei

ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin

kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyiden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäyttöön voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 10.4.2002 alkaen yhtäjaksoisesti 18 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen viitattuine selvityksineen ja Selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, Palkitsemisraportin sekä Konserni-johtajan katsauksen, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme muut mainitut selvitykset ja raportit käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme samaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Tarkastusvaliokunnan toimeksiannon perusteella annettavat lausumat

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 2.3.2020

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Kristina Sandin
KHT

2019

SAMPO GROUP

Sampo Oyj
Fabianinkatu 27
00100 Helsinki

Puhelin: 010 516 0100
Y-tunnus: 0142213-3

 www.sampo.com

 @Sampo_plc

 @sampo_oyj

 sampo-plc